

ასოცირების შესახებ შეთანხმება
ერთის მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერგიის გაერთიანებას და მათ წევრ
სახელმწიფოებსა და
მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის

პრეამბულა

ბელგიის სამეფო,
ბულგარეთის რესპუბლიკა,
ჩეხეთის რესპუბლიკა,
დანიის სამეფო,
გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა,
ესტონეთის რესპუბლიკა,
ირლანდია,
საბერძნეთის რესპუბლიკა,
ესპანეთის სამეფო,
საფრანგეთის რესპუბლიკა,
ხორვატიის რესპუბლიკა,
იტალიის რესპუბლიკა,

კვიპროსის რესპუბლიკა,
ლატვიის რესპუბლიკა,
ლიტვის რესპუბლიკა,
ლუქსემბურგის დიდი საჰერცოგო,
უნგრეთი,
მალტის რესპუბლიკა,
ნიდერლანდების სამეფო,
ავსტრიის რესპუბლიკა,
პოლონეთის რესპუბლიკა,
პორტუგალიის რესპუბლიკა,
რუმინეთი,
სლოვენიის რესპუბლიკა,
სლოვაკეთის რესპუბლიკა,
ფინეთის რესპუბლიკა,

შვედეთის სამეფო,

დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფო,

„ევროკავშირის ხელშეკრულებისა“ და „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ ხელშეკრულების“ ხელშემკვეთი მხარეები, შემდგომში წოდებულნი, როგორც „წვერი სახელმწიფოები“ და

ევროკავშირი, შემდგომში წოდებული, როგორც „ევროკავშირი“ და

ევროპის ატომური ენერგიის თანამეგობრობა, შემდგომში წოდებული, როგორც „ევრატომი“

ერთის მხრივ, და

საქართველო

მეორეს მხრივ,

შემდგომში ერთობლივად წოდებულნი, როგორც „მხარეები“,

ითვალისწინებენ რა მხარეებს შორის მჭიდრო კავშირებსა და საერთო ღირებულებებს, რომლებიც წარსულში დამყარდა ერთის მხრივ, ევროპულ თანამეგობრობასა და მის წევრ სახელმწიფოებს და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის „პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმებით და ამჟამად ვითარდება „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“, როგორც „ევროპული სამეზობლო პოლიტიკის“ განსაკუთრებული მიმართულების, ფარგლებში; და აღიარებენ რა მხარეთა საერთო სურვილს, შემდგომში განავითარონ, გააძლიერონ და გააღრმავონ ურთიერთობები ამბიციური და ინოვაციური გზით;

ცნობენ რა საქართველოს ევროპულ მისწრაფებებსა და ევროპულ არჩევანს;

აღიარებენ რა, რომ ის საერთო ღირებულებები, რომლებსაც ეფუძნება ევროკავშირი – დემოკრატია, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვა და კანონის უზენაესობა – ასევე წარმოადგენს პოლიტიკური ასოცირებისა და ეკონომიკური ინტეგრაციის ქვაკუთხედს, რაც გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმებით;

აღიარებენ რა, რომ საქართველო, აღმოსავლეთ ევროპული ქვეყანა, ვალდებულია იხელმძღვანელოს ამ ღირებულებებით და ხელი შეუწყოს მათ დამკვიდრებას;

აღიარებენ რა, რომ საქართველოსა და წევრ სახელმწიფოებს გააჩნიათ ისტორიული კავშირები და საერთო ღირებულებები;

მხედველობაში იღებენ რა, რომ წინამდებარე შეთანხმება არ ზღუდავს და ღიას ტოვებს ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ურთიერთობების სამომავლო პროგრესული განვითარების გზას;

ვალდებულებას იღებენ რა, შემდგომში გააძლიერონ მხარეთა საერთო ღირებულებებზე დაფუძნებული ფუნდამენტური თავისუფლებების, ადამიანის უფლებების, მათ შორის იმ პირების უფლებების, რომლებიც მიეკუთვნებიან უმცირესობებს, დემოკრატიული პრინციპების, კანონის უზენაესობისა და კარგი მმართველობის პატივისცემა;

აცნობიერებენ რა, რომ დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკის გაძლიერებისკენ მიმართული შიდასახელმწიფოებრივი რეფორმები ხელს შეუწყობს საქართველოს მონაწილეობას ევროკავშირის პოლიტიკაში, პროგრამებსა და სააგენტოებში. ეს პროცესი და კონფლიქტის მდგრადი მოგვარება გააძლიერებს ერთმანეთს და წვლილს შეიტანს კონფლიქტის შედეგად დაშორიძორებულ საზოგადოებას შორის ნდობის აღდგენაში;

სურთ რა, წვლილი შეიტანონ საქართველოს პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და ინსტიტუციონალური განვითარების პროცესში, საერთო ინტერესთა სფეროების ფართო სპექტრში მრავალი მიმართულებით თანამშრომლობის გზით, როგორცაა სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება, კარგი მმართველობა, მათ შორის საგადასახადო სფეროში, სავაჭრო ინტეგრაცია და გაღრმავებული ეკონომიკური თანამშრომლობა, ინსტიტუციური განვითარება, საჯარო მმართველობისა და საჯარო სამსახურის რეფორმა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა, სიღარიბის შემცირება და თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სფეროში თანამშრომლობა, რაც აუცილებელია წინამდებარე შეთანხმების ეფექტიანი განხორციელებისათვის და აღნიშნავენ რა ევროკავშირის მზადყოფნას, ხელი შეუწყოს საქართველოში შესაბამისი რეფორმების განხორციელებას;

ვალდებულებას იღებენ რა, ყველა პრინციპისა და დებულების მიმართ, რომელიც გათვალისწინებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებით, ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის (ეუთო), კერძოდ კი 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნითი აქტით, 1991 წლისა და, შესაბამისად, 1992 წლის მადრიდის, სტამბულისა და ვენის კონფერენციების დასკვნითი დოკუმენტებით და 1990 წლის პარიზის ქარტიით ახალი ევროპისათვის, ასევე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 1948 წლის ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციითა და 1950 წლის ადამიანის უფლებათა და ფუნდამენტურ თავისუფლებათა დაცვის შესახებ ევროპული კონვენციით.

ეხმიანებიან რა, თავიანთ სურვილს, ხელი შეუწყონ საერთაშორისო მშვიდობასა და უსაფრთხოებას, ასევე ჩაერთონ მრავალმხრივი თანამშრომლობის ეფექტიანად განხორციელებასა და დავების მშვიდობიან მოგვარებაში, კერძოდ კი, ამ მიზნით გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა (გაერო) და ეუთო-ს ფარგლებში თანამშრომლობის გზით;

ვალდებულებას იღებენ რა, დაიცვან ის საერთაშორისო ვალდებულებები, რომლებიც ეხება მასობრივი განადგურების იარაღისა და მათი მიწოდების საშუალებების გაუვრცელებლობას, ასევე ითანამშრომლონ განიარაღების საკითხებზე;

აღიარებენ რა, სხვადასხვა რეგიონული თანამშრომლობის ფორმატებში მხარეთა აქტიური მონაწილეობის დამატებით მნიშვნელობას;

მონადინებულნი არიან რა, კიდევ უფრო განავითარონ რეგულარული პოლიტიკური დიალოგი საერთო ინტერესთა სფეროში შემავალ ორმხრივ და საერთაშორისო საკითხებზე, რეგიონული ასპექტების ჩათვლით, ევროკავშირის ერთიანი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკისა და მათ შორის ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის გათვალისწინებით;

გამოხატავენ რა სრულ პატივისცემას დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტის, ტერიტორიული მთლიანობისა და საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ურღვევობის პრინციპების მიმართ, საერთაშორისო სამართლის, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების, 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნითი აქტისა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს შესაბამისი რეზოლუციების შესაბამისად;

აღიარებენ რა, შერიგების კუთხით საქართველოს მიერ აღებული ვალდებულებებისა და საქართველოს ძალისხმევის მნიშვნელობას, აღადგინოს თავისი ტერიტორიული მთლიანობა და სრული და ეფექტური კონტროლი საქართველოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთი რეგიონებზე, კონფლიქტის მშვიდობიანი და საბოლოო მოგვარების მისაღწევად საერთაშორისო სამართლის პრინციპების საფუძველზე და ევროკავშირის მიერ აღებული ვალდებულებების მნიშვნელობას, მხარი დაუჭიროს კონფლიქტის მშვიდობიან და საბოლოო მოგვარებას;

აღიარებენ რა, ამ კონტექსტში, 2008 წლის 12 აგვისტოს ექვს-პუნქტიანი შეთანხმების შესრულებისა და მისი შემდგომი საიმპლემენტაციო ზომების, მშვიდობის და უსაფრთხოების შენარჩუნების მიზნით ადგილზე ქმედითი საერთაშორისო მექანიზმების არსებობის, ურთიერთხელშეწყობი არაღიარებისა და ჩართულობის პოლიტიკის გატარების, ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებების ხელშეწყობის და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილთა უსაფრთხო და ღირსეული დაბრუნების მნიშვნელობას;

ვალდებულებას იღებენ რა, საქართველოს ყველა მოქალაქეზე, კონფლიქტის შედეგად დამორჩილებული საზოგადოების ჩათვლით, გაავრცელონ ევროკავშირთან საქართველოს მჭიდრო პოლიტიკური ასოცირებისა და ეკონომიკური ინტეგრაციის შედეგად მიღებული სარგებელი;

ვალდებულებას იღებენ რა, ებრძოლონ ორგანიზებულ დანაშაულსა და უკანონო ვაჭრობას (ტრეფიკინგს) და კიდევ უფრო გააძლიერონ თანამშრომლობა ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში;

ვალდებულებას იღებენ რა, გააღრმავონ დიალოგი და თანამშრომლობა მობილურობის, მიგრაციის, თავშესაფრისა და საზღვრის მართვის მიმართულებით, ასევე, ევროკავშირსა და საქართველოს შორის „პარტნიორობა მობილურობისათვის“ ინიციატივის გათვალისწინებით, ყოვლისმომცველი მიდგომის გამოყენებით, ყურადღება გაამახვილონ კანონიერ მიგრაციაზე, ცირკულარული მიგრაციის ჩათვლით, და უკანონო მიგრაციის, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლასა და რეადმისიის შესახებ შეთანხმების ეფექტიანი იმპლემენტაციისკენ მიმართულ თანამშრომლობაზე;

აღიარებენ რა, საქართველოს მოქალაქეებისთვის, შესაბამის ეტაპზე, უვიზო რეჟიმის შემოღების მნიშვნელობას, კარგად მართული და უსაფრთხო მობილურობის პირობებში, ვიზების გაცემის პროცედურის გამარტივების შესახებ და რეადმისიის შესახებ შეთანხმებების ეფექტიანი იმპლემენტაციის ჩათვლით;

ვალდებულებას იღებენ რა თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკის პრინციპების დაცვისა და ევროკავშირის მზადყოფნის კუთხით, წვლილი შეიტანოს საქართველოში ეკონომიკური რეფორმების განხორციელებაში, მათ შორის „ევროპული სამეზობლო პოლიტიკისა“ და „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში;

ვალდებულებას იღებენ რა, მიაღწიონ ეკონომიკურ ინტეგრაციას, განსაკუთრებით ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის (DCFTA), როგორც წინამდებარე შეთანხმების განუყოფელი ნაწილის საშუალებით, რეგულაციური დაახლოების ჩათვლით და მხარეთა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO) წევრობის შედეგად წარმოშობილი უფლებებისა და ვალდებულებების შესაბამისად;

სჯერათ რა, რომ წინამდებარე შეთანხმება შექმნის მხარეებს შორის ეკონომიკური ურთიერთობებისა და, უპირველეს ყოვლისა, ვაჭრობისა და ინვესტიციების განვითარებისათვის ახალ გარემოს და ნაახალისებს კონკურენციას, რაც წარმოადგენს ეკონომიკური რესტრუქტურიზაციისა და მოდერნიზაციისთვის უმნიშვნელოვანეს ფაქტორებს;

ვალდებულებას იღებენ რა, პატივი სცენ მდგრადი განვითარების პრინციპებს, დაიცვან გარემო და შეამსუბუქონ კლიმატის ცვლილების პროცესი, მუდმივად გააუმჯობესონ გარემოსდაცვითი მმართველობა და გარემოსდაცვითი საჭიროებების გათვალისწინება, საზღვრისპირა თანამშრომლობისა და მრავალმხრივი საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესრულების ჩათვლით;

ვალდებულებას იღებენ რა, გააძლიერონ ენერგორესურსების მიწოდების უსაფრთხოება, მათ შორის „სამხრეთის დერეფნის“ განვითარების მეშვეობით, *inter alia*, საქართველოში შესაბამისი პროექტების განვითარების წახალისების გზით, რაც ხელს შეუწყობს სათანადო ინფრასტრუქტურის განვითარებას, მათ შორის, საქართველოს გავლით ტრანზიტისთვის, ბაზრის ინტეგრაციის ზრდასა და ევროკავშირის კანონმდებლობის (*EU acquis*) ძირითად ელემენტებთან ეტაპობრივ რეგულაციურ დაახლოებას; აგრეთვე, ხელი შეუწყონ ენერგოეფექტურობის ზრდასა და განახლებადი ენერგორესურსების გამოყენებას;

ცნობენ რა, ენერგეტიკის სფეროში თანამშრომლობის გაძლიერების საჭიროებასა და მხარეთა ვალდებულებას, შეასრულონ ენერგოქარტიის ხელშეკრულება;

სურთ რა, გააუმჯობესონ საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის უსაფრთხოების დონე და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა, როგორც მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვანი ელემენტი;

ვალდებულებას იღებენ რა, გააძლიერონ ხალხთაშორის კონტაქტები, მათ შორის, სამეცნიერო და ტექნოლოგიურ, ბიზნესის, ახალგაზრდობის, განათლებისა და კულტურის სფეროებში თანამშრომლობისა და გაცვლების გზით;

ვალდებულებას იღებენ რა, ხელი შეუწყონ საზღვრისპირა და რეგიონთაშორის თანამშრომლობას ორივე მხარის მიერ, კეთილშემობლური ურთიერთობების სულისკვეთებით;

აღიარებენ რა საქართველოს ვალდებულებას შესაბამის სფეროებში საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან, წინამდებარე შეთანხმების საფუძველზე თანდათანობით დაახლოებისა და მისი ეფექტური იმპლემენტაციის კუთხით;

აღიარებენ რა, საქართველოს ვალდებულებას, განავითაროს თავისი ადმინისტრაციული და ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურა იმ დონეზე, რამდენადაც ეს აუცილებელია წინამდებარე შეთანხმების შესასრულებლად;

მხედველობაში იღებენ რა ევროკავშირის სურვილს, ხელი შეუწყოს რეფორმების განხორციელებას და ამ მიზნით გამოიყენოს თანამშრომლობის ყველა შესაძლო მექანიზმი და ტექნიკური, ფინანსური და ეკონომიკური დახმარება;

ადასტურებენ რა, რომ წინამდებარე შეთანხმების დებულებები, რომლებიც ექცევა „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ“ ხელშეკრულების III კარის V თავის ფარგლებში, სავალდებულოა გაერთიანებული სამეფოსა და ირლანდიისთვის, როგორც ცალკე ხელშეკრული მხარეებისთვის და არა, როგორც ევროკავშირის ნაწილისთვის, თუ ევროკავშირი, გაერთიანებულ სამეფოსა ან/და ირლანდიასთან ერთად, არ შეატყობინებს საქართველოს, რომ გაერთიანებული სამეფოსა და ირლანდიისთვის ეს დებულებები სავალდებულოა, როგორც ევროკავშირის ნაწილისთვის „თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სივრცესთან მიმართებით გაერთიანებული სამეფოსა და ირლანდიის პოზიციის შესახებ“ N 21 ოქმის შესაბამისად, რომელიც თან ერთვის „ევროკავშირის ხელშეკრულებას“ და „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ“ ხელშეკრულებას. თუ ხსენებული დებულებები აღარ იქნება სავალდებულო გაერთიანებული სამეფოსა ან/და ირლანდიისთვის, როგორც ევროკავშირის ნაწილისათვის, ამ ოქმის მე-4(a) მუხლის შესაბამისად, ევროკავშირი, გაერთიანებულ სამეფოსა ან/და ირლანდიასთან ერთად, დაუყოვნებლივ შეატყობინებს საქართველოს მათი პოზიციის ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, რის შედეგადაც მათთვის სავალდებულო დარჩება წინამდებარე შეთანხმების ის დებულებები, რომლებიც სავალდებულოა მათთვის საკუთარი უფლების ნაწილში. იგივე ეხება დანიას, დანიის პოზიციის შესახებ N 22 ოქმის შესაბამისად, რომელიც თან ერთვის ხსენებულ ხელშეკრულებებს.

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

მიზნები

1. ამრიგად, ერთის მხრივ, ევროკავშირსა და მის წევრ სახელმწიფოებს, და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის მყარდება ასოცირება.
2. აღნიშნული ასოცირების მიზნებია:
 - (a) ხელი შეუწყოს მხარეებს შორის პოლიტიკურ ასოცირებასა და ეკონომიკურ ინტეგრაციას, რომელიც დაფუძნებული იქნება საერთო ღირებულებებსა და მჭიდრო კავშირებზე, მათ შორის, ევროკავშირის პოლიტიკაში, პროგრამებსა და სააგენტოებში საქართველოს მონაწილეობის გაზრდის გზით;
 - (b) უზრუნველყოს გაძლიერებული ჩარჩოს შექმნა საერთო ინტერესთა ყველა სფეროში გაღრმავებული პოლიტიკური დიალოგისთვის, რაც საშუალებას მისცემს მხარეებს, განავითარონ მჭიდრო პოლიტიკური ურთიერთობები;
 - (c) ხელი შეუწყოს საქართველოში დემოკრატიის გაძლიერებასა და პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და ინსტიტუციურ სტაბილურობას;

- (d) ხელი შეუწყოს, დაიცვას და გააძლიეროს მშვიდობა და სტაბილურობა რეგიონულ და საერთაშორისო დონეზე, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებისა და ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის 1975 წლის ჰელსინკის დასკვნითი აქტის პრინციპებზე დაყრდნობით, მათ შორის, დაძაბულობის კერების აღმოფხვრის, საზღვრის უსაფრთხოების გაძლიერების; და აგრეთვე, საზღვრისპირა თანამშრომლობასა და კეთილშემობლური ურთიერთობების ნახალისების მიზნით, ძალისხმევის გაერთიანების გზით;
- (e) ხელი შეუწყოს თანამშრომლობას, რომელიც მიზნად ისახავს კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარებას;
- (f) გააძლიეროს თანამშრომლობა თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სფეროში, რომლის მიზანია კანონის უზენაესობის განმტკიცება და ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა პატივისცემა;
- (g) მხარი დაუჭიროს საქართველოს ძალისხმევას, განავითაროს მისი ეკონომიკური პოტენციალი საერთაშორისო თანამშრომლობის მეშვეობით, მათ შორის მისი კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების გზით;
- (h) მიაღწიოს ევროკავშირის შიდა ბაზართან საქართველოს ეტაპობრივ ეკონომიკურ ინტეგრაციას, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმებით, განსაკუთრებით, ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის შექმნის გზით, რომელიც უზრუნველყოფს ბაზარზე საფუძვლიან დაშვებას მდგრადი და ყოვლისმომცველი რეგულაციური დაახლოების საფუძველზე, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO) წევრობის შედეგად წარმოშობილი უფლებებისა და ვალდებულებების დაცვით;
- (i) შექმნას პირობები საერთო ინტერესთა სხვა სფეროებში უფრო მჭიდრო თანამშრომლობისთვის.

კარი I
ზოგადი პრინციპები

მუხლი 2
ზოგადი პრინციპები

1. დემოკრატიული პრინციპების, ადამიანის უფლებათა და ფუნდამენტურ თავისუფლებათა პატივისცემა, როგორც ეს აღიარებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 1948 წლის ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციითა და განსაზღვრულია 1950 წლის ადამიანის უფლებათა და ფუნდამენტურ თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციით, 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნითი აქტითა და 1990 წლის პარიზის ქარტიით ახალი ევროპისთვის, წარმოადგენს მხარეთა შიდასახელმწიფოებრივი და საგარეო პოლიტიკის საფუძველს და წინამდებარე შეთანხმების არსებით ელემენტს. მასობრივი განადგურების იარაღის, ასეთ იარაღთან დაკავშირებული მასალებისა და მათი მიწოდების საშუალებების გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლა ასევე წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების არსებით ელემენტს.
2. მხარეები კიდევ ერთხელ ხაზს უსვამენ მათ ერთგულებას თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკის, მდგრადი განვითარებისა და ეფექტიანი მულტილათერალიზმის პრინციპებისადმი.

3. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ პატივისცემას კანონის უზენაესობისა და კარგი მმართველობის პრინციპების, ასევე მათი საერთაშორისო ვალდებულებების მიმართ, განსაკუთრებით გაეროს, ევროპის საბჭოსა და ეუთო-ს პრინციპების შესაბამისად. კერძოდ, ისინი თანხმდებიან, რომ ხელს შეუწყობენ სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის, საზღვრების ურღვევობისა და დამოუკიდებლობის პრინციპების პატივიცემას.
4. მხარეები ვალდებულებას იღებენ უზრუნველყონ კანონის უზენაესობა, განახორციელონ კარგი მმართველობა, ებრძოლონ კორუფციას და სხვადასხვა ფორმის ტრანსნაციონალურ ორგანიზებულ დანაშაულსა და ტერორიზმს, ხელი შეუწყონ მდგრად განვითარებას, ეფექტიანი მულტილატერალიზმს და იბრძოლონ მასობრივი განადგურების იარაღის და მისი მიწოდების საშუალებების გავრცელების წინააღმდეგ. ეს ვალდებულებები წარმოადგენს მხარეებს შორის ურთიერთობებისა და თანამშრომლობის განვითარების ძირითად ფაქტორს და ხელს უწყობს მშვიდობასა და სტაბილურობას რეგიონში.

კარი II
პოლიტიკური დიალოგი და რეფორმა;
თანამშრომლობა საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის სფეროში

მუხლი 3
პოლიტიკური დიალოგის მიზნები

1. პოლიტიკური დიალოგი საერთო ინტერესთა ყველა სფეროში, საგარეო და უსაფრთხოების საკითხებისა და შიდასახელმწიფოებრივი რეფორმის ჩათვლით, მხარეებს შორის კიდევ უფრო განვითარდება და გაღრმავდება. აღნიშნული გაზრდის პოლიტიკური თანამშრომლობის ეფექტიანობასა და ხელს შეუწყობს საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის საკითხებზე დაახლოებას, ურთიერთობების გაძლიერებას ამბიციური და ინოვაციური გზით.
2. პოლიტიკური დიალოგის მიზნებია:
 - (a) გააღრმავოს პოლიტიკური ასოცირება და გაზარდოს პოლიტიკური და უსაფრთხოების პოლიტიკის საკითხებზე დაახლოება და ეფექტიანობა;

- (b) ხელი შეუწყოს ტერიტორიული მთლიანობის, საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ურღვევობის, სუვერენიტეტისა და დამოუკიდებლობის პრინციპებს, როგორც ეს განმტკიცებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებასა და 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნით აქტში;
- (c) ხელი შეუწყოს კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარებას;
- (d) ხელი შეუწყოს საერთაშორისო სტაბილურობასა და უსაფრთხოებას მრავალმხრივი თანამშრომლობის ეფექტიანად განხორციელების საფუძველზე;
- (e) გააძლიეროს მხარეებს შორის თანამშრომლობა და დიალოგი საერთაშორისო უსაფრთხოებისა და კრიზისის მართვის საკითხებზე, განსაკუთრებით გლობალურ და რეგიონულ გამოწვევებსა და მთავარ საფრთხეებზე რეაგირების მიზნით;
- (f) გააძლიეროს თანამშრომლობა მასობრივი განადგურების იარაღისა და მათი მიწოდების საშუალებების გავრცელების წინააღმდეგ ბძროლის სფეროში, მასობრივი განადგურების იარაღთან დაკავშირებულ პროგრამებში ადრე დასაქმებულ მეცნიერთათვის ალტერნატიული სამუშაოს შეთავაზების ჩათვლით;
- (g) ხელი შეუწყოს მხარეებს შორის შედეგზე ორიენტირებულ და პრაქტიკულ თანამშრომლობას ევროპის კონტინენტზე მშვიდობის, უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის მისაღწევად;
- (h) გააძლიეროს დემოკრატიული პრინციპების, კანონის უზენაესობისა და კარგი მმართველობის, ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების, მათ

შორის მედიის თავისუფლებისა და იმ პირების უფლებების პატივისცემა, რომლებიც მიეკუთვნებიან უმცირესობებს, ასევე ნვლილი შეიტანოს შიდა პოლიტიკური რეფორმების კონსოლიდაციაში;

- (i) განავითაროს დიალოგი და გააღრმავოს მხარეთა თანამშრომლობა უსაფრთხოებისა და თავდაცვის სფეროში;
- (j) იმუშაოს სხვადასხვა ფორმატებში რეგიონული თანამშრომლობის შემდგომი წახალისების მიზნით;
- (k) უზრუნველყოს, რომ საქართველოსა და ევროკავშირს შორის მჭიდრო პოლიტიკური ასოცირების შედეგად მიღებული ყველა სარგებელი, გაზრდილი უსაფრთხოების პოლიტიკის საკითხებზე დაახლოების ჩათვლით, გავრცელდეს საქართველოს ყველა მოქალაქეზე, საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში.

მუხლი 4

შიდასახელმწიფოებრივი რეფორმა

მხარეები ითანამშრომლებენ, რათა განავითარონ, გაამყარონ და გაზარდონ დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და კანონის უზენაესობის სტაბილურობა და ეფექტიანობა; ხელი შეუწყონ ადამიანის უფლებათა და ფუნდამენტურ თავისუფლებათა პატივისცემას; განაგრძონ პროგრესი სასამართლო და სამართლებრივი რეფორმის კუთხით, რათა გარანტირებულ იქნეს სასამართლოს დამოუკიდებლობა, გაძლიერდეს მისი ადმინისტრაციული შესაძლებლობა და უზრუნველყოფილ იქნას სამართალდამცავ ორგანოთა მიუკერძოებლობა და ეფექტიანობა; განაგრძონ საჯარო მმართველობის რეფორმა და შექმნან ანგარიშვალდებული, ეფექტიანი, ქმედითი, გამჭვირვალე და პროფესიონალური საჯარო სამსახური; გააგრძელონ ეფექტიანი ბრძოლა კორუფციის წინააღმდეგ, განსაკუთრებით, კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერების თვალსაზრისით, და უზრუნველყონ შესაბამისი საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტების, როგორიცაა „კორუფციის წინააღმდეგ“ გაეროს 2003 წლის კონვენცია, ეფექტიანი იმპლემენტაცია.

მუხლი 5

საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა

1. მხარეები გააძლიერებენ დიალოგსა და თანამშრომლობას და ხელს შეუწყობენ ეტაპობრივ დაახლოებას საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის სფეროში, ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის ჩათვლით, განსაკუთრებით შეეხებიან ისეთ საკითხებს, როგორიცაა კონფლიქტის პრევენცია, კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარება და კრიზისების მართვა, რეგიონული სტაბილურობა, განიარაღება, იარაღის გაუვრცელებლობა, იარაღისა და ექსპორტის კონტროლი. თანამშრომლობა დაეფუძნება საერთო ღირებულებებსა და საერთო ინტერესებს და მიმართული იქნება პოლიტიკის დაახლოებისა და ეფექტიანობის გაზრდისკენ, ორმხრივი, საერთაშორისო და რეგიონული ფორმატების გამოყენებით.
2. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ მათ ერთგულებას ტერიტორიული მთლიანობის, საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ურღვევობის, სუვერენიტეტისა და დამოუკიდებლობის პრინციპების მიმართ, როგორც ეს დადგენილია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებითა და 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნითი აქტით, ასევე, ვალდებულებას, გაავრცელონ აღნიშნული პრინციპები მათ ორმხრივ და მრავალმხრივ ურთიერთობებში. მხარეები ასევე ხაზს უსვამენ მათ სრულ მხარდაჭერას მასპინძელი სახელმწიფოს თანხმობის პრინციპის მიმართ უცხო ქვეყნის შეიარაღებული ძალების მათ ტერიტორიებზე განლაგების თაობაზე. მხარეები თანხმდებიან, რომ უცხო ქვეყნის შეიარაღებული ძალების მათ ტერიტორიაზე განლაგება უნდა მოხდეს მხოლოდ მასპინძელი სახელმწიფოს მკაფიო თანხმობის საფუძველზე, საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად.

მუხლი 6

საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე მძიმე დანაშაულები

1. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ, რომ საერთაშორისო თანამეგობრობისთვის მნიშვნელოვანი განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულები არ უნდა დარჩეს დაუსჯელი და ამგვარი დანაშაულებისათვის დაუსჯელობა თავიდან უნდა იქნეს აცილებული ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე ზომების მიღების გზით, სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს ჩათვლით.
2. მხარეები მიიჩნევენ, რომ სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს დაარსება და მისი ეფექტიანი ფუნქციონირება წარმოადგენს მნიშვნელოვან განვითარებას საერთაშორისო მშვიდობისა და მართლმსაჯულებისთვის. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ მათ ვალდებულებას, განაგრძონ სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოსთან თანამშრომლობა, სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს რომის სტატუტისა და მასთან დაკავშირებული დოკუმენტების იმპლემენტაციის გზით, მისი ერთიანობის დაცვის მიმართ სათანადო ყურადღების გამახვილებით.

მუხლი 7

კონფლიქტის პრევენცია და კრიზისის მართვა

მხარეები გააძლიერებენ პრაქტიკულ თანამშრომლობას კონფლიქტის პრევენციისა და კრიზისის მართვის კუთხით, განსაკუთრებით ევროკავშირის სამოქალაქო და სამხედრო კრიზისის მართვის ოპერაციებში, ასევე შესაბამის სწავლებებსა და წვრთვნებში, საქართველოს შესაძლო მონაწილეობის მიზნით, ყოველ ინდივიდუალურ შემთხვევაში და ევროკავშირის მიერ შესაძლო მონვევის შემდეგ.

მუხლი 8

რეგიონული სტაბილურობა

1. მხარეები გააძლიერებენ ერთობლივ ძალისხმევას, რათა ხელი შეუწყონ რეგიონში სტაბილურობის, უსაფრთხოებისა და დემოკრატიის განვითარებას, ასევე იმუშავებენ, რათა დამატებით წაახალისონ რეგიონული თანამშრომლობა სხვადასხვა ფორმატებში და კერძოდ, იმუშაონ რეგიონში მოუგვარებელი კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარების მიმართულებით.

2. ეს ძალისხმევა დაეფუძნება საერთაშორისო მშვიდობისა და სტაბილურობის შენარჩუნების შესახებ საერთო პრინციპებს, რომლებიც ჩამოყალიბებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებაში, 1975 წლის ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნით აქტსა და სხვა შესაბამის მრავალმხრივ დოკუმენტებში. მხარეები ასევე სრულად გამოიყენებენ „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ მრავალმხრივი თანამშრომლობის ჩარჩოს, რომელიც თანამშრომლობის ღონისძიებების განხორციელებისა და ღია და თავისუფალი დიალოგის საშუალებას იძლევა, ხელს უწყობს რა კავშირებს თავად პარტნიორ ქვეყნებს შორის.

მუხლი 9

კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარება

1. მხარეები ადასტურებენ მათ ვალდებულებას კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების მიმართ, საქართველოს სუვერენიტეტისა და საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში მისი ტერიტორიული მთლიანობის სრული პატივისცემით, ასევე კონფლიქტის შემდგომი რეაბილიტაციისა და შერიგებისადმი მიმართული ძალისხმევის ერთობლივად ხელშეწყობის მიმართ. კონფლიქტის მდგრად გადაწყვეტამდე და კონფლიქტთან დაკავშირებულ საკითხებზე არსებული ფორმატებისთვის ზიანის მიუყენებლად, კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარება იქნება პოლიტიკური დიალოგის ერთ-ერთი მთავარი თემა მხარეთა შორის, ასევე საერთაშორისო ღონის სხვა შესაბამის მონაწილე მხარეებთან დიალოგისას.

2. მხარეები აღიარებენ შერიგების მიმართულებით საქართველოს ვალდებულების და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის მიმართ მისი ძალისხმევის მნიშვნელობას კონფლიქტის მშვიდობიანი და საბოლოო მოგვარების მისაღწევად; ასევე 2008 წლის 12 აგვისტოს ექვს-პუნქტიანი შეთანხმებისა და მისი შემდგომი საიმპლემენტაციო ზომების სრულად შესრულების, ურთიერთხელშეწყობი არაღიარებისა და ჩართულობის პოლიტიკის, ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებებისა და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად, ყველა იძულებით გადაადგილებული პირისა და ლტოლვილის საკუთარ საცხოვრებელ ადგილებში უსაფრთხო და ღირსეული დაბრუნების; და ადგილზე ქმედითი საერთაშორისო ჩართულობის, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში, ევროკავშირის ჩართულობის მნიშვნელობას.
3. მხარეები კოორდინაციას გაუწევენ, ასევე, სხვა შესაბამის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ერთად, მათ ძალისხმევას ხელი შეუწყონ საქართველოში კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოგვარებას, მათ შორის ჰუმანიტარულ საკითხებთან დაკავშირებით.
4. ყველა ეს ძალისხმევა დაეფუძნება საერთაშორისო მშვიდობისა და სტაბილურობის შენარჩუნების შესახებ საერთო პრინციპებს, რომლებიც განმტკიცებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებაში, ევროპაში უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის 1975 წლის კონფერენციის ჰელსინკის დასკვნით აქტსა და სხვა შესაბამის მრავალმხრივ დოკუმენტებში.

მუხლი 10

მასობრივი განადგურების იარაღი

1. მხარეები მიიჩნევენ, რომ მასობრივი განადგურების იარაღისა და მისი მიწოდების საშუალებების გავრცელება, როგორც სახელმწიფო ასევე არასახელმწიფო აქტორებს შორის, წარმოადგენს საერთაშორისო მშვიდობისა და სტაბილურობისათვის ერთ-ერთ ყველაზე სერიოზულ საფრთხეს. შესაბამისად, მხარეები თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ და წვლილს შეიტანენ მასობრივი განადგურების იარაღისა და მისი მიწოდების საშუალებების გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლაში, საერთაშორისო განიარაღებისა და გაუვრცელებლობის შესახებ ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების, ასევე სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად, მათი არსებული ვალდებულებების სრულად შესრულებისა და ეროვნულ დონეზე მათი იმპლემენტაციის გზით. მხარეები თანხმდებიან, რომ ეს დებულება წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების არსებით ელემენტს.
2. მხარეები თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ და წვლილს შეიტანენ მასობრივი განადგურების იარაღისა და მისი მიწოდების საშუალებების გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლაში შემდეგი ქმედებების განხორციელების გზით:
 - (a) მიიღონ ზომები, რათა საჭიროების შემთხვევაში, ხელი მოაწერონ, რატიფიკაცია მოახდინონ, ან შეუერთდნენ და სრულად შეასრულონ ყველა სხვა შესაბამისი საერთაშორისო დოკუმენტი; და
 - (b) ჩამოაყალიბონ ექსპორტის კონტროლის ეფექტიანი ეროვნული სისტემა, რომელიც გააკონტროლებს მასობრივი განადგურების იარაღთან დაკავშირებული ტვირთების ექსპორტსა და ტრანზიტს, რაც მოიცავს ორმაგი დანიშნულების ტექნოლოგიებზე მასობრივი განადგურების იარაღის საბოლოო გამოყენების კონტროლსა და ექსპორტის კონტროლის დარღვევებზე ეფექტიანი სანქციების დაწესებას.

3. მხარეები თანხმდებიან, რომ აღნიშნულ საკითხებს განიხილავენ მათი პოლიტიკური დიალოგის ფარგლებში.

მუხლი 11

მცირე და მსუბუქი შეიარაღებისა და ჩვეულებრივი შეიარაღების ექსპორტის კონტროლი

1. მხარეები აღიარებენ, რომ მცირე და მსუბუქი შეიარაღებისა და, მათ შორის, საბრძოლო მასალების უკანონო წარმოება, გადატანა და გავრცელება, და მათი დიდი რაოდენობით დაგროვება, ცუდი მართვა, არასათანადოდ დაცული მარაგები და უკონტროლო გავრცელება, კვლავ სერიოზულ საფრთხეს უქმნის საერთაშორისო მშვიდობასა და უსაფრთხოებას.
2. მხარეები თანხმდებიან, რომ დაიცავენ და სრულად შეასრულებენ მათ შესაბამის ვალდებულებებს, რათა აღმოფხვრან მცირე და მსუბუქი შეიარაღებით, მათ შორის საბრძოლო მასალებით, უკანონო ვაჭრობა, არსებული საერთაშორისო შეთანხმებებისა და გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების შესაბამისად, ასევე, ამ სფეროში მოქმედი სხვა საერთაშორისო დოკუმენტების ფარგლებში მათი ვალდებულებების თანახმად, როგორცაა „მცირე და მსუბუქი შეიარაღებით უკანონო ვაჭრობის პრევენციის, მის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მისი აღმოფხვრის შესახებ“ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სამოქმედო პროგრამა, მისი ყველა ასპექტის გათვალისწინებით.
3. მხარეები ვალდებულებას იღებენ, რომ ითანამშრომლობენ და უზრუნველყოფენ კოორდინაციას, ქმედებათა ურთიერთშევისებადობასა და ერთობლივ ძალისხმევას მცირე და მსუბუქი შეიარაღებით, მათ შორის საბრძოლო მასალებით, უკანონო ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და დიდი რაოდენობით მარაგების განადგურების კუთხით, გლობალურ, რეგიონულ, ქვე-რეგიონულ და ეროვნულ დონეებზე.

4. გარდა ამისა, მხარეები თანხმდებიან, რომ გააგრძელებენ თანამშრომლობას ჩვეულებრივი შეიარაღების ექსპორტის კონტროლის სფეროში, საბჭოს 2008 წლის 8 დეკემბრის, 2008/944/CFSP ერთიანი პოზიციის ჭრილში, რომელიც განსაზღვრავს ერთიან წესებს „სამხედრო ტექნოლოგიებისა და აღჭურვილობის ექსპორტის კონტროლის შესახებ“
5. მხარეები თანხმდებიან, რომ აღნიშნულ საკითხებს განიხილავენ თავიანთი პოლიტიკური დიალოგის ფარგლებში.

მუხლი 12

ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა

1. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მისი პრევენციის მნიშვნელობას და თანხმდებიან, რომ ერთად იმუშავენ, როგორც ორმხრივ, ისე რეგიონულ და საერთაშორისო დონეზე, რათა მოახდინონ ტერორიზმის პრევენცია და იბრძოლონ ტერორიზმის ყველანაირი ფორმისა და გამოვლინების წინააღმდეგ.
2. მხარეები თანხმდებიან, რომ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა უნდა განხორციელდეს კანონის უზენაესობის სრული პატივისცემითა და საერთაშორისო სამართალთან სრულ შესაბამისობაში, ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის, ლტოლვილთა საერთაშორისო სამართლისა და საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ჩათვლით, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებითა და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებული ყველა სხვა შესაბამისი საერთაშორისო დოკუმენტით გათვალისწინებული პრინციპების თანახმად.

3. მხარეები ხაზს უსვამენ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებული გაეროს ყველა კონვენციისა და ოქმის უნივერსალური რატიფიკაციისა და მათი სრულად იმპლემენტაციის მნიშვნელობას. მხარეები თანხმდებიან, რომ გააგრძელებენ დიალოგის ხელშეწყობას, რომელიც ეხება „საერთაშორისო ტერორიზმის შესახებ“ ყოვლისმომცველი კონვენციის პროექტს და ითანამშრომლებენ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებით გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გლობალური სტრატეგიის, ასევე, გაეროს უშიშროების საბჭოს ყველა შესაბამისი რეზოლუციისა და ევროპის საბჭოს კონვენციის იმპლემენტაციის მიმართულებით. მხარეები ასევე თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ, რათა ხელი შეუწყონ საერთაშორისო კონსენსუსს ტერორიზმის პრევენციასა და მის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებით.

კარი III

თავისუფლება, უსაფრთხოება და მართლმსაჯულება

მუხლი 13

კანონის უზენაესობა და ადამიანის უფლებათა და
ფუნდამენტურ თავისუფლებათა პატივისცემა

1. თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სფეროში თანამშრომლობისას, მხარეები განსაკუთრებულ ყურადღებას გაამახვილებენ კანონის უზენაესობის შემდგომ ხელშეწყობაზე, მათ შორის სასამართლოს დამოუკიდებლობაზე, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობასა და სამართლიანი სასამართლოს უფლებაზე.

2. მხარეები სრულად ითანამშრომლებენ სამართალდამცავ და მართლმსაჯულების მართვის სფეროებში მოქმედი ინსტიტუტების ეფექტიან ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით.
3. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა პატივისცემა საფუძვლად დაედება თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სფეროში თანამშრომლობას.

მუხლი 14

პერსონალურ მონაცემთა დაცვა

მხარეები თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ, რათა უზრუნველყონ პერსონალურ მონაცემთა მაღალ დონეზე დაცვა წინამდებარე შეთანხმების I დანართში მითითებული ევროკავშირის, ევროპის საბჭოსა და საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტებისა და სტანდარტების შესაბამისად.

მუხლი 15

თანამშრომლობა მიგრაციის, თავშესაფრისა და საზღვრის მართვის სფეროებში

1. მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ მათ ტერიტორიებს შორის მიგრაციული ნაკადების ერთობლივი მართვის მნიშვნელობას და მიგრაციასთან დაკავშირებულ ყველა საკითხთან მიმართებაში დანერგავენ ყოვლისმომცველი დიალოგის ფორმატს, რაც ასევე მოიცავს ლეგალურ მიგრაციას, საერთაშორისო დაცვასა და არალეგალური მიგრაციის, კონტრაბანდისა და ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლას.
2. თანამშრომლობა დაეფუძნება კონკრეტული საჭიროებების შეფასებას, რომელიც განხორციელდება მხარეთა შორის ორმხრივი კონსულტაციების შედეგად და შესრულდება შესაბამისი მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად. კერძოდ, ყურადღება გამახვილდება შემდეგ ასპექტებზე:
 - (a) მიგრაციის ძირეული მიზეზები და შედეგები;
 - (b) საერთაშორისო დაცვასთან მიმართებით ეროვნული კანონმდებლობისა და პრაქტიკის განვითარება და იმპლემენტაცია, „ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ“ 1951 წლის ჟენევის კონვენციისა და „ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ“ 1967 წლის ოქმის, ასევე სხვა შესაბამისი საერთაშორისო დოკუმენტების დებულებათა შესრულების გათვალისწინებით, როგორიცაა 1950 წლის ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენცია, და „იძულებით უკან დაბრუნების არდაშვების“ (*“non-refoulement”*) პრინციპის პატივისცემის უზრუნველყოფა;

- (c) პირთა მიღების (ადმისიის) წესები და მიღებულ პირთა უფლებები და სტატუსი, კანონიერად მცხოვრებ არამოქალაქეთა მიმართ სამართლიანი მოპყრობა და ინტეგრაცია, განათლება და ტრეინინგი; და რასიზმისა და ქსენოფობიის წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებები;
 - (d) არალეგალური მიგრაციის წინააღმდეგ ეფექტიანი და პრევენციული პოლიტიკის გაძლიერება, მიგრანტთა საზღვარზე უკანონო გადაყვანა და ადამიანით ვაჭრობა (ტრეფიკინგი), მათ შორის ის საკითხი, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს მიგრანტთა საზღვარზე უკანონოდ გადამყვან პირთა და ადამიანით მოვაჭრეთა ქსელის წინააღმდეგ ბრძოლა და ამგვარი ვაჭრობის მსხვერპლთა დაცვა;
 - (e) 2008 წლის 4 დეკემბერს ხელმოწერილი „ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოთა გარე საზღვრებზე ოპერატიული თანამშრომლობის მართვის ევროპულ სააგენტოსა (FRONTEX) და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს (შსს) შორის ოპერატიული თანამშრომლობის ჩამოყალიბების შესახებ“ სამუშაო შეთანხმების იმპლემენტაცია;
 - (f) დოკუმენტების უსაფრთხოებისა და საზღვრის მართვის სფეროებში ისეთი საკითხები, როგორიცაა ორგანიზაცია, ტრეინინგი, საუკეთესო პრაქტიკა და სხვა ოპერატიული ღონისძიებები.
3. თანამშრომლობამ შესაძლოა ასევე ხელი შეუწყოს ცირკულარულ მიგრაციას განვითარების სასარგებლოდ.

მუხლი 16

პირთა გადაადგილება და რეადმისია

1. მხარეები უზრუნველყოფენ შემდეგი დოკუმენტების სრულ იმპლემენტაციას:
 - (a) „საქართველოსა და ევროკავშირს შორის უნებართვოდ მცხოვრებ პირთა რეადმისიის შესახებ“ შეთანხმება, რომელიც ძალაში შევიდა 2011 წლის 1 მარტს; და
 - (b) „საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ვიზების გაცემის პროცედურის გამარტივების შესახებ“ შეთანხმება, რომელიც ძალაში შევიდა 2011 წლის 1 მარტს.
2. მხარეები გააგრძელებენ მცდელობას, გაზარდონ მოქალაქეთა მობილურობა და გადადგამენ ეტაპობრივ ნაბიჯებს ერთობლივი მიზნის, კერძოდ, შესაბამის ეტაპზე უვიზო რეჟიმის შემოღების მიმართულებით, იმის გათვალისწინებით, რომ დაცული იქნება ორფაზიანი „სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმით“ განსაზღვრული კარგად მართული და უსაფრთხო მობილურობის პირობები.

მუხლი 17

ორგანიზებული დანაშაულისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა

1. მხარეები ითანამშრომლებენ დანაშაულის და სხვა სახის უკანონო ქმედებების წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის კუთხით, კერძოდ, ისეთ ტრანსნაციონალურ, ორგანიზებულ ან სხვა სახის ქმედებებთან მიმართებაში, როგორიცაა:
 - (a) საზღვარზე ადამიანთა უკანონო გადაყვანა და ტრეფიკინგი, ასევე მცირე შეიარაღებითა და ნარკოტიკული საშუალებებით უკანონო ვაჭრობა;
 - (b) კონტრაბანდა და საქონლით უკანონო ვაჭრობა;
 - (c) უკანონო ეკონომიკური და ფინანსური საქმიანობა, როგორიცაა გაყალბება, ფისკალური თაღლითობა და სახელმწიფო შესყიდვების სფეროში თაღლითობა;
 - (d) საერთაშორისო დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტების თანხების გაფლანგვა;
 - (e) აქტიური და პასიური კორუფცია, როგორც კერძო, ისე საჯარო სექტორში;
 - (f) დოკუმენტების გაყალბება, ყალბი ამონაწერების წარდგენა; და
 - (g) კიბერ დანაშაული.

2. მხარეები გააძლიერებენ ორმხრივ, რეგიონულ და საერთაშორისო თანამშრომლობას სამართალდამცავ ორგანოებს შორის, ევროპოლსა და საქართველოს შესაბამის ორგანოებს შორის თანამშრომლობის განვითარების ჩათვლით. მხარეები ვალდებულებას იღებენ ეფექტიანად შეასრულონ შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტები, და განსაკუთრებით ის სტანდარტები, რომლებიც განმტკიცებულია „ტრანსნაციონალური ორგანიზებული დანაშაულის შესახებ“ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 2000 წლის კონვენციასა (UNTOC) და მის სამ ოქმში, ასევე, „კორუფციის წინააღმდეგ“ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 2003 წლის კონვენციაში.

მუხლი 18

უკანონო ნარკოტიკული საშუალებები

1. მხარეები, მათი შესაბამისი უფლებამოსილებისა და კომპეტენციის ფარგლებში, ითანამშრომლებენ ნარკოტიკულ საშუალებებთან მიმართებაში დაბალანსებული და ერთიანი მიდგომის ჩამოყალიბების მიზნით. ნარკოტიკულ საშუალებებთან დაკავშირებული პოლიტიკა და ქმედებები მიზნად ისახავს უკანონო ნარკოტიკული საშუალებების პრევენციასა და მის წინააღმდეგ ბრძოლის სტრუქტურების გაძლიერებას, უკანონო ნარკოტიკული საშუალებების მიწოდების, ვაჭრობისა და მათზე მოთხოვნის შემცირებას, ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარებასთან დაკავშირებულ ჯანმრთელობასა და სოციალურ შედეგებზე კონცენტრაციას ზიანის შემცირების მიზნით, ასევე, ქიმიური პრეკურსორების, რომლებიც გამოიყენება ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერებების უკანონო წარმოებისათვის, გავრცელების უფრო ეფექტიან პრევენციას.

2. ხსენებული მიზნების მისაღწევად მხარეები შეთანხმდებიან თანამშრომლობის აუცილებელ მეთოდებზე. ქმედებები დაეფუძნება ერთობლივად შეთანხმებულ პრინციპებს, შესაბამისი საერთაშორისო კონვენციებისა და ნარკოტიკული საშუალებების შესახებ ევროკავშირის სტრატეგიის (2013-20) გათვალისწინებით, ასევე, 1998 წლის ივნისში, ნარკოტიკული საშუალებების თაობაზე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მეოცე სპეციალური სესიის მიერ დამტკიცებული „ნარკოტიკული საშუალებების მოთხოვნის შემცირების სახელმძღვანელო პრინციპების შესახებ“ პოლიტიკური დეკლარაციის გათვალისწინებით.

მუხლი 19

ფულის გათეთრება და ტერორიზმის დაფინანსება

1. მხარეები ითანამშრომლებენ, რათა არ დაუშვან მათი ფინანსური და შესაბამისი არაფინანსური სისტემების გამოყენება ზოგადად, კრიმინალური საქმიანობების და კერძოდ, ნარკოტიკული დანაშაულების შედეგად მიღებული შემოსავლების გათეთრებისა და აგრეთვე ტერორიზმის დაფინანსების მიზნით.

ეს თანამშრომლობა ასევე ვრცელდება დანაშაულის შედეგად მიღებული აქტივების ან ფულადი სახსრების დაბრუნებაზე.

2. აღნიშნულ სფეროში თანამშრომლობა საშუალებას იძლევა გაიცვალოს სათანადო ინფორმაცია შესაბამისი კანონმდებლობის ფარგლებში და მიღებულ იქნას შესატყვისი სტანდარტები ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების პრევენციისა და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის მიმართულებით, რომლებიც შეესაბამება ფულის გათეთრებაზე ფინანსური მოქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) და მისი მსგავსი საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ დადგენილ სტანდარტებს.

მუხლი 20

თანამშრომლობა ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში

1. წინამდებარე შეთანხმების მე-12 მუხლით გათვალისწინებული პრინციპების შესაბამისად, რომლებიც საფუძვლად უდევს ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას, მხარეები კიდევ ერთხელ ადასტურებენ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებით სამართალდამცავი ორგანოების და სასამართლოს მნიშვნელობას და თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ ტერორიზმის პრევენციისა და მის აღსაკვეთად შემდეგი საშუალებებით:
 - (a) ტერორისტული დანაშაულების კრიმინალიზაციის უზრუნველყოფა, საბჭოს 2008 წლის 28 ნოემბრის ჩარჩო გადანყვეტილებაში 2008/919/JHA, რომელმაც შეცვალა ჩარჩო გადანყვეტილება 2002/475/JHA, მოცემული განმარტებების შესაბამისად;

- (b) ტერორისტული დაჯგუფებებისა და ინდივიდების და მათი მხარდამჭერი ქსელების თაობაზე ინფორმაციის გაცვლა, საერთაშორისო და ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, კერძოდ, მონაცემთა დაცვასთან და პირადი ცხოვრების დაცვასთან მიმართებით;
- (c) ტერორიზმის პრევენციისა და აღმოფხვრის, მისი მეთოდებისა და საშუალებების და მათი ტექნიკური ასპექტების, ასევე წვრთნების თაობაზე გამოცდილების გაცვლა, შესაბამისი სამართლებრივი ნორმების თანახმად;
- (d) რადიკალიზაციისა და რეკრუტირების წინააღმდეგ ბრძოლისა და რეაბილიტაციის ხელშეწყობასთან დაკავშირებით საუკეთესო გამოცდილების შესახებ ინფორმაციის გაცვლა;
- (e) მოსაზრებებისა და გამოცდილების გაცვლა ტერორიზმში ექვმიტანილ პირთა ტრანს-სასაზღვრო გადაადგილებასა და მოგზაურობასთან, ასევე ტერორისტულ საფრთხეებთან დაკავშირებით;
- (f) ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის დროს ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებზე, სისხლის სამართლებრივ პროცედურებთან მიმართებაში, საუკეთესო გამოცდილების გაზიარება;
- (g) ქიმიური, ბიოლოგიური, რადიოლოგიური და ბირთვული ტერორიზმის საფრთხეების წინააღმდეგ ზომების მიღება და აუცილებელი ნაბიჯების გადადგმა ქიმიური, ბიოლოგიური, რადიოლოგიური და ბირთვული მასალების ტერორისტული მიზნებისათვის შეძენის, გადატანისა და გამოყენების პრევენციის მიზნით, ასევე მაღალი რისკის ქიმიური, ბიოლოგიური, რადიოლოგიური და ბირთვული საშუალებების წინააღმდეგ უკანონო ქმედებების პრევენცია.

2. თანამშრომლობა დაეფუძნება შესაბამის არსებულ შეფასებებს, როგორცაა გაეროს და ევროპის საბჭოს შესაბამის ორგანოთა შეფასებები და განხორციელდება მხარეთა შორის ორმხრივი კონსულტაციების მეშვეობით.

მუხლი 21

სამართლებრივი თანამშრომლობა

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ განავითარებენ სასამართლო თანამშრომლობას სამოქალაქო და კომერციულ საკითხებთან დაკავშირებით, სამოქალაქო საკითხებზე სასამართლო თანამშრომლობის შესახებ მრავალმხრივი კონვენციების თაობაზე მოლაპარაკებების, მათი რატიფიცირებისა და იმპლემენტაციის კუთხით და კონკრეტულად, საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ ჰააგის კონვენციის კონვენციების თაობაზე საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობისა და სამართალწარმოების, ასევე, ბავშვთა დაცვის სფეროში.
2. რაც შეეხება სისხლის სამართლებრივ საკითხებზე სასამართლო თანამშრომლობას, მხარეები გააძლიერებენ თანამშრომლობას ორმხრივი სამართლებრივი დახმარების კუთხით შესაბამისი მრავალმხრივი შეთანხმებების საფუძველზე. ეს, საჭიროების შემთხვევაში, მოიცავს გაეროსა და ევროპის საბჭოს შესაბამის საერთაშორისო აქტებთან მიერთებასა და მათ იმპლემენტაციას, ასევე ევროკავშირის სამართლებრივი თანამშრომლობის სააგენტოსთან (EUROJUST) მჭიდრო თანამშრომლობას.

კარი IV

ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები

თავი 1

ეროვნული რეჟიმი და საქონლისათვის ბაზრის ხელმისაწვდომობა

ნაწილი 1

ზოგადი დებულებები

მუხლი 22

მიზანი

მხარეები შექმნიან თავისუფალ სავაჭრო ამ შეთანხმების დებულებების და ტარიფებისა და ვაჭრობის შესახებ გენერალური შეთანხმების (GATT 1994) XXIV მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 23

მოქმედების სფერო და გავრცელება

1. ამ თავის დებულებები ვრცელდება მხარეებს შორის საქონლით¹ ვაჭრობაზე.
2. ამ თავის მიზნებისთვის, „წარმოშობილი“ ნიშნავს წარმოშობის წესების დაკმაყოფილებას, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების I ოქმში.

¹

ამ შეთანხმების მიზნებისთვის, „საქონელი“ ნიშნავს პროდუქტებს, GATT 1994-ის განმარტებით, თუკი წინამდებარე ხელშეკრულება არ გულისხმობს სხვა რამეს. საქონელი, რომელიც ხვდება მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის სოფლის მეურნეობის შესახებ ხელშეკრულების ფარგლებში, ამ თავში მოხსენებულია, როგორც „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტები“ ან „პროდუქტები“.

ნაწილი 2

საბაჟო გადასახადების, გადასახდელებისა და სხვა მოსაკრებლების გაუქმება

მუხლი 24

საბაჟო გადასახადის განმარტება

ამ თავის მიზნებისთვის, „საბაჟო გადასახადი“ მოიცავს ყველა სახის გადასახადს ან ნებისმიერი ტიპის მოსაკრებელს, რომელიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია საქონლის ექსპორტსა ან იმპორტთან, ყველა სახის ქვე-გადასახადის ან ქვე-მოსაკრებელის ჩათვლით, რომელიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია ასეთ იმპორტსა ან ექსპორტთან. „საბაჟო გადასახადი“ არ მოიცავს არცერთი სახის:

- (a) მოსაკრებელს, რომელიც ამ შეთანხმების 31-ე მუხლის თანახმად დაწესებული შიდა გადასახადის ეკვივალენტურია;
- (b) გადასახადს, რომელიც დაწესებულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-2 თავის (სავაჭრო ზომები) შესაბამისად;
- (c) გადასახდელებს ან სხვა მოსაკრებლებს, რომლებიც დაწესებულია ამ შეთანხმების 30-ე მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 25

საქონლის კლასიფიკაცია

მხარეებს შორის საქონლით ვაჭრობის კლასიფიკაცია უნდა ეფუძნებოდეს თითოეული მხარის სატარიფო ნომენკლატურას, რომელიც შესაბამისობაშია 2012 წლის ჰარმონიზებულ სისტემასთან, „საქონლის აღწერილობის და კოდირების ჰარმონიზებული სისტემის შესახებ“ საერთაშორისო კონვენციის 1983 წლის რედაქციისა (HS) და მასში შეტანილი ცვლილებების საფუძველზე.

მუხლი 26

იმპორტზე საბაჟო გადასახადების გაუქმება

1. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღიდან, მხარეებმა უნდა გააუქმონ ყველა საბაჟო გადასახადი მეორე მხარეში წარმოშობილ პროდუქციაზე, გარდა ამ მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა და ამ მუხლის მე-4 პუნქტისათვის ზიანის მიყენების გარეშე.

2. ამ შეთანხმების II-A დანართში ჩამოთვლილი პროდუქტები საბაჟო გადასახადის გარეშე უნდა იქნას იმპორტირებული ევროკავშირში, ამ დანართში მითითებული სატარიფო კვოტის ფარგლებში. სატარიფო კვოტაზე გადაჭარბებით იმპორტისას გამოყენებული უნდა იყოს უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმის შესაბამისი საბაჟო გადასახადის განაკვეთი.
3. ამ შეთანხმების II-B დანართში ჩამოთვლილი პროდუქტები ევროკავშირში იმპორტისას უნდა დაექვემდებაროს საბაჟო გადასახადის გადახდას, ამ გადასახადის ადვალორული კომპონენტის გარეშე.
4. საქართველოში წარმოშობილი პროდუქტის იმპორტი, რომელიც ჩამოთვლილია ამ შეთანხმების II-C დანართში, დაექვემდებარება გაყალბების სანინააღმდეგო მექანიზმს წინამდებარე შეთანხმების 27-ე მუხლის შესაბამისად.
5. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ხუთი წლის შემდეგ, ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, მხარეებმა უნდა გამართონ კონსულტაციები მხარეებს შორის ვაჭრობაში საბაჟო ტარიფების ლიბერალიზაციის მასშტაბის გაფართოებასთან დაკავშირებით. ამ პუნქტით გათვალისწინებულ გადანყვეტილებას იღებს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტი, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით.

გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებისა და
სასოფლო-სამეურნეო გადამამუშავებული პროდუქტებისთვის

1. წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მოცემული პროდუქტები ექვემდებარება ამ მუხლით განსაზღვრულ გაყალბების საწინააღმდეგო მექანიზმს. ამ პროდუქტების თითოეული კატეგორიის საქართველოდან ევროკავშირში იმპორტის საშუალო წლიური მოცულობა მოცემულია ამ შეთანხმების II-C დანართში.
2. როდესაც ნებისმიერი წლის განმავლობაში, დაწყებული 1 იანვრიდან, პირველ პუნქტში აღნიშნული ერთი ან მეტი პროდუქტის იმპორტის მოცულობა მიაღწევს წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მითითებული მოცულობის 70%-ს, ევროკავშირი ატყობინებს საქართველოს კონკრეტული პროდუქტ(ებ)ის იმპორტის მოცულობის შესახებ. ამ შეტყობინების შემდეგ და 14 კალენდარული დღის განმავლობაში, მას შემდეგ რაც პირველ პუნქტში აღნიშნული ერთი ან მეტი პროდუქტის იმპორტი მიაღწევს წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მითითებული რაოდენობის 80%-ს, საქართველო წარუდგენს ევროკავშირს საფუძვლიან დასაბუთებას იმის შესახებ, რომ საქართველოს აქვს შესაძლებლობა აწარმოოს პროდუქცია ევროკავშირში ექსპორტისათვის ამ დანართში მითითებული მოცულობის ზემოთ. იმ შემთხვევაში, თუ ეს იმპორტი მიაღწევს წინამდებარე შეთანხმების II-C დანართში მითითებული რაოდენობის 100%-ს და იმავდროულად არ არსებობს საქართველოს მხრიდან წარუდგენილი საფუძვლიანი დასაბუთება, ევროკავშირს შეუძლია დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი შესაბამის პროდუქტებზე.

აღნიშნული შეჩერება გამოიყენება 6 თვის განმავლობაში და ძალაში შედის პრეფერენციული რეჟიმის შეჩერების შესახებ გადანაცვტილების ევროკავშირის ოფიციალურ ჟურნალში გამოქვეყნების დღიდან.

3. მე-2 პუნქტის თანახმად მიღებულ ყველა გადანაცვტილებას დროებითი შეჩერების შესახებ ევროკავშირი დაუყოვნებლოვ აცნობებს საქართველოს.
4. ევროკავშირის მიერ დროებითი შეჩერება მოიხსნება მისი ძალაში შესვლიდან ექვსთვიანი ვადის ამონურვამდე იმ შემთხვევაში, თუ საქართველო ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად შექმნილ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს წარუდგენს დამაკმაყოფილებელ მტკიცებულებას იმის შესახებ, რომ შესაბამისი იმპორტირებული პროდუქტ(ებ)ის რაოდენობის სიჭარბე ამ შეთანხმების II-C დანართში მითითებულ რაოდენობაზე, გამოიწვია საქართველოს სანარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობების ცვლილებამ ამ კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)თან მიმართებაში.
5. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტში საქართველოს მოთხოვნის საფუძველზე, ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ორმხრივი თანხმობის შემთხვევაში, შეიძლება მოხდეს ამ შეთანხმების II-C დანართის ცვლილება და მოცულობის მოდიფიკაცია, რათა აისახოს საქართველოს სანარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობებში განხორციელებული ცვლილება კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)თან მიმართებაში.

მუხლი 28

უმოქმედობა

არცერთ მხარეს არ შეუძლია დააწესოს ახალი საბაჟო გადასახადი მეორე მხარეში წარმოშობილ საქონელზე ან გაზარდოს ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღისათვის არსებული საბაჟო გადასახადები. ამავდროულად, ეს არ გამორიცხავს რომელიმე მხარის შესაძლებლობას, ვმო-ს დავების განხილვის ორგანოს (DSB) მიერ მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე, შეინარჩუნოს ან გაზარდოს საბაჟო გადასახადი.

მუხლი 29

საბაჟო გადასახადები ექსპორტზე

არცერთ მხარეს არ აქვს უფლება, დააწესოს ან შეინარჩუნოს საბაჟო ან სხვა გადასახადი, გარდა ამ შეთანხმების 30-ე მუხლით გათვალისწინებული შიდა მოსაკრებლებისა, მეორე მხარის ტერიტორიაზე საქონლის ექსპორტზე ან ექსპორტთან დაკავშირებით.

მუხლი 30

გადასახდელები და სხვა მოსაკრებლები

GATT 1994-ის VIII მუხლის და მისი განმარტებითი ჩანაწერის შესაბამისად, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ყველა სახის გადასახდელი და მოსაკრებელი, გარდა ამ შეთანხმების 26-ე მუხლით განსაზღვრული საბაჟო გადასახადებისა და სხვა ზომებისა, რომლებიც დაწესებულია ან დაკავშირებულია პროდუქციის ექსპორტთან ან იმპორტთან, არ აღემატება განეული მომსახურების მიახლოებით ხარჯს და არ წარმოადგენს არაპირდაპირი სახით ადგილობრივი პროდუქციის დაცვას ან ფისკალური მიზნებისათვის იმპორტის ან ექსპორტის დაბეგვრას.

ნაწილი 3

არასატარიფო ზომები

მუხლი 31

ეროვნული რეჟიმი

თითოეული მხარე მიაჩნებს მეორე მხარის საქონელს ეროვნულ რეჟიმს GATT 1994-ის III მუხლისა და მისი განმარტებითი ჩანაწერების შესაბამისად. ამ მიზნით, GATT 1994-ის III მუხლი და მისი განმარტებითი ჩანაწერები წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

მუხლი 32

შეზღუდვები იმპორტსა და ექსპორტზე

არცერთმა მხარემ არ უნდა დააწესოს ან შეინარჩუნოს აკრძალვა ან შეზღუდვა მეორე მხარის საქონლის იმპორტზე ან საქონლის ექსპორტზე ან ექსპორტის მიზნით გაყიდვებზე, რომელიც განკუთვნილია მეორე ქვეყნის ტერიტორიაზე გასატანად, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ სხვაგვარად არის განსაზღვრული ამ შეთანხმებით ან GATT 1994-ის XI მუხლით და მისი განმარტებითი ჩანაწერებით. ამ მიზნით, GATT 1994-ის XI მუხლი და მისი განმარტებითი ჩანაწერები წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

ნაწილი 4

საქონელთან დაკავშირებული სპეციფიკური დებულებები

მუხლი 33

ზოგადი გამონაკლისები

წინამდებარე თავში მოცემული პირობებიდან არაფერი არ უნდა უშლიდეს ხელს მხარის მიერ GATT 1994-ის XX და XXI მუხლების და ამ მუხლების შესაბამის განმარტებითი ჩანაწერებში მოცემული ნებისმიერი ზომის მიღებასა ან გატარებას, რაც წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების შემადგენელ და განუყოფელ ნაწილს.

ნაწილი 5

ადმინისტრაციული თანამშრომლობა და
კოორდინაცია სხვა ქვეყნებთან

მუხლი 34

პრეფერენციათა დროებითი შეჩერება

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ ადმინისტრაციული თანამშრომლობა და დახმარება მნიშვნელოვანია ამ თავით მინიჭებული პრეფერენციული სატარიფო რეჟიმის განხორციელებისა და კონტროლისთვის და ხაზს უსვამენ მათ ვალდებულებას, ებრძოლონ დარღვევებსა და გაყალბებას საბაჟოზე და მასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.
2. როდესაც ხელშემკვრელი მხარე, ობიექტური ინფორმაციის საფუძველზე, აღმოაჩენს, რომ მეორე ხელშემკვრელი მხარე ვერ უზრუნველყოფს ადმინისტრაციულ თანამშრომლობას ან დახმარებას და/ან ადგილი აქვს ამ თავით გათვალისწინებულ დარღვევას და გაყალბებას, აღნიშნულ მხარეს, ამ მუხლის შესაბამისად, შეუძლია დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი კონკრეტულ პროდუქტ(ებ)ზე.

3. ამ მუხლის მიზნებისთვის, მხარის მიერ ადმინისტრაციული თანამშრომლობის ან დახმარების მიწოდების ვერ შესრულება გულისხმობს შემდეგს:
- (a) მუდმივად არ ხდება საქონლის წარმოშობის სტატუსის გადამოწმების ვალდებულებების შესრულება;
 - (b) ადგილი აქვს განმეორებით უარს ან დაუსაბუთებელ შეფერხებას წარმოშობის გადამოწმების და/ან ამ გადამოწმების შედეგების მიწოდების კუთხით;
 - (c) ადგილი აქვს მუდმივ უარს ან დაუსაბუთებელ შეფერხებას, პრეფერენციული რეჟიმის სარგებლობისათვის საჭირო დოკუმენტების აუთენტურობის ან ინფორმაციის სიზუსტის დასადგენი ვიზიტის განხორციელების ნებართვის მისაღებად
4. წინამდებარე მუხლის მიზნებისთვის, დარღვევის ან გაყალბების აღმოჩენა, მათ შორის, შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, როცა დამაკმაყოფილებელი განმარტებების გარეშე ხდება საქონლის იმპორტის სწრაფი ზრდა, რაც აღემატება მხარის ჩვეულებრივ სანარმოო და საექსპორტო შესაძლებლობებს და რაც დაკავშირებულია დარღვევის ან გაყალბების შესახებ ობიექტურ ინფორმაციასთან.

5. დროებითი შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილება უნდა მოხდეს შემდეგ შემთხვევებში:

- (a) მხარე, რომელმაც ობიექტური ინფორმაციის საფუძველზე, აღმოაჩინა, რომ მეორე მხარე ვერ უზრუნველყოფს ადმინისტრაციულ თანამშრომლობას ან დახმარებას და/ან ადგილი აქვს მეორე მხარის მიერ დარღვევას ან გაყალბებას, ამ ობიექტურ ინფორმაციასთან ერთად თავისი აღმოჩენის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობებს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს და შესაბამისი ინფორმაციის და ობიექტური გამოკვლევის საფუძველზე გამართავს კონსულტაციებს ამ კომიტეტში, რათა მიღწეულ იქნას ორივე მხარისათვის მისაღები გადაწყვეტილება.
- (b) იმ შემთხვევაში, თუ მხარეებმა გამართეს კონსულტაციები ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში და კონსულტაციების დაწყების შესახებ შეტყობინებიდან სამი თვის თავზე ვერ მიიღეს ორივე მხარისათვის მისაღები გადაწყვეტილება, დაინტერესებულ მხარეს ეძლევა შესაძლებლობა დროებით შეაჩეროს პრეფერენციული რეჟიმი კონკრეტულ საქონელზე. პრეფერენციული რეჟიმის დროებითი შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილება დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს.

(c) ამ მუხლის შესაბამისად პრეფერენციული რეჟიმის დროებითი შეჩერება უნდა განხორციელდეს იმ ფარგლებში, რაც საჭიროა დაინტერესებული მხარის ფინანსური ინტერესების დასაცავად. ის არ უნდა აღემატებოდეს ექვსთვიან პერიოდს, რომლის განახლებაც შესაძლებელია, თუ არაფერი შეცვლილა იმ ვითარებაში, რომლის საფუძველზეც განხორციელდა თავდაპირველი შეჩერება. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში უნდა გაიმართოს პერიოდული კონსულტაციები დროებითი შეჩერების ზომების თაობაზე და განსაკუთრებით მათ გაუქმებაზე, ზომების დაწესების საფუძვლების აღკვეთის შემდეგ.

6. თითოეულმა მხარემ, შიდა პროცედურების გათვალისწინებით, უნდა გამოაქვეყნოს შეტყობინება იმპორტიორებისათვის, რომელიც ეხება: მე-5 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შეტყობინებას; მე-5 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას და მე-5 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ გაგრძელებას ან გაუქმებას.

ადმინისტრაციული შეცდომების მართვა

თუ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დაშვებულია შეცდომა პრეფერენციული რეჟიმის სრულფასოვან მართვაში ექსპორტისას, განსაკუთრებით წინამდებარე შეთანხმების I ოქმის იმ დებულებების გამოყენებაში, რომელიც ეხება პროდუქციის წარმოშობის განსაზღვრას და ადმინისტრაციული თანამშრომლობის მეთოდებს, იმ შემთხვევაში, როდესაც დაშვებული შეცდომა გავლენას ახდენს იმპორტის გადასახადზე, მსგავსი ვითარების წინაშე მყოფი ხელშემკვრელი მხარე უფლებამოსილია მიმართოს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს, რათა გამოკვლეულ იქნას და დაწესდეს ყველა შესაძლო ზომა არსებული ვითარების გამოსასწორებლად.

მუხლი 36

შეთანხმებები სხვა ქვეყნებთან

1. ამ შეთანხმებამ ხელი არ უნდა შეუშალოს საბაჟო კავშირების, თავისუფალი სავაჭრო ზონებისა ან საზღვრისპირა მიმოსვლის შესახებ მექანიზმების შექმნას ან შენარჩუნებას, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგებიან წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრულ ვაჭრობის პირობებს.
2. ერთერთი ხელშემკვრელი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, მხარეებს შორის უნდა გაიმართოს კონსულტაციები ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის ფარგლებში, საბაჟო კავშირების, თავისუფალი სავაჭრო ზონების, საზღვრისპირა მიმოსვლის შესახებ მექანიზმების შექმნისა და მესამე ქვეყნების მიმართ სავაჭრო პოლიტიკის სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ. კონკრეტულად, მესამე ქვეყნის ევროკავშირში გაწევრიანების შემთხვევაში, მსგავსი კონსულტაციები უნდა გაიმართოს, რათა გათვალისწინებულ იქნას ევროკავშირის და საქართველოს ორმხრივი ინტერესები ამ შეთანხმების თანახმად.

თავი 2

სავაჭრო ზომები

ნაწილი 1

საერთო დაცვითი ზომები

მუხლი 37

ზოგადი დებულებები

1. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ უფლებებს და მოვალეობებს GATT 1994-ის XIX მუხლის და ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემული დაცვითი ზომების შესახებ შეთანხმების („დაცვითი ზომების შეთანხმება“) და ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემული სოფლის მეურნეობის შესახებ შეთანხმების („შეთანხმება სოფლის მეურნეობის შესახებ“) მე-5 მუხლის შესაბამისად.

2. წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) პირველ თავში (ეროვნული რეჟიმი და საქონლის ბაზარზე დამკვეთა) ფორმულირებული წარმოშობის პრეფერენციული წესები არ გამოიყენება ამ ნაწილთან მიმართებაში.
3. ამ ნაწილის დებულებები არ ექვემდებარება წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავს (დავების მოგვარება).

მუხლი 38

გამჭვირვალობა

1. მხარე, რომელიც იწყებს დაცვით ზომებთან დაკავშირებულ მოკვლევას, აცნობებს მეორე მხარეს აღნიშნული მოკვლევის დაწყების თაობაზე, იმის გათვალისწინებით, რომ ამ უკანასკნელს გააჩნია არსებითი ეკონომიკური ინტერესი.

2. ამ შეთანხმების 37-ე მუხლის გათვალისწინების გარეშე, მეორე მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, დაცვით ზომებთან დაკავშირებული მოკვლევის დამწყები მხარე, რომელიც მიზნად ისახავს დაცვითი ზომების დაწესებას, დაუყოვნებლივ წარმოადგენს წერილობით შეტყობინებას ყველა იმ სათანადო ინფორმაციის თაობაზე, რომელიც ეხება დაცვითი ზომების შესახებ მოკვლევის დაწყებასა და დაცვითი ზომების დაწესებას და აგრეთვე, სადაც საჭიროა, წარმოადგენს ინფორმაციას დაცვითი ზომების შესახებ მოკვლევის დაწყების შესახებ, დაცვითი ზომების შესახებ მოკვლევის დროებითი და საბოლოო შედეგების შესახებ და ასევე მისცემს მეორე მხარეს კონსულტაციების გამართვის შესაძლებლობას.
3. ამ მუხლის მიზნებისთვის, მხარე მიჩნეულია არსებითი ეკონომიკური ინტერესის მქონედ იმ შემთხვევაში, თუ იგი უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში იმყოფება იმპორტირებული საქონლის ხუთ უდიდეს მიმწოდებელს შორის, რაც გამოითვლება აბსოლუტური მოცულობით ან ღირებულებით.

მუხლი 39

ზომების გამოყენება

1. დაცვითი ზომების დაწესებისას, მხარეები შეეცდებიან, რომ დააწესონ ისინი იმგვარად, რომ რაც შეიძლება ნაკლები გავლენა მოახდინოს მხარეებს შორის არსებულ ორმხრივ ვაჭრობაზე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის მიზნებისთვის, თუ ერთი მხარე მიიჩნევს, რომ დაცვითი ზომების დაწესებისთვის საჭირო სამართლებრივი მოთხოვნები არის დამაკმაყოფილებელი და მიზნად ისახავს ამ ზომების დაწესებას, ეს მხარე აცნობებს მეორე მხარეს აღნიშნულის თაობაზე და მისცემს მას შესაძლებლობას გამართოს ორმხრივი კონსულტაციები. თუ შეტყობინების წარდგენიდან 30 დღის განმავლობაში მხარეებმა ვერ მიაღწიეს შეთანხმებას, იმპორტიორ მხარეს შეუძლია დააწესოს შესაბამისი ზომები არსებული პრობლემის აღმოსაფხვრელად.

ნაწილი 2

ანტიდემპინგური და საკომპენსაციო ზომები

მუხლი 40

ზოგადი დებულებები

1. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ უფლებებსა და მოვალეობებს GATT 1994-ის VI მუხლის, ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემული GATT 1994-ის VI მუხლის განხორციელების შესახებ შეთანხმების („ანტიდემპინგის შეთანხმება“) და ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემული სუბსიდიებისა და დაცვითი ზომების შესახებ შეთანხმების („სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შეთანხმება“) შესაბამისად.
2. წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) პირველ თავში (ეროვნული რეჟიმი და საქონლის ბაზარზე დამწვობა) ფორმულირებული წარმოშობის პრეფერენციული წესები არ გამოიყენება ამ ნაწილთან მიმართებაში.
3. ამ ნაწილის დებულებები არ ექვემდებარება წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავს (დავების მოგვარება).

გამჭვირვალობა

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ ანტიდემპინგის და საკომპენსაციო ზომები გამოყენებული იქნება ანტიდემპინგის და სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შესახებ შეთანხმებების მოთხოვნების სრული შესაბამისობით და დაეფუძნება სამართლიან და გამჭვირვალე სისტემას.
2. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ დაუყოვნებლივ დროებითი ზომების დაწესების შემდეგ მანამ, სანამ საბოლოო გადაწყვეტილება იქნება მიღებული, სრულად და გონივრულად ინფორმაცია ყველა იმ არსებითი ფაქტისა და განხილვის შესახებ, რომლებიც ქმნიან ამ ზომების გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების საფუძველს. აღნიშნული არ უნდა მოდიოდეს წინააღმდეგობაში ანტიდემპინგის შეთანხმების მე-6 მუხლის მე-5 პუნქტთან და სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შესახებ შეთანხმების მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტთან. ინფორმაციის გამჟღავნება მოხდება წერილობითი ფორმით და დაინტერესებულ მხარეებს მიეცემათ საკმარისი დრო კომენტარების გასაკეთებლად.
3. თითოეულ დაინტერესებულ მხარეს მიეცემა შესაძლებლობა იქნეს მოსმენილი და გამოხატოს თავისი შეხედულებები ანტიდემპინგური და სუბსიდიის საწინააღმდეგო მოკვლევების მიმდინარეობის დროს, თუ ეს არ აფერხებს მოკვლევის ჩატარების პროცესს.

მუხლი 42

საზოგადოებრივი ინტერესის გათვალისწინება

მხარემ შესაძლოა არ გამოიყენოს ანტიდემპინგური ან საკომპენსაციო ზომები თუ, მოკვლევის დროს არსებული ხელმისაწვდომი ინფორმაციის საფუძველზე, ნათლად შეიძლება იმის დადგენა, რომ ამგვარი ზომების გამოყენება ეწინააღმდეგება საზოგადოებრივ ინტერესს. საზოგადოებრივი ინტერესის განსაზღვრა ეფუძნება სხვადასხვა ინტერესის ერთობლივად გათვალისწინებას, მათ შორის, ადგილობრივი წარმოების, მომხმარებლების და იმპორტიორების ინტერესების, იმის გათვალისწინებით, რომ მათ წარუდგინეს შესაბამისი ინფორმაცია მოკვლევის მწარმოებელ ორგანოებს.

მუხლი 43

ნაკლები გადასახადის წესი

თუ მხარე გადაწყვეტს, რომ დააწესოს დროებითი ან საბოლოო ანტიდემპინგური ან საკომპენსაციო გადასახადი, ამგვარი გადასახადის ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს დემპინგის ზღვარს ან სუბსიდიის მთლიან ოდენობას, და ამავე დროს, იგი უნდა იყოს დემპინგის ზღვარზე ან სუბსიდიის მთლიან ოდენობაზე ნაკლები იმ შემთხვევაში, თუ ეს ნაკლები გადასახადი იქნება ადეკვატური ადგილობრივი წარმოებისთვის მიყენებული ზიანის აღმოსაფხვრელად.

თავი 3

ტექნიკური ბარიერები ვაჭრობაში, სტანდარტიზაცია, მეტროლოგია, აკრედიტაცია და შესაბამისობის შეფასება

მუხლი 44

მოქმედების სფერო და განსაზღვრებები

1. ეს თავი ეხება სტანდარტების, ტექნიკური რეგლამენტებისა და შესაბამისობის შეფასების პროცედურების მომზადებას, მიღებასა და გამოყენებას იმგვარად, როგორც განსაზღვრულია ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემულ ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმებაში („ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმება“), რამაც შესაძლოა ზეგავლენა მოახდინოს მხარეთა შორის საქონლით ვაჭრობაზე.
2. პირველი პუნქტის დებულებების მიუხედავად, მოცემული თავი არ ეხება სანიტარულ და ფიტოსანიტარულ ზომებს, რომლებიც განსაზღვრულია ვმო-ს შეთანხმების 1A დანართში მოცემული სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომების გამოყენების შესახებ შეთანხმების („სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომების შეთანხმება“) A დანართში, ასევე არ ეხება საჯარო უწყებების მიერ იმ შესყიდვებთან დაკავშირებით მომზადებულ სპეციფიკაციებს, რომლებიც განკუთვნილია საკუთარი წარმოების ან მოხმარების მიზნებისთვის.

3. წინამდებარე თავის მიზნებისთვის გამოყენებული იქნება ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმების დანართ 1-ში მოცემული განსაზღვრებები.

მუხლი 45

ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმების დამტკიცება

მხარეები ადასტურებენ ერთმანეთის მიმართ ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმების ფარგლებში არსებულ უფლებებსა და ვალდებულებებს, რომელიც შეტანილია ამ შეთანხმებაში და წარმოადგენს მის ნაწილს.

მუხლი 46

ტექნიკური თანამშრომლობა

1. მხარეებმა უნდა განამტკიცონ თანამშრომლობა სტანდარტების, ტექნიკური რეგლამენტების, მეტროლოგიის, ბაზრის ზედამხედველობის, აკრედიტაციისა და შესაბამისობის შეფასების სისტემების სფეროში, მხარეების შესაბამისი სისტემების უკეთეს გაცნობისა და მათ შესაბამის ბაზრებზე დაშვების გაადვილების მიზნით. ამ მიზნიდან გამომდინარე, მათ შეიძლება აწარმოონ რეგულირებასთან დაკავშირებული დიალოგები როგორც ჰორიზონტალურ, ისე სექტორულ დონეებზე.

2. თანამშრომლობის პროცესში, მხარეებმა უნდა გამოავლინონ, განავითარონ და წახალისონ ვაჭრობის ხელშეწყობასთან დაკავშირებული ინიციატივები, რაც შეიძლება მოიცავდეს, მაგრამ არ შემოიფარგლებოდეს შემდეგით:

(a) რეგულირებასთან დაკავშირებული თანამშრომლობის განმტკიცება გამოცდილებისა და მონაცემთა ურთიერთგაცვლის და სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის გზით, ტექნიკური რეგლამენტების, სტანდარტების, ბაზრის ზედამხედველობის, შესაბამისობის შეფასებისა და აკრედიტაციის ხარისხის გაუმჯობესების და რეგულირებასთან დაკავშირებული რესურსების ეფექტიანად გამოყენების მიზნით;

(b) თანამშრომლობის ხელშეწყობა და წახალისება მხარეების მეტროლოგიაზე, სტანდარტიზაციაზე, ბაზრის ზედამხედველობაზე, შესაბამისობის შეფასებასა და აკრედიტაციაზე პასუხისმგებელ შესაბამის საჯარო თუ კერძო ორგანიზაციებს შორის.

(c) საქართველოში სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიის, აკრედიტაციის, შესაბამისობის შეფასებისა და ბაზრის ზედამხედველობის სისტემისათვის ხარისხის ინფრასტრუქტურის განვითარების სტიმულირება;

(d) შესაბამისი ევროპული ორგანიზაციების საქმიანობაში საქართველოს მონაწილეობის ხელშეწყობა;

(e) გადაწყვეტილებების მოძიება ვაჭრობაში იმ ტექნიკურ ბარიერებთან დაკავშირებით, რომლებიც შესაძლოა წარმოიქმნას; და

(f) საჭიროებისამებრ, ძალისხმევის მიმართვა საკუთარი პოზიციების შესაჯერებლად საერთო ინტერესების საკითხებზე ვაჭრობასა და რეგულირებასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო ორგანიზაციებში, როგორიცაა ვმო და გაეროს ეკონომიკური კომისია ევროპისათვის (UN-ECE).

მუხლი 47

ტექნიკური რეგლამენტების, სტანდარტებისა და შესაბამისობის შეფასების დაახლოება

1. სხვადასხვა სექტორებში დაახლოების პრიორიტეტების გათვალისწინებით, საქართველომ უნდა მიიღოს საჭირო ზომები ევროკავშირის მხარის ტექნიკური რეგლამენტების, სტანდარტიზაციის, მეტროლოგიის, აკრედიტაციის, შესაბამისობის შეფასების სისტემებთან და ბაზრის ზედამხედველობის სისტემასთან ეტაპობრივი დაახლოების მიზნით და იღებს ვალდებულებას დაიცვას ევროკავშირის მხარის შესაბამის კანონმდებლობაში გაწერილი პრინციპები და მეთოდები (საორიენტაციო ნუსხა მოცემულია ამ შეთანხმების III-B დანართში). დაახლოებისათვის საჭირო ღონისძიებების ჩამონათვალი მოცემულია ამ შეთანხმების III-A დანართში, რომელშიც ცვლილებების შეტანა შესაძლებელია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის გადანყვეტილების საფუძველზე.

2. აღნიშნული მიზნების მისაღწევად, საქართველომ უნდა:

- (a) საკუთარი პრიორიტეტების გათვალისწინებით, ეტაპობრივად დაუახლოოს საკუთარი კანონმდებლობა ევროკავშირის მხარის შესაბამის კანონმდებლობას; და
- (b) მიაღწიოს და შეინარჩუნოს ადმინისტრაციული და ინსტიტუციონალური ეფექტიანობის იმ დონეს, რომელიც საჭიროა ქმედუნარიანი და გამჭვირვალე სისტემის უზრუნველსაყოფად, ამ თავის განხორციელებისთვის.

3. დაახლოების პრიორიტეტულ სფეროებში საქართველომ თავი უნდა შეიკავოს თავისი პორიზონტალური და სექტორული კანონმდებლობის ცვლილებისგან, გარდა ისეთი ცვლილებებისა, რომლებიც უზრუნველყოფენ კანონმდებლობის პროგრესულ დაახლოებას და დაახლოების დონის შენარჩუნებას ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან. საქართველომ ეროვნული კანონმდებლობის ასეთი ცვლილებების შესახებ უნდა აცნობოს ევროკავშირს.

4. საქართველომ უნდა უზრუნველყოს და ხელი შეუწყოს შესაბამისი ეროვნული ორგანოების მონაწილეობას ევროპულ და საერთაშორისო ორგანიზაციებში, სტანდარტიზაციის, საკანონმდებლო და ფუნდამენტური მეტროლოგიისა და შესაბამისობის შეფასების სფეროებში, აკრედიტაციის ჩათვლით, ამ ორგანოების საქმიანობის სფეროსა და მასთან დაკავშირებული წევრობის სტატუსის გათვალისწინებით.

5. სტანდარტიზაციის სისტემის ინტეგრირების მიზნით, საქართველო მაქსიმალურად უნდა ეცადოს, რომ მისმა სტანდარტიზაციის უწყებამ:

(a) ეტაპობრივად მიიღოს ევროპული (EN) სტანდარტების ნაკრები ეროვნულ სტანდარტებად, ჰარმონიზებული ევროპული სტანდარტების ჩათვლით, რომელთა ნებაყოფლობითი გამოყენება იძლევა საქართველოს კანონმდებლობაში გადმოტანილი ევროკავშირის კანონმდებლობასთან შესაბამისობის პრეზუმფციას.

(b) მათი მიღების პარალელურად, გააუქმოს ევროპულ სტანდარტებთან წინააღმდეგობაში მყოფი ეროვნული სტანდარტები;

(c) ეტაპობრივად შეასრულოს ევროპის სტანდარტიზაციის ორგანიზაციების სრული წევრობისათვის საჭირო სხვა პირობები.

შეთანხმება სამრეწველო პროდუქციის შესაბამისობის შეფასებასა და აღიარებაზე (ACAA)

საბოლოოდ, მხარეები შეიძლება შეთანხმდნენ, რომ სამრეწველო პროდუქციის შესაბამისობის შეფასებასა და აღიარებაზე შეთანხმება (ACAA) ოქმის სახით დაერთოს ამ შეთანხმებას და შეთანხმებისამებრ მოიცვას ერთი ან რამდენიმე სექტორი, მას შემდეგ, რაც ევროკავშირის მიერ დადასტურდება, რომ საქართველოს შესაბამისი ჰორიზონტალური და სექტორული კანონმდებლობა, ინსტიტუტები და სტანდარტები სრულად იქნა დაახლოებული ევროკავშირის კანონმდებლობასა და სტანდარტებთან. ასეთი ACAA უზრუნველყოფს, რომ მხარეებს შორის პროდუქტებით ვაჭრობა იმ სფეროებში, რომლებსაც მოიცავს აღნიშნული შეთანხმება, განხორციელდება იმავე პირობებში, რომლებიც გამოიყენება ამ პროდუქტებით ვაჭრობისას ნევრ სახელმწიფოებს შორის.

მუხლი 49

ნიშანდობა და ეტიკეტირება

1. ამ შეთანხმების 47-ე და 48-ე მუხლების დებულებებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე და ნიშანდობისა და ეტიკეტირების მოთხოვნებთან დაკავშირებული ტექნიკური რეგლამენტების გათვალისწინებით, მხარეები ადასტურებენ ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების შეთანხმების 2.2 თავის პრინციპებს, რომ მსგავსი მოთხოვნების შემუშავება, მიღება და გამოყენება არ მოხდება საერთაშორისო ვაჭრობაში დამატებითი დაბრკოლებების შექმნის მიზნით. აქედან გამომდინარე, ნიშანდობასა და ეტიკეტირებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები არ იქნება ვაჭრობის იმაზე მეტად შემზღუდავი, ვიდრე საჭიროა ლეგიტიმური მიზნის მისაღწევად, იმ რისკების გათვალისწინებით, რაც შეუსრულებლობამ შეიძლება განაპირობოს.
2. კერძოდ, სავალდებულო ნიშანდობასა ან ეტიკეტირებასთან დაკავშირებით, მხარეები თანხმდებიან, რომ:
 - (a) ისინი ეცდებიან მინიმუმამდე დაიყვანონ საკუთარი მოთხოვნები ნიშანდობასა ან ეტიკეტირებასთან მიმართებით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ეს საჭიროა ამ სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობის მისაღებად და ასევე ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების ან გარემოს დაცვის ან საჯარო პოლიტიკის სხვა კეთილგონივრული მიზნების შესასრულებლად;
 - (b) მხარემ შეიძლება დაადგინოს ეტიკეტირების ან ნიშანდობის ფორმა, მაგრამ არ უნდა მოითხოვოს ეტიკეტების დამტკიცება, რეგისტრაცია ან სერტიფიცირება; და

(c) მხარეები იტოვებენ უფლებას მოითხოვონ, რომ ინფორმაცია ეტიკეტზე ან ნიშანდებაზე მიეთითოს რომელიმე კონკრეტულ ენაზე.

თავი 4

სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული ზომები

მუხლი 50

მიზანი

1. ამ თავის მიზანია სანიტარულ და ფიტოსანიტარულ ზომებს დაქვემდებარებული პროდუქციით ვაჭრობის ხელშეწყობა მხარეებს შორის, IV დანართში ჩამოთვლილი ყველა ღონისძიების ჩათვლით, ამავე დროს ადამიანების, ცხოველთა ან მცენარეთა სიცოცხლისა ან ჯანმრთელობის დაცვა შემდეგი სახით:

(a) სრული გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა ვაჭრობასთან დაკავშირებული სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომების გატარებისას, რომლებიც ჩამოთვლილია IV დანართში.

(b) ქართული მარეგულირებელი სისტემის ევროკავშირის მარეგულირებელ სისტემასთან დაახლოება.

(c) მხარეების ცხოველთა და მცენარეთა ჯანმრთელობის მდგომარეობის აღიარება და რეგიონალიზაციის პრინციპის გატარება.

(d) მხარის მიერ გატარებული სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომების, რომლებიც ჩამოთვლილია ამ შეთანხმების IV დანართში, ეკვივალენტურობის აღიარების სისტემის გამოყენება.

(e) SPS შეთანხმების აღსრულების გაგრძელება.

(f) ვაჭრობის წახალისებისთვის მექანიზმებისა და პროცედურების შემუშავება; და

(g) კომუნიკაციისა და ურთიერთთანამშრომლობის გაუმჯობესება მხარეთა შორის ამ შეთანხმების IV დანართში ჩამოთვლილ ზომებთან დაკავშირებით.

2. ამ თავის მიზანია ასევე მიაღწიოს მხარეთა შორის ცხოველთა კეთილდღეობის სტანდარტებთან დაკავშირებით საერთო აზრს.

მუხლი 51

მრავალმხრივი ვალდებულებები

მხარეები კვლავ ადასტურებენ ვმო-ს შეთანხმებებით და კერძოდ, SPS შეთანხმებით მათთვის განსაზღვრულ უფლებებსა და ვალდებულებებს.

მუხლი 52

მოქმედების სფერო

ეს თავი ვრცელდება მხარის ყველა სანიტარულ და ფიტოსანიტარულ ზომაზე, რომლებიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ ახდენენ გავლენას მხარეთა შორის ვაჭრობაზე, IV დანართში ჩამოთვლილი ზომების ჩათვლით. წინამდებარე მოქმედების სფერო ზიანს არ აყენებს დაახლოების მოქმედების სფეროს, როგორც ეს განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 55-ე მუხლით.

მუხლი 53

ტერმინთა განმარტება

ამ თავის მიზნებისთვის გამოიყენება შემდეგი ტერმინთა განმარტება:

1. „სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომები“ ნიშნავს SPS შეთანხმების A დანართის 1 პუნქტით განსაზღვრულ ზომებს (SPS ზომები).
2. "ცხოველები" ნიშნავს ცხოველებს, როგორც ეს განსაზღვრულია ცხოველთა ჯანმრთელობის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIE) წყლის ცხოველთა და ხმელეთის ცხოველთა კოდექსებში.
3. "ცხოველური პროდუქტები" ნიშნავს ცხოველური წარმოშობის პროდუქციას, წყლის ცხოველების პროდუქტების ჩათვლით, როგორც ეს განსაზღვრულია OIE-ს წყლის ცხოველთა ჯანმრთელობის კოდექსით.
4. "ცხოველური სუბპროდუქტები, რომლებიც არ არის განკუთვნილი ადამიანის მოხმარებისათვის" ნიშნავს ცხოველის მთლიან სხეულს ან მის ნაწილს, ცხოველური წარმოშობის პროდუქტს ან ცხოველისაგან მიღებულ სხვა პროდუქტს, რომელიც არ არის განკუთვნილი ადამიანის მოხმარებისათვის, როგორც ეს ჩამოთვლილია ამ შეთანხმების IV-A დანართის მეორე ნაწილში (II);

5. "მცენარეები" ნიშნავს ცოცხალ მცენარეებსა და მათ ცოცხალ ნაწილებს, მათ შორის თესლებსა და გერმაპლაზმას:
- (a) ბოტანიკური კუთხით ხილი, გარდა ღრმა გაყინვით შენახულისა;
 - (b) ბოსტნეული, გარდა ღრმად გაყინვით შენახულისა;
 - (c) ტუბერები, გორგლობოლქვები, ბოლქვები, ფესვის ნაწილები;
 - (d) მოჭრილი ყვავილები;
 - (e) დაფოთლილი ტოტები;
 - (f) მოჭრილი ხეები დარჩენილი ფოთლებით;
 - (g) მცენარეების ქსოვილური კულტურები;
 - (h) ფოთლები; ყლორტები;
 - (i) ცოცხალი მცენარეული მტვერი; და
 - (j) ხის კვრეტები, ყლორტები, კალმები

6. "მცენარეული პროდუქტები" ნიშნავს მცენარეული წარმოშობის პროდუქტებს, დაუმუშავებელს ან რომელსაც გავლილი აქვს მცირე დამუშავება და არ არის ამ შეთანხმების IV-A დანართის მესამე ნაწილის მცენარეთა ჩამონათვალში.
7. "თესლები" ნიშნავს თესლებს ბოტანიკური მნიშვნელობით, რომელიც დარგვისათვისაა განკუთვნილი.
8. "მავნებლები" ნიშნავს ნებისმიერი ტიპის, სახის, მცენარის ბიოტიპის, პათოგენურ ან ცხოველურ აგენტს, რომელიც საზიანოა მცენარის ან მცენარეული პროდუქტისათვის (მავნე ორგანიზმები).
9. "დაცული ზონები" ნიშნავს ზონებს, ევროსაბჭოს 2000 წლის 8 მაისის 2000/29/EC მცენარეებისათვის და მცენარეული პროდუქტებისათვის მავნე ორგანიზმების ევროგაერთიანებაში შეღწევისა და გავრცელების საწინააღმდეგო დამცავი ზომების შესახებ დირექტივის 2(1)(h) მუხლის ან რომელიმე შემდგომი შესწორების მიხედვით;
10. "ცხოველთა დაავადება" ნიშნავს ცხოველებში ინფექციის კლინიკურ ან პათოლოგიურ გამოვლინებას;
11. "აკვაკულტურის დაავადება" ნიშნავს კლინიკური ან არაკლინიკური ინფექციის OIE -ს წყლის ცხოველთა ჯანმრთელობის კოდექსში აღნიშნულ დაავადებათა ერთი ან მეტი ეტიოლოგიური აგენტით გამოვლენას.
12. "ცხოველთა ინფექცია" არის მდგომარეობა, როდესაც ცხოველები ინარჩუნებენ ინფექციურ აგენტს, ინფექციის კლინიკური ან პათოლოგიური ნიშნებით გამოვლენით ან მათ გარეშე.

13. "ცხოველთა კეთილდღეობის სტანდარტები" ნიშნავს ცხოველთა დაცვის სტანდარტებს, როგორც ეს შემუშავებულია და მიღებულია მხარეთა მიერ და შეესაბამება OIE-ს სტანდარტებს;
14. "სანიტარული და ფიტოსანიტარული დაცვის შესაბამისი დონე" ნიშნავს სანიტარული და ფიტოსანიტარული დაცვის დონეს SPS შეთანხმების A დანართის მე-5 პარაგრაფის მიხედვით;
15. "რეგიონი" ცხოველთა ჯანმრთელობის კუთხით ნიშნავს ზონას ან რაიონს OIE-ს ცხოველთა ჯანმრთელობის კოდექსის მიხედვით და წყლის ცხოველებთან მიმართებაში - ზონას OIE-ს წყლის ცხოველთა ჯანმრთელობის კოდექსის მიხედვით. ევროკავშირისათვის ტერმინი „ტერიტორია“ ან „ქვეყანა“ ნიშნავს ევროკავშირის ტერიტორიას.
16. "მავნებლისაგან თავისუფალი ზონა" ნიშნავს ზონას, ტერიტორიას, სადაც მეცნიერულად დადასტურებულია, რომ კონკრეტული მავნებელი არ არის წარმოდგენილი და სადაც, თუ კი შესაძლებელია, აღნიშნული მდგომარეობა შენარჩუნებულია ოფიციალურად.
17. "რეგიონალიზაცია" ნიშნავს რეგიონალიზაციის კონცეფციას, როგორც ეს აღწერილია SPS შეთანხმების მე-6 მუხლში;

18. "ცხოველთა და ცხოველური პროდუქტების ტვირთი" ნიშნავს ერთი და იგივე ტიპის ცხოველთა ან ცხოველურ პროდუქტთა გარკვეულ რაოდენობას, რომელთაც ფარავს ერთი სერტიფიკატი ან დოკუმენტი, გადაიზიდება ერთნაირი სატრანსპორტო საშუალებებით, გაგზავნილია ერთი გამგზავნის მიერ, და წარმოშობილია ერთი და იგივე ექსპორტიორ მხარეში, ან მის რომელიმე რეგიონ(ებ)ში. ცოცხალი ცხოველების ტვირთი შეიძლება შედგებოდეს ერთი ან რამდენიმე საქონლის ან პარტიისგან;
19. "მცენარეთა და მცენარეული პროდუქტების ტვირთი" ნიშნავს მცენარეთა, მცენარეულ პროდუქტთა ან/და სხვა საგანთა რაოდენობას, რომელიც გადაადგილდება ერთი მხარიდან მეორე მხარეში და ახლავს საჭიროების შემთხვევაში, ერთი ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატი. ტვირთი შეიძლება შედგებოდეს ერთი ან რამდენიმე საქონლისგან ან პარტიისგან;
20. "პარტია" ნიშნავს ერთი საქონლის რაოდენობას ან ერთეულებს, რომლის იდენტიფიცირება ხდება მისი ჰომოგენური შემადგენლობისა და წარმოშობის მიხედვით და წარმოადგენს ტვირთის ნაწილს;
21. "ეკვივალენტობა ვაჭრობის მიზნებისათვის" (ეკვივალენტობა) ნიშნავს მდგომარეობას, როდესაც ექსპორტიორ ქვეყანაში დანერგილი წინამდებარე შეთანხმების IV დანართში ჩამოთვლილი ღონისძიებები, იმის მიუხედავად განსხვავდება თუ არა იმპორტიორი მხარის მიერ დანერგილი ამ დანართში ჩამოთვლილი ღონისძიებებისგან, რეალურად აღწევს იმპორტიორი მხარის დაცვის შესაბამის ან რისკის მისაღებ დონეს;
22. "სექტორი" ნიშნავს მხარის წარმოებისა და ვაჭრობის სტრუქტურას პროდუქტის ან პროდუქტების კატეგორიისთვის;

23. "ქვესექტორი" ნიშნავს სექტორის ზუსტად განსაზღვრულ და კონტროლირებად ნაწილს;
24. "საქონელი" ნიშნავს პროდუქტებს ან საგნებს, რომლებიც მოცემულია 2-7 პუნქტებში;
25. "იმპორტის სპეციალური ნებართვა" ნიშნავს იმპორტიორი ქვეყნის კომპეტენტური სამსახურების მიერ ინდივიდუალური იმპორტიორის სახელზე გაცემულ წინასწარ ოფიციალურ ნებართვას საქონლის ერთი ან რამოდენიმე პარტიის იმპორტზე ექსპორტიორი მხრიდან, მოცემული თავის ფარგლებში;
26. "სამუშაო დღეები" მოიცავს კვირის დღეებს, შაბათ-კვირისა და ერთ-ერთი მხარის სახელმწიფო დასვენების დღეების გამოკლებით;
27. "ინსპექტირება" ნიშნავს სურსათის, ცხოველის საკვების, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის ნებისმიერი ასპექტის შემოწმებას იმისათვის, რომ დადგინდეს ამ ასპექტის (ასპექტების) სურსათისა და ცხოველთა საკვების კანონთან და ცხოველთა ჯანმრთელობის და ცხოველთა კეთილდღეობის წესების მოთხოვნებთან შესაბამისობა;
28. "მცენარეთა ჯანმრთელობის ინსპექტირება" ნიშნავს მცენარეებისა და მცენარეული პროდუქტების ან სხვა რეგულირებადი ობიექტების ოფიციალურ ვიზუალურ შემოწმებას მავნებლის არსებობის დასადგენად და/ან მათი ფიტოსანიტარულ რეგულაციებთან შესაბამისობის განსაზღვრას;
29. "დამოწმება" ნიშნავს შემოწმებას კვლევის მეშვეობით და ობიექტური გარემოებების მხედველობაში მიღებას, იმისათვის, რომ დადგინდეს, სრულდება თუ არა განსაზღვრული მოთხოვნები.

მუხლი 54

კომპეტენტური ორგანოები

მხარეები ერთმანეთს მიაწვდიან ინფორმაციას მათი კომპეტენტური ორგანოების, სტრუქტურის, ორგანიზაციისა და კომპეტენციათა გადანაწილების შესახებ სანიტარული და ფიტოსანიტარული ქვეკომიტეტის პირველ შეხვედრაზე, როგორც მოცემულია ამ შეთანხმების 65-ე მუხლში (SPS ქვეკომიტეტი). მხარეები ერთმანეთს შეატყობინებენ სტრუქტურის, ორგანიზაციისა და კომპეტენციათა გადანაწილების შესახებ ყოველი ცვლილების თაობაზე, საკონტაქტო პირების ცვლილების ჩათვლით.

მუხლი 55

ეტაპობრივი დაახლოება

1. საქართველომ უნდა განაგრძოს მისი სანიტარული და ფიტოსანიტარული, ცხოველთა კეთილდღეობისა და სხვა საკანონმდებლო ღონისძიებების, როგორც მოცემულია ამ შეთანხმების IV დანართში, ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოება, წინამდებარე შეთანხმების XI დანართში მოცემული პრინციპებისა და პროცედურების მიხედვით.
2. მხარეები ითანამშრომლებენ ეტაპობრივი დაახლოებისა და შესაძლებლობების ზრდის მიმართულებით.
3. SPS ქვეკომიტეტი რეგულარულად დააკვირდება ამ შეთანხმების XI დანართით განსაზღვრულ დაახლოების პროცესის განხორციელებას, დაახლოების თაობაზე საჭირო რეკომენდაციების გაცემის მიზნით.
4. წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს 6 თვისა, საქართველო წარადგენს ევროკავშირის იმ სანიტარულ, ფიტოსანიტარულ, ცხოველთა კეთილდღეობისა და სხვა საკანონმდებლო ღონისძიებების სიას, როგორც ეს განსაზღვრულია ამ შეთანხმების IV დანართით, რომელსაც ის დაუახლოებს თავის კანონმდებლობას. სია დაყოფილი იქნება პრიორიტეტულ სფეროებად, სადაც გარკვეული საქონლით ან საქონელთა ჯგუფით ვაჭრობის ხელშეწყობა განხორციელდება საკანონმდებლო დაახლოების გზით. დაახლოების სია წარმოადგენს წინამდებარე თავის განხორციელების სახელმძღვანელო დოკუმენტს.

მუხლი 56

ცხოველთა ჯანმრთელობის, მავნებელთა მდგომარეობისა და რეგიონალური პირობების აღიარება ვაჭრობის მიზნებისთვის

ცხოველთა დაავადებების, ცხოველებში ან მავნებლებში ინფექციების მდგომარეობის აღიარება

1. ცხოველთა დაავადებებთან და ცხოველებში ინფექციებთან (ზოონოზის ჩათვლით) მიმართებაში განხორციელდება შემდეგი:

(a) იმპორტიორი მხარე აღიარებს ექსპორტიორი მხარის ან მისი რეგიონების ცხოველთა ჯანმრთელობის მდგომარეობას ვაჭრობის მიზნით, ამ შეთანხმების V დანართის A ნაწილით განსაზღვრულ დაავადებებთან მიმართებაში, ამ შეთანხმების V დანართში მოცემული პროცედურების შესაბამისად;

(b) როდესაც მხარე თვლის, რომ მის ტერიტორიაზე ან მისი ტერიტორიის რეგიონში მას აქვს განსაკუთრებული მდგომარეობა კონკრეტულ ცხოველთა დაავადების კუთხით, გარდა იმ დაავადებებისა, რომლებიც მოცემულია ამ შეთანხმების V-A დანართში, მას შეუძლია მოითხოვოს ამ სტატუსის აღიარება ამ შეთანხმების VI დანართის C ნაწილში მოცემული პროცედურის შესაბამისად. ამასთან მიმართებაში იმპორტიორ მხარეს აქვს უფლება მოითხოვოს გარანტიები, განმარტებითი კომენტარის თანდართვით, ცოცხალ ცხოველთა და ცხოველური პროდუქტების იმპორტთან დაკავშირებით, რომელიც შეესაბამება მხარეთა შორის შეთანხმებულ სტატუსს;

(c) მხარეების ტერიტორიის, რეგიონების, სექტორის თუ ქვესექტორის სტატუსი, რომელიც დაკავშირებულია ცხოველთა დაავადებებთან (V-A დანართში ჩამოთვლილი დაავადებების გარდა), ან ინფექციასთან ცხოველებში, და/ან მასთან დაკავშირებულ რისკებთან, შესაბამისად, როგორც განსაზღვრულია OIE-ს მიერ, მხარეების მიერ განიხილება, როგორც მათ შორის ვაჭრობის ძირითადი საფუძველი. აღნიშნულთან დაკავშირებით, იმპორტიორმა მხარემ შესაძლებელია მოითხოვოს გარანტიები ცოცხალ ცხოველთა და ცხოველური პროდუქტების იმპორტთან მიმართებაში, რომელიც შეესაბამება OIE-ს რეკომენდაციების მიხედვით განსაზღვრულ სტატუსს.

(d) წინამდებარე შეთანხმების 58-ე, მე-60 და 64-ე მუხლების დაურღვევლად და თუ იმპორტიორი მხარე არ იქნება წინააღმდეგი და არ მოითხოვს დამხმარე ან დამატებით ინფორმაციას ან კონსულტაციას და/ან გადამოწმებას, თითოეული მხარე დაუყოვნებლივ გაატარებს საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ზომებს ვაჭრობის დასაშვებად „a“, „b“ და „c“ ქვეპუნქტების მიხედვით.

2. მავნებლებთან დაკავშირებით გატარდება შემდეგი ზომები:

(a) მხარეები VI-B დანართის შესაბამისად ვაჭრობის მიზნით ცნობენ მათ იმ მავნებლებთან დაკავშირებულ მდგომარეობას, რომლებიც მითითებულია წინამდებარე შეთანხმების V-B დანართში;

(b) წინამდებარე შეთანხმების 58-ე, მე-60 და 64-ე მუხლების დაურღვევლად და თუ იმპორტიორი მხარე არ იქნება წინააღმდეგი და არ მოითხოვს დამხმარე ან დამატებით ინფორმაციას ან კონსულტაციას და/ან გადამოწმებას, თითოეული მხარე დაუყოვნებლივ გაატარებს საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ზომებს ვაჭრობის დასაშვებად წინამდებარე პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით.

რეგიონალიზაციის/ზონირების, მავნებლებისგან თავისუფალ ზონების (PFA) და დაცული ზონების (PZ) აღიარება

3. მხარეები ცნობენ რეგიონალიზაციისა და PFA-ს კონცეფციას, როგორც ეს მოცემულია სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) 1997 წლის მცენარეთა დაცვის საერთაშორისო კონვენციასა (IPPC) და ფიტოსანიტარული ზომების საერთაშორისო სტანდარტებში (ISPM) და დაცულ ზონებს 2000/29/EC დირექტივის მიხედვით, რომლის შესრულებაზეც ისინი თანხმდებიან მათ შორის ვაჭრობის მიზნით.
4. მხარეები თანხმდებიან რომ რეგიონალიზაციის შესახებ გადანაცვებები წინამდებარე შეთანხმების V-A დანართში მოცემულ ცხოველთა და თევზის დაავადებებზე, და წინამდებარე შეთანხმების V-B დანართში მოცემულ მავნებლებზე, მიღებულ უნდა იქნას წინამდებარე შეთანხმების VI დანართის A და B ნაწილებში მოცემული დებულებების შესაბამისად.

5. ცხოველთა დაავადებებთან დაკავშირებით, წინამდებარე შეთანხმების 58-ე მუხლზე დაყრდნობით, ექსპორტიორი მხარე იმპორტიორი მხარის მიერ მისი რეგიონალიზაციის აღიარების მიზნით ატყობინებს მიღებული ზომების შესახებ გადანაცვეტილებათა სრული აღწერითა და შესაბამისი მონაცემებით. წინამდებარე შეთანხმების 59-ე მუხლის პირობების დაურღვევლად და თუ იმპორტიორ მხარეს არ ექნება დასაბუთებული პრეტენზია და არ მოითხოვს დამატებით ინფორმაციას ან კონსულტაციას და/ან გადამოწმებას შეტყობინების მიღებიდან 15 სამუშაო დღის განმავლობაში, ასე მინოდებული რეგიონალიზაციის გადანაცვეტილება ჩაითვლება მიღებულად.

ამ პუნქტის პირველ ქვეპუნქტთან დაკავშირებით კონსულტაციები გაიმართება ამ შეთანხმების 59-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად. იმპორტიორი მხარე შეაფასებს დამატებით ინფორმაციას მისი მიღებიდან 15 სამუშაო დღის განმავლობაში. ამ პუნქტის პირველ ქვეპუნქტში მითითებული დამოწმება განხორციელდება წინამდებარე შეთანხმების 62-ე მუხლის მიხედვით მოთხოვნის მიღებიდან 25 სამუშაო დღის განმავლობაში.

6. მავნებლებთან დაკავშირებით თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მცენარეებით, მცენარეული პროდუქციით და სხვა ობიექტებით ვაჭრობისას გათვალისწინებულია მავნებლების მდგომარეობა მეორე მხარის მიერ აღიარებულ დაცულ ზონასა ან მავნებლებისგან თავისუფალ ტერიტორიაზე PFA-ს აღიარების მაძიებელმა მხარემ უნდა აცნობოს მეორეს მის მიერ გატარებული ღონისძიებების შესახებ და მოთხოვნის შესაბამისად უნდა მისცეს სრული ინფორმაცია და ახსნა-განმარტება მის შექმნასა და შენარჩუნებაზე, FAO-ს ან IPPC-ის სტანდარტების, მათ შორის ISPM-ის მიხედვით. ამ შეთანხმების 64-ე მუხლის დაურღვევლად და თუ მხარე არ იქნება წინააღმდეგი და არ მოითხოვს დამატებით ინფორმაციას, კონსულტაციას და/ან გადამოწმებას შეტყობინების მიღებიდან 3 თვის განმავლობაში, რეგიონალიზაციის გადანაცვტილება მავნებლისგან თავისუფალ ტერიტორიაზე ჩაითვლება მიღებულად.

ამ პუნქტის პირველ ქვეპუნქტთან დაკავშირებით კონსულტაციები გაიმართება წინამდებარე შეთანხმების 59-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად. იმპორტიორი მხარე შეაფასებს დამატებით ინფორმაციას მისი მიღებიდან სამი თვის განმავლობაში. ამ პუნქტის პირველ ქვეპუნქტში მითითებული დამონმება განხორციელდება წინამდებარე შეთანხმების 62-ე მუხლის შესაბამისად, დამონმებაზე მოთხოვნის მიღებიდან 12 თვის განმავლობაში, განხილვის ქვეშ მყოფი მავნებლისა თუ მცენარის ბიოლოგიის გათვალისწინებით.

7. მე-4 - მე-6 პუნქტებში მოყვანილი პროცედურების დასრულების შემდეგ და წინამდებარე შეთანხმების 64-ე მუხლის დაურღვევლად, თითოეული მხარე, ყოველგვარი დაყოვნების გარეშე, გაატარებს აუცილებელ საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ზომებს ამ პირობებით ვაჭრობის დასაშვებად.

დანაწილება

8. მხარეები შესაძლოა ჩაერთონ დანაწილებასთან დაკავშირებულ შემდგომ განხილვებში.

მუხლი 57

ეკვივალენტურობის განსაზღვრა

1. ეკვივალენტობა უნდა იქნას აღიარებული შემდეგ შემთხვევებთან დაკავშირებით:
- (a) ინდივიდიალური ღონისძიება; ან
 - (b) ღონისძიებების ჯგუფი; ან
 - (c) სისტემა სექტორის, ქვე-სექტორის, საქონლის ან საქონლის ჯგუფისთვის.

2. ეკვივალენტობის განსაზღვრისას, მხარეები უნდა მიყვნენ პროცესს, რომელიც ამ მუხლის მე-3 პუნქტშია მოცემული. ეს პროცესი უნდა მოიცავდეს ეკვივალენტობის ობიექტურ დემონსტრირებას ექსპორტიორი მხარის მიერ და მოთხოვნის ობიექტურ შეფასებას იმპორტიორი მხარის მიერ. ეს შეფასება შეიძლება მოიცავდეს ინსპექტირებას ან დამოწმებას.
3. ექსპორტიორი მხარის მიერ ამ მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული ეკვივალენტობის აღიარების მოთხოვნის შემთხვევაში, მხარეებმა დაუყონებლივ, არაუგვიანეს სამი თვისა მას შემდეგ რაც იმპორტიორი მხარე მიიღებს ამგვარ მოთხოვნას, ინიცირება უნდა გაუკეთონ საკონსულტაციო პროცესს, რომელიც მოიცავს წინამდებარე შეთანხმების VIII დანართში გაწერილ ნაბიჯებს. ექსპორტიორი მხარის მიერ რამდენიმე მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაში, მხარეები იმპორტიორი მხარის მოთხოვნით უნდა შეთანხმდნენ ამ შეთანხმების 65-ე მუხლში მოცემულ SPS ქვეკომიტეტთან დროის განრიგზე, რომლის მიხედვითაც ისინი განახორციელებენ ამ პუნქტით განსაზღვრული პროცესის ინიცირებასა და განხორციელებას
4. საქართველომ უნდა შეატყობინოს ევროკავშირს, როდესაც დაახლოება მიღწეულია ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული ღონისძიებისთვის, ღონისძიებათა ჯგუფისთვის ან სისტემისთვის, როგორც წინამდებარე შეთანხმების 55-ე მუხლის მე-3 პუნქტში მოცემული მონიტორინგის შედეგი. ეს ფაქტი ჩაითვლება როგორც საფუძველი საქართველოსთვის მოითხოვოს ეკვივალენტობის აღიარების პროცესის დაწყება მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით.

5. თუ სხვაგვარად არ არის შეთანხმებული, იმპორტიორი მხარე ვალდებულია დაასრულოს მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ეკვივალენტობის აღიარების პროცესი ექსპორტიორი მხარის მოთხოვნის მიღებიდან 360 დღეში, მათ შორის დოსიე, რომელიც აჩვენებს ეკვივალენტობას. აღნიშნული დროის პერიოდი შეიძლება გახანგრძლივდეს სემონურ კულტურებთან მიმართებაში, როდესაც შეფასების დაყოვნება გამართლებულია იმისათვის, რომ დამოწმება განხორციელდეს სემონური კულტურების ზრდის შესაბამისი პერიოდისთვის.
6. იმპორტიორი მხარე განსაზღვრავს მცენარეებთან, მცენარეულ პროდუქტებთან და სხვა ობიექტებთან ეკვივალენტობას ფიტოსანიტარული ზომების საერთაშორისო სტანდარტების (ISPM) მიხედვით.
7. იმპორტიორ მხარეს შეუძლია გააუქმოს ან შეაჩეროს ეკვივალენტობა, რომელიმე მხარის მიერ ზომებში ისეთი შესწორების შეტანის გამო, რომელიც გავლენას ახდენს ეკვივალენტობაზე, შემდეგი პროცედურის დაცვით:
 - (a) წინამდებარე შეთანხმების 58(2) მუხლის დებულებების შესაბამისად, ექსპორტიორმა მხარემ უნდა აცნობოს იმპორტიორ მხარეს იმ ღონისძიებებში განსახორციელებელი ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, რომელთა ეკვივალენტობა უკვე აღიარებულია და ასევე შეთავაზებული ღონისძიებების სავარაუდო გავლენა უკვე განსაზღვრულ ეკვივალენტობაზე, აღნიშნული ინფორმაციის მიღებიდან 30 სამუშაო დღის განმავლობაში იმპორტიორმა მხარემ ექსპორტიორ მხარეს უნდა შეატყობინოს გაგრძელდება თუ არა შეთავაზებული ღონისძიებების საფუძველზე ეკვივალენტობის ცნობა.

(b) წინამდებარე შეთანხმების 58(2) მუხლის დებულებების შესაბამისად, იმპორტიორმა მხარემ დაუყონებლივ უნდა წარუდგინოს მის ღონისძიებებში შესატანი ცვლილებების შესახებ შეთავაზება, რომლის მიხედვითაც მოხდა შესაბამისობის (ეკვივალენტობის) აღიარება. უნდა გააგრძელოს თუ არა იმპორტიორმა მხარემ ეკვივალენტობის აღიარება, მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ პირობებზე, რომლის მიხედვითაც მოხდება ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრული პროცესის ხელშეწყობა ინიცირება შეთავაზებული ზომების საფუძველზე.

8. ეკვივალენტობის აღიარებას, შეჩერებას ან გაუქმებას ახდენს მხოლოდ იმპორტიორი მხარე, რომელიც მოქმედებს საკუთარ ადმინისტრაციულ და საკანონმდებლო ფარგლებში. ამ მხარემ წერილობითი ფორმით უნდა წარუდგინოს ექსპორტიორ მხარეს დასაბუთებული ახსნა-განმარტება და შესაბამისი მონაცემები, რომელთა გამოყენება მოხდა ამ მუხლით გათვალისწინებული განსაზღვრებების და გადანვეტილებების მიღებისას. ეკვივალენტობის აუდიარებლობის, შეჩერების ან გაუქმების შემთხვევაში, იმპორტიორმა მხარემ უნდა აცნობოს ექსპორტიორ მხარეს იმ გარემოებების შესახებ, რომელთა საფუძველზე შეიძლება განხორციელდეს მე-3 პუნქტის მიხედვით განსაზღვრული პროცესის ხელახალი ინიცირება.
9. წინამდებარე შეთანხმების 64-ე მუხლის პირობების დაურღვევლად, იმპორტიორმა მხარემ შეიძლება არ გააუქმოს ან არ შეაჩეროს ეკვივალენტობა, ვიდრე რომელიმე მხარის მიერ შეთავაზებული ახალი ზომები შევა ძალაში.

10.იმ შემთხვევაში, თუ ეკვივალენტობა ოფიციალურად აღიარებულ იქნა იმპორტიორი მხარის მიერ, წინამდებარე შეთანხმების VIII დანართის შესაბამისად გამართული კონსულტაციების საფუძველზე, SPS ქვეკომიტეტმა წინამდებარე შეთანხმების 65(5) მუხლით განსაზღვრული პროცედურის საფუძველზე უნდა მოახდინოს მხარეებს შორის ვაჭრობაში ეკვივალენტობის აღიარების დეკლარირება. ასეთმა გადაწყვეტილებამ შეიძლება აგრეთვე განაპირობოს ფიზიკური შემონმების შემცირება საზღვარზე, სანარმოებისთვის სერტიფიკატებისა და პროდუქციის გაყიდვამდე შემონმების განსაზღვრული პროცედურების გამარტივება.

სტატუსი ეკვივალენტობის აღიარების შესახებ იქნება განწერილი წინამდებარე შეთანხმების XII დანართში.

მუხლი 58

გამჭირვალობა და ინფორმაციის გაცვლა

1. წინამდებარე შეთანხმების 59-ე მუხლის პირობების დაურღვევლად მხარეები ითანამშრომლებენ, რომ გაიზარდოს მეორე მხარის ოფიციალური კონტროლის სისტემისა და მექანიზმის ორმხრივი გაგება, რომლებიც გამიზნულია ამ შეთანხმების IV დანართში ჩამოთვლილი SPS ზომების განხორციელებისათვის, და ასეთი სტრუქტურისა და მექანიზმების ფუნქციონირების თაობაზე. აღნიშნულის მიღწევა შესაძლებელია, მათ შორის, საერთაშორისო აუდიტის ანგარიშების მეშვეობით, თუკი ის კეთდება საჯაროდ და მხარეებს შეუძლიათ გაცვალონ ინფორმაცია ასეთი აუდიტის შედეგებზე ან სხვა შესაბამისი ინფორმაცია.

2. კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოების ფარგლებში წინამდებარე შეთანხმების 55-ე მუხლის შესაბამისად ან ეკვივალენტობის განსაზღვრის ფარგლებში 57-ე მუხლის შესაბამისად, მხარეები განახორციელებენ ერთმანეთის ინფორმირებას შესაბამის სფეროებში საკანონმდებლო ან სხვა პროცედურულ ცვლილებებზე.
3. აღნიშნულ კონტექსტში, ევროკავშირი თავის კანონმდებლობაში ცვლილებების შეტანამდე დროულად მოახდენს საქართველოს ინფორმირებას, რათა შესაძლებლობა მისცეს საქართველოს განიხილოს თავის კანონმდებლობაში შესაბამისი ცვლილებების განხორციელების საკითხი.

თანამშრომლობის აუცილებელი დონე უნდა იქნეს მიღწეული, რათა ხელი შეეწყოს საკანონმდებლო დოკუმენტების გადაცემას ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე.

ამ მიზნით თითოეული მხარე მეორე მხარეს წარუდგენს საკონტაქტო პირს. მხარეები აგრეთვე შეატყობინებენ ერთმანეთს საკონტაქტო პირების საკითხთან დაკავშირებული ცვლილებების შესახებ.

შეტყობინებები, კონსულტაციები და კომუნიკაციის ხელშეწყობა

1. თითოეული მხარე წერილობით ატყობინებს მეორე მხარეს ორი სამუშაო დღის განმავლობაში საზოგადოების, ცხოველთა ან მცენარეთა ჯანმრთელობისათვის სერიოზული ან მნიშვნელოვანი რისკების თაობაზე, მათ შორის სურსათის კონტროლთან მიმართებაში საგანგებო ვითარებაზე ან სიტუაციებზე, სადაც ნათლად არის განსაზღვრული ჯანმრთელობაზე სერიოზული ზემოქმედების რისკი, რომელიც დაკავშირებულია ცხოველური ან მცენარეული პროდუქტის მოხმარებასთან, კერძოდ:
 - (a) ნებისმიერი ღონისძიება, რომელიც გავლენას ახდენს წინამდებარე შეთანხმების 56-ე მუხლის შესაბამისად განსაზღვრულ რეგიონალიზაციის გადანყვეტილებებზე;
 - (b) ცხოველთა ნებისმიერი დაავადებების არსებობა ან განვითარება, რომლებიც ჩამოთვლილია წინამდებარე შეთანხმების V-A დანართში ან იმ რეგულირებადი მავნებლების არსებობა ან განვითარება, რომლებიც ჩამოთვლილია წინამდებარე შეთანხმების V-B დანართში;
 - (c) ეპიდემიოლოგიური მნიშვნელობის შედეგები ან მასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი რისკები ცხოველთა დაავადებებთან ან მავნებლებთან მიმართებაში, რომლებიც არ არიან მოცემული წინამდებარე შეთანხმების V-A და V-B დანართებში ან რომელიც არის ცხოველის ახალი დაავადება ან მავნებელი; და
 - (d) ნებისმიერი დამატებითი ღონისძიება, ძირითადი მოთხოვნების გარდა, ცხოველთა დაავადების, ან მავნებლების კონტროლის ან აღმოფხვრისთვის, საზოგადოების ჯანდაცვის ან მცენარეთა დაცვისათვის, პროფილაქტიკის პოლიტიკაში ნებისმიერი ცვლილება, მათ შორის ვაქცინაციის პოლიტიკა.

2. შეტყობინებები ხორციელდება წერილობით, წინამდებარე შეთანხმების 58-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული საკონტაქტო პირების მეშვეობით.

წერილობითი შეტყობინება ნიშნავს შეტყობინებას ფოსტით, ფაქსით ან ელ-ფოსტით.

3. როდესაც მხარეს აქვს სერიოზული ეჭვი ადამიანის, ცხოველის ან მცენარის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ რისკზე, ამ მხარის მოთხოვნის შესაბამისად კონსულტაციები აღნიშნულ მდგომარეობაზე უნდა დაიწყოს რაც შეიძლება სწრაფად და ნებისმიერ შემთხვევაში მოთხოვნის მიღებიდან არაუგვიანეს 15 სამუშაო დღისა. ასეთ გარემოებებში თითოეული მხარე წარადგენს ამომწურავ ინფორმაციას ვაჭრობაში შეფერხებების თავიდან ასაცილებლად და ორივე მხარისათვის მისაღები გადაწყვეტილების მისაღებად ადამიანის, ცხოველთა და მცენარეთა ჯანმრთელობის დაცვასთან მიმართებაში.
4. მხარის მოთხოვნის შესაბამისად კონსულტაციები ცხოველთა კეთილდღეობაზე უნდა გაიმართოს რაც შეიძლება სწრაფად, მაგრამ შეტყობინების მიღებიდან არაუგვიანეს 20 სამუშაო დღისა. ასეთ გარემოებებში თითოეული მხარე შეეცდება წარადგინოს მოთხოვნილი ინფორმაცია.
5. მხარის მოთხოვნის შესაბამისად კონსულტაციები, როგორც ეს აღნიშნულია მე-3 და მე-4 პუნქტებში, ტარდება ვიდეო ან აუდიო კონფერენციის სახით. მომთხოვნი მხარე უზრუნველყოფს კონსულტაციის ოქმის მომზადებას, რომელიც ოფიციალურად დადასტუდება მხარეების მიერ. აღნიშნულისთვის გამოიყენება წინამდებარე შეთანხმების 58-ე მუხლის მე-3 პუნქტის დებულებები.

6. ორმხრივად დანერგილი სწრაფი განგაშის სისტემა და ადრეული გაფრთხილების მექანიზმი ნებისმიერ ვეტერინარულ და ფიტოსანიტარიულ საგანგებო მდგომარეობაზე ამოქმედდება მოგვიანებით, მას შემდეგ რაც საქართველო მიიღებს აუცილებელ კანონმდებლობას აღნიშნულ სფეროში და შექმნის პირობებს აღნიშნული სისტემის ადგილზე სწორად ფუნქციონირებისთვის.

მუხლი 60

ვაჭრობის პირობები

1. იმპორტის პირობები ეკვივალენტობის აღიარებამდე
- (a) მხარეები თანხმდებიან წინამდებარე შეთანხმების IV-A დანართით და IV-C (2) და (3) დანართებით განსაზღვრული ნებისმიერი საქონლის იმპორტი დაექვემდებაროს ეკვივალენტობის აღიარებამდე პირობებს. წინამდებარე შეთანხმების 56-ე მუხლის შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილების დაურღვევლად იმპორტიორი მხარის იმპორტის პირობები გამოიყენება ექსპორტიორი მხარის მთელ ტერიტორიაზე. წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლის შემდეგ და ამ შეთანხმების 58-ე მუხლის შესაბამისად, იმპორტიორმა მხარემ უნდა შეატყობინოს ექსპორტიორ მხარეს წინამდებარე შეთანხმების IV-A და IV-C დანართებში მითითებულ საქონელზე თავისი სანიტარული და/ან ფიტოსანიტარული საიმპორტო მოთხოვნები. აღნიშნული ინფორმაცია საჭიროებისამებრ უნდა მოიცავდეს ოფიციალური სერტიფიკატების ან დეკლარაციების ან კომერციული დოკუმენტების ნიმუშებს, რომლებიც დაწესებულია იმპორტიორი მხარის მიერ; და

- (b) (i) წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მითითებული პირობების ცვლილებები ან შეთავაზებული ცვლილებები უნდა შეესაბამებოდნენ SPS შეთანხმებით განსაზღვრულ შესაბამისი შეტყობინების პროცედურებს;
- (ii) წინამდებარე შეთანხმების 64-ე მუხლის დებულებების დაურღვევლად, იმპორტიორი მხარე ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად შეცვლილი პირობების ძალაში შესვლის თარიღის დადგენისას მხედველობაში მიიღებს მხარეებს შორის ტრანსპორტირებისთვის საჭირო დროს; და
- (iii) თუ იმპორტიორი მხარე ვერ შეასრულებს შეტყობინების შესახებ მოთხოვნებს ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ის გააგრძელებს იმპორტის პირობების ცვლილების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში იმ სერტიფიკატებით ან მოწმობებით სარგებლობას რომლებიც აკმაყოფილებდა წინა პერიოდის მოთხოვნებს.

2. იმპორტის პირობები ეკვივალენტობის აღიარების შემდეგ

(a) ეკვივალენტობის აღიარებაზე გადანაცვეტილების მიღების თარიღიდან 90 დღის განმავლობაში, როგორც ეს მითითებულია წინამდებარე შეთანხმების 57-ე მუხლის მე-10 პუნქტში, მხარეები მიიღებენ საჭირო საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ზომებს ეკვივალენტობის აღიარების განსახორციელებლად და ამის საფუძველზე მათ შორის წინამდებარე შეთანხმების IV-A და IV-C (2)(3) დანართში აღწერილი საქონლით ვაჭრობის დასაშვებად. აღნიშნულ საქონელზე იმპორტიორი მხარის მიერ მოთხოვნილი ოფიციალური სერტიფიკატი ან ოფიციალური დოკუმენტი შეიძლება ჩანაცვლდეს წინამდებარე შეთანხმების X-B დანართში მოცემული სერტიფიკატით;

(b) იმ სექტორების ან ქვესექტორების საქონლისთვის, რომლებისთვისაც ყველა ზომა არ არის აღიარებული ეკვივალენტურად, ვაჭრობა გრძელდება ამ მუხლის პირველი პუნქტის „a“ პუნქტში მოცემული პირობების დაცვით. ექსპორტიორი მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში გამოყენებულ იქნება ამ მუხლის მე-5 პუნქტის დებულებები.

3. აღნიშნული შეთანხმების ძალაში შესვლის დღიდან საქონელი, რომელიც მოცემულია წინამდებარე შეთანხმების IV-A და IV-C (2) დანართებში, არ საჭიროებს იმპორტის ნებართვას მხარეებს შორის.
4. იმ პირობებისთვის, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მოცემული საქონლით ვაჭრობაზე, ექსპორტიორი მხარის მოთხოვნით მხარეები დაიწყებენ კონსულტაციებს SPS ქვეკომიტეტის მეშვეობით წინამდებარე შეთანხმების 65-ე მუხლის დებულებების შესაბამისად, იმპორტიორ მხარესთან იმპორტის ალტერნატიულ ან დამატებით პირობებზე შეთანხმების მიზნით. ასეთი ალტერნატიული ან დამატებითი პირობები შეიძლება, საჭიროების შემთხვევაში, ეფუძნებოდეს ექსპორტიორი მხარის ზომებს, რომლებიც აღიარებული აქვს იმპორტიორ მხარეს როგორც ეკვივალენტური. შეთანხმების შემთხვევაში იმპორტიორი მხარე მიიღებს აუცილებელ საკანონმდებლო და/ან ადმინისტრაციულ ზომებს შეთანხმებული იმპორტის პირობების საფუძველზე იმპორტის დასაშვებად 90 დღის განმავლობაში.

5. საწარმოების სია, წინასწარი აღიარება

(a) წინამდებარე შეთანხმების IV-A დანართის მე-2 ნაწილში მოცემული ცხოველური პროდუქციის იმპორტისას, ექსპორტიორი მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში, რომელსაც თან ერთვის შესაბამისი გარანტიები, იმპორტიორი მხარე საწარმოების ინდივიდუალური ინსპექტირების გარეშე პირობითად აღიარებს ექსპორტიორი მხარის ტერიტორიაზე არსებულ გადამამუშავებელ საწარმოებს წინამდებარე შეთანხმების VII.2.1 დანართის შესაბამისად. ასეთი აღიარება უნდა იყოს წინამდებარე შეთანხმების VII დანართში მოცემული პირობებისა და დებულებების შესაბამისი გარდა იმ შემთხვევისა როდესაც დამატებითი ინფორმაციაა მოთხოვნილი, იმპორტიორი მხარე შესაბამისი გარანტიებით გამყარებული მოთხოვნის მიღებიდან 30 სამუშაო დღის განმავლობაში მიიღებს ყველა აუცილებელ საკანონმდებლო ან/და ადმინისტრაციულ ზომას აღნიშნულის საფუძველზე იმპორტის დასაშვებად.

საწარმოების წინასწარი სიის დამტკიცება უნდა მოხდეს წინამდებარე შეთანხმების VII დანართის დებულებების შესაბამისად.

(b) ამ მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მოცემული ცხოველური საქონლის იმპორტისას, ექსპორტიორი მხარე მიაწოდებს იმპორტიორ მხარეს იმ საწარმოების სიას, რომლებიც აკმაყოფილებენ იმპორტიორი მხარის მოთხოვნებს.

6. მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში მეორე მხარე წარმოადგენს საჭირო ახსნა-განმარტებებს და დამადასტურებელ ინფორმაციას იმ განსაზღვრებებსა და გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით, რომლებიც წინამდებარე მუხლშია მოცემული.

მუხლი 61

სერტიფიცირების პროცედურა

1. სერტიფიცირების პროცედურის, სერტიფიკატისა და სხვა ოფიციალური დოკუმენტების გაცემისათვის მხარეები თანხმდებიან წინამდებარე შეთანხმების X დანართით განსაზღვრულ პრინციპებზე.
2. ელექტრონული სერტიფიცირების, სერტიფიკატის გაუქმების ან შეცვლის შემთხვევაში, წინამდებარე შეთანხმების 65-ე მუხლის შესაბამისად SPS ქვეკომიტეტმა შეიძლება შეიმუშაოს წესები, რომლებიც უნდა იქნას დაცული მხარეების მიერ.
3. წინამდებარე შეთანხმების 55-ე მუხლით განსაზღვრული დაახლოებული კანონდებლობის ფარგლებში მხარეები, საჭიროების შემთხვევაში, თანხმდებიან სერტიფიკატების საერთო ნიმუშებზე.

მუხლი 62

დამოწმება

1. ამ თავის დებულებების ეფექტიანი განხორციელების მიზნით თითოეულ მხარეს უფლება აქვს:

(a) განახორციელოს მეორე მხარის კომპეტენტური ორგანოს ინსპექტირების და სერტიფიცირების სისტემის მთლიანი ან ნაწილობრივი დამოწმება, და/ან საჭიროებისამებრ სხვა ღონისძიების დამოწმება, შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტების, სახელმძღვანელოებისა და კოდექს ალიმენტარიუსის, ცხოველთა ჯანმრთელობის საერთაშორისო ორგანიზაციისა და მცენარეთა დაცვის საერთაშორისო კონვენციის რეკომენდაციების გათვალისწინებით;

(b) მიიღოს ინფორმაცია მეორე მხარისაგან მისი კონტროლის სისტემის შესახებ და იყოს ინფორმირებული ასეთი სისტემით განხორციელებული შემოწმების შედეგებზე, ორივე მხარისთვის მოქმედი კონფიდენციალურობის პირობების დაცვით.

2. ორივე მხარეს უფლება აქვს აცნობოს მესამე მხარეს ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში მოცემული შედეგები დამონშების დამტკიცების შესახებ და გახადოს ისინი საჯარო, ისე, როგორც ეს მოთხოვნილია ორივე მხარისათვის მოქმედ დებულებებში. საჭიროებისამებრ, კონფიდენციალურობის შესახებ დებულებები, რომელიც მოქმედია ორივე მხარისათვის, უნდა იქნეს გათვალისწინებული შედეგების მესამე მხარისათვის გაცნობისას ან/და გასაჯაროებისას.
3. თუ იმპორტიორი მხარე გადაწყვეტს განახორციელოს დამონშების ვიზიტი ექსპორტიორ მხარესთან, იმპორტიორმა მხარემ აღნიშნულის შესახებ, ექსპორტიორ მხარეს უნდა აცნობოს დამონშების ვიზიტამდე არანაკლებ 60 სამუშაო დღით ადრე, გამონაკლისია საგანგებო შემთხვევები ან თუ მხარეები სხვაგვარად შეთანხმდებიან. ასეთი ვიზიტის შესახებ ნებისმიერი ცვლილება უნდა შეთანხმდეს მხარეებს შორის.
4. ხარჯები, რომელიც განეულება მხარის კომპეტენტური ორგანოს ინსპექტირებისა და სერტიფიცირების სისტემის ან/და სხვა ღონისძიების, მთლიანი ან ნაწილობრივი დამონშების განხორციელებისთვის, ეკისრება დამონშების ან ინსპექტირების განმახორციელებელ მხარეს.
5. დამონშების დამტკიცების შესახებ წერილობითი ოქმის სამუშაო ვერსია უნდა გადაეგზავნოს ექსპორტიორ მხარეს დამონშების დასრულებიდან 60 სამუშაო დღის განმავლობაში. ექსპორტიორ მხარეს დამონშების შესახებ წერილობითი ოქმისპროექტზე კომენტარების გაკეთებისათვის აქვს 45 სამუშაო დღე. ექსპორტიორი მხარის მიერ გაკეთებული კომენტარები თან უნდა დაერთოს და სადაც საჭიროა, გათვალისწინებული უნდა იქნას საბოლოო შედეგში. ამასთანავე, დამონშების პროცესში ადამიანის, ცხოველთა ჯანმრთელობისათვის ან მცენარეების დაცვისათვის მნიშვნელოვანი საფრთხის გამოვლენისას, ექსპორტიორ მხარეს უნდა ეცნობოს ამის შესახებ დაუყოვნებლივ, ნებისმიერ შემთხვევაში დამონშების დასრულებიდან არაუგვიანეს 10 სამუშაო დღისა.

6. სიცხადისთვის, დამონშების შედეგებმა შესაძლებელია გავლენა იქონიოს მხარეების ან მხარის მიერ განხორციელებულ ღონისძიებებში, რომლებიც მითითებულია წინამდებარე შეთანხმების 55-ე, 57-ე და 63-ე მუხლებში.

მუხლი 63

იმპორტის შემონშება და ინსპექტირების მოსაკრებელი

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ იმპორტის შემონშება, რომელიც ხორციელდება იმპორტიორი მხარის მიერ ექსპორტიორი მხარის საქონლის იმპორტირებისას, უნდა აკმაყოფილებდეს წინამდებარე შეთანხმების IX დანართის A ნაწილით გათვალისწინებულ პრინციპებს. ასეთი შემონშების შედეგებმა შესაძლებელია ხელი შეუწყოს წინამდებარე შეთანხმების 62-ე მუხლში მოცემულ დამონშების პროცესს.
2. თითოეული მხარის მიერ დადგენილი იმპორტის ფიზიკური შემონშების სიხშირე განსაზღვრულია ამ შეთანხმების IX დანართის B ნაწილში. მხარეს შეუძლია ასეთი შემონშების სიხშირე შეცვალოს მისი კომპეტენციისა და შიდა მოქმედი კანონმდებლობის ფარგლებში, წინამდებარე შეთანხმების 55-ე, 57-ე და მე-60 მუხლების შესაბამისად მიღწეული პროგრესის შედეგად ან დამონშებების, კონსულტაციებისა ან ამ შეთანხმებაში გათვალისწინებული სხვა ღონისძიებების გატარების შედეგად. შესაბამისად, 65-ე მუხლით განსაზღვრულმა SPS ქვეკომიტეტმა თავისი გადაწყვეტილებით უნდა შეცვალოს ამ შეთანხმების IX დანართის B ნაწილი.

3. ინსპექტირების მოსაკრებელი, საჭიროებისამებრ, შეიძლება ფარავდეს მხოლოდ კომპეტენტური ორგანოს მიერ იმპორტის შემოწმებისას განეულ ხარჯებს. მოსაკრებელი უნდა დაანაგრიშდეს იმავე საფუძველზე, როგორც ეს ანგარიშდება ადგილობრივი წარმოების ანალოგიური პროდუქტის ინსპექტირებისას.
 4. იმპორტიორმა მხარემ ექპორტიორ მხარეს, მოთხოვნის შემთხვევაში, უნდა აცნობოს ყველა ცვლილების შესახებ, მათ შორის ამ ცვლილებების მიზეზების შესახებ, რომელიც შეეხება იმპორტის შემოწმებებს და ინსპექტირების მოსაკრებელს, ან ასეთი შემოწმების სხვა მნიშვნელოვან ადმინისტრაციულ ცვლილებებს.
 5. წინამდებარე შეთანხმების 65-ე მუხლის მიხედვით განსაზღვრული SPS ქვეკომიტეტის მიერ დადგენილი თარიღიდან, მხარეები შეიძლება შეთანხმდნენ პირობებზე, რომლითაც აღიარებენ ერთმანეთის კონტროლს, წინამდებარე შეთანხმების 62-ე მუხლის პირველი პუნქტის „b“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, იმ მიზნით, რომ მიიღონ და ორმხრივად შეამცირონ, სადაც ეს შესაძლებელია, იმპორტის ფიზიკური შემოწმების სიხშირე იმ საქონლისთვის, რომელიც მოცემულია წინამდებარე შეთანხმების მე-60 მუხლის მე-2 „a“ ქვეპუნქტში.
- გემოაღნიშნული თარიღიდან, მხარეებს შეუძლიათ ორმხრივად აღიარონ ერთმანეთის კონტროლი გარკვეულ საქონელზე და შესაბამისად ამ საქონელზე შეამცირონ ან ჩაანაცვლონ იმპორტის შემოწმება.

მუხლი 64

დაცვითი ღონისძიებები

1. იმ შემთხვევაში თუ ექსპორტიორი მხარე ახორციელებს ღონისძიებებს თავის ტერიტორიაზე, რათა უზრუნველყოს ნებისმიერი რისკის კონტროლი, რომელიც სერიოზულ საფრთხეს ან რისკს წარმოადგენს ადამიანის, ცხოველის ჯანმრთელობისა და მცენარის სიჯანსაღისთვის, ექსპორტიორმა მხარემ, ამ მუხლის მე-2 პუნქტის პირობების დაურღვევლად, უნდა განახორციელოს ეკვივალენტური ღონისძიებები, იმპორტორ ქვეყანის ტერიტორიაზე საფრთხის ან რისკის წარმოშობის თავიდან ასაცილებლად.
2. ადამიანის, ცხოველის ჯანმრთელობის ან მცენარის დასაცავად იმპორტიორ მხარეს შეუძლია განახორციელოს დროებითი ღონისძიებები. მხარეებს შორის ტვირთის ტრასპორტირებისას, იმპორტიორმა მხარემ უნდა მიიღოს მაქსიმალურად შესაფერისი და თანაზომადი გადანყვეტილება, რათა თავიდან აიცილოს შეფერებები მხარეთა შორის ვაჭრობაში.
3. მხარე, რომელიც ახორციელებს მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ღონისძიებების მიღებას, ვალდებულია აცნობოს მეორე მხარეს ამის შესახებ, არაუგვიანეს ღონისძიებების მიღებიდან ერთი სამუშაო დღისა. რომელიმე მხარის მოთხოვნისა და ამ შეთანხმების 59-ე მუხლის მე-3 პუნქტში მოცემული დებულებების საფუძველზე, მხარეებმა უნდა გამართონ კონსულტაციები, არსებული მდგომარეობის შესახებ, შეტყობინებიდან 15 სამუშაო დღის განმავლობაში. მხარეებმა, მხედველობაში უნდა მიიღონ კონსულტაციის პერიოდში წარმოდგენილი ნებისმიერი ინფორმაცია და შეეცადონ თავიდან აიცილონ შეფერხებები ვაჭრობაში, საჭიროებისამებრ გაითვალისწინონ წინამდებარე შეთანხმების 59-ე მუხლის მე-3 პუნქტის დებულებებით განსაზღვრული კონსულტაციების შედეგები.

მუხლი 65

სანიტარული და ფიტოსანიტარული ქვეკომიტეტი

1. SPS ქვეკომიტეტი ამიერიდან დაფუძნებულია. კომიტეტმა უნდა გამართოს შეხვედრა ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან 3 თვის განმავლობაში, შემდეგ კი ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, ან მინიმუმ წელიწადში ერთხელ. თუ მხარეები შეთანხმდებიან, SPS ქვეკომიტეტის შეხვედრა შესაძლებელია გამართოს ვიდეო ან აუდიო კონფერენციის სახით. SPS ქვეკომიტეტმა შესაძლებელია ცალკეული საკითხების დასარეგულირებლად გამოიყენოს კორესპონდენცია.
2. SPS ქვეკომიტეტს უნდა ჰქონდეს შემდეგი ფუნქციები:
 - (a) ამ თავთან დაკავშირებული ნებისმიერი საკითხის განხილვა;
 - (b) ამ თავის განხორციელებაზე მონიტორინგი და ყველა იმ საკითხის განხილვა, რომელიც შეიძლება წამოიჭრას მისი განხორციელებისას;
 - (c) ამ შეთანხმების IV-XII დანართების გადახედვა, კერძოდ ამ თავით გათვალისწინებული კონსულტაციებისა და პროცედურების განხორციელებაში მიღწეული პროგრესის კუთხით.

(d) საბოლოოდ განახორციელოს ცვლილებები ამ შეთანხმების IV - XII დანართებში, ამ პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით მოცემული პირობის მიხედვით, ან მოცემული თავით გათვალისწინებული სხვა ფორმით და
(e) ამ პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემონმებისათვის მიაწოდოს მოსაზრებები და რეკომენდაციები სხვა ორგანოებს, წინამდებარე შეთანხმების VIII კარით გათვალისწინებული პირობების მიხედვით (ინსტიტუციური, ზოგადი და დასკვნითი დებულებები).

3. მხარეები თანხმდებიან საჭიროებისამებრ შექმნან ტექნიკური სამუშაო ჯგუფები, რომლებიც დაკომპლექტებული იქნება მხარეთა ექსპერტებით. სამუშაო ჯგუფმა უნდა მოახდინოს ამ თავის განხორციელებიდან გამომდინარე ტექნიკური და სამეცნიერო საკითხების იდენტიფიცირება და მოგვარება. დამატებითი ექსპერტიზის საჭიროების შემთხვევაში მხარეებმა შესაძლებელია ჩამოაყალიბონ დროებითი ჯგუფები, მათ შორის სამეცნიერო და ექსპერტთა ჯგუფები. ასეთი დროებითი ჯგუფების წევრობა არ უნდა იყოს შეზღუდული მხარეთა წარმომადგენლობით.
4. SPS ქვეკომიტეტმა რეგულარულად უნდა აცნობოს, ანგარიშების წარდგენის ფორმით, ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს, რომელიც შექმნილია წინამდებარე შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე, საკუთარი საქმიანობისა და კომპეტენციის ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებების შესახებ.
5. SPS ქვეკომიტეტმა პირველივე შეხვედრაზე უნდა დაამტკიცოს თავისი სამუშაო პროცედურები.

6. ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რეკომენდაცია, ანგარიში ან სხვა ქმედება განხორციელებული SPS ქვეკომიტეტის ან SPS ქვეკომიტეტის მიერ შექმნილი სხვა ჯგუფის მიერ, დამტკიცებული უნდა იქნას მხარეთა შორის კონსენსუსის საფუძველზე.

თავი 5

საბაჟოსა და ვაჭრობის ხელშეწყობა

მუხლი 66

მიზნები

1. მხარეები აღიარებენ საბაჟოსა და ვაჭრობის ხელშეწყობის მნიშვნელობას ორმხრივ განვითარებად სავაჭრო გარემოში. მხარეები თანხმდებიან გააძლიერონ თანამშრომლობა აღნიშნულ სფეროში, რათა უზრუნველყონ კანონიერი ვაჭრობის განვითარების და ეფექტური კონტროლის განხორციელების მიზნების აღსრულება, როგორც შესაბამისი კანონმდებლობისა და პროცედურების, ასევე შესაბამისი უწყებების ადმინისტრაციული შესაძლებლობების, როგორც მნიშვნელოვანი პრინციპის, გამოყენების გზით.
2. მხარეები აღიარებენ, რომ განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს საჯარო პოლიტიკის ამოცანებს, რომლებიც მოიცავს ვაჭრობის ხელშეწყობას, უსაფრთხოებას, თაღლითობის თავიდან აცილებას და მათ შორის დაბალანსებულ მიდგომას.

კანონმდებლობა და პროცედურები

1. მხარეები თანხმდებიან როგორც ძირითად პრინციპზე, რომ მათი შესაბამისი საბაჟო და ვაჭრობის მარეგულირებელი კანონმდებლობა უნდა იყოს სტაბილური და ყოვლისმომცველი. ასევე დებულებები და პროცედურები უნდა იყოს პროპორციული, გამჭვირვალე, პროგნოზირებადი, არადისკრიმინაციული, მიუკერძოებელი და სრულდებოდეს ეფექტურად და ერთგვაროვნად, აგრეთვე უზრუნველყოს:

- (a) ლეგიტიმური ვაჭრობის ხელშეწყობა და დაცვა საკანონმდებლო მოთხოვნების ეფექტური აღსრულების და შესაბამისობის ხარჯზე;
- (b) ეკონომიკურ ოპერატორებზე ზედმეტი და დისკრიმინაციული ტვირთის დაკისრების თავიდან აცილება, თაღლითობის თავიდან აცილება და კანონმორჩილების მაღალი დონის მქონე ეკონომიკური ოპერატორების ხელშეწყობა;
- (c) საბაჟო დეკლარირებისათვის ერთიანი ადმინისტრაციული დოკუმენტის გამოყენება;
- (d) შესაბამისი ზომების გატარება საზღვარზე განხორციელებული საბაჟო პროცედურების ეფექტიანობის, გამჭვირვალობისა და გამარტივების ზრდისთვის;

- (e) საქონლის შემოტანა, გატანის და გაშვების გამარტივებისა და ხელშეწყობის მიზნით, თანამედროვე საბაჟო ტექნიკის გამოყენება, რისკის შეფასების, გაფორმების შემდგომი კონტროლის და კომპანიის აუდიტის მეთოდების ჩათვლით;
- (f) ყველა ეკონომიკური ოპერატორის კანონმორჩილების დანახარჯების შემცირებისა და პროგნოზირების ზრდისკენ სწრაფვა;

(g) ობიექტური რისკის შეფასების კრიტერიუმებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე, იმპორტით, ექსპორტით და ტრანზიტით გადაადგილებულ საქონელთან მიმართებაში არსებული მოთხოვნების და პროცედურების არადისკრიმინაციული ადმინისტრირება;

(h) საბაჟოსა და ვაჭრობის სფეროსთან დაკავშირებული საერთაშორისო ინსტრუმენტების გამოყენება, მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის (მსო) დროებითი დაშვების შესახებ სტამბულის 1990 წლის კონვენციის, ჰარმონიზებული სისტემის 1983 წლის საერთაშორისო კონვენციის, ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის, გაეროს 1975 წლის TIR კონვენციის, საქონლის სასაზღვრო კონტროლის ჰარმონიზაციის შესახებ 1982 წლის კონვენციის მიერ შემუშავებული ინსტრუმენტების ჩათვლით; ამასთავე საჭიროებიდან გამომდინარე შესაძლებელია მხედველობაში იქნეს მიღებული გლობალური ვაჭრობის ხელშეწყობის და უზრუნველყოფის შესახებ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის ჩარჩო სტანდარტების და ევროკომისიის ისეთი სახელმძღვანელოს გათვალისწინება, როგორიცაა საბაჟო სახელმძღვანელო რეკომენდაციები;

(i) საბაჟო პროცედურების გამარტივების და ჰარმონიზების შესახებ განახლებული კიოტოს 1973 წლის კონვენციის დებულებების იმპლემენტაციასა და ასახვასთან დაკავშირებული ზომების მიღება;

(j) სატარიფო კლასიფიკაციის და წარმოშობის წესების შესახებ წინასწარი სავალდებულო რეგულაციების უზრუნველყოფა. მხარეები უზრუნველყოფენ რომ გადანაცვტილება გაუქმდეს ან გაბათილდეს მხოლოდ დაინტერესებული ოპერატორის შეტყობინების შემდეგ და ყველანაირი უკუქმედების ძალის გარეშე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც გადანაცვტილება მიღებულ იქნა არასწორი ან არასრული ინფორმაციის საფუძველზე;

(k) არადისკრიმინაციული და ობიექტური კრიტერიუმების მიხედვით უფლებამოსილ მოვაჭრეთათვის გამარტივებული პროცედურების დანერგვა და გამოყენება;

(l) საბაჟო რეგულაციების და პროცედურული მოთხოვნების დარღვევისთვის დაკისრებული ნებისმიერი ჯარიმის თანაზომადობისა და არადისკრიმინაციულობის უზრუნველყოფი წესების შემოღება, ასევე იმის უზრუნველყოფა, რომ ამ წესების აღსრულებამ არ გამოიწვიოს გაუმართლებელი და უსაფუძვლო შეფერხებები;

(m) სახელმწიფო უწყებების მიერ განუული მომსახურებისას გამჭვირვალე, არადისკრიმინაციული და პროპორციული წესების გამოყენება, როცა ეს მომსახურება ასევე ხორციელდება კერძო სექტორის მიერ.

2. სამუშაო მეთოდების გაუმჯობესების, ასევე განხორციელებული ოპერაციების არადისკრიმინაციულობის, გამჭვირვალეობის, ეფექტიანობის, კეთილსინდისიერების და ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით, მხარეები:

(a) მიიღებენ შემდგომ ზომებს საბაჟო და სხვა შესაბამისი უწყებების მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციისა და დოკუმენტაციის სტანდარტიზაციის, გამარტივებისა და შემცირებისათვის;

(b) საქონლის სწრაფი გაშვებისა და გაფორმების უზრუნველყოფის მიზნით შეძლებისდაგვარად გაამარტივებენ მოთხოვნებსა და ფორმალურ მხარეს;

(c) საბაჟოზე წარდგენილი საქონლის მიმართ, საბაჟო ან სხვა შესაბამისი უწყების მიერ მიღებული ადმინისტრაციული ზომების, გადაწყვეტილებებისა და დადგენილებების გასაჩივრების უფლების გარანტირების მიზნით, უზრუნველყოფენ სწრაფ, ეფექტიან და არადისკრიმინაციულ პროცედურებს. აღნიშნული გასაჩივრების პროცედურები უნდა იყოს ადვილად ხელმისაწვდომი და მათთან დაკავშირებული ნებისმიერი ხარჯი, გასაჩივრების უფლების უზრუნველყოფის მიზნით, უნდა იყოს გონივრული და უწყების მიერ განეული ხარჯების შესაბამისი;

(d) მიიღებენ შესაბამის ზომებს, როდესაც სადაო ადმინისტრაციული ზომები, გადაწყვეტილებები და დადგენილებები ექვემდებარება გასაჩივრებას, რათა მოხდეს საქონლის დროული გაშვება, ხოლო გადასახდელების გადახდა გადავადდეს და დაექვემდებაროს, გადახდის უზრუნველყოფელი ღონისძიებების გატარებას. საჭიროების შემთხვევაში საქონლის გაშვება დაექვემდებარება გარანტიის წარდგენას, როგორიცაა თავდებობა ან დეპოზიტი; და

(e) უზრუნველყოფენ, კონკრეტულად საზღვარზე, კეთილსინდისიერების უმაღლესი სტანდარტების შენარჩუნებას, ამ სფეროს შესაბამის საერთაშორისო კონვენციებსა და ინსტრუმენტებში, კერძოდ, საჭიროებისამებრ მსო-ს განახლებულ არუმას 2003 წლის დეკლარაციაში და ევროკომისიის 2007 წლის საბაჟო ეთიკის სახელმძღვანელო მითითებებში ასახულ პრინციპებზე დაყრდნობით.

3. მხარეები თანხმდებიან გააუქმონ:

- (a) ნებისმიერი მოთხოვნა საბაჟო ბროკერების სავალდებულო გამოყენების შესახებ;
- (b) ნებისმიერი მოთხოვნა გადაზიდვამდე წინასწარი შემოწმებისა ან დანიშნულების ადგილზე შემოწმების სავალდებულო გამოყენების შესახებ

4. ტრანზიტთან დაკავშირებით:

(a) ამ შეთანხმების მიზნებისათვის გამოიყენება ტრანზიტის წესები და განმარტებები, რომლებიც განსაზღვრულია ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის დებულებებით, კერძოდ 1994 წლის GATT-ის მე-5-მუხლით, და დაკავშირებული დებულებებით, ვაჭრობის ხელშეწყობასთან დაკავშირებული დოჰას მოლაპარაკებების რაუნდის შედეგად მიღებული განმარტებების და ცვლილებების ჩათვლით. აღნიშნული დებულებები ვრცელდება მაშინაც, როდესაც საქონლის ტრანზიტი იწყება ან მთავრდება მხარის ტერიტორიაზე;

(b) მომავალში საქართველოს საერთო სატრანზიტო სისტემაში² მონაწილეობის გათვალისწინებით, მხარეები შეეცდებიან მათი შესაბამისი საბაჟო სატრანზიტო სისტემების განვითარებადი კავშირის მიღწევას;

(c) ტრანზიტული მოძრაობის ხელშესაწყობად მხარეები უზრუნველყოფენ მათ ტერიტორიაზე არსებულ უწყებებსა და სამსახურებს შორის თანამშრომლობასა და კოორდინაციას. ტრანზიტთან მიმართებაში მხარეები ასევე შეუწყობენ ხელს სახელმწიფო უწყებებისა და კერძო სექტორის თანამშრომლობას.

² 1987 წლის 20 მაისის კონვენცია საერთო სატრანზიტო პროცედურაზე.

მუხლი 68

ურთიერთობები ბიზნეს სექტორთან

მხარეები თანხმდებიან:

- (a) უზრუნველყონ შესაბამისი კანონმდებლობის და პროცედურების გამჭვირვალობა და საჯაროობა, სადაც შესაძლებელი იქნება ელექტრონული საშუალებებით, და იქონიოს მათი მიღების შესახებ დასაბუთება. გაიმართოს რეგულარული კონსულტაციები და განისაზღვროს გონივრული დროის მონაკვეთი ახალი ან შეცვლილი დებულებების გამოქვეყნებიდან მათ ძალაში შესვლამდე.
- (b) საბაჟო და ვაჭრობის საკითხებთან დაკავშირებულ საკანონმდებლო ინიციატივებთან და პროცედურებთან მიმართებაში სავაჭრო წარმომადგენლებთან დროული და რეგულარული კონსულტაციების გამართვის საჭიროებაზე.
- (c) გაასაჯაროონ ადმინისტრაციული ხასიათის ინფორმაცია, უწყების მოთხოვნების, საქონლის შეტანის ან გატანის პროცედურების, პორტებსა და სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებზე საბაჟო სამსახურების სამუშაო საათებისა და სამუშაო პროცედურების შესახებ, ასევე ინფორმაციის მოსაძიებლად საკონტაქტო ინფორმაცია.
- (d) ხელი შეუწყონ ოპერატორებსა და შესაბამის უწყებებს შორის თანამშრომლობას, არადისკრეციული და საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომი პროცედურების მეშვეობით, მათ შორის მსო-ს მიერ გამოქვეყნებულ პროცედურებზე დაყრდნობით; და

(e) უზრუნველყონ, რომ მათი შესაბამისი საბაჟო და საბაჟოსთან დაკავშირებული მოთხოვნები და პროცედურები პასუხობდეს სავაჭრო სექტორის კანონიერ საჭიროებებს, იხელმძღვანელონ საუკეთესო პრაქტიკის მაგალითებით და შეძლებისდაგვარად ნაკლებად შეზღუდონ ვაჭრობა.

მუხლი 69

მოსაკრებლები და გადასახდელები

1. მხარეები აკრძალავენ იმპორტის ან ექსპორტის გადასახადების და სხვა მოსაკრებლების ეკვივალენტური ეფექტის მქონე ადმინისტრაციულ გადასახდელებს.

2. მხარის საბაჟო უწყების, ან მისი სახელით მოქმედი სხვა უწყების მიერ იმპორტზე ან ექსპორტზე დაკისრებულ ან აღნიშნულთან დაკავშირებულ ყველა სახის მოსაკრებელთან და გადასახდელებთან მიმართებით და წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) პირველი თავის (ეროვნული რეჟიმი და საქონლის ბაზარზე დაშვება) შესაბამისი დებულებებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე;

(a) მოსაკრებლების და გადასახდელების დაკისრება შესაძლებელია მხოლოდ დეკლარანტის მოთხოვნის საფუძველზე, საბაჟო კანონმდებლობით განსაზღვრული სამუშაო პირობების, საათებისა და ადგილებისაგან განსხვავებული პირობებით, საათებში და ადგილებზე განეული მომსახურების განხორციელებაზე, ასევე ამ მომსახურებასთან და ასეთი იმპორტის ან ექსპორტის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ფორმალურ მხარეებთან დაკავშირებით;

(b) მოსაკრებლების და გადასახდელების ოდენობამ არ უნდა გადააჭარბოს მიწოდებული მომსახურების ხარჯებს;

(c) მოსაკრებლების და გადასახდელების გამოთვლა არ უნდა განხორციელდეს ადვალორულ პრინციპზე დაყრდნობით;

(d) გადასახდელების და მოსაკრებლების შესახებ ინფორმაცია ქვეყნდება ოფიციალურად განსაზღვრული მედია საშუალების მეშვეობით, შესაძლებლობის შემთხვევაში ოფიციალურ ვებ-გვერდზე. აღნიშნული ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს მიწოდებულ მომსახურებაზე დაკისრებული გადასახდელის ან მოსაკრებლის მიზნობრიობას, ინფორმაციას პასუხისმგებელი უწყების შესახებ, ინფორმაციას დასაკისრებელი გადასახდელების და მოსაკრებლების შესახებ და როდის და როგორ უნდა განხორციელდეს გადახდა;

(e) ახალი ან შეცვლილი გადასახდელების და მოსაკრებლების დაკისრება არ უნდა განხორციელდეს მანამ, სანამ აღნიშნული ინფორმაცია არ გამოქვეყნდება და არ გახდება ხელმისაწვდომი.

მუხლი 70

საბაჟო ღირებულების განსაზღვრა

1. მხარეებს შორის ვაჭრობაში, საქონლის საბაჟო ღირებულების განსაზღვრა მოხდება ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეთანხმების 1A დანართში აღნიშნული GATT 1994-ის მე-7 მუხლის განხორციელების შეთანხმების დებულებების მიხედვით. მისი დებულებები შესულია ამ შეთანხმებაში და წარმოადგენს მის ნაწილს. მინიმალური საბაჟო ღირებულება არ გამოიყენება.
2. მხარეები ითანამშრომლებენ, რათა მიაღწიონ ერთიან მიდგომას საბაჟო ღირებულებასთან დაკავშირებულ საკითხებთან მიმართებაში.

მუხლი 71

საბაჟო თანამშრომლობა

მხარეები გააძლიერებენ თანამშრომლობას საბაჟო სფეროში რათა ეფექტიანი კონტროლის, უსაფრთხოების და თაღლითობის თავიდან აცილების უზრუნველყოფასთან ერთად უზრუნველყონ ამ თავში მოყვანილი მიზნების განხორციელება და ვაჭრობის შემდგომი ხელშეწყობა. აღნიშნული მიზნებისათვის მხარეები უფლებამოსილნი არიან საჭიროებისამებრ ნიმუშად გამოიყენონ ევროკომისიის საბაჟო სახელმძღვანელო რეკომენდაციები.

ამ თავში აღნიშნული დებულებების დაცვის მიზნით მხარეები, აგრეთვე:

- (a) გაცვლიან ინფორმაციას საბაჟო კანონმდებლობის და პროცედურების შესახებ;
- (b) განავითარებენ ერთობლივ ინიციატივებს იმპორტის, ექსპორტის და ტრანზიტის პროცედურებთან დაკავშირებით, ისევე როგორც იმუშავენ ბიზნეს სექტორისათვის ეფექტიანი სერვისის მიწოდების მიმართულებით;
- (c) ითანამშრომლებენ საბაჟოს და სხვა ვაჭრობასთან დაკავშირებული პროცედურების ავტომატიზების მიზნით;
- (d) საჭიროებისამებრ გაცვლიან ინფორმაციას და მონაცემებს, კონფიდენციალურობისა და პირადი სახის ინფორმაციის დაცვის პრინციპების გათვალისწინებით;

- (e) ითანამშრომლებენ საქონლით, მათ შორის თამბაქოს პროდუქტებით, უკანონო სასაზღვრო ვაჭრობასთან ბრძოლის და თავიდან აცილების მიზნით;
- (f) გაცვლიან ინფორმაციას ან გამართავენ კონსულტაციებს, იქ სადაც შესაძლებელია, საბაჟო სფეროში ერთიანი პოზიციის ჩამოსაყალიბებლად ისეთ საერთაშორისო ორგანიზაციებში როგორებიცაა, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია, მსო, გაერო, გაერთიანებული ერების კონფერენცია ვაჭრობისა და განვითარების შესახებ და გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისია;
- (g) ითანამშრომლებენ ამ შეთანხმების შესაბამისი დებულებების მიხედვით საბაჟოსა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული რეფორმების ხელშეწყობის მიზნით ტექნიკური დახმარების დაგეგმვისა და განხორციელების მიმართულებით;
- (h) გაიზიარებენ საბაჟო ოპერაციებთან დაკავშირებულ საუკეთესო პრაქტიკას, კერძოდ რისკის მართვაზე დაფუძნებული საბაჟო კონტროლის სისტემების და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვის მიმართულებით, განსაკუთრებით ფალსიფიცირებულ საქონელთან მიმართებაში;
- (i) საზღვრის გადაკვეთის პროცესის ხელშეწყობის და კონტროლის გაძლიერების მიზნით, ხელს შეუწყობენ მხარეთა ყველა სასაზღვრო უწყებას შორის კოორდინაციას, სადაც მიზანშეწონილი და შესაძლებელია საზღვრის ერთობლივი მართვის გათვალისწინებით;
- და
- (j) სადაც მიზანშეწონილი და შესაძლებელია, უზრუნველყოფენ სავაჭრო პარტნიორობის პროგრამების და საბაჟო კონტროლის ურთიერთაღიარებას, ვაჭრობის ხელშეწყობის ეკვივალენტური ზომების ჩათვლით.

მუხლი 72

ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარება საბაჟო საკითხებში

წინამდებარე შეთანხმებით, კერძოდ 71-ე მუხლით გათვალისწინებული თანამშრომლობის სხვა ფორმებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე, მხარეები უზრუნველყოფენ საბაჟო საკითხებში ადმინისტრაციულ ურთიერთდახმარებას წინამდებარე შეთანხმების საბაჟო საკითხებში ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარების შესახებ II ოქმის დებულებების შესაბამისად.

მუხლი 73

ტექნიკური დახმარება და შესაძლებლობათა განვითარება

ვაჭრობის ხელშეწყობისა და საბაჟო რეფორმების დანერგვის მიზნით მხარეები ითანამშრომლებენ ტექნიკური დახმარებისა და შესაძლებლობათა განვითარების უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 74

საბაჟო ქვეკომიტეტი

1. აღნიშნული შეთანხმებით იქმნება საბაჟო ქვეკომიტეტი. ქვეკომიტეტი ანგარიშვალდებულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის წინაშე.
2. ქვეკომიტეტის ფუნქციები მოიცავს რეგულარული კონსულტაციების გამართვას და მონიტორინგს ამ თავის შესრულებასა და ადმინისტრირებაზე, საბაჟო თანამშრომლობის, საზღვართშორისი საბაჟო თანამშრომლობის და მართვის, ტექნიკური დახმარების, წარმოშობის წესების, ვაჭრობის ხელშეწყობის, და საბაჟო სფეროში ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარების საკითხების ჩათვლით.
3. საბაჟო ქვეკომიტეტი აგრეთვე უზრუნველყოფს:
 - (a) წინამდებარე თავისა და I და II ოქმების შესრულებას;
 - (b) წინამდებარე თავისა და I და II ოქმების განხორციელების მიზნით პრაქტიკული საკითხების, ზომების და გადაწყვეტილებების მიღებას, მათ შორის ინფორმაციის და მონაცემების გაცვლის, საბაჟო კონტროლისა და სავაჭრო პარტნიორობის პროგრამების ურთიერთალიარების და ორმხრივად შეთანხმებული სარგებლის თაობაზე;

- (c) საერთო ინტერესის მქონე საკითხებზე მოსაზრებათა გაზიარებას, გასატარებელი ღონისძიებებისა და მათი გამოყენებისა და განხორციელებისათვის საჭირო რესურსების შესახებ საკითხების ჩათვლით;
- (d) საჭიროების შემთხვევაში რეკომენდაციების შემუშავებას; და
- (e) შიდა წესების და პროცედურების შემუშავებას.

მუხლი 75

საბაჟო კანონმდებლობის მიახლოება

წინამდებარე შეთანხმების XIII დანართის მიხედვით განხორციელდება ეტაპობრივი დაახლოება ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობასთან და საერთაშორისო კანონმდებლობის ცალკეულ აქტებთან.

თავი 6

დაფუძნება, მომსახურებით ვაჭრობა და ელექტრონული კომერცია

ნაწილი 1

ზოგადი დებულებები

მუხლი 76

მიზანი, მოქმედების სფერო და გავრცელება

1. მხარეები, ადასტურებენ რა საკუთარ ვალდებულებებს ვმო-ს შეთანხმების შესაბამისად, ადგენენ საჭირო ზომებს, ნაცვალგების პრინციპით დაფუძნების და მომსახურებით ვაჭრობის თანმიმდევრული ლიბერალიზაციისათვის და თანამშრომლობისათვის ელექტრონული კომერციის სფეროში.
2. წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-8 თავი (საჯარო შესყიდვები) ეხება საჯარო შესყიდვებს და წინამდებარე თავში არაა განსაზღვრული საჯარო შესყიდვების შესახებ ნებისმიერი სხვა ვალდებულება

3. სუბსიდიების საკითხს ეხება წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-10 თავი (კონკურენცია) და ამ თავის დებულებები არ გამოიყენება მხარეების მიერ გაცემული სუბსიდიებისათვის.
4. ამ თავის დებულებების შესაბამისად, თითოეული მხარე იტოვებს უფლებას არეგულიროს და შემოიღოს ახალი რეგულაციები პოლიტიკის ლეგიტიმური მიზნების მიღწევისათვის.
5. მოცემული თავი არ გამოიყენება იმ ღონისძიებების მიმართ, რომლებიც გავლენას ახდენს მხარის დასაქმების ბაზარზე დაშვების მაძიებელ ფიზიკურ პირებზე, ასევე ეს თავი არ ეხება მოქალაქეობასთან, მუდმივ რეზიდენტობასა და დასაქმებასთან დაკავშირებულ ღონისძიებებს.
6. ამ თავით განსაზღვრული არცერთი დებულება არ უნდა ზღუდავდეს მხარეს იმ ღონისძიებების გამოყენებისაგან, რომლებიც არეგულირებს მის ტერიტორიაზე ფიზიკური პირების შესვლას ან მათ დროებით ყოფნას, იმ ღონისძიებების ჩათვლით, რომლებიც აუცილებელია მისი საზღვრების ერთიანობის დასაცავად და მის საზღვრებზე ფიზიკური პირების მონესრიგებული გადაადგილების უზრუნველსაყოფად, იმის გათვალისწინებით, რომ ეს ღონისძიებები არ გამოიყენება ისეთი სახით, რომ გააბათილოს ან შეამციროს სარგებელი, რომელსაც მხარე იღებს ამ თავითა და წინამდებარე შეთანხმების XIV დანართით განსაზღვრული სპეციფიკური ვალდებულებებით³.

³ ვიზის მოთხოვნა ზოგიერთი ქვეყნის ფიზიკური პირებისათვის და არა სხვა ქვეყნების ფიზიკური პირებისათვის არ შეიძლება განხილულ იქნას, როგორც სპეციფიკური ვალდებულებებიდან გამომდინარე სარგებლის გაბათილება ან შემცირება.

ტერმინთა განმარტება

ამ თავის მიზნებისათვის:

- (a) „ზომა“ გულისხმობს მხარის მიერ გამოყენებულ ნებისმიერ ზომას კანონის, რეგულაციის, წესის, პროცედურის, გადანაცვტილების, ადმინისტრაციული ქმედების ან ნებისმიერი სხვა ფორმით;
- (b) „მხარის მიერ მიღებული ან გამოყენებული ზომები“ გულისხმობს ზომებს, რომლებიც გამოიყენება:
 - (i) ცენტრალური, რეგიონული ან ადგილობრივი მთავრობების და ხელისუფლების მიერ; და
 - (ii) არასამთავრობო ორგანოების მიერ ცენტრალური, რეგიონული და ადგილობრივი მთავრობების ან ხელისუფლების მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების შესრულების შემთხვევაში;
- (c) „მხარის ფიზიკური პირი“ გულისხმობს ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ან საქართველოს მოქალაქეს მათი შესაბამისი კანონმდებლობის თანახმად;

(d) „იურიდიული პირი“ გულისხმობს კანონმდებლობის შესაბამისად, მოგების მიღების ან სხვა მიზნებისათვის შექმნილ ან ორგანიზებულ სახელმწიფო ან კერძო იურიდიულ პირს, კორპორაციის, ტრასტის, პარტნიორობის, ერთობლივი საწარმოს, ინდივიდუალური მენარმის ან ასოციაციის ჩათვლით;

(e) „მხარის იურიდიული პირი“ გულისხმობს (d) პუნქტით განსაზღვრულ და ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებულ იურიდიულ პირს, რომელსაც გააჩნია იურიდიული მისამართი, ცენტრალური მართვის ან ფაქტობრივი საქმიანობის ადგილი ტერიტორიაზე⁴, რომელზეც ვრცელდება ხელშეკრულება ევროპის კავშირის ფუნქციონირების შესახებ ან საქართველოს ტერიტორიაზე;

თუ ამ იურიდიულ პირს გააჩნია მხოლოდ იურიდიული მისამართი ან ცენტრალური ადმინისტრაცია იმ ტერიტორიაზე, რომელზეც ვრცელდება ხელშეკრულება ევროპის კავშირის ფუნქციონირების შესახებ ან საქართველოს ტერიტორიაზე, ის არ განიხილება როგორც ევროკავშირის ან საქართველოს იურიდიული პირი, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მის საქმიანობას აქვს რეალური და უწყვეტი კავშირი ევროკავშირის ან საქართველოს ეკონომიკასთან;

წინა პუნქტის დებულებების მიუხედავად, გადამზიდავი კომპანიები, რომლებიც დაფუძნებული არიან ევროკავშირის ან საქართველოს ფარგლებს გარეთ და კონტროლდებიან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ან საქართველოს მოქალაქეების მიერ, ასევე უნდა სარგებლობდნენ ამ შეთანხმებით, თუ მათი სატრანსპორტო საშუალებები დარეგისტრირებულია ევროკავშირის წევრ ქვეყანაში ან საქართველოში კანონმდებლობის შესაბამისად და გადაადგილდება ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ან საქართველოს დროშის ქვეშ;

⁴ მეტი სიცხადისთვის, ტერიტორია მოიცავს ექსკლუზიურ ეკონომიკურ ზონას და კონტინენტურ შელფს, როგორც არის განსაზღვრული გაეროს კონვენციით საზღვაო სამართლის შესახებ (UNCLOS).

- (f) მხარის იურიდიული პირის „შვილობილი კომპანია“ გულისხმობს იურიდიულ პირს, რომელიც ეკუთვნის ან კონტროლდება იმ იურიდიული პირის მიერ⁵;
- (g) იურიდიული პირის „ფილიალი“ გულისხმობს საქმიანობის ადგილს, რომელსაც თავად არ აქვს დამოუკიდებელი სამართლებრივი სტატუსი, წარმოადგენს მუდმივ დანესებულებას, როგორცაა სათაო კომპანიის დანაყოფი, გააჩნია მმართველობის სტრუქტურა და არის მატერიალურად აღჭურვილი მესამე მხარეებთან საქმიანობის წარმოებისათვის, ისე, რომ ამ მესამე მხარეებისთვის ცნობილია, რომ საჭიროების შემთხვევაში შეუძლიათ ჰქონდეთ სამართლებრივი კავშირი სათაო ოფისთან, რომელიც მდებარეობს საზღვარგარეთ, თუმცა, არაა საჭირო პირდაპირი ურთიერთობის დამყარება სათაო ოფისთან, რადგან ფილიალს შეუძლია საქმიანობის წარმოება ადგილზე;
- (h) „დაფუძნება“ გულისხმობს:
- (i) ევროკავშირის ან საქართველოს იურიდიულ პირებთან მიმართებაში, ეკონომიკური საქმიანობის წამოწყების და განხორციელების უფლებას, იურიდიული პირის შექმნის, მათ შორის შესყიდვის გზით და/ან ფილიალის ან წარმომადგენლობის შექმნით საქართველოში ან ევროკავშირში;
 - (ii) ფიზიკურ პირებთან მიმართებაში, ევროკავშირის ან საქართველოს ფიზიკური პირების უფლებას, წამოიწყონ და განახორციელონ ეკონომიკური საქმიანობა, როგორც თვითდასაქმებულებმა და შექმნან მენარმე სუბიექტები, განსაკუთრებით კომპანიები, რომლებსაც ისინი აკონტროლებენ;

⁵

იურიდიული პირი კონტროლდება სხვა იურიდიული პირის მიერ, თუ ამ უკანასკნელს აქვს უფლებამოსილება, დანიშნოს მისი დირექტორების უმრავლესობა ან სხვაგვარად სამართლებრივად მართოს მისი საქმიანობა.

- (i) „ეკონომიკური საქმიანობა“ მოიცავს ინდუსტრიული, კომერციული და პროფესიული ხასიათის ღონისძიებებს და სახელობო საქმიანობას და არ მოიცავს მთავრობის ფუნქციების შესრულებისათვის განხორციელებულ ღონისძიებებს;
- (j) „ღონისძიებები“ გულისხმობს ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელებას;
- (k) „მომსახურება“ მოიცავს მომსახურებას ნებისმიერ სექტორში, მთავრობის ფუნქციების შესრულებისათვის მიწოდებული მომსახურების გარდა;
- (l) „მთავრობის ფუნქციების შესრულებისათვის მომსახურების მიწოდება და სხვა ღონისძიებების გატარება“ მოიცავს მომსახურებას ან ღონისძიებებს, რომლებიც არ ხორციელდება არც კომერციული მიზნებისათვის და არც კონკურენციის პირობებში ერთ ან მეტ ეკონომიკურ ოპერატორთან;
- (m) მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება გულისხმობს მომსახურების მიწოდებას:
 - (i) ერთი მხარის ტერიტორიიდან მეორე მხარის ტერიტორიაზე (რეჟიმი I); ან
 - (ii) ერთი მხარის ტერიტორიაზე მეორე მხარის მომხმარებლისათვის (რეჟიმი II);

- (n) მხარის „მომსახურების მიმწოდებელი“ გულისხმობს ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს, რომელსაც სურს მიაწოდოს ან აწვდის მომსახურებას;
- (o) „მეწარმე“ გულისხმობს მხარის ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს, რომელსაც სურს განახორციელოს ან ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას დაფუძნების გზით.

ნაწილი 2

დაფუძნება

მუხლი 78

მოქმედების სფერო

ეს ნაწილი ეხება მხარეების მიერ მიღებულ ან გამოყენებულ ზომებს, რომლებიც გავლენას ახდენს დაფუძნებაზე ეკონომიკური საქმიანობის ყველა სფეროში, გარდა:

- (a) ბირთვული მასალების მოპოვება, გადამუშავება და წარმოება⁶;

⁶ მეტი სიცხადისთვის, ბირთვული მასალების წარმოება მოიცავს ყველა სახის საქმიანობას, რომელიც შედის UN ISIC Rev.3.1 2330 კოდის ქვეშ.

(b) სამხედრო და საომარი მასალების წარმოება და ვაჭრობა;

(c) აუდიო-ვიზუალური მომსახურება;

(d) ეროვნული საზღვაო კაბოტაჟი⁷, და

(e) ადგილობრივი და საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის მომსახურება⁸, რეგულარული ან არარეგულარული და მომსახურება, რომელიც პირდაპირ უკავშირდება მოძრაობის უფლებების განხორციელებას, გარდა შემდეგი მომსახურებისა:

(i) თვითმფრინავის მოვლისა და შეკეთების მომსახურება, რომლის დროსაც თვითმფრინავი ამოღებულია ექსპლუატაციიდან;

(ii) საჰაერო სატრანსპორტო მომსახურების გაყიდვა და მარკეტინგი;

⁷ იმ საქმიანობის არეალისათვის ზიანის მიყენების გარეშე, რომელიც შეიძლება ჩაითვალოს კაბოტაჟად შესაბამისი ადგილობრივი კანონმდებლობის მიხედვით, ამ თავით განსაზღვრული ეროვნული საზღვაო კაბოტაჟი მოიცავს მგზავრების ან საქონლის ტრანსპორტირებას საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ერთ პორტს ან პუნქტს და საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის მეორე პორტს ან პუნქტს შორის, მათ შორის კონტინენტურ შელფზე, როგორც არის განსაზღვრული UNCLOS-ით და მოძრაობას, დაწყებულს და დასრულებულს საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ერთსა და იმავე პორტში ან პუნქტში.

⁸ საჰაერო ტრანსპორტში ბაზრის ურთიერთხელმისაწვდომობის პირობები განისაზღვრება საქართველოსა და ევროკავშირს და მის წევრ ქვეყნებს შორის ერთიანი საჰაერო სივრცის შესახებ შეთანხმებით.

- (iii) კომპიუტერული დაჯავშნის სისტემის (CRS) მომსახურება;
- (iv) სახმელეთო მომსახურება;
- (v) აეროპორტის საქმიანობასთან დაკავშირებული მომსახურება .

მუხლი 79

ეროვნული რეჟიმი და უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმი

1. ამ შეთანხმების XIV-E დანართში მითითებული დათქმების გათვალისწინებით, საქართველომ, შეთანხმების ძალაში შესვლის მომენტიდან, უნდა მიანიჭოს:
 - (a) ევროკავშირის შვილობილი კომპანიების, ფილიალების და იურიდიული პირების წარმომადგენლობების დაფუძნებას იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე იგი ანიჭებს საკუთარ იურიდიულ პირებს, მათ ფილიალებს და წარმომადგენლობებს ან რომელიმე მესამე ქვეყნის შვილობილ კომპანიებს, ფილიალებსა და წარმომადგენლობებს, რომელიც უფრო უკეთესი იქნება;

- (b) საქართველოში ევროკავშირის შვილობილი კომპანიების, ფილიალების და იურიდიული პირების წარმომადგენლობების საქმიანობას, მათი დაფუძნების შემდეგ, იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე ანიჭებს საკუთარ იურიდიულ პირებს, მათ ფილიალებს და წარმომადგენლობებს ან რომელიმე მესამე ქვეყნის შვილობილ კომპანიებს, ფილიალებსა და წარმომადგენლობებს, რომელიც უფრო უკეთესი იქნება⁹.
2. ამ შეთანხმების XIV-A დანართში მითითებული დათქმების გათვალისწინებით, ევროკავშირმა, შეთანხმების ძალაში შესვლის მომენტიდან, უნდა მიანიჭოს:
- (a) საქართველოს შვილობილი კომპანიების, ფილიალებისა და იურიდიული პირების წარმომადგენლობების დაფუძნებას იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე ევროკავშირი ანიჭებს საკუთარ იურიდიულ პირებს, მათ ფილიალებს და წარმომადგენლობებს ან რომელიმე მესამე ქვეყნის შვილობილ კომპანიებს, ფილიალებს და წარმომადგენლობებს, რომელიც უფრო უკეთესი იქნება;

⁹ ეს ვალდებულება არ ვრცელდება ინვესტიციების დაცვის ღონისძიებებზე, რაც არ შედის ამ თავში, მათ შორის იმ ღონისძიებებზე, რომლებიც უკავშირდება ინვესტორისა და სახელმწიფოს შორის დავის მოგვარების პროცედურებს, რომელიც განსაზღვრულია სხვა ხელშეკრულებით

- (b) ევროკავშირში საქართველოს შვილობილი კომპანიების, ფილიალებისა და იურიდიული პირების წარმომადგენლობების საქმიანობას, მათი დაფუძნების შემდეგ, იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე ანიჭებს საკუთარ იურიდიულ პირებს, მათ ფილიალებს და წარმომადგენლობებს ან რომელიმე მესამე ქვეყნის შვილობილ კომპანიებს, ფილიალებს და წარმომადგენლობებს, რომელიც იქნება უპირატესი¹⁰.
3. ამ შეთანხმების XIV-A და XIV-E დანართებში მითითებული დათქმების გათვალისწინებით, მხარეებმა არ უნდა შემოიღონ ახალი რეგულაციები ან ზომები, რომლებიც მათ საკუთარ იურიდიულ პირებთან შედარებით გამოიწვევენ დისკრიმინაციას საქართველოს ან ევროკავშირის იურიდიული პირების დაფუძნებასთან მიმართებაში მათ ტერიტორიაზე ან მათ საქმიანობასთან მიმართებაში, დაფუძნების შემდეგ.

10

ეს ვალდებულება არ ვრცელდება ინვესტიციების დაცვის ღონისძიებებზე, რაც არ შედის ამ თავში, მათ შორის იმ ღონისძიებებზე, რომლებიც უკავშირდება ინვესტორისა და სახელმწიფოს შორის დავის მოგვარების პროცედურებს, რომელიც განსაზღვრულია სხვა ხელშეკრულებით

მუხლი 80

გადახედვა

1. დაფუძნების პირობების თანმიმდევრული ლიბერალიზაციის მიზნით, მხარეებმა რეგულარულად უნდა გადახედონ ამ ნაწილის დებულებებს და წინამდებარე შეთანხმების 79-ე მუხლით გათვალისწინებულ დათქმებს, ასევე დაფუძნების გარემოს, საერთაშორისო შეთანხმებებით გათვალისწინებული მათი ვალდებულებების შესაბამისად.
2. პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადახედვის ფარგლებში, მხარეებმა უნდა შეაფასონ დაფუძნებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ბარიერი, რომელმაც იჩინა თავი. ამ თავის დებულებების გაღრმავების მიზნით, მხარეებმა, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა მოძებნონ შესაბამისი გზები ამ ბარიერების გადასალახად, რაც შეიძლება მოიცავდეს შემდგომ მოლაპარაკებებს, მათ შორის მოლაპარაკებებს ინვესტიციების დაცვასთან და ინვესტორისა და სახელმწიფოს დავების მოგვარების პროცედურებთან დაკავშირებით.

მუხლი 81

სხვა შეთანხმებები

ეს თავი გავლენას არ ახდენს მხარეების მენარმეების უფლებებზე, რომლებიც მათ გააჩნიათ ინვესტიციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი არსებული ან მომავალი საერთაშორისო შეთანხმებიდან, რომლის მხარესაც წარმოადგენს ევროკავშირის წევრი სახელმწიფო და საქართველო.

მუხლი 82

ფილიალებისა და წარმომადგენლობების მოპყრობის სტანდარტი

1. წინამდებარე შეთანხმების 79-ე მუხლის დებულებები არ ზღუდავს მხარეებს, გამოიყენონ განსაკუთრებული წესები დაფუძნებასთან და მათ ტერიტორიაზე მეორე მხარის იურიდიული პირების ფილიალებისა და წარმომადგენლობების საქმიანობასთან დაკავშირებით, რომლებიც არ არიან დარეგისტრირებულნი პირველი მხარის ტერიტორიაზე. ეს განსხვავებული წესები უნდა იყოს დასაბუთებული იმ ტექნიკური ან სამართლებრივი განსხვავებებით, რომლებიც არსებობს ამ ფილიალებსა და წარმომადგენლობებს და იმ იურიდიული პირების ფილიალებსა და წარმომადგენლობებს შორის, რომლებიც რეგისტრირებულია მხარის ტერიტორიაზე ან ფინანსურ მომსახურებასთან მიმართებაში, გამომდინარეობს გონივრული მიზეზებიდან.

2. განსხვავებული რეჟიმი არ უნდა გასცდეს იმ ფარგლებს, რაც უკიდურესად აუცილებელია სამართლებრივი და ტექნიკური თვალსაზრისით ფინანსური სერვისების კუთხით, გონივრული დასაბუთების საფუძველზე.

ნაწილი 3

მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება

მუხლი 83

მოქმედების სფერო

ეს ნაწილი ეხება მხარეების მიერ გატარებულ ზომებს, რომლებიც გავლენას ახდენს მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებაზე მომსახურების ყველა სექტორში, გარდა შემდეგისა:

(a) აუდიო-ვიზუალური მომსახურება;

(b) ეროვნული საზღვაო კაბოტაჟი¹¹ და,

(c) ადგილობრივი და საერთაშორისო საჰაერო ტრანსპორტის მომსახურება¹², რეგულარული ან არარეგულარული და მომსახურება, რომელიც პირდაპირ უკავშირდება მოძრაობის უფლებების განხორციელებას, გარდა შემდეგი მომსახურებისა:

- (i) თვითმფრინავის მოვლის და შეკეთების მომსახურება, რომლის დროსაც თვითმფრინავი ამოღებულია ექსპლუატაციიდან;
- (ii) საჰაერო სატრანსპორტო მომსახურების გაყიდვა და მარკეტინგი;
- (iii) კომპიუტერული დაჯავშნის სისტემის (CRS) მომსახურება;
- (iv) სახმელეთო მომსახურება;
- (v) აეროპორტის საქმიანობასთან დაკავშირებული მომსახურება.

¹¹ შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად კაბოტაჟად მიჩნეული საქმიანობის გარდა, ამ თავით განსაზღვრული ეროვნული საზღვაო კაბოტაჟი მოიცავს მგზავრების ან საქონლის ტრანსპორტირებას საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ერთ პორტს ან პუნქტს და საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის მეორე პორტს ან პუნქტს შორის, მათ შორის კონტინენტურ შეღებზე, როგორც არის განსაზღვრული UNCLOS-ს მიერ და მოძრაობას, დაწყებულს და დასრულებულს საქართველოს ან ევროკავშირის წევრი ქვეყნის ერთსა და იმავე პორტში ან პუნქტში.

¹² საჰაერო ტრანსპორტისათვის ბაზრის ორმხრივი ხელმისაწვდომობის პირობები განისაზღვრება საქართველოსა და ევროკავშირის და მის წევრ სახელმწიფოებს შორის ერთიანი საჰაერო სივრცის შესახებ შეთანხმებით.

ბაზარზე დაშვება

1. მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდების მეშვეობით ბაზარზე დაშვებასთან მიმართებაში, თითოეულმა მხარემ მეორე მხარის მომსახურებას და მომსახურების მიმწოდებლებს უნდა მიაწოდოს იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე ეს არის განსაზღვრული ამ შეთანხმების XIV-B და XIV-F დანართებში არსებული სპეციფიკური ვალდებულებებით.
2. იმ სექტორებში, სადაც მხარეები იღებენ ბაზარზე დაშვების ვალდებულებებს, მხარეებმა არ უნდა განაგრძონ ან წამოიწყონ შემდეგი ზომების გატარება, არც რეგიონულ საფუძველზე და არც ქვეყნის მთელს ტერიტორიაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ეს არის მოცემული წინამდებარე შეთანხმების XIV-B და XIV-F დანართებში:
 - (a) შეზღუდვები მომსახურების მიმწოდებლების რაოდენობაზე, რაოდენობრივი კვოტების, მონოპოლიების, მომსახურების ექსკლუზიური მიმწოდებლების ან ეკონომიკური საჭიროებების ტესტის მოთხოვნების ფორმით;

(b) შეზღუდვები მომსახურებასთან დაკავშირებული გარიგებების ან აქტივების მთლიან ღირებულებაზე, რაოდენობრივი კვოტების ან ეკონომიკური საჭიროებების ტესტის მოთხოვნის ფორმით;

(c) შეზღუდვები მომსახურების ოპერაციების მთლიან რაოდენობაზე ან წარმოებული მომსახურების მთლიან რაოდენობაზე, გამოსახულს დადგენილ რაოდენობრივ ერთეულებში კვოტების ან ეკონომიკური საჭიროებების ტესტის მოთხოვნის ფორმით.

მუხლი 85

ეროვნული რეჟიმი

1. შეთანხმების XIV-B და XIV-F დანართებში მოცემულ სექტორებში, სადაც ბაზარზე დაშვების ვალდებულებები განერილია და ექვემდებარება მოცემულ საერთო და საკვალიფიკაციო პირობებს, თითოეულმა მხარემ ყველა ღონისძიებაზე, რომელიც გავლენას ახდენს მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებაზე, მეორე მხარის მომსახურებასა და მომსახურების მიმწოდებლებს უნდა მიაწოდოს იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელი რეჟიმი, ვიდრე ის ანიჭებს საკუთარ მსგავს მომსახურებასა და მომსახურების მიმწოდებლებს.

2. მხარემ შეიძლება შეასრულოს პირველი პუნქტით განსაზღვრული მოთხოვნები მეორე მხარის მომსახურებისთვის ან მომსახურების მიმწოდებლებისათვის ფორმალურად იდენტური ან ფორმალურად განსხვავებული რეჟიმის მინიჭებით, იმასთან შედარებით, რასაც ის ანიჭებს საკუთარ მსგავს მომსახურებას და მომსახურების მიმწოდებლებს.
3. ფორმალურად იდენტური ან ფორმალურად განსხვავებული რეჟიმი უნდა ჩაითვალოს ნაკლებ ხელსაყრელად, თუ ის ცვლის კონკურენციის პირობებს ერთი მხარის მომსახურების ან მომსახურების მიმწოდებლების სასარგებლოდ, მეორე მხარის მსგავს მომსახურებასთან ან მომსახურების მიმწოდებლებთან შედარებით.
4. ამ მუხლით განსაზღვრული სპეციფიკური ვალდებულებები არ უნდა იქნას გაგებული ისე, რომ ნებისმიერ მხარეს მოეთხოვოს კონკურენციის არსებული შეზღუდვიდან გამომდინარე შედეგების ანაზღაურება, რომელიც განპირობებულია შესაბამისი მომსახურების და მომსახურების მიმწოდებლების უცხოური ხასიათით.

მუხლი 86

ვალდებულებების ჩამონათვალი

ბაზარზე დაშვებისა და ეროვნული რეჟიმის შეზღუდვები, რომელიც ვრცელდება მეორე მხარის მომსახურებასა და მომსახურების მიმწოდებლებზე, ამ ნაწილისა და შესაბამისი ვალდებულებების შესაბამისად თითოეული მხარის მიერ ლიბერალიზებულ სექტორებში, განსაზღვრულია ვალდებულებების ჩამონათვალში, რომელიც მოცემულია წინამდებარე მეთანხმების XIV-B და XIV-F დანართებში.

მუხლი 87

გადახედვა

მხარეებს შორის მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდების თანმიმდევრული ლიბერალიზაციის მიზნით, ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა რეგულარულად უნდა გადახედოს ამ შეთანხმების 86-ე მუხლით განსაზღვრული ვალდებულებების ჩამონათვალს. გადახედვისას გათვალისწინებული უნდა იყოს წინამდებარე შეთანხმების 103-ე, 113-ე, 122-ე და 126-ე მუხლებით განსაზღვრული ეტაპობრივი დაახლოების პროცესი და მისი გავლენა მხარეებს შორის მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებაზე არსებული ბარიერების გაუქმებაზე.

ნაწილი 4

ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის

მუხლი 88

მოქმედების სფერო და ტერმინთა განმარტება

1. ეს ნაწილი ეხება მხარეების მიერ გატარებულ ზომებს მათ ტერიტორიებზე ძირითადი პერსონალის, სტაჟიორების, ბიზნესის გამყიდველების, საკონტრაქტო მომსახურების მიმწოდებლების და დამოუკიდებელი პროფესიონალების შესვლასთან და დროებით ყოფნასთან დაკავშირებით, წინამდებარე შეთანხმების 76-ე მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად.

2. ამ ნაწილის მიზნებისათვის:

(a) „ძირითადი პერსონალი“ გულისხმობს ერთი მხარის იურიდიულ პირში, გარდა არამომგებიანი ორგანიზაციისა¹³, დასაქმებულ ფიზიკურ პირებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან დაფუძნებაზე ან მეწარმე სუბიექტის კონტროლზე, ადმინისტრირებასა და საქმიანობაზე. „ძირითადი პერსონალი“ მოიცავს „ბიზნეს ვიზიტორებს“ დაფუძნების მიზნებისათვის და „კორპორაციის შიგნით გადაადგილებულ პირებს“.

(i) „ბიზნეს ვიზიტორები“ დაფუძნების მიზნებისათვის გულისხმობს ფიზიკურ პირებს, რომლებიც მუშაობენ მაღალ თანამდებობაზე და პასუხისმგებელი არიან მეწარმე სუბიექტის დაფუძნებაზე. ისინი არ სთავაზობენ ან უწევენ ვინმეს მომსახურებას, აგრეთვე არ ერთვებიან სხვა რაიმე სახის ეკონომიკურ საქმიანობაში, გარდა იმისა, რაც საჭიროა დაფუძნების მიზნებისათვის. ისინი არ იღებენ ანაზღაურებას მიმღებ მხარეში არსებული წყაროდან.

¹³ მითითება „არამომგებიანი ორგანიზაცია“ გამოიყენება მხოლოდ ავსტრიის, ბელგიის, კვიპროსის, ჩეხეთის, გერმანიის, დანიის, ესტონეთის, საბერძნეთის, ესპანეთის, ფინეთის, საფრანგეთის, ირლანდიის, იტალიის, ლიუქსემბურგის, ლატვიის, მალტის, ნიდერლანდების, პორტუგალიის, სლოვენიის და გაერთიანებული სამეფოს შემთხვევაში.

(ii) „კორპორაციის შიგნით გადაადგილებული პირები“ გულისხმობს ფიზიკურ პირებს, რომლებიც დასაქმებულები არიან იურიდიულ პირში ან იყვნენ მისი პარტნიორები არანაკლებ 1 წლის განმავლობაში და რომლებიც დროებით არიან მივლენილები მენარმე სუბიექტში, რომელიც შეიძლება იყოს მეორე მხარის ტერიტორიაზე სანარმოს/იურიდიული პირის შვილობილი კომპანია, ფილიალი ან სათავო კომპანია. აღნიშნული ფიზიკური პირი უნდა მიეკუთვნებოდეს ერთ-ერთ შემდეგ კატეგორიას:

(1) მენეჯერები: იურიდიულ პირში მაღალ თანამდებობაზე მომუშავე პირები, რომლებსაც ზოგად ზედამხედველობას ან მართვას უწევს დირექტორთა საბჭო ან აქციათა მფლობელები ან მათი ეკვივალენტური სტრუქტურა, და ამავე დროს ეს პირები ახორციელებენ მენარმე სუბიექტის მართვას, რაც მოიცავს:

- მენარმე სუბიექტის, დეპარტამენტის ან ქვედანაყოფის მართვას;
- სხვა ზედამხედველების, პროფესიონალების ან მაღალი თანამდებობის პირების საქმიანობის ზედამხედველობას ან კონტროლს; და
- პერსონალურ უფლებამოსილებას სამსახურში აყვანაზე ან გაშვებაზე, ან რეკომენდაციის გაწევას სამსახურში აყვანაზე, გაშვებაზე ან პერსონალთან დაკავშირებულ სხვა ქმედებებზე;

- (2) სპეციალისტები: იურიდიულ პირში მომუშავე პირები, რომლებსაც გააჩნიათ მენარმე სუბიექტის წარმოების, კვლევებისათვის საჭირო მონაცემების, ტექნიკის, პროცესების, პროცედურების ან მართვის შესაბამისი ცოდნა. ამგვარი ცოდნის შეფასებისას, მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული არა მხოლოდ მოცემული მენარმე სუბიექტისთვის აუცილებელი სპეციფიკური ცოდნა, არამედ ის ფაქტიც, აქვს თუ არა პირს კვალიფიკაციის მაღალი დონე გარკვეული ტიპის სამუშაოსთან ან ვაჭრობასთან მიმართებაში, რომელიც მოითხოვს სპეციფიკურ ტექნიკურ განათლებას, მათ შორის აკრედიტებული პროფესიის წევრობას.

(b) „სტაჟიორები“ გულისხმობს ერთი მხარის იურიდიული პირის ან მისი ფილიალის მიერ არანაკლებ ერთი წლის ვადით დასაქმებულ ფიზიკურ პირებს, რომლებიც ფლობენ უნივერსიტეტის დიპლომს და არიან დროებით მივლენილები მეორე მხარეში ამ იურიდიული პირის მიერ დაფუძნებულ მენარმე სუბიექტში, კარიერული განვითარების მიზნით ან ბიზნესის ტექნიკაში ან მეთოდებში ტრეინინგის მიღების მიზნით¹⁴.

(c) „ბიზნესის გამყიდველები“¹⁵ გულისხმობს ერთი მხარის მომსახურების ან საქონლის მიმწოდებლის წარმომადგენელ ფიზიკურ პირებს, რომელთაც სურთ შესვლა და დროებითი ყოფნა მეორე მხარის ტერიტორიაზე მომსახურების ან საქონლის გაყიდვაზე მოლაპარაკებების წარმოების მიზნით, ან ამ მიმწოდებლისთვის მომსახურების ან საქონლის გაყიდვაზე ხელშეკრულების დადების მიზნით. ისინი არ ერთვებიან საზოგადოებისათვის პირდაპირ მიყიდვაში, არ ღებულობენ ანაზღაურებას მიმღებ მხარეში არსებული წყაროდან და არ წარმოადგენენ კომისიის აგენტებს.

¹⁴ მიმღებ მენარმე სუბიექტს შეიძლება მოეთხოვოს წინასწარი თანხმობისათვის ტრეინინგის პროგრამის წარდგენა, რომელიც ასახავს პირის ყოფნის ხანგრძლივობას და მიუთითებს, რომ ყოფნის მიზანი არის ტრეინინგის გავლა. ავსტრიის, ჩეხეთის, გერმანიის, საფრანგეთის და უნგრეთის შემთხვევაში, ტრეინინგი უნდა უკავშირდებოდეს უნივერსიტეტის მიღებულ დიპლომს.

¹⁵ გაერთიანებული სამეფო: ბიზნესის გამყიდველების კატეგორია ეხება მხოლოდ მომსახურების გამყიდველებს.

(d) „საკონტრაქტო მომსახურების მიმწოდებლები“ გულისხმობს ფიზიკურ პირებს, დასაქმებულებს ერთი მხარის იურიდიულ პირში, რომელიც თავის მხრივ არ წარმოადგენს პერსონალის დასაქმების ან მომსახურების მიწოდების სააგენტოს და არ მოქმედებს ასეთი სააგენტოს მეშვეობით. ეს იურიდიული პირი არ არის დაფუძნებული მეორე მხარის ტერიტორიაზე და გაფორმებული აქვს რეალური კონტრაქტი მეორე მხარის საბოლოო მომხმარებლისათვის მომსახურების მიწოდებისათვის, რაც მოითხოვს მისი დასაქმებულების მეორე მხარეში დროებით ყოფნას მომსახურების მიწოდებისათვის კონტრაქტის შესრულების მიზნით.

(e) „დამოუკიდებელი პროფესიონალები“ გულისხმობს ისეთ ფიზიკურ პირებს, რომლებიც ჩართულები არიან მომსახურების მიწოდებაში და დაფუძნებულები არიან თვითდასაქმებულის ფორმით ერთ-ერთ მხარეში, არ არიან დაფუძნებულები მეორე მხარეში და გაფორმებული აქვთ რეალური კონტრაქტი (გარდა პერსონალის დასაქმების ან მომსახურების მიწოდების სააგენტოს მეშვეობით გაფორმებული კონტრაქტებისა) მეორე მხარეში საბოლოო მომხმარებლისათვის მომსახურების მიწოდების მიზნით, რომელიც მოითხოვს მათ დროებით ყოფნას ამ მხარეში მომსახურების მიწოდებისათვის კონტრაქტის შესრულების მიზნით.

(f) „კვალიფიკაციები“ გულისხმობს დიპლომებს, სერტიფიკატებს ან (ფორმალური კვალიფიკაციის დამადასტურებელ) სხვა დოკუმენტებს, რომლებიც გაცემულია კანონმდებლობით, მარეგულირებელი ან ადმინისტრაციული წესით განსაზღვრული უწყების მიერ და ადასტურებს პროფესიული ტრეინინგის წარმატებით დასრულებას.

ძირითადი პერსონალი და სტაჟიორები

1. იმ სექტორებში, სადაც ვალდებულება აღებულია ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება) და ამ შეთანხმების XIV-A და XIV-E დანართებით ან, ამ შეთანხმების XIV-C და XIV-G დანართებით განსაზღვრული დათქმების შესაბამისად, თითოეულმა მხარემ უნდა დართოს ნება მეორე მხარის მენარმეებს, რომ მათ, მათ მიერ დაფუძნებულ მენარმე სუბიექტში დაასაქმონ ამ მეორე მხარის ფიზიკური პირები, სადაც, ეს დასაქმებულები წარმოადგენენ ძირითად პერსონალს ან სტაჟიორებს, წინამდებარე შეთანხმების 88-ე მუხლის შესაბამისად. ძირითადი პერსონალის ან სტაჟიორების დროებითი შემოსვლა და დროებითი ყოფნა შესაძლებელია პერიოდით, რომელიც არ აღემატება 3 წელიწადს კორპორაციის შიგნით გადაადგილებული პირებისათვის, 90 დღეს ნებისმიერ 12-თვიან პერიოდში ბიზნეს ვიზიტორებისათვის დაფუძნების მიზნით და 1 წელიწადს სტაჟიორებისათვის.
2. ყველა იმ სექტორებში, სადაც ვალდებულება აღებულია მოცემული თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება) შესაბამისად, ის ზომები, რომლებსაც არ იყენებს ან არ იღებს მხარე რეგიონული დაყოფის საფუძველზე და მთელს ტერიტორიაზე, როცა სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული წინამდებარე შეთანხმების XIV-C და XIV-G დანართებით, განხილება, როგორც შემლუდვები მენარმის მიერ დასასაქმებელი ფიზიკური პირების საერთო რაოდენობაზე, რომლებიც წარმოადგენენ ძირითად პერსონალს და სტაჟიორებს კონკრეტულ სექტორებში, რაოდენობრივი კვოტის ან ეკონომიკური საჭიროებების ტესტის მოთხოვნის ფორმით, და აგრეთვე დისკრიმინაციულ შემლუდვებად.

მუხლი 90

ბიზნესის გამყიდველები

იმ სექტორებში, სადაც ვალდებულება აღებულია ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება) ან მე-3 ნაწილის (საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და ამ შეთანხმების XIV-A, XIV-E დანართებით და XIV-B და XIV-F დანართებით განსაზღვრული დათქმების შესაბამისად, თითოეულმა მხარემ უნდა დართოს ნება ბიზნესის გამყიდველებს, შემოვიდნენ და დროებით დარჩნენ არაუმეტეს 90 დღის განმავლობაში ნებისმიერ 12-თვიან პერიოდში.

მუხლი 91

საკონტრაქტო მომსახურების მიმწოდებლები

1. მხარეები ადასტურებენ მათ ვალდებულებებს, რომლებიც გამომდინარეობს გენერალური შეთანხმებიდან მომსახურებით ვაჭრობის შესახებ (GATS), საკონტრაქტო მომსახურების მიმწოდებლების შესვლასთან და დროებით ყოფნასთან მიმართებაში. ამ შეთანხმების XIV-D და XIV-H დანართების შესაბამისად, თითოეულმა მხარემ უნდა დართოს ნება მეორე მხარის საკონტრაქტო მომსახურების მიმწოდებლებს, მიაწოდონ მომსახურება მათ ტერიტორიაზე, ამ მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებული პირობების გათვალისწინებით.

2. მხარეების მიერ აღებული ვალდებულებები ექვემდებარება შემდეგ პირობებს:

(a) ფიზიკური პირები, როგორც იმ იურიდიული პირის დასაქმებულები, რომელმაც მიიღო მომსახურების კონტრაქტი არაუმეტეს 12 თვის ვადით, დროებით უნდა იყვნენ ჩართულები მომსახურების მიწოდებაში;

(b) ფიზიკურმა პირებმა, რომლებიც შედიან მეორე მხარეში, უნდა შესთავაზონ მომსახურება როგორც იურიდიული პირის დასაქმებულებმა, რომელიც ანვდის მომსახურებას მეორე მხარეში, შესვლისათვის განაცხადის წარდგენამდე არანაკლებ 1 წლის განმავლობაში. ამასთან ერთად, მეორე მხარეში შესვლისათვის განაცხადის წარდგენის მომენტიდან, ფიზიკურ პირებს უნდა გააჩნდეთ არანაკლებ სამწლიანი პროფესიული გამოცდილება¹⁶ საქმიანობის იმ სექტორში, რომელიც კონტრაქტის საგანს წარმოადგენს;

(c) ფიზიკურ პირებს, რომლებიც შედიან მეორე მხარეში, უნდა გააჩნდეთ:

i) უნივესტიტეტის დიპლომი ან ეკვივალენტური დონის¹⁷ ცოდნის დამადასტურებელი კვალიფიკაცია და

¹⁶ მიღებული სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ, როგორც არის განსაზღვრული შესაბამისი ადგილობრივი კანონმდებლობით.

¹⁷ იმ შემთხვევაში, თუ დიპლომი ან კვალიფიკაცია არ იქნა მიღებული იმ მხარეში, სადაც ხდება მომსახურების მიწოდება, ამ მხარეს შეუძლია შეაფასოს, არის თუ არა ის ეკვივალენტური მის ტერიტორიაზე მოთხოვნილი საუნივერსიტეტო დიპლომისა.

ii) პროფესიული კვალიფიკაცია, სადაც ის არის მოთხოვნილი საქმიანობის განხორციელებისათვის იმ მხარის კანონების, რეგულაციების ან სამართლებრივი მოთხოვნების შესაბამისად, რომელშიც ხდება მომსახურების მიწოდება;

(d) ფიზიკურმა პირმა არ უნდა მიიღოს ანაზღაურება მეორე მხარეში მომსახურების მიწოდებისათვის, გარდა მისი დამსაქმებელი იურიდიული პირისაგან მიღებული ანაზღაურებისა.

(e) ფიზიკური პირის მხარეში შესვლა და დროებითი ყოფნა არ უნდა აღემატებოდეს სულ ექვსთვიან პერიოდს ან ლუქსემბურგის შემთხვევაში, 25 კვირას ნებისმიერი 12 თვის განმავლობაში ან კონტრაქტის მოქმედების ვადას, რომელიც უფრო ნაკლები იქნება;

(f) ამ მუხლის დებულებებით განსაზღვრული დაშვება უკავშირდება მხოლოდ კონტრაქტით განსაზღვრულ მომსახურებას და არ გულისხმობს იმ მხარის პროფესიული ნოდების გამოყენებას, რომელშიც ხდება მომსახურების მიწოდება;

(g) მომსახურების კონტრაქტით განსაზღვრულ პირთა რაოდენობა არ უნდა იყოს იმაზე მეტი, ვიდრე საჭიროა კონტრაქტის შესრულებისათვის, როგორც ეს შეიძლება მოთხოვნილი იყოს იმ მხარის კანონებით, რეგულაციებით ან სხვა სამართლებრივი მოთხოვნებით, რომელშიც ხდება მომსახურების მიწოდება.

მუხლი 92

დამოუკიდებელი პროფესიონალები

1. ამ შეთანხმების XIV-D და XIV-H დანართების შესაბამისად, მხარეებმა უნდა დართონ ნება მათ ტერიტორიაზე მეორე მხარის დამოუკიდებელ პროფესიონალებს მომსახურების მიწოდებაზე, ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული პირობების გათვალისწინებით.
2. მხარეების მიერ აღებული ვალდებულებები ექვემდებარება შემდეგ პირობებს:
 - (a) ფიზიკური პირები დროებით უნდა იყვნენ ჩართულები მომსახურების მიწოდებაში, როგორც მეორე მხარეში თვითდასაქმებულები და უნდა გააჩნდეთ მომსახურების კონტრაქტი, რომლის ხანგრძლივობა არ აღემატება 12 თვეს;
 - (b) ფიზიკური პირები მეორე მხარეში შესვლისათვის განაცხადის წარდგენის მომენტიდან უნდა ფლობდნენ არანაკლებ ექვსწლიან პროფესიულ გამოცდილებას საქმიანობის იმ სექტორში, რომელიც კონტრაქტის საგანს წარმოადგენს;

(c) ფიზიკურ პირებს, რომლებიც შედიან მეორე მხარეში, უნდა გააჩნდეთ:

- (i) უნივერსიტეტის დიპლომი ან შესაბამისი დონის¹⁸ ცოდნის დამადასტურებელი კვალიფიკაცია და
- (ii) პროფესიული კვალიფიკაცია, სადაც ის არის მოთხოვნილი საქმიანობის განხორციელებისათვის იმ მხარის კანონების, რეგულაციების ან სამართლებრივი მოთხოვნების შესაბამისად, სადაც ხდება მომსახურების მიწოდება;

(d) ფიზიკური პირის მხარეში შესვლა და დროებითი ყოფნა არ უნდა აღემატებოდეს ექვსთვიან მთლიან პერიოდს ან ლუქსემბურგის შემთხვევაში, 25 კვირას ნებისმიერ 12-თვიან პერიოდში ან კონტრაქტის მოქმედების ვადას, რომელიც უფრო ნაკლები იქნება;

(e) ამ მუხლის დებულებებით განსაზღვრული დაშვება უკავშირდება მხოლოდ კონტრაქტით განსაზღვრულ მომსახურებას და არ გულისხმობს იმ მხარის პროფესიული ნოდების გამოყენებას, რომელშიც ხდება მომსახურების განხორციელება.

¹⁸ იმ შემთხვევაში, თუ ხარისხი ან კვალიფიკაცია არ იქნა მიღებული იმ მხარეში, სადაც ხდება მომსახურების მიწოდება, ამ მხარეს შეუძლია შეაფასოს, არის თუ არა ის მის ტერიტორიაზე მოთხოვნილი უნივერსიტეტის დიპლომის ეკვივალენტი.

ნაწილი 5

საკანონმდებლო რეგულირება

ქვენაწილი 1

შიდა რეგულირება

მუხლი 93

მოქმედების სფერო და ტერმინთა განმარტება

1. შემდეგი წესები მოქმედებს მხარეების მიერ გამოყენებულ ზომებზე, რომელიც უკავშირდება ლიცენზირების მოთხოვნებსა და პროცედურებს, საკვალიფიკაციო მოთხოვნებსა და პროცედურებს, რომლებიც გავლენას ახდენს:

(a) მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებაზე;

(b) მათ ტერიტორიაზე იურიდიული და ფიზიკური პირების დაფუძნებაზე, ამ შეთანხმების 77-ე მუხლის მე-9 პუნქტის შესაბამისად; და

(c) მათ ტერიტორიაზე ფიზიკური პირების კატეგორიების დროებით ყოფნაზე, ამ შეთანხმების 88-ე მუხლის მე-2 პუნქტის ა-ე ქვეპუნქტების შესაბამისად.

2. მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდების შემთხვევაში, ეს წესები უნდა გავრცელდეს მხოლოდ იმ სექტორებზე, რომლებზეც მხარეებმა აიღეს სპეციფიკური ვალდებულებები და იმ მასშტაბით, რომლითაც ეს სპეციფიკური ვალდებულებები ვრცელდება ამ შეთანხმების XIV-B და XIV-F დანართების შესაბამისად. დაფუძნების შემთხვევაში, ეს წესები არ უნდა გავრცელდეს სექტორებზე იმ მასშტაბით, როგორც ეს არის განსაზღვრული შესაბამისი დათქმებით ამ შეთანხმების XIV-A და XIV-E დანართების შესაბამისად. ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობის შემთხვევაში, ეს წესები არ ვრცელდება სექტორებზე იმ მასშტაბით, როგორც ეს არის განსაზღვრული შესაბამისი დათქმებით ამ შეთანხმების XIV-C, XIV-D, XIV-G და XIV-H დანართების შესაბამისად.
3. ეს წესები არ უნდა გამოიყენებოდეს ზომების მიმართ, იმის გათვალისწინებით, რომ ისინი წარმოადგენენ შეზღუდვებს ამ შეთანხმების შესაბამისი დანართების მიხედვით.
4. ამ ნაწილის მიზნებისათვის:
 - (a) „ლიცენზირების მოთხოვნები“ წარმოადგენს არსებით მოთხოვნებს, განსხვავებულს საკვალიფიკაციო მოთხოვნებისაგან, რომლებთანაც ფიზიკური ან იურიდიული პირი ვალდებულია იყოს შესაბამისობაში, რათა მიიღოს, შეცვალოს ან განაახლოს ავტორიზაცია საქმიანობის განსახორციელებლად, როგორც განსაზღვრულია პირველი პუნქტის ა-გ ქვეპუნქტებში.

(b) „ლიცენზირების პროცედურები“ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ან პროცედურულ წესებს, რომლებიც ფიზიკურმა ან იურიდიულმა პირმა, რომელსაც სურს ავტორიზაციის მიღება, მათ შორის ლიცენზიის შეცვლა ან განახლება საქმიანობის განხორციელების მიზნით, განსაზღვრული პირველი პუნქტის ა-გ ქვეპუნქტებში, უნდა დაიცვას, რათა დაადასტუროს ლიცენზიის მოთხოვნებთან შესაბამისობა.

(c) „საკვალიფიკაციო მოთხოვნები“ გულისხმობს იმ ძირითად მოთხოვნებს, რომელიც უკავშირდება სერვისის მიწოდებისათვის საჭირო ფიზიკური პირის კომპეტენციას და რომლის ჩვენებაც საჭიროა მომსახურეობის მიწოდებისათვის ავტორიზაციის მოსაპოვებლად

(d) „საკვალიფიკაციო პროცედურები“ წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ან პროცედურულ წესებს, რომლებიც ფიზიკურმა პირმა უნდა დაიცვას, რათა დაამტკიცოს მისი საკვალიფიკაციო მოთხოვნებთან შესაბამისობა მომსახურეობის მიწოდებისათვის საჭირო ავტორიზაციის ნებართვის მოსაპოვებლად.

(e) „კომპეტენტური ორგანო“ მოიცავს ნებისმიერ ცენტრალურ, რეგიონულ ან ადგილობრივ მთავრობებს და ხელისუფლებას ან არასამთავრობო ორგანოს ცენტრალური ან რეგიონული ან ადგილობრივი მთავრობების ან ხელისუფლების მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების შემსრულებელს, რომელიც იღებს გადაწყვეტილებას მომსახურეობის მიწოდებისათვის ავტორიზაციის გაცემაზე მათ შორის მომსახურეობის გარდა სხვა ეკონომიკურ საქმიანობისთვის დაფუძნების ან დაფუძნებისათვის საჭირო ავტორიზაციის გაცემასთან დაკავშირებით.

ლიცენზირებისა და კვალიფიკაციის პირობები

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ლიცენზირების მოთხოვნებთან და პროცედურებთან, საკვალიფიკაციო მოთხოვნებთან და პროცედურებთან დაკავშირებული ღონისძიებები დაეფუძნოს კრიტერიუმებს, რომლებიც ხელს უშლის კომპეტენტურ ორგანოებს თვითნებური ფორმით გამოიყენონ საკუთარი ძალაუფლება შეფასების დროს
2. პირველ პუნქტში დასახელებული კრიტერიუმები უნდა იყოს:
 - (a) საჯარო პოლიტიკის მიზნების თანაზომადი;
 - (b) ნათელი და ცალსახა;
 - (c) ობიექტური;
 - (d) წინასწარ დადგენილი;
 - (e) საზოგადოებისთვის წინასწარ ცნობილი;
 - (f) გამჭვირვალე და ხელმისაწვდომი.

3. ავტორიზაცია ან ლიცენზია უნდა გაიცეს მაშინვე, როცა შესაბამისი გამოკვლევის საფუძველზე დადგენილია, რომ ავტორიზაციის ან ლიცენზიის მიღების პირობები იქნა დაკმაყოფილებული.
4. თითოეულმა მხარემ უნდა გამოიყენოს ან შექმნას სასამართლო, საარბიტრაჟო ან ადმინისტრაციული ორგანოები ან პროცედურები, რომლებიც დაზარალებული მენარმეების ან მომსახურების მიმწოდებლების მოთხოვნის საფუძველზე, განხორციელებენ დაფუძნებაზე, საზღვრებს გარეთ მომსახურების მიწოდებაზე ან საქმიანი მიზნებისათვის ფიზიკური პირების დროებით წარმომადგენლობაზე გავლენის მქონე ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებების დაუყოვნებლივ განხილვას და იქ, სადაც გამართლებულია, გაითვალისწინონ მათი გამოსწორებისათვის საჭირო შესაბამისი ღონისძიებების შემოღება. იმ შემთხვევაში, როდესაც ასეთი პროცედურები დამოუკიდებელი არ არის იმ უფლებამოსილი ორგანოსაგან, რომელიც იღებს ასეთ ადმინისტრაციულ გადაწყვეტილებებს, მხარე უზრუნველყოფს, რომ ეს პროცედურები, პრაქტიკულად, ითვალისწინებდეს ობიექტურ და მიუკერძოებელ განხილვას.
5. იმ შემთხვევაში, როცა მოცემული საქმიანობის განხორციელებისათვის ლიცენზიების რაოდენობა არის შეზღუდული არსებული ბუნებრივი რესურსების ან ტექნიკური შესაძლებლობის სიმწირის გამო, თითოეულმა მხარემ უნდა გამოიყენოს პოტენციური კანდიდატების შერჩევის პროცედურა, რომელიც უზრუნველყოფს მიუკერძოებლობისა და გამჭვირვალობის სრულ გარანტიას, მათ შორის, ადეკვატურ საჯაროობას პროცედურის დაწყების, განხორციელების და დასრულების შესახებ.
6. ამ მუხლის დებულებების შესაბამისად, შერჩევის პროცედურის წესების დადგენისას, თითოეულ მხარეს შეუძლია მხედველობაში მიიღოს საჯარო პოლიტიკის მიზნები, მათ შორის, ჯანმრთელობა, უსაფრთხოება, გარემოს დაცვა და კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნება.

ლიცენზირებისა და საკვალიფიკაციო პროცედურები

1. ლიცენზირებისა და საკვალიფიკაციო პროცედურები და ფორმალური მხარე უნდა იყოს გასაგები, უნდა გამოქვეყნდეს წინასწარ და განმცხადებლებს უნდა ჰქონდეთ გარანტია, რომ მათი განაცხადი განიხილება ობიექტურად და მიუკერძოებლად.
2. ლიცენზირებისა და საკვალიფიკაციო პროცედურები, ასევე ფორმალური მხარე უნდა იყოს რაც შეიძლება მარტივი და ზედმეტად არ უნდა გაართულოს ან შეაფერხოს მომსახურების განხორციელება. ნებისმიერი სალიცენზიო მოსაკრებელი¹⁹, რომელიც შეიძლება დაეკისროს განმცხადებლებს მათი განაცხადიდან გამომდინარე, უნდა იყოს გონივრული და შესაბამისი ავტორიზაციის პროცედურის ხარჯის პროპორციული.
3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ლიცენზირების ან ავტორიზაციის პროცესში კომპეტენტური ორგანოს მიერ გამოყენებული პროცედურები და მიღებული გადაწყვეტილებები იყოს მიუკერძოებელი ყველა განმცხადებლის მიმართ. კომპეტენტურმა ორგანომ უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება დამოუკიდებლად და არ უნდა იყოს ანგარიშვალდებული იმ მომსახურების რომელიმე მიმწოდებლის წინაშე, რომლისთვისაც საჭიროა ლიცენზიის ან ავტორიზაციის მიღება.

¹⁹ სალიცენზიო მოსაკრებლები არ მოიცავს გადასახადებს აუქციონის, ტენდერის ან კონცესიების მინიჭების სხვა არადისკრიმინაციული საშუალებებისათვის ან სავალდებულო შენატანებს უნივერსალური მომსახურების განხორციელებისათვის.

4. იმ შემთხვევაში, როდესაც განაცხადების მიღებისთვის დაწესებულია სპეციფიკური პერიოდი, განმცხადებელს უნდა მიეცეს განაცხადის წარდგენისათვის გონივრული ვადა. კომპეტენტურმა ორგანომ უნდა წამოიწყოს განაცხადის დამუშავება ზედმეტი შეფერხების გარეშე. სადაც შესაძლებელია, განაცხადები უნდა იქნას მიღებული ელექტრონული ფორმით აუთენტურობის იგივე პირობებით, რაც არსებობს განაცხადის წერილობითი ფორმით წარდგენის შემთხვევაში.
5. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ განაცხადის დამუშავება, მათ შორის საბოლოო გადაწყვეტილების მიღება, მოხდეს დასრულებული განაცხადის წარდგენიდან გონივრულ ვადაში. თითოეული მხარე მიზნად ისახავს განაცხადის დამუშავებისთვის გონივრული ვადის დაწესებას.
6. კომპეტენტურმა ორგანომ, იმ განაცხადის მიღებიდან, რომელსაც ის მიიჩნევს არასრულად, გონივრული ვადაში უნდა შეატყობინოს განმცხადებელს შესაძლებლობის ფარგლებში, რომ მან განაცხადის დასრულების მიზნით წარადგინოს დამატებითი ინფორმაცია და მისცეს მას საშუალება გამოასწოროს უზუსტობები.
7. სადაც შესაძლებელია, აუთენტური ასლები უნდა იქნას მიღებული ორიგინალი დოკუმენტების ნაცვლად.
8. თუ კომპეტენტურმა ორგანომ უარი თქვა განაცხადის მიღებაზე, განმცხადებელი დროულად უნდა იქნას ინფორმირებული წერილობითი ფორმით. მოთხოვნის შემთხვევაში, განმცხადებელი ასევე უნდა იქნას ინფორმირებული განაცხადის მიღებაზე უარის თქმის მიზეზებისა და გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადების შესახებ.

9. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ლიცენზია ან ავტორიზაცია, მისი გაცემის შემდეგ, ძალაში შედის შეფერხების გარეშე განსაზღვრული ვადების და პირობების შესაბამისად.

ქვენანილი 2

ზოგადი დებულებები

მუხლი 96

ორმხრივი აღიარება

1. ამ თავის დებულებები არ უნდა ბღუდავდეს მხარეს, რომ მოითხოვოს ფიზიკური პირებისაგან მომსახურების მიწოდების ტერიტორიაზე მოთხოვნილი საჭირო კვალიფიკაციის და/ან პროფესიული გამოცდილების ფლობა საქმიანობის შესაბამის სექტორთან მიმართებაში.

2. თითოეულმა მხარემ უნდა წაახალისოს მათ ტერიტორიებზე შესაბამისი პროფესიული ორგანოები, ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტისთვის ორმხრივ ალიარებაზე რეკომენდაციების წარდგენისაკენ, მეწარმეებისა და მომსახურების მიმწოდებლების მიერ, მთლიანად ან ნაწილობრივ, იმ კრიტერიუმების შესრულების მიზნით, რომელიც თითოეული მხარის მიერ გამოიყენება მეწარმეების და მომსახურების მიმწოდებლების და განსაკუთრებით, პროფესიული მომსახურების მიმწოდებლების ავტორიზაციის, ლიცენზირების, საქმიანობის და სერტიფიცირებისათვის.
3. მეორე პუნქტში მითითებული რეკომენდაციების მიღებისას, ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა გონივრულ ვადაში უნდა განიხილოს ეს რეკომენდაცია იმ მიზნით, რომ დაადგინოს მისი შესაბამისობა ამ შეთანხმებასთან და არსებული ინფორმაციის საფუძველზე შეაფასოს:
 - (a) თითოეული მხარის მიერ, მომსახურების მიმწოდებლებისა და მეწარმეების ავტორიზაციის, ლიცენზირების, საქმიანობის და სერტიფიცირებისათვის გამოყენებული სტანდარტების და კრიტერიუმების დაახლოება და;
 - (b) ორმხრივი ალიარების შეთანხმების პოტენციური ეკონომიკური ღირებულება.
4. იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს მოთხოვნები არის დაკმაყოფილებული, ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა უნდა გადადგას საჭირო ნაბიჯები მოლაპარაკებებისათვის და მხარეები, მათი კომპეტენტური ორგანოების მეშვეობით, უნდა ჩაერთონ მოლაპარაკებებში ორმხრივი ალიარების შეთანხმებაზე.

5. ნებისმიერი ასეთი შეთანხმება უნდა იყოს შესაბამისობაში ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეთანხმების შესაბამის დებულებებთან და განსაკუთრებით, GATS-ის მე-7 მუხლთან.

მუხლი 97

გამჭვირვალობა დაკონფიდენციალური ინფორმაციის გასაჯაროება

1. თითოეულმა მხარემ დაუყოვნებლივ უნდა გასცეს პასუხი მეორე მხარის ყველა მოთხოვნას სპეციფიკური ინფორმაციის გაცემაზე, რომელიც ეხება მის მიერ განხორციელებულ ზოგად ღონისძიებებს ან საერთაშორისო ხელშეკრულებებს, რომლებიც ეხება ან გავლენას ახდენს წინამდებარე შეთანხმებაზე. გარდა ამისა, თითოეულმა მხარემ უნდა შექმნას ერთი ან რამდენიმე საკონტაქტო ერთეული მეორე მხარის შეწარმეებისა და მომსახურების მიმწოდებლების მოთხოვნის საფუძველზე, მათთვის ყველა ზემოაღნიშნულ საკითხზე სპეციფიკური ინფორმაციის მიწოდების მიზნით. მხარეებმა უნდა აცნობონ ერთმანეთს შესაბამისი საკონტაქტო ერთეულების შესახებ ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღიდან სამი თვის განმავლობაში. არ არის აუცილებელი, რომ აღნიშნული საკონტაქტო ერთეულები იყვნენ კანონებისა და რეგულაციების დეპოზიტარები.
2. არაფერი ამ შეთანხმებაში არ უნდა მოითხოვდეს მხარის მიერ კონფიდენციალური ინფორმაციის წარდგენას, რომლის გასაჯაროებამ შეიძლება გამოიწვიოს კანონის აღსრულების შეფერხება ან სხვაგვარად მოვიდეს წინააღმდეგობაში საჯარო ინტერესთან ან ზიანი მიაყენოს კონკრეტული სახელმწიფო ან კერძო საწარმოების ლეგიტიმურ კომერციულ ინტერესებს.

ქვენანილი 3

კომპიუტერული მომსახურება

მუხლი 98

კომპიუტერულ მომსახურების გაგება

1. იმის გათვალისწინებით, რომ ვაჭრობისას კომპიუტერული სერვისის ლიბერალიზაცია ხდება ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის) მიხედვით, მხარეებმა უნდა დაიცვან ამ მუხლის 2-ე, 3-ე და 4-ე პუნქტები
2. CPC²⁰ 84, გაეროს კოდი, რომელიც გამოიყენება კომპიუტერული და მასთან დაკავშირებული მომსახურების აღწერისთვის, მოიცავს ძირითად ფუნქციებს, რომლებიც გამოიყენება ყველა კომპიუტერული და მასთან დაკავშირებული მომსახურების უზრუნველსაყოფად:
 - (a) კომპიუტერული პროგრამები განსაზღვრულია, როგორც ინსტრუქციების კომპლექტი, რომლებიც საჭიროა კომპიუტერების მუშაობისთვის და ურთიერთკავშირებისთვის (მათი განვითარების და დანერგვის ჩათვლით);
 - (b) მონაცემთა დამუშავების და შენახვის; და

²⁰ CPC ნიშნავს პროდუქტების ცენტრალურ კლასიფიკაციას, რომელიც განსაზღვრულია გაეროს სტატისტიკის ოფისის მიერ (Statistical Papers, Series M, N° 77, CPC prov, 1991.)

- (c) მასთან დაკავშირებული მომსახურებისთვის, როგორიცაა კლიენტის თანამშრომლების კონსულტაციები და ტრენინგები.

ტექნოლოგიური განვითარება იწვევს ამ მომსახურების მზარდ შეთავაზებას, როგორც შესაბამისი მომსახურების პაკეტის, რომელიც შეიძლება შეიცავდეს ზოგიერთ ან ყველა ამ ძირითად ფუნქციებს. მაგალითად, ისეთი მომსახურება, როგორიცაა ვებ ან დომეინ ჰოსტინგი, მონაცემთა სიღრმისეული ანალიზი და განაწილებული გამოთვლები, თითოეული შეიცავს ძირითადი კომპიუტერული მომსახურების ფუნქციების კომბინაციებს.

3. კომპიუტერული და მასთან დაკავშირებული მომსახურება, იმის მიუხედავად არის თუ არა ის ქსელის საშუალებით, მათ შორის ინტერნეტით მიწოდებული, მოიცავს ყველა მომსახურებას, რომელიც უზრუნველყოფს:

(a) კონსულტაციას, სტრატეგიას, ანალიზს, დაგეგმარებას, სპეციფიკაციას, დიზაინს, განვითარებას, ინსტალაციას, განხორციელებას, ინტეგრაციას, ტესტირებას, გამართვას, განახლებას, მხარდაჭერას, ტექნიკურ დახმარებას ან მენეჯმენტს კომპიუტერებისთვის ან კომპიუტერული სისტემებისათვის;

(b) კომპიუტერულ პროგრამებს, განსაზღვრულს როგორც ინსტრუქციების კომპლექტი, რომელიც საჭიროა კომპიუტერების მუშაობისთვის და ურთიერთკავშირებისთვის (როგორც ასეთი), ასევე კონსულტაციას, სტრატეგიას, ანალიზს, დაგეგმარებას, სპეციფიკაციას, დიზაინს, განვითარებას, ინსტალაციას, განხორციელებას, ინტეგრაციას, ტესტირებას, გამართვას, განახლებას, ადაპტაციას, შენახვას, მხარდაჭერას, ტექნიკურ დახმარებას, კომპიუტერული პროგრამების მენეჯმენტს ან გამოყენებას; ან

(c) მონაცემთა დამუშავებას, მონაცემთა შენახვას, მონაცემთა ჰოსტინგს ან მონაცემთა ბაზების მომსახურებას; ან ოფისის დანადგარების და მოწყობილობის მოვლას და შეკეთებას, კომპიუტერების ჩათვლით; ან კლიენტის იმ თანამშრომლების ტრეინინგს, რომლებიც კავშირში არიან კომპიუტერულ პროგრამებთან, კომპიუტერებთან ან კომპიუტერულ სისტემებთან და სხვაგან არსად არიან კლასიფიცირებულნი.

4. კომპიუტერული და მასთან დაკავშირებული მომსახურება უზრუნველყოს სხვა მომსახურების (მაგალითად, საბანკო საქმიანობა) განხორციელებას როგორც ელექტრონული, ისე სხვა საშუალებებით. თუმცა, არსებობს მნიშვნელოვანი განსხვავება მომსახურების განხორციელების საშუალებასა (მაგალითად, ვებ-ჰოსტინგი ან აპლიკაციის ჰოსტინგი) და კონტენტი ან ძირითად მომსახურებას შორის, რომელიც მიწოდებულია ელექტრონულად (მაგალითად, საბანკო საქმიანობა). ასეთ შემთხვევებში, კონტენტი ან ძირითადი მომსახურება არ იფარება CPC 84-ით.

ქვენანილი 4

საფოსტო და საკურიერო მომსახურება

მუხლი 99

მოქმედების სფერო და განმარტებები

1. ეს ქვენანილი ადგენს მარეგულირებელი სისტემის პრინციპებს ყველა საფოსტო და საკურიერო მომსახურებისთვის, რომელიც ლიბერალიზებულია ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის) შესაბამისად.
2. ამ ქვენანილის და ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის) მიზნებისთვის:
 - (a) "ლიცენზია" გულისხმობს მარეგულირებელი ორგანოს მიერ ინდივიდუალური მიმწოდებელისთვის მინიჭებულ ავტორიზაციას, რომელიც მოითხოვება მომსახურების მიწოდების დაწყებამდე.

- (b) „უნივერსალური მომსახურება“ გულისხმობს განსაზღვრული ხარისხის საფოსტო მომსახურების მუდმივ უზრუნველყოფას ტერიტორიის ყველა პუნქტის ყველა მომხმარებლისთვის ხელმისაწვდომ ფასად.

მუხლი 100

უნივერსალური მომსახურება

თითოეულ მხარეს აქვს უფლება განსაზღვროს ისეთი უნივერსალური მომსახურების ვალდებულება, როგორიც მას სურს. თავის მხრივ, ასეთი ვალდებულებები არ განიხილება როგორც ანტიკონკურენტული, იმ პირობით, რომ ისინი ადმინისტრირებულია გამჭვირვალე, არადისკრიმინაციული და ნეიტრალური წესით და არ წარმოადგენს იმაზე მეტად დამამძიმებელს, ვიდრე აუცილებელია მხარის მიერ განსაზღვრული უნივერსალური მომსახურებისთვის.

მუხლი 101

ლიცენზიები

1. ლიცენზია შეიძლება იქნეს მოთხოვნილი მხოლოდ უნივერსალური მომსახურების ფარგლებში არსებული მომსახურებისთვის.

2. იმ შემთხვევაში, როდესაც მოთხოვნილია ლიცენზია, შემდეგი საკითხები უნდა გახდეს საჯაროდ ხელმისაწვდომი:
- (a) ლიცენზირების ყველა კრიტერიუმი და ვადები, რაც ჩვეულებისამებრ მოითხოვება ლიცენზიის განაცხადზე გადანაცვტილების მისაღებად და
 - (b) ლიცენზიის ვადები და პირობები.
3. ლიცენზიის გაცემაზე უარის თქმის მიზეზები განმცხადებლისთვის ცნობილი უნდა გახდეს მოთხოვნის საფუძველზე და თითოეული მხარის მიერ ჩამოყალიბდეს გასაჩივრების პროცედურა დამოუკიდებელი ორგანოს საშუალებით. ასეთი პროცედურა უნდა იყოს გამჭვირვალე, არადისკრიმინაციული და ეფუძნებოდეს ობიექტურ კრიტერიუმებს.

მუხლი 102

მარეგულირებელი ორგანოს დამოუკიდებლობა

მარეგულირებელი ორგანო უნდა იყოს იურიდიულად დამოუკიდებელი და არაანგარიშვალდებული ნებისმიერი საფოსტო და საკურიერო მომსახურების მიმწოდებლის მიმართ. მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მიღებული გადანაცვტილებები და გამოყენებული პროცედურები უნდა იყოს მიუკერძოებელი ბაზრის ყველა მონაწილის მიმართ.

მუხლი 103

ეტაპობრივი დაახლოება

მომსახურებებით ვაჭრობის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიზნით, მხარეები აღიარებენ საქართველოს მოქმედი და მომავალი კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოების მნიშვნელობას ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან, რომელიც მოცემულია ამ შეთანხმების XV-C დანართში.

ქვენაწილი 5

ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელები და მომსახურება

მუხლი 104

გამოყენების სფერო და ტერმინთა განმარტება

1. ეს ქვენაწილი განსაზღვრავს რეგულირების პრინციპებს ყველა ტიპის ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურებისთვის, რომელიც ლიბერალიზებულია ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკურ პირთა დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისათვის) შესაბამისად.

2. ამ ქვენაწილის და ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკურ პირთა დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისათვის) მიზნებისათვის:

- (a) "ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურება" გულისხმობს ყველა მომსახურებას, რომელიც ახორციელებს, სრულად ან ძირითადად, ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელებით სიგნალის გადაცემას, მაუნყებლობისათვის განკუთვნილი ქსელებით სატელეკომუნიკაციო და გადაცემის მომსახურების ჩათვლით. აღნიშნული მომსახურება არ მოიცავს იმ მომსახურებას, რომელიც უზრუნველყოფს ან ახორციელებს სარედაქციო კონტროლს ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელების და მომსახურების გამოყენებით გადაცემულ კონტენტზე;
- (b) "საერთო სარგებლობის საკომუნიკაციო ქსელი" გულისხმობს ელექტრონულ საკომუნიკაციო ქსელს, რომელიც სრულად ან ძირითადად გამოიყენება საჯაროდ ხელმისაწვდომი ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურებების მისაწოდებლად;
- (c) "ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელი" გულისხმობს სიგნალების გადაცემა/გავრცელების სისტემებს, ელექტრონული საინფორმაციო სიგნალების დამუშავების ან დამისამართების მონყობილობებს, ასეთის არსებობის შემთხვევაში და სხვა რესურსებს, რომლებიც ელექტრონული სიგნალების სადენიანი, რადიოსიხშირული, ოპტიკურბოჭკოვანი ან სხვა ელექტრომაგნიტური საშუალებით გავრცელების შესაძლებლობას იძლევა, მათ შორის თანამგზავრული, ფიქსირებული (არხული და პაკეტური კომუტაციის, ინტერნეტის ჩათვლით) და მინისზედა მობილური ქსელები, ელექტრო საკაბელო სისტემები, იმ შემთხვევაში, თუ ისინი გამოიყენება ელექტრონული საკომუნიკაციო სიგნალების გავრცელების მიზნით; ქსელები, რომლებიც გამოიყენება რადიო და ტელემაუნყებლობისთვის, საკაბელო სატელევიზიო ქსელები, იმის მიუხედავად, თუ რა სახის მონაცემთა გადაცემას ახორციელებენ;

- (d) "მარეგულირებელი ორგანო" გულისხმობს ელექტრონული კომუნიკაციების სფეროში მოქმედ ორგანოს ან ორგანოებს, რომლის/რომელთა პასუხისმგებლობას წარმოადგენს ამ ქვე-ნაწილში განხილული ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების რეგულირება;
- (e) მომსახურების მიმწოდებელი ჩაითვლება "მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების" მქონედ იმ შემთხვევაში, თუ მას ბაზარზე ინდივიდუალურად ან ბაზრის სხვა მონაწილესთან (მონაწილეებთან) ერთობლივად გააჩნია დომინირებულის ეკვივალენტური პოზიცია, რაც გულისხმობს ეკონომიკურ უპირატესობას, რომელიც მას საშუალებას აძლევს ბაზარზე იმოქმედოს კონკურენტებისგან, კლიენტებისგან და მომხმარებელისაგან დამოუკიდებლად;
- (f) "ურთიერთჩართვა" გულისხმობს საერთო სარგებლობის ქსელების ფიზიკურ და ლოგიკურ კავშირს, რომელსაც იყენებს ერთი ან რამდენიმე ელექტრონული ქსელის ოპერატორი, რათა იმავე ან სხვა ელექტრონული ქსელის ოპერატორის მომხმარებლებს მისცეს შესაძლებლობა, დაუკავშირდეს მისსავე ან სხვა ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის ოპერატორის მომხმარებელს, ან ისარგებლოს სხვა ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის ოპერატორის მომსახურებით. მომსახურება შეიძლება მიწოდებული იყოს ჩართული მხარეების ან ქსელთან დაშვების მქონე სხვა მხარეების მიერ. ურთიერთჩართვა წარმოადგენს ქსელთან დაშვების სპეციფიკურ ტიპს, რომელიც ხორციელდება საერთო სარგებლობის ქსელის ოპერატორებს შორის;
- (g) "უნივერსალური მომსახურება" გულისხმობს განსაზღვრული ხარისხის მომსახურების ერთობლიობას, რომელიც მისაწვდომ ფასად ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყველა მომხმარებლისათვის მხარეთა ტერიტორიაზე, მიუხედავად მათი გეოგრაფიული ადგილმდებარეობისა. უნივერსალური მომსახურების უზრუნველყოფისა და დანერგვის ფარგლები განისაზღვრება თითოეული მხარის მიერ;

- (h) "დაშვება" გულისხმობს საშუალებების და მომსახურების წვდომის უზრუნველყოფას მომსახურების სხვა მიმწოდებლისთვის, განსაზღვრული პირობებით, ექსკლუზიურად ან არაექსკლუზიურად, ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების უზრუნველყოფის მიზნით. აღნიშნული, სხვა საკითხებთან ერთად, მოიცავს დაშვებას ქსელის ელემენტებთან და საშუალებებთან, რომელშიც შეიძლება იგულისხმებოდეს ფიქსირებული ან არაფიქსირებული საშუალებებით ტექნიკური აპარატურის კავშირი (კერძოდ წვდომა ადგილობრივი დაშვების ქსელთან და იმ ინფრასტრუქტურულ ერთეულებთან, რომლებიც საჭიროა ადგილობრივი ქსელის მეშვეობით მომსახურების უზრუნველსაყოფად); ეს მოიცავს, აგრეთვე, დაშვებას ფიზიკურ ინფრასტრუქტურასთან, მათ შორის, შენობებთან, საკანალიზაციო არხებთან, ჭებთან და ანძებთან; დაშვებას პროგრამულ უზრუნველყოფასთან, ოპერაციული სისტემების ჩათვლით; დაშვებას ნომრის ტრანსლირებასთან ან ეკვივალენტური ფუნქციის მქონე სისტემებთან; დაშვებას ფიქსირებული და მობილური საკომუნიკაციო ქსელის შესაბამის ელემენტებთან, განსაკუთრებით როუმინგული მომსახურებისთვის; დაშვებას ციფრული სატელევიზიო მომსახურების კოდირებული წვდომის სისტემებთან და ვირტუალური ქსელის მომსახურებასთან;
- (i) "საბოლოო მომხმარებელი" გულისხმობს მომხმარებელს, რომელსაც არ გააჩნია საერთო სარგებლობის ქსელი ან არ უზრუნველყოფს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ელექტრონულ საკომუნიკაციო მომსახურებას;
- (j) "ადგილობრივი დაშვების ქსელი" გულისხმობს ფიზიკურ არხს, რომელიც აბონენტის შენობებში განთავსებულ ფიქსირებულ საერთო სარგებლობის ქსელში ქსელის დასრულების წერტილს აკავშირებს მთავარ საკომუნიკაციო ან მსგავსი ტიპის აპარატურასთან.

მარეგულირებელი ორგანო

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მარეგულირებელი ორგანო იურიდიულად განცალკევებული და ფუნქციონალურად დამოუკიდებელი იყოს ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების ნებისმიერი მიმწოდებლისგან. თუ რომელიმე მხარე ინარჩუნებს მფლობელობას ან ახორციელებს კონტროლს ელექტრონული კომუნიკაციის ქსელების ან მომსახურების მიმწოდებელთან მიმართებით, ამ მხარემ უნდა უზრუნველყოს მარეგულირებელი ფუნქციის ეფექტური სტრუქტურული გამიჯვნა იმ საქმიანობისგან, რომელიც საკუთრებასთან ან კონტროლთან არის დაკავშირებული.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მარეგულირებელი ორგანო საკმარისად უფლებამოსილი იყოს შესაბამისი სექტორის ეფექტიანი რეგულირებისთვის. ამოცანები, რომლებსაც ახორციელებს მარეგულირებელი ორგანო, უნდა იყოს საჯარო, საზოგადოებისთვის მარტივად და ნათლად ხელმისაწვდომი, განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როდესაც ფუნქციები განაწილებულია რამდენიმე უწყებას შორის.
3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები და განხორციელებული პროცედურები იყოს მიუკერძოებელი და გამჭვირვალე ბაზრის ყველა მონაწილისთვის.

4. მარეგულირებელი ორგანო უნდა იყოს უფლებამოსილი, განახორციელოს ბაზრის ანალიზი იმ შესაბამისი საქონლისა და მომსახურების ბაზრებზე, რომლებიც ექვემდებარება *ex ante* რეგულირებას. იმ შემთხვევაში, როდესაც მარეგულირებელმა ორგანომ, ამ შეთანხმების 107-ე მუხლის შესაბამისად, უნდა განსაზღვროს, დააკისროს, შეუნარჩუნოს, შეუცვალოს ან შეუჩეროს თუ არა დაკისრებული ვალდებულება, მან ბაზრის ანალიზზე დაყრდნობით უნდა დაადგინოს, არის თუ არა შესაბამისი ბაზარი კონკურენტული.
5. იმ შემთხვევაში როდესაც მარეგულირებელი ორგანო მიიჩნევს, რომ შესაბამისი ბაზარი არ არის კონკურენტული, მან უნდა დაადგინოს ამ ბაზარზე მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე მომსახურების მიმწოდებლები და დააკისროს, შეუნარჩუნოს ან შეასწოროს კონკრეტული ვალდებულებები ამ შეთანხმების 107-ე მუხლის შესაბამისად. იმ შემთხვევაში, როდესაც მარეგულირებელი ორგანო მიიჩნევს, რომ ბაზარი კონკურენტულია, მან, ამ შეთანხმების 107-ე მუხლის შესაბამისად, ბაზრის მონაწილეებს არ უნდა დააკისროს ან ძალაში დატოვოს რაიმე სახის ვალდებულება.

6. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მომსახურების მომწოდებლებს, რომლებსაც ეხებათ მარეგულირებელი ორგანოს გადანყვეტილება, უფლება აქვთ გაასაჩივრონ აღნიშნული გადანყვეტილება სააპელაციო ორგანოში, რომელიც დამოუკიდებელია გადანყვეტილებაში მონაწილე მხარეებისგან. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ საქმის არსებითი ვითარება სრულად იქნას მიღებული მხედველობაში. გასაჩივრების შედეგის მოლოდინის პერიოდში, მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მიღებული გადანყვეტილება რჩება ძალაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სააპელაციო ორგანო გადანყვეტს სხვაგვარად. თუ სააპელაციო ორგანო არ წარმოადგენს სასამართლოს, მან უნდა წარმოადგინოს თავისი გადანყვეტილების წერილობითი დასაბუთება და ეს გადანყვეტილება უნდა ექვემდებარებოდეს გადახედვას მიუკერძოებელი და დამოუკიდებელი სასამართლოს მიერ. სააპელაციო ორგანოს მიერ მიღებული გადანყვეტილებები უნდა ამოქმედდეს მიღებისთანავე.
7. იმ შემთხვევაში, როდესაც მარეგულირებელი ორგანო მიმართავს ამ ქვენაწილში განსაზღვრულ ნებისმიერ ღონისძიებას, რომელიც მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს შესაბამის ბაზარზე, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ გათვალისწინებული იყოს დაინტერესებული მხარეების უფლება, გონივრულ ვადაში წარმოადგინონ თავისი კომენტარები აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით. მარეგულირებლებმა უნდა გამოაქვეყნონ მათი საკონსულტაციო განხილვები. საკონსულტაციო განხილვების შედეგები უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც აღნიშნული წარმოადგენს კონფიდენციალურ ინფორმაციას.

8. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელების და მომსახურების მიმწოდებლებმა წარმოადგინონ ყველა სახის ინფორმაცია, მათ შორის, ფინანსური მონაცემები, რათა მარეგულირებელმა ორგანომ უზრუნველყოს გადანაცვეტილებების ამ ქვე-ნაწილთან შესაბამისობა. მიმწოდებლები ვალდებული არიან, დროულად, მოთხოვნისთანავე წარმოადგინონ აღნიშნული ინფორმაცია, მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მოთხოვნილი განრიგის და დეტალების შესაბამისად. მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მოთხოვნილი ინფორმაცია უნდა იყოს განსახილველი საკითხის თანაბრად. მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა განმარტოს აღნიშნული ინფორმაციის მოთხოვნის საფუძველი.

მუხლი 106

ავტორიზაცია ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების მიწოდებისთვის

1. თითოეული მხარე, შესაძლებლობის ფარგლებში, უზრუნველყოფს, რომ მომსახურების მიწოდების ავტორიზაცია ხორციელდებოდეს მარტივი შეტყობინების საფუძველზე.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ლიცენზიის შესაძლო საჭიროებას ნუმერაციისა და სიხშირეების საკითხის გადანაცვეტისას. აღნიშნული ლიცენზიის ვადები და პირობები უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი.

3. ლიცენზიის გაცემის შემთხვევაში, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს შემდეგს:

- (a) ლიცენზირების კრიტერიუმებისა და ლიცენზიასთან დაკავშირებულ განაცხადზე გადანაცვებების მიღებისათვის საჭირო გონივრული ვადის საჯაროობა;
- (b) ლიცენზიის მინიჭებაზე უარის მიზეზი, მოთხოვნის შემთხვევაში, წერილობით უნდა ეცნობოს განმცხადებელს;
- (c) იმ შემთხვევაში, თუ დაინტერესებულ მხარეს არსებითი საფუძვლის გარეშე უარი ეთქვა ლიცენზიის გაცემაზე, მას უნდა შეეძლოს მიმართოს სააპელაციო ორგანოს დახმარებისთვის;
- (d) ლიცენზიის მოსაკრებელი²¹, არ უნდა აღემატებოდეს აღნიშნული ლიცენზიის მართვის, კონტროლის და აღსრულების ადმინისტრაციულ ხარჯებს. მოცემული პუნქტი არ ითვალისწინებს რადიოსიხშირული სპექტრით და ნუმერაციის რესურსით სარგებლობის სალიცენზიო მოსაკრებელს.

²¹ სალიცენზიო მოსაკრებლები არ მოიცავს გადასახადებს აუქციონის, ტენდერის ან კონცესიების მინიჭების სხვა არადისკრიმინაციული საშუალებებისათვის ან სავალდებულო შენატანებს უნივერსალური მომსახურების განხორციელებისათვის.

დაშვება და ურთიერთიაროვა

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების მიმწოდებელ ნებისმიერ პირს ჰქონდეს უფლება და ვალდებულება, აწარმოოს მოლაპარაკებები დაშვებასა და ურთიერთიაროვაზე საერთო სარგებლობის ელექტრონული კომუნიკაციების ქსელების ოპერატორებთან და მომსახურების მიმწოდებლებთან. დაშვებისა და ურთიერთიაროვის პირობები უნდა შეთანხმდეს მომსახურების მიმწოდებელ მხარეებს შორის მიმდინარე კომერციული მოლაპარაკებების საფუძველზე.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ურთიერთიაროვის ხელშეკრულების თაობაზე მოლაპარაკებების მიმდინარეობისას მომსახურების მიმწოდებლების მიერ მოპოვებული ინფორმაცია გამოყენებული იქნას მხოლოდ დანიშნულებისამებრ და ინფორმაციის მინოდების ან შენახვისას დაცული იქნას მისი კონფიდენციალურობა.

3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ თუ მომსახურების შესაბამისი ბაზარი არ არის ეფექტურად კონკურენტული ამ შეთანხმების 105-ე მუხლის შესაბამისად, მარეგულირებელ ორგანოს ჰქონდეს უფლებამოსილება, მომსახურების მიმწოდებელი ცნოს მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე პირად და დაშვებასა და/ან ურთიერთჩართვასთან მიმართებით დააკისროს მას ერთი ან რამდენიმე ქვემოთ მითითებული ვალდებულება:

(a) დისკრიმინაციის აკრძალვის ვალდებულება იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის ოპერატორი არსებითად მსგავს გარემოში, მსგავსი მომსახურების მიმწოდებელ სხვა ავტორიზებულ პირებს, სთავაზობს ეკვივალენტურ პირობებს და ასევე სხვა ავტორიზებულ პირებს უზრუნველყოფს იმავე ხარისხის მომსახურებით და ინფორმაციით და იმავე პირობებით, როგორც საკუთარ მომსახურებას ან მისი შვილობილი კომპანიების ან პარტნიორების მომსახურებას;

(b) ვერტიკალურად ინტეგრირებული კომპანიის ვალდებულება, გამჭვირვალე გახადოს მისი საბითუმო და შიდა ტრანსფერული ტარიფები, დისკრიმინაციის აკრძალვის ვალდებულების არსებობის და არასამართლიანი კროსსუბსიდირების თავიდან აცილების მიზნით. მარეგულირებელ ორგანოს შეუძლია განსაზღვროს ფორმატი და აღრიცხვის გამოსაყენებელი მეთოდოლოგია;

(c) ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის შესაბამის ელემენტებთან და მათთან დაკავშირებულ ტექნიკურ საშუალებებთან დაშვების და მათი გამოყენების ვალდებულება, მათ შორის, სააბონენტო წყვილებთან განცალკევებულად დაშვება, როდესაც მარეგულირებელი ორგანო თვლის, რომ დაშვებაზე უარის თქმა ან არაგონივრული პირობების შეთავაზება ხელს შეუშლის საცალო დონეზე მდგრადი, კონკურენტული ბაზრის ჩამოყალიბებას, ან არ შეესაბამება საბოლოო მომხმარებლის ინტერესებს;

მარეგულირებელი ორგანოები უფლებამოსილნი არიან, ამ პუნქტში მითითებულ ვალდებულებებს დაამატონ პირობები სამართლიანობის, გონივრულობისა და განრიგის შესახებ.

(d) მესამე მხარისათვის გადაყიდვის მიზნით საბითუმო პირობებით სპეციფიკური მომსახურების მიწოდება; ტექნიკურ ინტერფეისებთან, პროტოკოლებთან და სხვა მნიშვნელოვან ტექნოლოგიებთან თავისუფალი დაშვების უზრუნველყოფა, რაც აუცილებელია მომსახურებისა და ვირტუალური ქსელების ურთიერთთავსებადობისათვის; თანალოკაციის ფართით უზრუნველყოფა ან სხვა ტექნიკური საშუალებების გაზიარება, რაც მოიცავს კანალიზაციას, შენობებს, ანძებს; მომხმარებლისათვის მიწოდებული უწყვეტი მომსახურებების ურთიერთთავსებადობის უზრუნველყოფისათვის სპეციფიკური მომსახურებების მიწოდება, ინტელექტუალური ქსელის მომსახურებისათვის საჭირო ტექნიკური საშუალებების ჩათვლით; მომსახურების მიწოდებისას კეთილსინდისიერი კონკურენციისათვის საჭირო საოპერაციო სისტემასთან ან მსგავს პროგრამულ უზრუნველყოფასთან დაშვება; ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის ან მასთან დაკავშირებული ტექნიკური საშუალებების ურთიერთჩართვა.

მარეგულირებელი ორგანოები უფლებამოსილნი არიან, ამ პუნქტში მითითებულ ვალდებულებებს დაამატონ პირობები სამართლიანობის, გონივრულობისა და განრიგის შესახებ.

(e) ხარჯთაღრიცხვისა და ფასის კონტროლის ვალდებულება, რაც მოიცავს ფასების ხარჯზე ორიენტირებულობასა და ხარჯთაღრიცხვის სისტემასთან დაკავშირებულ ვალდებულებას, ურთიერთჩართვისა და/ან დაშვების სპეციფიკური ტიპების უზრუნველსაყოფად, ისეთი შემთხვევებისთვის, როდესაც ბაზრის ანალიზი აჩვენებს, რომ ეფექტიანი კონკურენციის ნაკლებობამ, შესაძლოა გამოიწვიოს ოპერატორის მხრიდან მაღალი ფასის დანერგვა ან ფასების შემცირება, საბოლოო მომხმარებელთა საზიანოდ.

არსებული რისკების გათვალისწინებით, მარეგულირებელმა ორგანომ მხედველობაში უნდა მიიღოს ოპერატორის მიერ განხორციელებული ინვესტიცია და საშუალება მისცეს მას, მიიღოს გონივრული უკუგების განაკვეთი.

(f) ბაზრის შესაბამის პროდუქტთან/მომსახურებასთან და გეოგრაფიულ სეგმენტთან დაკავშირებით, მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მომსახურების მიმწოდებლებზე დაწესებული სპეციფიკური ვალდებულების გამოქვეყნება. უახლესი ინფორმაცია, რომელიც არ არის კონფიდენციალური და არ მოიცავს ბიზნეს საიდუმლოებას, ყველა დაინტერესებული პირისათვის უნდა იყოს საჯარო და ადვილად ხელმისაწვდომი.

(g) ინფორმაციის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის ვალდებულება, განსაკუთრებით იმ შემთხვევისთვის, როდესაც ოპერატორს დაკისრებული აქვს დისკრიმინაციის აკრძალვის ვალდებულება, მარეგულირებელ ორგანოს შეუძლია, მოსთხოვოს ოპერატორს, გამოაქვეყნოს დეტალური შეთავაზების წინადადება, რომელიც ბაზრის საჭიროებიდან გამომდინარე, დაყოფილი იქნება შესაბამის კომპონენტებად, ფასებისა და შესაბამისი პირობების ჩათვლით, რათა ავტორიზებულ პირს არ მოეთხოვოს ქსელის იმ ელემენტებისათვის, ტექნიკური საშუალებებისთვის ან ფუნქციონალური რესურსებისთვის დამატებითი საფასურის გადახდა, რომლებიც მას არ მოუთხოვია.

4. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე პირთან ურთიერთიართვის მსურველ ავტორიზებულ პირს საშუალება ჰქონდეს, ურთიერთიართვის და/ან დაშვების პირობებთან არსებულ დავასთან დაკავშირებით, ნებისმიერ დროს ან საჯაროდ ცნობილი დროის შემდეგ, დახმარებისათვის მიმართოს დამოუკიდებელ ადგილობრივ ორგანოს, რომელიც, შესაძლოა, იყოს მარეგულირებელი ორგანო, როგორც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 104-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „d“ ქვეპუნქტში.

მუხლი 108

შეზღუდული რესურსები

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ შეზღუდული რესურსების, მათ შორის სიხშირეების, ნუმერაციის და გატარების უფლების, განაწილებისა და გამოყენების ნებისმიერი პროცედურა წარიმართოს ობიექტურად, თანასწორად, დროულად, გამჭვირვალედ და არადისკრიმინაციულად. ინფორმაცია განაწილებული და გაცემული სიხშირული დიაპაზონის შესახებ უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი. ეს მოთხოვნა არ ეხება მთავრობის სპეციალური გამოყენებისათვის განაწილებულ სიხშირულ დიაპაზონს.

2. სიხშირული სპექტრის ეფექტური და ეფექტიანი გამოყენების უზრუნველსაყოფად, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს მათ ტერიტორიაზე, ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურებისათვის განკუთვნილი რადიოსიხშირული სპექტრის ეფექტიან მართვას. იმ შემთხვევაში, როდესაც კონკრეტულ სიხშირეებზე მოთხოვნა აღემატება მათ ხელმისაწვდომობას, აღნიშნული სიხშირეები უნდა განაწილდეს სათანადო და გამჭვირვალე პროცედურის დაცვით, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ამ სიხშირეების გამოყენების ოპტიმიზაცია და კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობა.
3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ეროვნული ნუმერაციის რესურსის მინიჭება და ეროვნული ნუმერაციის გეგმის მართვა დაევალოს მარეგულირებელ ორგანოს.

4. როდესაც სახელმწიფო ან ადგილობრივი უწყება ინარჩუნებს საკუთრებას ან ახორციელებს კონტროლს საერთო სარგებლობის ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელების და/ან მომსახურების ოპერატორზე, უნდა მოხდეს ეფექტური გამიჯვნა იმ სტრუქტურულ ერთეულებს შორის, რომელსაც ექნება უფლების მინიჭების და საკუთრების ან კონტროლთან დაკავშირებული საქმიანობების განხორციელების უფლება-მოსილება.

მუხლი 109

უნივერსალური მომსახურება

1. თითოეულ მხარეს უფლება აქვს, განსაზღვროს უნივერსალური მომსახურების ვალდებულების სახეები, რომლის დანერგვაც მას სურს.
2. ეს ვალდებულება თავისთავად არ ჩაითვლება ანტიკონკურენტულად, თუ მისი ადმინისტრირება ხორციელდება გამჭვირვალედ, ობიექტურად და არადისკრიმინაციულად. ასეთი ვალდებულების ადმინისტრირება ნეიტრალური უნდა იყოს, ასევე, კონკურენციის კუთხით და არ უნდა იყოს მხარის მიერ განსაზღვრული უნივერსალური მომსახურების პირობებზე მძიმე.

3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ყველა მიმწოდებელს ჰქონდეს უნივერსალური მომსახურების უზრუნველყოფის უფლება და არც ერთი მიმწოდებელი არ უნდა იყოს წინასწარ გამორიცხული. შერჩევა უნდა განხორციელდეს ეფექტიანი, გამჭვირვალე, ობიექტური და არადისკრიმინაციული მექანიზმით. საჭიროების შემთხვევაში, თითოეულ მხარეს შეუძლია შეაფასოს, წარმოადგენს თუ არა უნივერსალური მომსახურება ამ მომსახურების განვითარების შერჩეული კომპანიისთვის (კომპანიებისთვის) დამატებით ტვირთს. დასაბუთებულ გათვლებზე დაყრდნობით და იმ მარკეტინგული უპირატესობის გათვალისწინებით, რაც, შესაძლოა, დროთა განმავლობაში მოიპოვოს უნივერსალური მომსახურების მიმწოდებელმა კომპანიამ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მარეგულირებელმა ორგანომ, შესაძლოა, განსაზღვროს, არის თუ არა საჭირო მომსახურების მიმწოდებლის (მიმწოდებლების) კომპენსირების ან უნივერსალური მომსახურების ვალდებულების შესრულების წმინდა ხარჯის გაყოფის მექანიზმების ამოქმედება.
4. იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს მომხმარებლისთვის ხელმისაწვდომი სააბონენტო ცნობარი, დაბეჭდილი ან ელექტრონული ფორმით, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ორგანიზაციებმა, რომლებიც აქვეყნებენ ასეთ ცნობარებს, მათთვის სხვა ორგანიზაციებიდან მიწოდებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით დაიცვან არადისკრიმინაციის პრინციპი.

მუხლი 110

ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების საზღვრებს გარეთ უზრუნველყოფა

არცერთ მხარეს არ აქვს უფლება მოსთხოვოს მეორე მხარის მომსახურების მიმწოდებელს, დააფუძნოს შენარმე სუბიექტი ან იყოს მისი ტერიტორიის რეზიდენტი, მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდების მიზნებისათვის.

მუხლი 111

ინფორმაციის კონფიდენციალურობა

თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ელექტრონული კომუნიკაციებისა და მასთან დაკავშირებული საერთო სარგებლობის ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელის და საჯაროდ ხელმისაწვდომი საკომუნიკაციო მომსახურების ტრაფიკის მონაცემების კონფიდენციალურობის დაცვას, მომსახურებით ვაჭრობის შეზღუდვის გარეშე.

დავები მომსახურების მიმწოდებლებს შორის

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ელექტრონული კომუნიკაციების ქსელების ან მომსახურების მიმწოდებლებს შორის, ამ ნაწილში განხილულ უფლებებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებით წამოჭრილი დავის მოგვარება, ერთ-ერთი მხარის მიერ მიმართვის შემთხვევაში, მოხდება შესაბამისი მარეგულირებელი ორგანოს მიერ შესასრულებლად სავალდებულო გადანაცვეტილების მიღების გზით, შესაძლოდ მოკლე ვადაში და ნებისმიერ შემთხვევაში არაუგვიანეს ოთხი თვისა.
2. მარეგულირებელი ორგანოს გადანაცვეტილება უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი, თუმცა, უნდა იყოს დაცული ბიზნეს კონფიდენციალურობა. ელექტრონული კომუნიკაციების ქსელების და მომსახურების შესაბამის მიმწოდებლებს ამომწურავად უნდა ეცნობოთ გადანაცვეტილების მიღების საფუძვლები.

3. იმ შემთხვევაში, როდესაც ასეთი დავა ეხება მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებას, შესაბამისმა მარეგულირებელმა ორგანოებმა, დავის გადასაწყვეტად უნდა იმოქმედონ კოორდინირებულად.

მუხლი 113

ეტაპობრივი დაახლოება

მომსახურებით ვაჭრობის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიზნით, მხარეები აღიარებენ საქართველოს მოქმედი და მომავალი კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოების აუცილებლობას ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან, რომელიც მოცემულია ამ შეთანხმების XV-B დანართში.

ქვენაწილი 6

ფინანსური მომსახურება

მუხლი 114

მოქმედების სფერო და ტერმინთა განმარტება

1. ეს ქვენაწილი განსაზღვრავს რეგულირების პრინციპებს ყველა ტიპის ფინანსური მომსახურებისთვის, რომელიც ლიბერალიზებულია წინამდებარე თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკურ პირთა დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისათვის) შესაბამისად.

2. ამ ქვენაწილის და ამ თავის მე-2 (დაფუძნება), მე-3 (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 (ფიზიკურ პირთა დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისათვის) ნაწილების მიზნებისთვის:

(a) „ფინანსური მომსახურება“ გულისხმობს მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლის მიერ შემოთავაზებულ ნებისმიერ ფინანსური ხასიათის მომსახურებას. ფინანსური მომსახურება მოიცავს შემდეგ საქმიანობებს:

(i) დაზღვევა და დაზღვევასთან დაკავშირებული მომსახურება:

(1) პირდაპირი დაზღვევა (მათ შორის თანადაზღვევა):

(a) სიცოცხლის;

(b) არა-სიცოცხლის;

(2) გადაზღვევა და რეტროცესია;

(3) სადაზღვევო შუამავლობა, როგორცაა საბროკერო და სააგენტო მომსახურება; და

(4) დაზღვევის დამხმარე მომსახურება, როგორცაა საკონსულტაციო, აქტუარული, რისკის შეფასებისა და ზარალის დარეგულირების მომსახურება.

(ii) საბანკო და სხვა ფინანსური მომსახურება (გარდა დაზღვევისა):

(1) საზოგადოებისგან დეპოზიტებისა და სხვა დაბრუნებადი სახსრების მიღება;

(2) ყველა სახის კრედიტების გაცემა, მათ შორის, სამომხმარებლო კრედიტი, იპოთეკური კრედიტი, ფაქტორინგი და კომერციული საქმიანობის დაფინანსება;

(3) ფინანსური ლიზინგი;

(4) ყველა სახის საგადახდო და ფულადი გადარიცხვის მომსახურება, მათ შორის, საკრედიტო და სადებეტო ბარათები, სამგზავრო ჩეკები და საბანკო ჩეკები;

(5) გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები;

(6) საკუთარი ან კლიენტთა სახსრებით ბირჟაზე თუ ბირჟის გარეთ ვაჭრობა შემდეგი ინსტრუმენტებით:

- (a) ფულადი ბაზრის ინსტრუმენტები (მათ შორის ჩეკები, ობლიგაციები, სადეპოზიტო სერტიფიკატები)
- (b) უცხოური ვალუტა;
- (c) დერივატივები, რომელიც მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება ფიუჩერსებითა და ოპციონებით;
- (d) გაცვლითი კურსის და საპროცენტო განაკვეთის ინსტრუმენტები, მათ შორის, სვოპ და ფორვარდულ განაკვეთზე კონტრაქტები;
- (e) მიმოქცევადი ფასიანი ქაღალდები;
- (f) სხვა სავაჭრო ინსტრუმენტები და ფინანსური აქტივები, მათ შორის, ბოლები.

- (7) მონაწილეობა ყველა სახის ფასიანი ქაღალდის გამოშვებაში, მათ შორის, ანდერრაითინგსა და განთავსებაში აგენტის სტატუსით (საჯარო თუ კერძო შეთავაზების გზით) და ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებული სხვა მომსახურების მიწოდებაში;
- (1) საშუამავლო მომსახურება ფულადი ინსტრუმენტების ბაზარზე;
- (8) აქტივების მართვა, როგორცაა ნაღდი ფულის ან პორტფელის მართვა, ყველა სახის კოლექტიური ინვესტიციის მართვა, საპენსიო ფონდის მართვა, კასტოდირი, დეპოზიტარული და სატრასტო მომსახურება;
- (9) ანგარიშსწორებისა და კლირინგის მომსახურება ფინანსური აქტივებისათვის, მათ შორის ფასიანი ქაღალდებისათვის, დერივატივებისა და სხვა სავაჭრო ინსტრუმენტებისათვის.
- (10) ფინანსური ინფორმაციის მიწოდება და გადაცემა, ფინანსური მონაცემების დამუშავება და მასთან დაკავშირებული პროგრამული უზრუნველყოფა.

(11) საკონსულტაციო, საშუამავლო და სხვა დამხმარე ფინანსური მომსახურება ყველა იმ საქმიანობასთან დაკავშირებით, რომელიც ჩამოთვლილია 1-11 ქვეპუნქტებში, მათ შორის, საკრედიტო მდგომარეობის შემოწმება და ანალიზი, ინვესტიციებისა და პორტფელის გამოკვლევა და კონსულტაცია, კონსულტაცია შესყიდვებთან და კორპორაციულ რესტრუქტურიზაციასთან და სტრატეგიასთან დაკავშირებით.

(b) „ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელი“ გულისხმობს მხარის ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს, რომელსაც სურს მიაწოდოს ან აწვდის ფინანსურ მომსახურებას. ტერმინი „ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელი“ არ მოიცავს საჯარო უწყებას.

(c) „საჯარო უწყება“ გულისხმობს:

- (i) მხარის მთავრობას, ცენტრალურ ბანკს ან მონეტარულ ორგანოს, ან უწყებას, რომელსაც ფლობს ან აკონტროლებს მხარე, რომელიც ძირითადად ახორციელებს სამთავრობო ფუნქციებს ან საქმიანობებს სამთავრობო მიზნებისათვის, გარდა უწყებისა, რომლის ძირითადი საქმიანობაა ფინანსური მომსახურების მიწოდება კომერციული პირობებით; ან
- (ii) კერძო კომპანია, რომელიც ასრულებს იმ ფუნქციებს, რომლებსაც ჩვეულებრივ ცენტრალური ბანკი ან მონეტარული ორგანო ახორციელებს, ამ ფუნქციების შესრულებისას.

(d) „ახალი ფინანსური მომსახურება“ გულისხმობს ფინანსური ხასიათის მომსახურებას, მათ შორის არსებულ ან ახალ პროდუქციასთან დაკავშირებულ მომსახურებას, ან მიწოდების ისეთ სახეს, რომლის დროსაც ხდება იმ პროდუქტის მოწოდება, რომლის მიმწოდებელი არის არა ამ მხარის, არამედ მეორე მხარის ტერიტორიის ფინანსური მიმწოდებელი.

მუხლი 115

გონივრული გამოწვევის

1. თითოეულმა მხარემ გონივრული მიზნებისათვის შეიძლება შემოიღოს ან გამოიყენოს ისეთი ზომები, როგორიცაა:
 - (a) ინვესტორების, დეპოზიტარების, პოლისების მფლობელების ან იმ პირების დაცვა, რომელთა მიმართაც ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელს აქვს ვალდებულება;
 - (b) მხარის ფინანსური სისტემის მთლიანობის და სტაბილურობის უზრუნველყოფა.

2. ეს ზომები არ უნდა იყოს უფრო დამამძიმებელი, ვიდრე საჭიროა დასახული მიზნის მისაღწევად და არ უნდა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლის დისკრიმინაცია საკუთარი ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლებთან შედარებით.
3. არაფერი ამ შეთანხმებაში არ უნდა იქნას გაგებული ისე, რომ მოსთხოვოს მხარეს ინდივიდუალური მომხმარებლების საქმეებისა და ანგარიშების შესახებ ინფორმაციის ან საჯარო დაწესებულებების განკარგულებაში არსებული კონფიდენციალური ან კერძო საკუთრების ინფორმაციის გამჟღავნება.

მუხლი 116

ეფექტიანი და გამჭვირვალე რეგულირება

1. თითოეული მხარე მაქსიმალურად ეცდება, რომ დაინტერესებულ პირებს წინასწარ წარუდგინოს ინფორმაცია იმ ზოგადი გამოყენების ზომების შესახებ, რომლის მიღებასაც გეგმავს მხარე, მასზე კომენტარების გაკეთების მიზნით. აღნიშნული უნდა განხორციელდეს:
 - (a) ოფიციალური გამოქვეყნების გზით; ან

(b) სხვა წერილობითი ან ელექტრონული ფორმით.

2. თითოეულმა მხარემ უნდა უზრუნველყოს დაინტერესებული პირების ინფორმირება იმ მოთხოვნების შესახებ, რომელიც საჭიროა ფინანსური მომსახურების მიწოდების მიზნით განცხადების შესავსებად.

განმცხადებლის მოთხოვნის საფუძველზე, შესაბამისმა მხარემ უნდა შეატყობინოს განმცხადებელს განცხადების სტატუსის შესახებ. თუ შესაბამისი მხარე მოითხოვს დამატებით ინფორმაციას განმცხადებლისგან, აღნიშნულის შესახებ განმცხადებელს უნდა ეცნობოს ზედმეტი დაყოვნების გარეშე.

3. თითოეული მხარე მაქსიმალურად ეცდება, რომ უზრუნველყოს საკუთარ ტერიტორიაზე, ფინანსური მომსახურების სექტორის რეგულირების და ზედამხედველობის, გადასახადების გადაუხდელობასა და არიდებასთან ბრძოლის საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების გამოყენება. ასეთი საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტებია, მათ შორის, ბაზელის კომიტეტის „საბანკო სექტორის ეფექტიანი ზედამხედველობის ძირითადი პრინციპები“, დაზღვევის ზედამხედველების საერთაშორისო ასოციაციის „დაზღვევის ძირითადი პრინციპები“, ფასიანი ქაღალდების რეგულატორთა საერთაშორისო ორგანიზაციის „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ზედამხედველობის ამოცანები და პრინციპები“, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) „შეთანხმება გადასახადებთან დაკავშირებით ინფორმაციის გაცვლაზე“, დიდი ოცეულის (G20) „საგადასახო ინფორმაციის გაცვლისა და გამჭვირვალობის დებულება“ და ფინანსური მოქმედების სამუშაო ჯგუფის „ორმოცი რეკომენდაცია ფულის გათეთრებაზე“ და „ცხრა სპეციალური რეკომენდაცია ტერორიზმის დაფინანსებაზე“.

მხარეები, ასევე, მხედველობაში იღებენ დიდი შვიდეულის ქვეყნების ფინანსთა მინისტრების მიერ გამოქვეყნებულ „ინფორმაციის გაცვლის ათ ძირითად პრინციპს“ და მიიღებენ ზომებს ორმხრივ ურთიერთობებში მათი გამოყენებისათვის.

თითოეულმა მხარემ ნება უნდა დართოს მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელს მიაწოდოს ისეთი ახალი ტიპის მომსახურება, რომლის განხორციელების უფლებასაც ის მისცემდა საკუთარ ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელს მსგავს შემთხვევაში, ადგილობრივი კანონმდებლობის ფარგლებში. მხარეს შეუძლია განსაზღვროს იურიდიული ფორმა, რომლის საშუალებითაც შეიძლება მომსახურების მიწოდება, და ასევე შეუძლია მოითხოვოს ავტორიზაცია მომსახურების გაწევაზე. როდესაც ავტორიზაცია არის სავალდებულო, გადაწყვეტილება უნდა იქნეს მიღებული გონივრულ ვადებში და მასზე უარის თქმა შეიძლება მხოლოდ გონივრული მიზნებიდან გამომდინარე.

მუხლი 118

მონაცემთა დამუშავება

1. თითოეულმა მხარემ ნება უნდა დართოს მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელს, გადააგზავნოს ინფორმაცია ელექტრონული ან სხვა ფორმით მისი ტერიტორიის ფარგლებში ან ტერიტორიის მიღმა მოცემული ინფორმაციის დამუშავების მიზნით, რაც საჭიროა მომსახურების მიმწოდებლის ბიზნესის ჩვეულებრივი სამუშაო რეჟიმის უზრუნველსაყოფად.
2. თითოეულმა მხარემ უნდა მიიღოს ადეკვატური დაცვის მექანიზმები ინდივიდუალური პირების კონფიდენციალურობის, თავისუფლებისა და ფუნდამენტური უფლებების დაცვის მიზნით, განსაკუთრებით, როდესაც საქმე ეხება პერსონალური ინფორმაციის გადაცემას.

მუხლი 119

განსაკუთრებული გამოწვევები

1. ამ თავში არაფერი უნდა იქნას გაგებული ისე, რომ ხელი შეუშალოს მხარეს, მათ შორის საჯარო უწყებებს, საკუთარ ტერიტორიაზე ექსკლუზიურად განახორციელოს საქმიანობა ან იმ მომსახურების მიწოდება, რომელიც წარმოადგენს საჯარო საპენსიო სქემის ან სოციალური დაცვის კანონით განსაზღვრული სქემის ნაწილს, გარდა ადგილობრივი კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა, როდესაც ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლის მიერ მომსახურების მიწოდება ნებადართულია საჯარო უწყებებთან ან კერძო მიმწოდებლებთან კონკურენციის პირობებში.
2. მოცემული შეთანხმება არ ეხება ცენტრალური ბანკის ან მონეტარული ორგანოს ან სხვა ნებისმიერ საჯარო უწყების მიერ მონეტარული ან გაცვლითი კურსების პოლიტიკის ფარგლებში განხორციელებულ ღონისძიებებს.
3. ამ თავში არაფერი უნდა იქნას გაგებული ისე, რომ ხელი შეუშალოს მხარეს, მათ შორის საჯარო უწყებებს, საკუთარ ტერიტორიაზე ექსკლუზიურად განახორციელოს საქმიანობა ან მომსახურების მიწოდება, მხარის ან მისი საჯარო უწყებების ფინანსური რესურსების ან გარანტიის გამოყენებით.

მუხლი 120

თვითრეგულირებადი ორგანიზაციები

როდესაც მხარე მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლისაგან მოითხოვს ნებისმიერი თვითრეგულირებადი ორგანოს, ფასიანი ქაღალდების, ფიუჩერსული ბირჟის ან ბაზრის, საკლირინგო სააგენტოს ან სხვა ნებისმიერი ორგანიზაციის ან ასოციაციის

წევრობას, მონაწილეობას ან მასზე წვდომას იმ მიზნით, რომ მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებელმა მიაწოდოს ფინანსური მომსახურება ამ მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლებთან თანაბარ პირობებში, ან როდესაც მხარე მსგავს ერთეულებს პირდაპირ ან არაპირდაპირ ანიჭებს უპირატესობას ან პრივილეგიებს ფინანსური მომსახურების მიწოდების დროს, მხარემ უნდა უზრუნველყოს ამ შეთანხმების 79-ე და 85-ე მუხლებით გათვალისწინებული შესაბამისი ვალდებულებების დაცვა.

მუხლი 121

კლირინგისა და საგადახდო სისტემები

იმ ვადებითა და პირობებით, რომლებიც ანიჭებს ეროვნულ რეჟიმს, თითოეულმა მხარემ უნდა უზრუნველყოს მის ტერიტორიაზე დაფუძნებული მეორე მხარის ფინანსური მომსახურების მიმწოდებლისთვის საჯარო უწყებების მიერ მართული საგადახდო და საკლირინგო სისტემების ხელმისაწვდომობა, და ასევე წვდომა ოფიციალური დაფინანსებისა და რეფინანსირების სახსრებზე, რომლებიც ხელმისაწვდომია ბიზნესის ჩვეულებრივი მიმდინარეობისას. მოცემული მუხლის მიზანი არ არის წვდომის დაშვება მხარის ბოლო ინსტანციის კრედიტორის სახსრებთან.

მუხლი 122

ეტაპობრივი დაახლოება

მომსახურებით ვაჭრობის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიზნით მხარეები აღიარებენ საქართველოს მოქმედი და მომავალი კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოების აუცილებლობას საუკეთესო საერთაშორისო სტანდარტებთან, რომელიც მოცემულია ამ შეთანხმების 116-ე მუხლის მე-3 პუნქტში და ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან, რომელიც წარმოდგენილია ამ შეთანხმების XV-A დანართში.

ქვენანილი 7

სატრანსპორტო მომსახურება

მუხლი 123

მოქმედების სფერო

წინამდებარე ქვენანილი ადგენს საერთაშორისო სატრანსპორტო მომსახურების ლიბერალიზაციის პრინციპებს ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის) შესაბამისად.

მუხლი 124

საერთაშორისო საზღვაო ტრანსპორტი

1. წინამდებარე ქვენანილის და ამ თავის მე-2 ნაწილის (დაფუძნება), მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) და მე-4 ნაწილის (ფიზიკური პირების დროებითი წარმომადგენლობა საქმიანი მიზნებისთვის) მიზნებისთვის:

(a) „საერთაშორისო საზღვაო ტრანსპორტი“ მოიცავს სატრანსპორტო ოპერაციებს ერთი პუნქტიდან მეორე პუნქტის მიმართულებით და მულტიმოდალურ სატრანსპორტო ოპერაციებს, რაც წარმოადგენს ერთზე მეტი სატრანსპორტო სახეობის მეშვეობით ერთიანი სატრანსპორტო დოკუმენტით ტვირთების გადაზიდვას ზღვის გამოყენებით და ამ მიზნით, უფლებას უშუალოდ დაიდოს ხელშეკრულება ტრანსპორტის სხვა სახეობის მომწოდებლებთან.

(b) „საზღვაო სატვირთო მომსახურება“ გულისხმობს სტივიდორული კომპანიების, მათ შორის ტერმინალის ოპერატორების საქმიანობას, მაგრამ არ მოიცავს დოკერების უშუალო საქმიანობას, როდესაც ეს მუშახელი ორგანიზებულია სტივიდორული ან ტერმინალის ოპერატორი კომპანიებისაგან დამოუკიდებლად. მითითებული საქმიანობა მოიცავს შემდეგი ქმედებების ორგანიზებასა და ზედამხედველობას:

- (i) ტვირთის დატვირთვა/გადმოტვირთვა გემზე/გემიდან;

- (ii) ტვირთის შეკვრა/გახსნა;
- (iii) ტვირთის მიღება/გადაცემა და შენახვა გადაზიდვამდე ან გადმოტვირთვის შემდეგ;
- (c) „საბაჟო შემოწმების მომსახურება“ (ან „საბაჟო საბროკერო მომსახურება“) გულისხმობს მეორე მხარის სახელით განხორციელებულ საბაჟო პროცედურებს, რომლებიც უკავშირდება იმპორტს, ექსპორტს ან ტვირთის გადაზიდვას, მიუხედავად იმისა, აღნიშნული მომსახურება მომსახურების მიმწოდებლის ძირითად თუ დამატებით საქმიანობას წარმოადგენს;
- (d) „საკონტეინერო სადგური და სასაწყობე მომსახურება“ გულისხმობს საქმიანობას, რომელიც შედგება კონტეინერების განთავსებისაგან როგორც ნავსადგურის ტერიტორიაზე, ასევე ხმელეთზე მათი შევსების/დაცლის, შეკეთებისა და გადაზიდვისათვის მომზადების მიზნით;

(e) „საზღვაო სააგენტოს მომსახურება“ გულისხმობს საქმიანობას, რომელიც მოიცავს მოცემულ გეოგრაფიულ არეალში ერთი ან მეტი გადამზიდავი ხაზების ან გადამზიდავი კომპანიის ბიზნეს ინტერესების წარმოდგენას აგენტის სახით შემდეგი მიზნებისთვის:

- (i) საზღვაო სატრანსპორტო ან მასთან დაკავშირებული მომსახურების მარკეტინგი და გაყიდვა ფასების კოტირებიდან ანგარიშ-ფაქტურის წარდგენამდე, კონოსამენტის გაცემა კომპანიების სახელით, აუცილებელი დამხმარე მომსახურების შესყიდვა და შემდგომი გაყიდვა, დოკუმენტების მომზადება და ბიზნეს ინფორმაციის მიწოდება;
- (ii) იმ კომპანიების სახელით მოქმედება, რომლებიც ორგანიზებას უკეთებენ გემების შესვლას ან საჭიროების შემთხვევაში ტვირთების მიღებას;

(f) „ტვირთის გადაზიდვის მომსახურება“ გულისხმობს საქმიანობას, რომელიც მოიცავს გადამზიდავების სახელით გადაზიდვის ოპერაციების ორგანიზებას და მონიტორინგს სატრანსპორტო და მასთან დაკავშირებული მომსახურების მიღების, დოკუმენტების მომზადების და ბიზნეს ინფორმაციის მიწოდების გზით.

(g) „ფიდერული მომსახურება“ გულისხმობს გზის მეშვეობით, საერთაშორისო ტვირთების, უმეტესწილად კონტეინერებით, წინასწარ ან შემდგომ გადაზიდვას მხარის ტერიტორიაზე მდებარე ნავსადგურებს შორის.

2. საერთაშორისო საზღვაო ტრანსპორტთან მიმართებაში თითოეული მხარე თანხმდება კომერციულ სანყისებზე ტვირთებთან შეუზღუდავი დაშვების პრინციპის ეფექტიანი გამოყენების უზრუნველყოფაზე, საერთაშორისო საზღვაო მომსახურების მიწოდების თავისუფლებაზე, ასევე, ეროვნული რეჟიმის გამოყენებაზე ასეთი მომსახურების მიწოდების ფარგლებში.

საერთაშორისო საზღვაო ტრანსპორტის სფეროში მხარეთა შორის არსებული ლიბერალიზაციის დონის გათვალისწინებით:

(a) თითოეული მხარე ეფექტიანად გამოიყენებს საერთაშორისო საზღვაო ბაზრებზე და ვაჭრობაში შეუზღუდავი დაშვების პრინციპს კომერციულ და არადისკრიმინაციულ სანყისებზე;

(b) თითოეული მხარე მიაღწევს მეორე მხარის დროშის ქვეშ მცურავ ან მეორე მხარის მომსახურების მიმწოდებლის მიერ ოპერირებად გემებს იმაზე არანაკლებ ხელსაყრელ რეჟიმს, ვიდრე ის ანიჭებს საერთაშორისო საზღვაო გადაზიდვებში მონაწილე საკუთარ გემებს ან მესამე მხარის გემებს, იმის მიხედვით, თუ რომელია უკეთესი, შემდგომში ჩამოთვლილთან დაკავშირებით, მათ შორის: ნავსადგურში თავისუფალი შესვლა, ნავსადგურის ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების გამოყენება, საზღვაო დამხმარე მომსახურების გამოყენება, ასევე მასთან დაკავშირებული საფასურები და გადასახდელები, საბაჟო საშუალებები და დატვირთვა-გადმოტვირთვის ნავმისადგომისა და ტექნიკური საშუალებების გამოყოფა.

3. აღნიშნული პრინციპების გამოყენებისას თითოეული მხარე:

(a) არ მოიცავს ღონისძიებებს ტვირთის განაწილების შესახებ მესამე ქვეყნებთან მომავალ შეთანხმებებში, რომლებიც შეეხება საზღვაო სატრანსპორტო მომსახურებას, მათ შორის მშრალ და თხევად ტვირთს და სახაზო გადაზიდვებს, და გონივრულ ვადაში გააუქმებს ღონისძიებებს ასეთი ტვირთის განაწილების შესახებ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი წარმოდგენილია წინა შეთანხმებებში; და

(b) ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის შემდეგ გააუქმებს და თავს შეიკავებს ნებისმიერი ცალმხრივი ღონისძიებების და ადმინისტრაციული, ტექნიკური და სხვა დაბრკოლებების შექმნისაგან, რაც შეიძლება წარმოადგენდეს ფარულ შეზღუდვას ან ჰქონდეს დისკრიმინაციული ეფექტი საერთაშორისო საზღვაო ტრანსპორტის სფეროში მომსახურების თავისუფალ მიწოდებაზე.

4. თითოეული მხარე საკუთარ ტერიტორიაზე დაფუძნების ნებას რთავს მეორე მხარის საერთაშორისო საზღვაო სატრანსპორტო მომსახურების მიმწოდებელს დაფუძნების და საქმიანობის იმ პირობებით, რომლებიც არანაკლებ ხელსაყრელია, ვიდრე საკუთარი ან მესამე მხარის მომსახურების მიმწოდებლისათვის მინიჭებული პირობები, იმის მიხედვით, თუ რომელია უკეთესი.

5. თითოეულმა მხარემ მეორე მხარის საზღვაო სატრანსპორტო მომსახურების მიმწოდებლებისთვის გონივრული და არადისკრიმინაციული წესებით და პირობებით ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ნავსადგურებში შემდეგი ტიპის მომსახურება: სალოცმანო გაცილება, გემის ჩაბმა და ბუქსირება, მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფა, გემის სანავიგაციო და წყლით გამართვა, ნარჩენების შეგროვება და ბალასტის ჩაბარება, ნავსადგურის კაპიტნის მომსახურება, სანავიგაციო დახმარება, გემის ოპერირებისთვის აუცილებელი სახმელეთო ოპერაციული მომსახურება, მათ შორის კომუნიკაციები, წყლის და ელექტროენერგიის მიწოდება, გადაუდებელი შეკეთებისთვის აუცილებელი აღჭურვილობა, ლუბანზე დგომა, ნავმისადგომები და სანავმისადგომე მომსახურება.
6. თითოეული მხარე დაუშვებს ისეთი მოწყობილობების გადაადგილებას, როგორიცაა ცარიელი კონტეინერები, რომელთა გადაზიდვა არ ხდება ტვირთის სახით თანხის გადახდის სანაცვლოდ, საქართველოს ნავსადგურებს ან ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების ნავსადგურებს შორის.
7. თითოეული მხარე კომპეტენტური ორგანოს ავტორიზაციის საფუძველზე უფლებას მისცემს მეორე მხარის საერთაშორისო სატრანსპორტო მომსახურების მიმწოდებლებს განახორციელონ ფიდერული მომსახურება მათ სახელმწიფო ნავსადგურებს შორის.

მუხლი 125

საჰაერო ტრანსპორტი

მხარეებს შორის საჰაერო ტრანსპორტის თანმიმდევრული ლიბერალიზაცია, რომელიც შესაბამისობაშია მათ ნაცვალგებით კომერციულ საჭიროებებთან და ბაზარზე ორმხრივი დაშვების პირობებთან, მოწესრიგდება „ერთიანი საჰაერო სივრცის შესახებ, ერთის მხრივ, საქართველოსა, და მეორე მხრივ, ევროკავშირს და მის წევრ სახელმწიფოებს შორის შეთანხმების“ შესაბამისად.

მუხლი 126

ეტაპობრივი დაახლოება

მომსახურებებით ვაჭრობის შემდგომი ლიბერალიზაციის მიზნით მხარეები აღიარებენ საქართველოს მოქმედი და მომავალი კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოების აუცილებლობას ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან, რომელიც მოცემულია ამ შეთანხმების XV-D დანართში.

ნაწილი 6

ელექტრონული კომერცია

ქვენაწილი 1

ზოგადი დებულებები

მუხლი 127

მიზნები და პრინციპები

1. მხარეები აღიარებენ რა, რომ ელექტრონული კომერცია მრავალ სექტორში ზრდის ვაჭრობის შესაძლებლობებს, თანხმდებიან, რომ ხელი შეუწყონ მათ შორის ელექტრონული კომერციის განვითარებას, განსაკუთრებით ურთიერთთანამშრომლობას იმ საკითხებში, რომელიც წარმოიშობა ელექტრონული კომერციით ამ თავის დებულებების შესაბამისად.
2. მხარეები თანხმდებიან, რომ ელექტრონული კომერციის განვითარება უნდა იყოს თავსებადი მონაცემთა დაცვის საერთაშორისო სტანდარტებთან ელექტრონული კომერციის მომხმარებელთა ნდობის უზრუნველყოფის მიზნით.

3. მხარეები თანხმდებიან, რომ ელექტრონული ტრანზაქციები უნდა იქნას განხილული, როგორც მომსახურების უზრუნველყოფა ამ თავის მე-3 ნაწილის (მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდება) მიხედვით, რაც არ შეიძლება იყოს საბაჟო მოსაკრებლის საგანი.

მუხლი 128

თანამშრომლობა ელექტრონულ კომერციასთან დაკავშირებით

1. მხარეებმა უნდა აწარმოონ დიალოგი ელექტრონული კომერციიდან წარმოშობილ რეგულირების საკითხებზე, რაც მათ შორის ეხება შემდეგ საკითხებს:

- (a) საზოგადოებისთვის გაცემული ელექტრონული ხელმოწერების სერტიფიკატების აღიარებას და საზღვრებს გარეთ სერტიფიცირების მომსახურების გამარტივებას;
- (b) საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლების პასუხისმგებლობას ინფორმაციის გადაცემაზე ან შენახვაზე;
- (c) ელექტრონული კომერციის კომუნიკაციებში თვითნებურ წვდომასთან მიმართებას;
- (d) მომხმარებელთა დაცვას ელექტრონული კომერციის ფარგლებში;

(e) ელექტრონული კომერციის განვითარებასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს.

2. თანამშრომლობამ შეიძლება მიიღოს აღნიშნულ საკითხებზე მხარეების შესაბამის კანონმდებლობისა და მისი განხორციელების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის ფორმა.

ქვენანილი 2

საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლების პასუხისმგებლობა

მუხლი 129

საშუამავლო მომსახურების გამოყენება

1. მხარეები აღიარებენ, რომ შუამავლების მომსახურება შეიძლება გამოყენებულ იქნას მესამე მხარის მიერ კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებისთვის და საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლებისთვის უნდა იქნას უზრუნველყოფილი ამ ქვენაწილში განსაზღვრული ზომების გატარება²².
2. ამ შეთანხმების 130-ე მუხლის მიზნებისთვის „მომსახურების მიმწოდებელი“ გულისხმობს ციფრული ონლაინ კომუნიკაციებისათვის გადაცემის, მარშრუტიზაციის ან კავშირების მიმწოდებელს, მომხმარებლის მიერ განსაზღვრულ ორ ან მრავალ წერტილს შორის, მომხმარებლის მიერ არჩეული მონაცემებით, კონტენტის მოდიფიცირების გარეშე. ამ შეთანხმების 131-ე და 132-ე მუხლების მიზნებისთვის, „მომსახურების მიმწოდებელი“ ნიშნავს მიმწოდებელს ან საშუალებების ოპერატორს ონლაინ მომსახურებისთვის ან ქსელთან დაშვებისთვის.

მუხლი 130

საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლების პასუხისმგებლობა:
„ინფორმაციის გადაცემა“

1. იმ შემთხვევაში, როცა საინფორმაციო საზოგადოების მომსახურება შედგება მომსახურების მიმღების მიერ საკომუნიკაციო ქსელში გადაცემული ინფორმაციისგან, ან საკომუნიკაციო ქსელთან ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისგან, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მომსახურების მიმწოდებელი არ არის პასუხისმგებელი გადაცემულ ინფორმაციაზე იმ პირობით, რომ მიმწოდებელი:
 - (a) არ ახდენს გადაცემის ინიცირებას;
 - (b) არ ირჩევს გადაცემული ინფორმაციის მიმღებს; და

²² საქართველომ უნდა შეასრულოს ამ ქვენაწილის დებულებები წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ორი წლის განმავლობაში.

(c) არ ირჩევს ან ცვლის გადაცემულ ინფორმაციას.

2. პირველ პარაგრაფში აღნიშნული ინფორმაციის გადაცემა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა მოიცავს გადაცემული ინფორმაციის ავტომატურ, შუალედურ და მოკლევადიან შენახვას იმ პერიოდის განმავლობაში, რაც აუცილებელია საკომუნიკაციო ქსელში გადაცემის განსახორციელებლად და იმ პირობით, რომ ინფორმაცია არ ინახება გადაცემისათვის საჭირო გონივრულ ვადაზე მეტ ხანს.
3. აღნიშნულმა მუხლმა გავლენა არ უნდა იქონიოს სასამართლოს ან ადმინისტრაციული ორგანოების შესაძლებლობაზე, მხარეების სამართლებრივი სისტემის შესაბამისად მომსახურებების მიმწოდებელს მოსთხოვოს დარღვევის შეწყვეტა ან აღკვეთა.

მუხლი 131

საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლების პასუხისმგებლობა:
„ქეშირება“

1. იმ შემთხვევაში, როცა საინფორმაციო საზოგადოების მომსახურება მოიცავს მომსახურების მიმღების მიერ საკომუნიკაციო ქსელში მიწოდებულ ინფორმაციას, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მომსახურების მიმწოდებლები არ არიან პასუხისმგებელი ინფორმაციის ავტომატურ, შუალედურ და მოკლევადიან შენახვაზე, თუ იგი განპირობებულია მხოლოდ ერთი მიზეზით, რომ მომსახურების სხვა მიმღებების მოთხოვნით მათთვის ინფორმაცია იყოს ეფექტურად მიწოდებული იმ პირობით, რომ:
 - (a) მიმწოდებელი არ ცვლის ინფორმაციას;
 - (b) მიმწოდებელი ასრულებს პირობებს ინფორმაციის წვდომაზე;
 - (c) მიმწოდებელი ასრულებს ინფორმაციის განახლების წესებს, რომელიც ფართოდ გავრცელებული და გამოყენებულია წარმოებაში;
 - (d) მიმწოდებელი არ ერევა იმ ტექნოლოგიების კანონიერ გამოყენებაში, რომელიც ფართოდ არის გავრცელებული და გამოყენებული წარმოებაში, რათა მიღებულ იქნას მონაცემები ინფორმაციის გამოყენებაზე; და

(e) მიმწოდებელი იღებს ოპერატიულ ზომებს მის მიერ შენახული ინფორმაციის წაშლაზე ან ინფორმაციასთან ხელმისაწვდომობის შეწყვეტაზე იმის შემდეგ, რაც მისთვის ფაქტობრივად ცნობილი ხდება²³, რომ ინფორმაცია გადაცემის საწყის წყაროდან იყო ამოღებული ქსელიდან ან მასთან წვდომა იყო შეწყვეტილი, ან სასამართლომ ან ადმინისტრაციულმა ორგანომ მოითხოვა აღნიშნული ინფორმაციის წაშლა ან წვდომის შეწყვეტა.

2. აღნიშნულმა მუხლმა გავლენა არ უნდა იქონიოს სასამართლოს ან ადმინისტრაციული ორგანოს შესაძლებლობაზე, მხარეების კანონმდებლობის შესაბამისად მომსახურების მიმწოდებელს მოსთხოვოს დარღვევების შეწყვეტა ან აღკვეთა.

²³ ამ ქვენაწილის მიზნებისთვის, ტერმინი „ფაქტობრივი ცოდნა“ უნდა იქნას განმარტებული თითოეული მხარის ადგილობრივი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 132

საშუამავლო მომსახურების მიმწოდებლების პასუხისმგებლობა:
„ჰოსტინგი“

1. იმ შემთხვევაში, როცა საინფორმაციო საზოგადოების მომსახურება მოიცავს მომსახურების მიმღების მიერ მიწოდებული ინფორმაციის შენახვას, თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მომსახურების მიმწოდებელი არ იყოს პასუხისმგებელი ინფორმაციაზე, რომელიც ინახება მომსახურების მიმღების თხოვნით იმ პირობით, რომ:
 - (a) მიმწოდებლისთვის ფაქტობრივად არ არის ცნობილი არაკონონიერი საქმიანობის ან ინფორმაციის შესახებ და ზარალის ანაზღაურების მოთხოვნის კუთხით არ არის ინფორმირებული ფაქტების ან გარემოებების შესახებ, რომლებისგანაც არაკონონიერი საქმიანობა ან ინფორმაცია ხდება ნათელი; ან
 - (b) ასეთი ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში, მიმწოდებელი მოქმედებს ოპერატიულად, რათა წაშალოს ან შეწყვიტოს წვდომა ინფორმაციაზე;
2. პირველი პარაგრაფი არ გამოიყენება იმ შემთხვევებში, როცა მომსახურების მიმღები მოქმედებს მომსახურების მიმწოდებლის გავლენის ან კონტროლის ქვეშ.

3. აღნიშნულმა მუხლმა გავლენა არ უნდა მოახდინოს სასამართლოს ან ადმინისტრაციული ორგანოს შესაძლებლობაზე, მხარეების კანონმდებლობის შესაბამისად მოსთხოვოს მომსახურების მიმწოდებელს დარღვევის შეწყვეტა ან აღკვეთა, ასევე, არ უნდა იქონიოს გავლენა მხარის შესაძლებლობაზე, რომ შეიმუშაოს პროცედურები ინფორმაციაზე წვდომის შეწყვეტის ან აღკვეთის სამართავად.

მუხლი 133

მონიტორინგის ზოგადი ვალდებულების არარსებობა

1. ამ შეთანხმების 130-ე, 131-ე და 132-ე მუხლებით განსაზღვრული მომსახურების უზრუნველყოფის დროს მხარეებმა მიმწოდებლებს არ უნდა დააკისრონ ზოგადი ვალდებულება ინფორმაციის მონიტორინგზე, რომელსაც ისინი გადასცემენ ან ინახავენ, ასევე მხარეებმა არ უნდა დააკისრონ ზოგადი ვალდებულება იმ ფაქტებისა და გარემოებების აქტიურ მოძიებაზე, რომლებიც მიუთითებენ არაკანონიერ საქმიანობაზე.
2. მხარეს შეუძლია დააწესოს ვალდებულებები საინფორმაციო საზოგადოების მომსახურების მიმწოდებლებისთვის, რათა დაუყოვნებლივ აცნობონ კომპეტენტურ სახელმწიფო ორგანოებს განხორციელებული არაკანონიერი საქმიანობის ეჭვის არსებობის შემთხვევაში, ან მომსახურების მიმღების მიერ მიწოდებული ინფორმაციის ან ვალდებულებების შესახებ, რომ მიაწოდონ ინფორმაცია კომპეტენტური ორგანოების მოთხოვნის შემთხვევაში, რომელიც იმ მომსახურების მიმღებების იდენტიფიცირების შესაძლებლობას იძლევა, ვისთანაც მათ შენახვის ხელშეკრულება აქვთ გაფორმებული.

ნაწილი 7

გამონაკლისები

მუხლი 134

ზოგადი გამონაკლისები

1. ამ შეთანხმების 415-ე მუხლით გათვალისწინებული ზოგადი გამონაკლისებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე ამ თავისა და ამ შეთანხმების XIV-A და XIV-E, XIV-B და XIV-F, XIV-C და XIV-G, XIV-D და XIV-H დანართების დებულებები წარმოადგენს ამ მუხლში მითითებული გამონაკლისების საგანს.
2. იმ პირობით, რომ ასეთი ზომები არ იქნება გამოყენებული იმგვარად, რომ შექმნას თვითნებური ან დაუსაბუთებელი დისკრიმინაცია ქვეყნებს შორის, სადაც არსებობს მსგავსი პირობები ან ფარული შეზღუდვა დაფუძნებაზე ან მომსახურების საზღვრებს გარეთ მიწოდებაზე, წინამდებარე თავში არაფერი უნდა უშლიდეს ხელს ნებისმიერ მხარეს იმ ზომების მიღებასა და გამოყენებაში, რომლებიც:
 - (a) საჭიროა საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ან საზოგადოებრივი მორალის დაცვისათვის ან საზოგადოებრივი წესრიგის შენარჩუნებისთვის;

- (b) საჭიროა ადამიანების, ცხოველების ან მცენარეების სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის დაცვისთვის;
- (c) უკავშირდება ამონურვადი რესურსების კონსერვაციას, თუ ასეთი ზომები გამოიყენება ადგილობრივ მენარმეებზე დანესებულ შეზღუდვებთან ერთად ან მომსახურების ადგილობრივ მინოდებასა და მოხმარებაზე;
- (d) საჭიროა მხატვრული, ისტორიული ან არქეოლოგიური ღირებულების მქონე ეროვნული საგანძურის დასაცავად;
- (e) საჭიროა იმ კანონებთან და რეგულაციებთან შესაბამისობის დასაცავად, რომლებიც შეუსაბამობაში არ მოდის ამ თავის დებულებებთან, მათ შორის ისეთის, რომელიც უკავშირდება:
 - (i) შეცდომაში შემყვანი და არაკეთილსინდისიერი საქმიანობის აღკვეთას ან კონტრაქტების შეუსრულებლობის შედეგებთან გამკლავებას;
 - (ii) ინდივიდუალურ პირთა პირად ცხოვრებაში ჩაურევლობას, პერსონალური ინფორმაციის გადამუშავებასა და გავრცელებასთან დაკავშირებით და ინდივიდუალური ჩანაწერების და ანგარიშების კონფიდენციალურობის დაცვას;
 - (iii) უსაფრთხოებას.

(f) არ არის შესაბამისობაში ამ შეთანხმების 79-ე და 85-ე მუხლებთან იმის გათვალისწინებით, რომ განსხვავებული მოპყრობა მიმართულია მეორე მხარის ეკონომიკური საქმიანობის, მენარმეების ან მომსახურების მიმწოდებლების მიმართ პირდაპირი გადასახადების ეფექტიანი ან სამართლიანი დანესების ან ამოღების უზრუნველყოფაზე²⁴.

²⁴ ზომები, რომლებიც მიმართულია პირდაპირი გადასახადების სამართლიანი ან ეფექტიანი დანესების ან ამოღების უზრუნველყოფაზე, მოიცავს მხარის მიერ მისი საგადასახადო სისტემის შესაბამისად მიღებულ ისეთ ზომებს, რომლებიც:

- (a) ეხება არარეზიდენტ მენარმეებს და მომსახურების მიმწოდებლებს იმ ფაქტის აღიარებით, რომ ამ არარეზიდენტების საგადასახადო ვალდებულება განსაზღვრულია მხარის

-
- ტერიტორიაზე წარმოშობილი ან განლაგებული დასახლებური ობიექტების მიმართ;
- (b) გამოიყენება არარეზიდენტების მიმართ მხარის ტერიტორიაზე გადასახადების დაწესების ან ამოღების უზრუნველყოფის მიზნით;
 - (c) გამოიყენება არარეზიდენტების ან რეზიდენტების მიმართ გადასახადების გადაუხდელობისგან ან თავის არიდებისაგან დაცვის მიზნით, შესაბამისობის ზომების ჩათვლით;
 - (d) გამოიყენება მეორე მხარის ტერიტორიაზე ან მისი ტერიტორიიდან მიწოდებული მომსახურების მომხმარებლების მიმართ ამ მომხმარებლებზე გადასახადების დაწესების ან ამოღების უზრუნველყოფის მიზნით იმ წყაროებზე, რომლებიც მდებარეობს მხარის ტერიტორიაზე;
 - (e) განასხვავებს იმ მენარმეებს ან მომსახურების მიმწოდებლებს, რომლებიც წარმოადგენენ გადასახადით დაბეგვრის ობიექტს მსოფლიოში გავრცელებულ მათ დასახებერ საქონელზე, სხვა მენარმეებისა და მომსახურების მიმწოდებლებისაგან, მათი დასახებერი ბაზის განსხვავების აღიარებით; ან
 - (f) მხარის დასახებერი ბაზის დაცვის მიზნით, განსაზღვრავს, გამოყოფს ან ანაწილებს შემოსავალს, მოგებას, სარგებელს, დანაკარგს, დაქვითვას ან ჩათვლას რეზიდენტი პირების ან ფილიალების, ან ერთი და იგივე პირის ურთიერთდაკავშირებულ პირებს ან ფილიალებს შორის.

ამ დებულების "f" პუნქტში და ამ შენიშვნაში არსებული საგადასახადო ტერმინები და კონცეფციები განსაზღვრულია საგადასახადო განმარტებებისა და კონცეფციების, ექვივალენტური ან მსგავსი განმარტებებისა და კონცეფციების შესაბამისად, იმ მხარის ადგილობრივი კანონმდებლობის მიხედვით, რომელიც იყენებს აღნიშნულ ზომას.

3. ამ თავის და ამ შეთანხმების XIV-A და XIV-E, XIV-B და XIV-F, XIV-C და XIV-G, XIV-D და XIV-H დანართების დებულებები არ ეხება მხარეების შესაბამის სოციალური დაცვის სისტემებს ან მხარის ტერიტორიაზე ისეთ საქმიანობას, რომელიც თუნდაც შემთხვევით უკავშირდება ოფიციალური ძალაუფლების გამოყენებას.

მუხლი 135

საგადასახადო ზომები

ამ თავის დებულებების შესაბამისად მინიჭებული უპირატესი ხელშეწყობის რეჟიმი არ უნდა გამოიყენებოდეს საგადასახადო რეჟიმის მიმართ, რომელსაც მხარეები იყენებენ ან გამოიყენებენ მომავალში მხარეებს შორის ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების მიზნით გაფორმებული შეთანხმებების საფუძველზე.

მუხლი 136

უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული გამონაკლისები

1. არაფერი ამ შეთანხმებაში არ უნდა იქნას გაგებული იმგვარად, რომ:

(a) მოსთხოვოს ნებისმიერ მხარეს, წარადგინოს ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებას ის მიიჩნევს თავისი უსაფრთხოების არსებითი ინტერესების საწინააღმდეგოდ;

(b) შეზღუდოს მხარე ისეთ ღონისძიებების გატარებისაგან, რომელსაც ის მიიჩნევს აუცილებლად თავისი უსაფრთხოების არსებითი ინტერესების დასაცავად და რომელიც:

- (i) უკავშირდება იარაღის, აღჭურვილობის ან საომარი მასალების წარმოებას ან ვაჭრობას;
- (ii) უკავშირდება ეკონომიკურ საქმიანობას, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ ხორციელდება სამხედრო დაწესებულების მომარაგების მიზნით;
- (iii) უკავშირდება გახლეჩად და თერმობირთვულ მასალებს ან იმ მასალებს, რომლისგანაც ისინი მიიღება; ან

(iv) მიღებულია ომის ან საერთაშორისო ურთიერთობებში შექმნილი სხვა სახის საგანგებო მდგომარეობის დროს; ან

(c) შეზღუდოს მხარე იმ ღონისძიების შესრულებისაგან, რომელიც მან ვალდებულების სახით აიღო საერთაშორისო მშვიდობისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით.

თავი 7

მიმდინარე გადახდები და კაპიტალის მოძრაობა

მუხლი 137

მიმდინარე გადახდები

მხარეები იღებენ ვალდებულებას, რომ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეთანხმების VIII მუხლის შესაბამისად არ დააწესებენ შეზღუდვებს და დაუშვებენ თავისუფლად კონვერტირებად ვალუტაში, მხარეებს შორის ნებისმიერ გადახდებსა და ტრანსფერებს საგადასახდლო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშზე.

მუხლი 138

კაპიტალის მოძრაობა

1. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან საგადასახდელო ბალანსის კაპიტალისა და ფინანსურ ანგარიშთან მიმართებაში მხარეები უზრუნველყოფენ კაპიტალის თავისუფალ მოძრაობას იმ პირდაპირ ინვესტიციებთან, მათ შორის, უძრავი ქონების შეძენასთან დაკავშირებით, რომლებიც ხორციელდება მიმღები მხარის კანონმდებლობის შესაბამისად იმ ინვესტიციებთან დაკავშირებით, რომლებიც ხორციელდება ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-6 თავის (დაფუძნება, მომსახურებით ვაჭრობა და ელექტრონული კომერცია) დებულებების შესაბამისად და ინვესტირებული კაპიტალის და მისგან გამომდინარე ნებისმიერი მოგების განაღდებას ან რეპატრაციას.
2. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან საგადასახდელო ბალანსის კაპიტალისა და ფინანსურ ანგარიშზე განხორციელებულ გარიგებებთან მიმართებაში, გარდა ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული გარიგებებისა, ამ შეთანხმების სხვა დებულებებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე თითოეული მხარე უზრუნველყოფს:

(a) იმ კრედიტებთან დაკავშირებული კაპიტალის თავისუფალ მოძრაობას, რომელიც თავის მხრივ უკავშირდება ისეთ კომერციულ გარიგებებს ან მომსახურების გაწევას, რომელშიც მონაწილეობს ერთ-ერთი მხარის რეზიდენტი;

(b) იმ კაპიტალის თავისუფალ მოძრაობას, რომელიც უკავშირდება მხარის ინვესტორების პორტფელურ ინვესტიციებს, ფინანსურ სესხებსა და კრედიტებს.

მუხლი 139

დაცვითი ზომები

განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როდესაც გადახდები ან კაპიტალის მოძრაობა ინვეს ან შეიძლება გამოიწვიოს ევროკავშირის ერთ ან მეტ წევრ სახელმწიფოში ან საქართველოში გაცვლითი კურსის პოლიტიკის ან მონეტარული პოლიტიკის განხორციელებასთან დაკავშირებული სერიოზული სირთულეები, მათ შორის სერიოზული სირთულეები საგადასახდელო ბალანსთან დაკავშირებით, მხარეებმა შეიძლება შემოიღონ დაცვითი ზომები არაუმეტეს ექვსი თვის ვადით, თუ ასეთი ზომები წარმოადგენს აუცილებლობას. მხარემ, რომელიც ახორციელებს დაცვითი ზომების შემოღებას, ამის შესახებ დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს მეორე მხარეს და ასევე, შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადაში, ასეთი დაცვითი ზომების გაუქმების შესაბამისი ვადები.

მუხლი 140

გამარტივებისა და განვითარების დებულებები

1. მხარეებმა უნდა გამართონ კონსულტაციები, მათ შორის კაპიტალის მოძრაობის გამარტივების მიზნით, რათა ხელი შეუწყონ ამ შეთანხმების მიზნების მიღწევას.
2. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან პირველი ოთხი წლის განმავლობაში მხარეებმა უნდა მიიღონ ზომები კაპიტალის თავისუფალ მოძრაობაზე ევროკავშირის წესების შემდგომი ეტაპობრივი გამოყენებისათვის აუცილებელი პირობების შესაქმნელად.
3. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან მეხუთე წლის ბოლოს, ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით, უნდა განიხილოს მიღებული ზომები და განსაზღვროს შემდგომი ლიბერალიზაციის პირობები.

თავი 8

საჯარო შესყიდვები

მუხლი 141

მიზნები

1. მხარეები აცნობიერებენ გამჭვირვალე, არადისკრიმინაციული, კონკურენტული და ღია ტენდერის წვლილს ეკონომიკის მდგრად განვითარებაში და მიზნად ისახავენ თავიანთი შესაბამისი შესყიდვების ბაზრების ეფექტიან, ნაცვალებით და ეტაპობრივ გახსნას.

2. ეს თავი ითვალისწინებს ეროვნულ, რეგიონულ და ადგილობრივ დონეზე როგორც ტრადიციული სექტორის, ასევე კომუნალური მომსახურების სექტორის საჯარო ხელშეკრულებებისა და კონცესიებისათვის ეროვნული რეჟიმის პრინციპის საფუძველზე საჯარო შესყიდვების ბაზრების ორმხრივ ხელმისაწვდომობას. ეს თავი ითვალისწინებს საქართველოში საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობის ეტაპობრივ დაახლოებას ევროკავშირის საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობასთან ევროკავშირში საჯარო შესყიდვების მმართველ პრინციპებსა და იმ ტერმინებსა და განმარტებებზე დაყრდნობით, რომლებიც მოცემულია ევროპის პარლამენტისა და საბჭოს 2004 წლის 31 მარტის N2004/18/EC დირექტივაში სამუშაოების, საქონლის მიწოდებისა და მომსახურების საჯარო ხელშეკრულების დასადავად გამარჯვებულის გამოვლენის პროცედურების კოორდინაციის შესახებ (დირექტივა 2004/18/EC) და ევროპის პარლამენტისა და საბჭოს 2004 წლის 31 მარტის N2004/17/EC დირექტივაში წყლის, ენერგეტიკის, ტრანსპორტისა და საფოსტო მომსახურების სექტორში მოქმედი ორგანიზაციების მიერ შესყიდვების პროცედურების კოორდინაციის შესახებ (დირექტივა 2004/17/EC).

მუხლი 142

მოქმედების სფერო

1. ეს თავი ვრცელდება სამუშაოს, საქონლის მიწოდების და მომსახურების საჯარო ხელშეკრულებებზე, ასევე კომუნალური მომსახურების სექტორში სამუშაოს, საქონლის მიწოდებისა და მომსახურების საჯარო ხელშეკრულებებზე და სამუშაოს და მომსახურების კონცესიებზე იმ შემთხვევაში და იქ, სადაც ასეთი ხელშეკრულებები გამოიყენება.

2. ეს თავი ვრცელდება ნებისმიერ შემსყიდველ სახელმწიფო ორგანოსა და შემსყიდველ ორგანიზაციაზე, რომელიც აკმაყოფილებს ევროკავშირის საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობის განმარტებებს (შემდგომში მოიხსენიება როგორც „შემსყიდველი ორგანიზაცია“). ის ასევე ვრცელდება საჯარო სამართალს დაქვემდებარებულ ორგანოებსა და კომუნალური მომსახურების სექტორში მოქმედ საწარმოებზე, როგორცაა სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საწარმოები, რომლებიც ახორციელებენ შესაბამის საქმიანობას და კერძო საწარმოები, რომლებიც კომუნალური მომსახურების სექტორში მოქმედებენ სპეციალური ან ექსკლუზიური უფლებების საფუძველზე.²⁵
3. ეს თავი ვრცელდება ხელშეკრულებებზე, რომელთა ღირებულება აღემატება ამ შეთანხმების XVI-A დანართით დადგენილ მონეტარულ ზღვრებს.
4. საჯარო ხელშეკრულების სავარაუდო ღირებულების გამოთვლა უნდა მოხდეს დამატებითი ღირებულების გადასახადის გარეშე სრულად გადასახდელი თანხის საფუძველზე. აღნიშნული მონეტარული ზღვრების გამოყენებისას საქართველომ უნდა მოახდინოს ხელშეკრულების ღირებულების გაანგარიშება და კონვერტაცია ეროვნულ ვალუტაში საქართველოს ეროვნული ბანკის გაცვლითი კურსის გამოყენებით.

²⁵ „სპეციალური ან ექსკლუზიური უფლებების საფუძველზე მოქმედი კერძო კომპანიები“ მხარეების მიერ განიმარტება ევროკომისიის 2004 წლის 18 ივნისის NCC/2004/33 განმარტებითი ბარათის მიხედვით“.

5. მონეტარული ზღვრები უნდა გადაიხედოს რეგულარულად ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ დაწყებული ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის წლიდან და უნდა დაეფუძნოს ევროს საშუალო დღიურ ღირებულებას, გამოსახულს სპეციალურ სასესხო უფლებებში (SDR). საანგარიშო პერიოდი არის გადახედვამდე 24 თვე, რომელიც მთავრდება აგვისტოს ბოლო დღეს. გადახედილი ზღვარი ძალაში შედის პირველი იანვრიდან. ამგვარად გადახედილი მონეტარული ზღვრები, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა დამრგვალდეს სიმცირისკენ უახლოეს ათასეულ ევრომდე. გადახედილი მონეტარული ზღვარი უნდა დაამტკიცოს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა.

მუხლი 143

ინსტიტუციური გარემო

1. თითოეულმა მხარემ უნდა დააფუძნოს ან შეინარჩუნოს საჯარო შესყიდვების სისტემის სათანადო ფუნქციონირებისა და ამ თავის პრინციპების განხორციელებისათვის აუცილებელი შესაბამისი ინსტიტუციური ჩარჩო და მექანიზმები.

2. საქართველომ უნდა განსაზღვროს, კონკრეტულად:

- (a) ცენტრალური აღმასრულებელი ორგანო, რომლის ამოცანაა თანმიმდევრული პოლიტიკის უზრუნველყოფა და მისი განხორციელება საჯარო შესყიდვებთან დაკავშირებულ ყველა სფეროში. აღნიშნულმა ორგანომ ხელი უნდა შეუწყოს და კოორდინირება გაუწიოს ამ თავის განხორციელებას და უხელმძღვანელოს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ეტაპობრივი დაახლოების პროცესს ამ შეთანხმების XVI-B დანართის შესაბამისად.
- (b) მიუკერძოებელი და დამოუკიდებელი ორგანო, რომლის ამოცანაა შემსყიდველი სახელმწიფო ორგანოების ან შემსყიდველი ორგანიზაციების მიერ ხელშეკრულების დასადავად გამარჯვებულის გამოვლენისას მიღებული გადაწყვეტილებების გადასინჯვა. ამ კონტექსტში „დამოუკიდებელი“ გულისხმობს იმას, რომ ეს ორგანო უნდა იყოს საჯარო დაწესებულება, რომელიც განცალკევებულია ყველა შემსყიდველი ორგანიზაციისაგან და ეკონომიკური ოპერატორებისაგან. ასეთი ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების სასამართლო გასაჩივრება უნდა იყოს შესაძლებელი.

3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ადგილობრივი კანონმდებლობის დარღვევასთან დაკავშირებული ეკონომიკური ოპერატორების საჩივრების განმხილველი ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ეფექტიან აღსრულებას.

მუხლი 144

ხელშეკრულების დადების მარეგულირებელი ძირითადი სტანდარტები

1. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს 3 წლისა, მხარეებმა უნდა შეასრულონ ამ მუხლის 2-15 პუნქტებით გათვალისწინებული ხელშეკრულების დადების ძირითადი სტანდარტები. აღნიშნული ძირითადი სტანდარტები უშუალოდ გამომდინარეობს ევროკავშირის საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობით რეგულირებული საჯარო შესყიდვების წესებიდან და პრინციპებიდან, მათ შორის, არადისკრიმინაციულობის, თანასწორი მოპყრობის, გამჭვირვალობის და პროპორციულობის პრინციპებიდან.

გამოქვეყნება

2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ყველა დაგეგმილი შესყიდვის მედიის სათანადო საშუალებებში გამოქვეყნებას იმ წესით, რაც საკმარისია:²⁶
 - (a) კონკურენციისათვის ბაზრის გასახსნელად; და
 - (b) ნებისმიერი დაინტერესებული ეკონომიკური ოპერატორისთვის დაგეგმილ შესყიდვასთან დაკავშირებით ინფორმაციის სათანადო ხელმისაწვდომობისათვის ხელშეკრულების დადებამდე და ხელშეკრულების მისაღებად თავისი ინტერესის გამოსახატად.

²⁶ სადაც ევროკავშირის კანონმდებლობა, რომელიც არის ამ თავით გათვალისწინებული საკანონმდებლო დაახლოების პროცესის საგანი, აკეთებს მითითებას ევროკავშირის ოფიციალურ გაზეთზე, ითვლება, რომ საქართველოში ასეთი გამოქვეყნება გულისხმობს საქართველოში შესაბამისი ოფიციალური საშუალებით გამოქვეყნებას.

3. გამოქვეყნება უნდა იყოს ეკონომიკური ოპერატორების ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ეკონომიკური ინტერესის შესაბამისი.
4. გამოქვეყნებული ინფორმაცია სულ მცირე უნდა შეიცავდეს დასაბუთებული ხელშეკრულების არსებით დეტალებს, თვისობრივი შერჩევის კრიტერიუმებს, ხელშეკრულების დადების მეთოდს, ხელშეკრულების დადების კრიტერიუმებს და სხვა დამატებით ინფორმაციას, რისი ცოდნაც ლოგიკურად ესაჭიროება ეკონომიკურ ოპერატორს, რათა მიიღოს გადაწყვეტილება ხელშეკრულების მოსაპოვებლად ინტერესის გამოხატვის შესახებ.

ხელშეკრულების დადება

5. ხელშეკრულების დადება უნდა მოხდეს გამჭვირვალე და მიუკერძოებელი პროცედურების გამოყენებით, რაც ხელს შეუძლის კორუფციულ პრაქტიკას. მიუკერძოებლობა უზრუნველყოფილი უნდა იქნას, კერძოდ, ხელშეკრულების პირობების არადისკრიმინაციული აღწერით, ყველა ეკონომიკური ოპერატორისათვის თანაბარი ხელმისაწვდომობით, სათანადო ვადების დადგენით და გამჭვირვალე და ობიექტური მიდგომით.
6. შემსყიდველმა ორგანიზაციამ, მოთხოვნილი სამუშაოს, საქონლის ან მომსახურების მახასიათებლების აღწერისას უნდა გამოიყენოს შესრულების და ფუნქციების ზოგადი აღწერა და საერთაშორისო, ევროპული ან ეროვნული სტანდარტები.

7. სამუშაოს, საქონლის ან მომსახურების მოთხოვნილი მახასიათებლების აღწერისას დაუშვებელია კონკრეტული მოდელის, წყაროს, ცალკეული პროცესის, სასაქონლო ნიშნის, პატენტის, წარმოშობის წყაროს ან მწარმოებლის მითითება გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი მითითება დასაბუთებულია ხელშეკრულების პირობებით და აღწერას თან ერთვის ტერმინები „ან ექვივალენტური“. უპირატესობა უნდა მიენიჭოს შესრულებისა და ფუნქციების ზოგად აღწერას.
8. შემსყიდველმა ორგანიზაციამ არ უნდა დააწესოს ისეთი პირობა, რომლის შედეგია მეორე მხარის ეკონომიკური ოპერატორების პირდაპირი ან არაპირდაპირი დისკრიმინაცია, როგორიცაა მოთხოვნა, რომ ეკონომიკური ოპერატორი, რომელიც გამოხატავს ხელშეკრულებისადმი ინტერესს, უნდა იყოს დაფუძნებული იმავე ქვეყანაში, რეგიონში ან ტერიტორიაზე, სადაც შემსყიდველი ორგანიზაცია.

გემოაღნიშნულის მიუხედავად იმ შემთხვევებში, როდესაც არსებობს ხელშეკრულების სპეციფიკური გარემოებებით დასაბუთებული აუცილებლობა, გამარჯვებულ განმცხადებელს შეიძლება მოეთხოვოს ცალკეული ბიზნეს ინფრასტრუქტურის დაფუძნება შესრულების ადგილას.
9. ინტერესის გამოსახატად და სატენდერო წინადადების წარსადგენად განსაზღვრული ვადა უნდა იყოს საკმარისი, იმისათვის, რომ მეორე მხარის ეკონომიკურმა ოპერატორმა შეძლოს ტენდერის გონივრული შეფასება და სატენდერო წინადადების მომზადება.

10. ყველა მონაწილეს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა, წინასწარ გაეცნოს მოქმედ წესებს, შერჩევის კრიტერიუმებს და ხელშეკრულების დასადასტურებლად გამარჯვებულის გამოვლენის კრიტერიუმებს. ეს წესები თანაბრად გამოიყენება ყველა მონაწილის მიმართ.

11. შემსყიდველ ორგანიზაციებს შეუძლიათ მოიწვიონ განმცხადებელთა შეზღუდული რაოდენობა შეთავაზების წარსადგენად იმ პირობით, რომ:

(a) აღნიშნული გაკეთდა გამჭვირვალე და არადისკრიმინაციული გზით; და

(b) შერჩევა ეფუძნება მხოლოდ ობიექტურ ფაქტორებს, როგორიცაა განმცხადებლის გამოცდილება შესაბამის სექტორში, ბიზნესის ზომა და ინფრასტრუქტურა ან მათი ტექნიკური და პროფესიული შესაძლებლობები.

წინადადების წარსადგენად შეზღუდული რაოდენობის განმცხადებელთა მოწვევისას გათვალისწინებულ უნდა იქნას სათანადო კონკურენციის უზრუნველყოფის საჭიროება.

12. შემსყიდველ ორგანიზაციებს შეუძლიათ გამოიყენონ მოლაპარაკების პროცედურა მხოლოდ გამონაკლისის სახით განსაზღვრულ შემთხვევებში, როდესაც ასეთი პროცედურის გამოყენება ფაქტიურად არ ზღუდავს კონკურენციას.

13. შემსყიდველ ორგანიზაციებს შეუძლიათ გამოიყენონ შეფასების სისტემა მხოლოდ იმ პირობით, რომ კვალიფიციურ ეკონომიკურ ოპერატორთა სია შედგენილია ამის თაობაზე განცხადების საკმარისად გავრცელების, გამჭვირვალე და ღია პროცედურის გზით. ამ სისტემის ფარგლებში ხელშეკრულება უნდა იქნეს დადებული ასევე არადისკრიმინაციულ საფუძველზე.
14. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ გამჭვირვალე პროცედურების გზით დაიდოს ხელშეკრულება იმ პრეტენდენტთან, რომელმაც წარმოადგინა ეკონომიკურად ყველაზე მომგებიანი წინადადება ან წარადგინა ყველაზე დაბალი ფასი, ტენდერის კრიტერიუმებისა და პროცედურული წესების საფუძველზე, რომელიც დადგენილი და ცნობილი იყო წინასწარ. საბოლოო გადაწყვეტილება ეცნობება ყველა განმცხადებელს დაუყოვნებლივ. დამარცხებულ განმცხადებელს მოთხოვნის საფუძველზე უნდა ეცნობოს გადაწყვეტილების მიზეზი ისეთი დეტალებით, რაც საკმარისი იქნება ასეთი გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის.

სასამართლო წესით დაცვა

15. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ნებისმიერ პირს, რომელსაც აქვს ან შეიძლება ჰქონდეს ინტერესი ხელშეკრულების მოსაპოვებლად და რომელსაც მიაღება ან შეიძლება მიაღგეს ზიანი შესაძლო დარღვევის შედეგად, ჰქონდეს ეფექტიანი, მიუკერძოებელი სასამართლო წესით დაცვის უფლება ხელშეკრულების დამდები ორგანიზაციის ნებისმიერი გადაწყვეტილებისგან, რაც დაკავშირებულია ხელშეკრულების დადებასთან. ასეთი გასაჩივრების პროცედურის მსვლელობისას მიღებული და საბოლოო გადაწყვეტილება უნდა გამოქვეყნდეს იმ სამუალებით, რაც საკმარისი იქნება ყველა დაინტერესებული ეკონომიკური ოპერატორის ინფორმირებისათვის.

ეტაპობრივი დაახლოების დაგეგმვა

1. ეტაპობრივი დაახლოების დაწყებამდე საქართველომ უნდა წარუდგინოს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს ამ თავის განხორციელების ყოვლისმომცველი სამუშაო გეგმა, ვადების და ეტაპების მითითებით, რომელიც უნდა მოიცავდეს ყველა იმ რეფორმას, რომელიც უკავშირდება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოებას და ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერებას. სამუშაო გეგმა უნდა შეესაბამებოდეს ამ შეთანხმების XVI-B დანართით დადგენილ ეტაპებსა და დროის განრიგს.
2. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის მიერ მოწონების შემდეგ აღნიშნული სამუშაო გეგმა განიხილება ამ თავის განხორციელებისთვის სარეკომენდაციო დოკუმენტად. ევროკავშირი მაქსიმალურად დაეხმარება საქართველოს სამუშაო გეგმის განხორციელებაში.

მუხლი 146

ეტაპობრივი დაახლოება

1. საქართველომ უნდა უზრუნველყოს მისი საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოება ევროკავშირის საჯარო შესყიდვების კანონმდებლობასთან.
2. ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოება უნდა განხორციელდეს თანმიმდევრული ეტაპების მიხედვით, როგორც დადგენილია ამ შეთანხმების XVI-B დანართით და შემდგომში დაკონკრეტებულია XVI-C - XVI-F, XVI-H, XVI-I და XVI-K დანართებით. ამ შეთანხმების XVI-G და XVI-J დანართები განსაზღვრავენ არასავალდებულო ელემენტებს, რომლებთან დაახლოება არ არის საჭირო, მაშინ, როდესაც ამ შეთანხმების XVI-L - XVI-O დანართები განსაზღვრავენ ევროკავშირის კანონმდებლობის იმ ელემენტებს, რომლებიც რჩება ეტაპობრივი დაახლოების მიღმა. ამ პროცესში ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს ევროპის სასამართლოს შესაბამის გადაწყვეტილებებს და ევროკომისიის მიერ დამტკიცებულ საიმპლემენტაციო ღონისძიებებს, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, მოცემულ მომენტში ევროკავშირის კანონმდებლობის ნებისმიერ ცვლილებას. თითოეული ეტაპის განხორციელება უნდა შეაფასოს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა და ამ კომიტეტის მიერ დადებითი შეფასების შემთხვევაში უნდა მოხდეს ბაზრის ორმხრივი გახსნა, როგორც მოცემულია ამ შეთანხმების XVI-B დანართში. ევროკომისიამ საქართველოს დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს ევროკავშირის კანონმდებლობის ნებისმიერი ცვლილების შესახებ. ევროკომისია, მოთხოვნის საფუძველზე, შესაბამის კონსულტაციას და ტექნიკურ დახმარებას გაუწევს საქართველოს აღნიშნული ცვლილების განხორციელების მიზნით.

3. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა შემდგომი ეტაპის შეფასება უნდა განაგრძოს მხოლოდ მაშინ, როდესაც წინა ეტაპის განხორციელების ღონისძიებები გატარდება და მოწონებულ იქნება მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული პირობების მიხედვით.
4. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ საჯარო შესყიდვების ის ასპექტები და სფეროები, რომლებზეც არ ვრცელდება ეს მუხლი, შესაბამისობაშია ამ შეთანხმების 144-ე მუხლით განსაზღვრულ გამჭვირვალობის, არადისკრიმინაციულობისა და თანასწორი მოპყრობის პრინციპებთან.

მუხლი 147

ბაზარზე დაშვება

1. მხარეები თანხმდებიან, რომ მათი შესაბამისი ბაზრების ეფექტიანი და ნაცვალგებითი გახსნა უნდა მოხდეს ეტაპობრივად და ერთდროულად. საკანონმდებლო დაახლოების პროცესში, ორმხრივად მინიჭებული ბაზარზე დაშვების არეალი დაკავშირებულია ამ შეთანხმების XVI-B დანართით განსაზღვრულ პროცესში მიღწეულ პროგრესთან.

2. ბაზრის გახსნის შემდგომ ეტაპზე გადასვლის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება მიღებული კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან შესაბამისობის შეფასების, ასევე პრაქტიკაში მისი განხორციელების საფუძველზე. აღნიშნული შეფასება უნდა განხორციელდეს რეგულარულად ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის მიერ.
3. თუ ერთმა მხარემ, ამ შეთანხმების XVI-B დანართის შესაბამისად, გახსნა თავისი შესყიდვების ბაზარი მეორე მხარისათვის:
 - (a) ევროკავშირმა უნდა უზრუნველყოს ხელშეკრულების დადების პროცედურების ხელმისაწვდომობა საქართველოს კომპანიებისათვის, მიუხედავად იმისა, დაფუძნებულია თუ არა ეს კომპანიები ევროკავშირში, ევროკავშირის კომპანიებისათვის მინიჭებულ რეჟიმზე არანაკლებ ხელსაყრელი პირობებით ევროკავშირის საჯარო შესყიდვების წესების მიხედვით.
 - (b) საქართველომ უნდა უზრუნველყოს ხელშეკრულების დადების პროცედურების ხელმისაწვდომობა ევროკავშირის კომპანიებისათვის, მიუხედავად იმისა, დაფუძნებულია თუ არა ეს კომპანიები საქართველოში, საქართველოს კომპანიებისათვის მინიჭებულ რეჟიმზე არანაკლებ ხელსაყრელი პირობებით ევროკავშირის შესყიდვების წესების მიხედვით.
4. ეტაპობრივი დაახლოების პროცესის ბოლო ეტაპის განხორციელების შემდეგ მხარეები იმსჯელებენ ბაზრის ორმხრივად გახსნის შესაძლებლობაზე იმ შესყიდვებისათვის, რომელთა ღირებულება ამ შეთანხმების XVI-A დანართით განსაზღვრულ მონეტარულ ზღვრებს ქვემოთაა.

5. ფინეთი აკეთებს დათქმას ალანდის კუნძულებთან მიმართებაში.

მუხლი 148

შეტყობინება

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ შემსყიდველი ორგანიზაციები და ეკონომიკური ოპერატორები კარგად იყვნენ ინფორმირებულები საჯარო შესყიდვების პროცედურების შესახებ, მათ შორის, ყველა შესაბამისი საკანონმდებლო და ადმინისტრაციული აქტების გამოქვეყნების გზით.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ტენდერების შესახებ ინფორმაციის ეფექტიანი გავრცელებას.

მუხლი 149

თანამშრომლობა

1. მხარეებმა უნდა გააღრმავონ თანამშრომლობა საკუთარი საუკეთესო პრაქტიკისა და მარეგულირებელი ჩარჩოს შესახებ გამოცდილების და ინფორმაციის გაცვლის გზით.

2. ევროკავშირმა ხელი უნდა შეუწყო ამ თავის განხორციელებას, მათ შორის, ტექნიკური დახმარების გაწევის გზით იქ, სადაც ეს შესაფერისი იქნება. ცალკეული გადაწყვეტილება ფინანსური დახმარების გაწევის შესახებ მიღებულ უნდა იქნას ევროკავშირის მხარის დაფინანსების შესაბამისი მექანიზმებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით ამ შეთანხმების VII კარში (ფინანსური დახმარების და ანტი-კორუფციული და კონტროლის წესები) მოცემული ფინანსური თანამშრომლობის შესახებ ნორმების შესაბამისად.
3. თანამშრომლობის საკითხთა საორიენტაციო სია მოცემულია ამ შეთანხმების XVI-P დანართში.

თავი 9

ინტელექტუალური საკუთრების უფლებები

ნაწილი 1

ზოგადი დებულებები

მუხლი 150

მიზნები

წინამდებარე თავის მიზნებია:

- (a) ინოვაციური და შემოქმედებითი პროდუქტების წარმოებისა და კომერციალიზაციის ხელშეწყობა მხარეებს შორის, და
- (b) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვისა და აღსრულების ადეკვატური და ეფექტიანი დონის მიღწევა.

მუხლი 151

ვალდებულებების არსი და ფარგლები

1. მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში დადებული იმ საერთაშორისო შეთანხმებების ადეკვატური და ეფექტიანი განხორციელება, რომლის ხელმომწერებიც თავად არიან და რომლებიც მოიცავს ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეთანხმებას ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ (TRIPS შეთანხმება). წინამდებარე თავის მოთხოვნები უნდა ავსებდეს და დამატებით აკონკრეტებდეს TRIPS-ის შეთანხმებით და ინტელექტუალური საკუთრების სფეროში არსებული სხვა საერთაშორისო შეთანხმებებით განსაზღვრულ მხარეების უფლებებსა და ვალდებულებებს.

2. წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის, „ინტელექტუალური საკუთრება“ ეხება ინტელექტუალური საკუთრების მინიმუმ ყველა იმ კატეგორიას, რომელზეც ვრცელდება წინამდებარე შეთანხმების 153 - 189 მუხლები.

3. ინტელექტუალური საკუთრების დაცვა მოიცავს არაკეთილსინდისიერი კონკურენციისგან დაცვას, როგორც ეს სამრეწველო საკუთრების დაცვის პარიზის კონვენციის (1967) 10*bis* მუხლითაა დარეგულირებული (პარიზის კონვენცია).

მუხლი 152

უფლებების ამონურვა

თითოეულმა მხარემ უნდა უზრუნველყოს ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების ამონურვის ადგილობრივი ან რეგიონული რეჟიმი.

ნაწილი 2

ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებთან დაკავშირებული სტანდარტები

ქვენაწილი 1

საავტორო და მომიჯნავე უფლებები

მუხლი 153

დაცვის მინიჭება

მხარეები განამტკიცებენ მათ მიერ ნაკისრ ვალდებულებას ქვემოთ ჩამოთვლილთან დაკავშირებით:

(a) ლიტერატურის და ხელოვნების ნაწარმოებთა დაცვის შესახებ ბერნის კონვენციით გათვალისწინებულ უფლებებზე და მოვალეობებზე (ბერნის კონვენცია);

(b) შემსრულებლების, ფონოგრამების დამამზადებლების და მაუწყებლობის ორგანიზაციების უფლებათა დაცვის შესახებ რომის კონვენციაზე (1961);

(c) TRIPS შეთანხმებაზე;

(d) ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულებაზე საავტორო უფლებების შესახებ;

(e) ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულებაზე შესრულებებისა და ფონოგრამების შესახებ.

მუხლი 154

ავტორები

მხარეები ანიჭებენ ავტორებს განსაკუთრებულ უფლებას ნება დართონ ან აკრძალონ:

(a) მათი ნაწარმოების პირდაპირი ან არაპირდაპირი, დროებითი ან მუდმივი რეპროდუცირება ნებისმიერი საშუალებითა და ფორმით, მთლიანად ან ნაწილობრივ;

(b) ნებისმიერი ფორმით მათი ნაწარმოების ორიგინალის ან ასლის საზოგადოებაში გავრცელება გაყიდვის ან სხვა გზით;

(c) მათი ნაწარმოების ნებისმიერი საჯარო შესრულება სადენიანი ან უსადენო კავშირგაბმულობის საშუალებით მათ შორის იმგვარად, რომ ის ხელმისაწვდომი იყოს საზოგადოების წევრებისთვის მათ მიერ არჩეულ დროს და ადგილიდან.

მუხლი 155

შემსრულებლები

მხარეები ანიჭებენ შემსრულებლებს განსაკუთრებულ უფლებას:

(a) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი შესრულების ჩანერა (ფიქსაცია)²⁷;

(b) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი შესრულების ჩანაწერის პირდაპირი ან არაპირდაპირი, დროებითი ან მუდმივი, ნებისმიერი საშუალებითა და ფორმით მთლიანი ან ნაწილობრივი რეპროდუცირება;

²⁷ ამ თავის მიზნებისთვის „ჩანერა“ (ფიქსაცია) გულისხმობს ხმის ან/და გამოსახულების ფიქსირებას რაიმე ობიექტური ფორმით, რაც ტექნიკური მოწყობილობების გამოყენებით მათი აღქმის, რეპროდუცირების ან გადაცემის საშუალებას იძლევა.

- (c) საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახადონ მათი შესრულების ჩანაწერი გაყიდვის ან საკუთრების სხვა ფორმით გადაცემის გზით;
- (d) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი შესრულების ჩანაწერის გადაცემა სადენიანი ან უსადენო კავშირგაბმულობის მეშვეობით, ისე, რომ ის ხელმისაწვდომი იყოს საზოგადოების წევრებისთვის მათ მიერ არჩეულ დროს და ადგილიდან;
- (e) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი შესრულების გადაცემა უკაბელო საშუალებებით და საზოგადოებისთვის მიწოდება გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მოცემული შესრულება წარმოადგენს ეთერში ადრე გადაცემულ ან ჩანერილ შესრულებას.

მუხლი 156

ფონოგრამების დამამზადებლები

თითოეული მხარე ანიჭებს ფონოგრამების დამამზადებლებს განსაკუთრებულ უფლებას:

- (a) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი ფონოგრამების პირდაპირი ან არაპირდაპირი, დროებითი ან მუდმივი, ნებისმიერი საშუალებითა და ფორმით, მთლიანი ან ნაწილობრივი რეპროდუცირება;

(b) საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახადონ მათი ფონოგრამები, მათ შორის ფონოგრამის ასლები, გაყიდვის ან საკუთრების სხვა ფორმით გადაცემის გზით;
(c) ნება დართონ ან აკრძალონ მათი ფონოგრამის გადაცემა სადენიანი ან უსადენო კავშირგაბმულობის საშუალებით ისე, რომ ის ხელმისაწვდომი იყოს საზოგადოების წევრებისთვის მათ მიერ არჩეულ დროს და ადგილიდან.

მუხლი 157

მაუწყებლობის ორგანიზაციები

თითოეული მხარე ანიჭებს მაუწყებლობის ორგანიზაციას განსაკუთრებულ უფლებას ნება დართოს ან აკრძალოს:

- (a) მათი გადაცემის ჩანერა;
- (b) მათი გადაცემის ჩანაწერის რეპროდუცირება;
- (c) მათი გადაცემის ჩანაწერის საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომობა სადენიანი ან უსადენო კავშირგაბმულობის საშუალებით,

(d) მათი გადაცემის ხელახალი გადაცემა უსადენო საშუალებებით და ასევე საჯარო გადაცემა ადგილებში, სადაც შესვლა ფასიანია.

მუხლი 158

მაუწყებლობა და საზოგადოებისთვის მიწოდება

1. თითოეული მხარე ადგენს უფლებას იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას მომხმარებლის მიერ სათანადო ერთჯერადი ჰონორარის გადახდა, თუ მოგების მიღების მიზნით გამოცემული ფონოგრამა ან ასეთ ფონოგრამაზე ჩანერილი ნაწარმოები გამოიყენება ეთერში გადასაცემად უსადენო კავშირგაბმულობის მეშვეობით ან საჯარო გადაცემის ნებისმიერი სახით და ამასთან, უზრუნველყოფილ იქნას აღნიშნული ჰონორარის განაწილება შესაბამის შემსრულებლებსა და ფონოგრამის დამამზადებლებს შორის.
2. თითოეული მხარე უფლებამოსილია, შემსრულებლებსა და ფონოგრამის დამამზადებლებს შორის შეთანხმების არარსებობის შემთხვევაში დაადგინოს მათ შორის ჰონორარის განაწილების პირობები.

მუხლი 159

დაცვის ვადა

1. ლიტერატურის და ხელოვნების ნაწარმოების ავტორის უფლებები ბერნის კონვენციის მე-2 მუხლის თანახმად მოქმედებს ავტორის სიცოცხლეში და მისი გარდაცვალებიდან 70 წლის შემდეგ მიუხედავად იმისა, თუ როდის გახდა კანონიერად ნაწარმოები საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი.
2. ტექსტის მქონე მუსიკალური ნაწარმოების დაცვის მოქმედების ვადა იწურება ავტორთაგან უკანასკნელი ავტორის გარდაცვალებიდან 70 წლის შემდეგ მიუხედავად იმისა, არიან თუ არა ეს პირები მითითებული თანაავტორებად; ეს პირები არიან: ტექსტის ავტორი და მუსიკალური ნაწარმოების ავტორი თუ ორივეს წვლილი მიმართული იყო მოცემული ტექსტიანი მუსიკალური კომპოზიციის შესაქმნელად.
3. შემსრულებლის უფლება იწურება შესრულების თარიღიდან არანაკლებ 50 წლის გასვლის შემდეგ, თუმცა:

(a) თუ ამ ვადაში შესრულების ჩანაწერი, არა ფონოგრამის სახით, გამოცემის ან საზოგადოებისთვის მიწოდების გზით კანონიერად ხელმისაწვდომი გახდა, უფლებები იწურება აღნიშნული ფაქტებიდან ერთ-ერთის პირველად დადგომიდან 50 წლის შემდეგ,

(b) თუ ამ ვადაში ფონოგრამაზე ჩაწერილი შესრულება გამოცემის ან საზოგადოებისათვის მიწოდების გზით კანონიერად ხელმისაწვდომი გახდა, უფლებები იწურება აღნიშნული ფაქტებიდან ერთ-ერთის პირველად დადგომიდან 70 წლის შემდეგ.

4. ფონოგრამის დამამზადებლის უფლებები იწურება ჩაწერიდან არანაკლებ 50 წლის შემდეგ. თუმცა:

(a) თუ ამ ვადაში ფონოგრამა გამოცემის ან საზოგადოებისათვის მიწოდების გზით კანონიერად ხელმისაწვდომი გახდა, აღნიშნული უფლებები იწურება პირველი კანონიერი გამოცემიდან არანაკლებ 70 წლის შემდეგ. თუ ზემოთ მითითებულ ვადაში არ მომხდარა კანონიერი გამოცემა და თუ ამ ვადაში ფონოგრამა კანონიერად იქნა მიწოდებული საზოგადოებისათვის, აღნიშნული უფლებები იწურება პირველად საჯარო გაცნობის თარიღიდან არანაკლებ 70 წლის შემდეგ;

(b) თუ ფონოგრამის მართლზომიერად გამოცემის ან საზოგადოებისთვის მიწოდებიდან 50 წლის შემდეგ, ფონოგრამის დამამზადებელი გასაყიდად არ სთავაზობს ფონოგრამის ასლების საკმარის რაოდენობას ან არ ხდის მას საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომს, შემსრულებელმა შეიძლება შეწყვიტოს ხელშეკრულება, რომლის ძალითაც მან გადასცა მისი შესრულების ჩანაწერზე უფლებები ფონოგრამის დამამზადებელს.

5. მაუწყებლობის ორგანიზაციების უფლებები იწურება მაუწყებლობის პირველად გადაცემიდან არანაკლებ 50 წლის შემდეგ, მიუხედავად იმისა, გადაცემა ხდება სადენით თუ უსადენო გზით, საკაბელო ან სატელიტური კავშირის ჩათვლით.
6. ამ მუხლით გათვალისწინებული ვადების ათვლა იწყება იმ წელიწადის შემდგომი წლის პირველი იანვრიდან, როდესაც დადგა იურიდიული ფაქტი, რომელიც მოცემული ვადების ათვლის დაწყების საფუძველია.

მუხლი 160

ტექნოლოგიური საშუალებების დაცვა

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს შესაბამის სამართლებრივ დაცვას ნებისმიერი ეფექტური ტექნოლოგიური საშუალებების გვერდის ავლის წინააღმდეგ, რომელსაც პირი ახორციელებს განზრახ ან გაუფრთხილებლად, და მისი ქმედება ემსახურება ზემოაღნიშნულ მიზანს.

2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს შესაბამის სამართლებრივ დაცვას შემოსავლების მიღების მიზნით იმ მოწყობილობის, პროდუქტის ან კომპონენტის დამზადების, იმპორტის, გავრცელების, გაყიდვის, გაქირავების, გაყიდვის ან გაქირავების მიზნით რეკლამირების, შენახვის, ან მომსახურების განევის წინააღმდეგ, რომელიც:
- (a) წახალისებულია, რეკლამირებულია ან ბაზარზეა შეთავაზებული ნებისმიერი ეფექტური ტექნოლოგიური საშუალებების გვერდის ავლის მიზნით;
 - (b) გააჩნია მხოლოდ შეზღუდული კომერციული მნიშვნელობა ან გამოყენება, გარდა ნებისმიერი ეფექტური ტექნოლოგიური საშუალებების გვერდის ავლის მიზნებისა; ან
 - (c) შექმნილია, წარმოებულია, გადაკეთებულია ან განკუთვნილია ნებისმიერი ეფექტური ტექნოლოგიური საშუალებების გვერდის ავლის მიზნით.
3. წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის ტერმინი „ტექნოლოგიური საშუალებები“ გულისხმობს ნებისმიერ ტექნოლოგიას, მოწყობილობას ან კომპონენტს, რომელთა ნორმალურად ფუნქციონირების დროს აღკვეთილია ან იზღუდება მოქმედებები ნაწარმოებებთან ან სხვა ობიექტებთან მიმართებაში, რომლებიც ადგილობრივი კანონმდებლობით არ არის ნებადართული ნებისმიერი საავტორო ან მომიჯნავე უფლებების მფლობელის მიერ. ტექნოლოგიური საშუალება ქმედითად ჩაითვლება, თუ დაცული ნაწარმოების ან სხვა ობიექტის გამოყენებისას უფლებათა მფლობელი მასთან წვდომას აკონტროლებს იმ დაცვითი პროცესების მეშვეობით (დაშიფრვის, კოდირების, კოპირების შეზღუდვისა და სხვა გზით), რომლებიც ემსახურება დაცვის მიზანს.

მუხლი 161

უფლებების მართვის ინფორმაციის დაცვა

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს შესაბამის სამართლებრივ დაცვას ნებისმიერი პირისგან, რომელიც ნებართვის გარეშე განზრახ ახორციელებს ნებისმიერ შემდეგ ქმედებას:

(a) ნებისმიერი ელექტრონული უფლებების მართვის ინფორმაციის ნაშლა ან შეცვლა; ან

(b) წინამდებარე შეთანხმებით დაცული ნაწარმოების ან სხვა ობიექტის გავრცელება, გავრცელების მიზნით იმპორტი, მაუწყებლობა, საჯარო გადაცემა ან საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომად ქცევა, საიდანაც ელექტრონული უფლებების მართვის ინფორმაცია უნებართვოდ არის ნაშლილი ან შეცვლილი, როდესაც ასეთმა პირმა იცოდა ან სათანადო საფუძველი ჰქონდა სცოდნოდა, რომ ეს ქმედება იწვევს, შესაძლებელს ხდის, ხელს უწყობს, ან მალავს ადგილობრივი კანონმდებლობით დადგენილ ნებისმიერ საავტორო ან მომიჯნავე უფლებათა დარღვევას.

2. წინამდებარე თავის მიზნებისთვის ტერმინი „უფლებების მართვის ინფორმაცია“ გულისხმობს უფლებათა მფლობელების მიერ მიწოდებულ ნებისმიერ ინფორმაციას, რომლის საშუალებით ხორციელდება ამ თავით განსაზღვრული ნაწარმოების ან სხვა ობიექტის ავტორის ან სხვა უფლებათა მფლობელის იდენტიფიცირება, ან ინფორმაციას ნაწარმოების სხვა ობიექტის გამოყენების პირობების შესახებ, აგრეთვე ნებისმიერი ციფრები და კოდები, რომლებშიც მოცემულია ასეთი ინფორმაცია. პირველი პუნქტი გამოიყენება იმ შემთხვევებში, როდესაც ამ ინფორმაციის ნებისმიერი ელემენტი აღნიშნულია ნაწარმოების ან ამ თავით დაცული სხვა ობიექტის ასლზე ან ჩნდება მისი საჯარო გაცნობის დროს.

მუხლი 162

გამონაკლისები და შეზღუდვები

1. თითოეული მხარე უფლებამოსილია მხარეთა მიერ ხელმოწერილი კონვენციების და საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად დაადგინოს შეზღუდვები ან გამონაკლისები ამ შეთანხმების 154-159 მუხლებით გათვალისწინებულ უფლებებთან დაკავშირებით მხოლოდ გარკვეულ, განსაკუთრებულ შემთხვევებში იმ პირობით, რომ ასეთი შეზღუდვები ხელს არ შეუშლის ნაწარმოების ნორმალურ გამოყენებას და უსაფუძვლოდ არ შელახავს უფლებების მფლობელთა კანონიერ ინტერესებს.

2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ამ შეთანხმების 155-158 მუხლებით გათვალისწინებული დროებითი რეპროდუცირების განხორციელებას, რომელიც არის დროებითი და შემთხვევითი ქმედება, წარმოადგენს ტექნიკური პროცესის აუცილებელ და მნიშვნელოვან ნაწილს და მისი ერთადერთი მიზანია:

- (a) მესამე პირებს შორის შუალედური გამოყენებისას ქსელში გადაცემა, ან
- (b) კანონიერი გამოყენება ნაწარმოების ან სხვა ობიექტისა, რომელსაც არ აქვს დამოუკიდებელი კომერციული მნიშვნელობა და რომელზეც არ ვრცელდება ამ შეთანხმების 155-158 მუხლებით დადგენილი რეპროდუცირების უფლება.

მუხლი 163

ავტორების უფლება სახვითი ხელოვნების ნაწარმოების ხელახალი გაყიდვისას

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს ხელოვნების ნაწარმოების ორიგინალის ავტორის სასარგებლოდ ხელახალი გაყიდვის უფლების ხელშეუვალ უფლებად განსაზღვრას, რომელიც არ შეიძლება იქნას გასხვისებული, თუნდაც წინასწარ, იმისათვის, რომ ავტორის მიერ ნაწარმოების პირველად გასხვისების შემდეგ, ავტორმა მიიღოს გასაყიდი ფასის შესაბამისი პონორარი ნაწარმოების ნებისმიერი ხელახალი გაყიდვისას.

2. პირველ პუნქტში მითითებული უფლება გამოყენებული უნდა იქნას ყველა ხელახალი გაყიდვის შემთხვევაში, რომელშიც ჩართულნი არიან გამყიდველები, მყიდველები, სახელოვნებო ბაზარზე მოქმედი პროფესიონალი შუამავლები, როგორცაა სამხატვრო სალონები, სახვითი ხელოვნების გალერეები და ზოგადად სახვითი ხელოვნების ნაწარმოებების დილერები.
3. თითოეულმა მხარემ შეიძლება დაადგინოს, რომ პირველ პუნქტში მითითებული უფლება არ გავრცელდეს ხელახალი გაყიდვის იმ შემთხვევებზე, სადაც გამყიდველს უშუალოდ ავტორისგან აქვს მიღებული ნაწარმოები ხელახალ გაყიდვამდე სამ წელზე ნაკლები პერიოდით ადრე და ხელახალი გაყიდვის ფასი არ აღემატება გარკვეულ მინიმალურ თანხას.
4. ჰონორარი გადაიხდება გამყიდველის მიერ. თითოეულმა მხარემ შეიძლება დაადგინოს, რომ მე-2 პუნქტში მითითებული ერთ-ერთი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, გამყიდველის გარდა, უნდა იყოს ერთპიროვნულად პასუხისმგებელი ან გამყიდველთან ერთად იზიარებდეს ჰონორარის გადახდის ვალდებულებას.
5. დადგენილი სამართლებრივი დაცვა შეიძლება მოთხოვნილი იქნას მხარის მიერ დაშვებულ ფარგლებში იქ, სადაც ეს დაცვა მოითხოვება. ჰონორარის შეგროვების პროცედურა და ოდენობა უნდა განისაზღვროს ადგილობრივი კანონმდებლობით.

მუხლი 164

თანამშრომლობა უფლებების კოლექტიური მართვის დარგში

მხარეები უნდა ესწრაფვოდნენ კოლექტიური მართვის შესაბამის საზოგადოებებთან დიალოგისა და თანამშრომლობისკენ, მხარეთა ტერიტორიებზე ნაწარმოებების და სხვა დაცული ობიექტების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობისა და ასეთი ნაწარმოებებისა და სხვა დაცული ობიექტების გამოყენებისათვის საავტორო ჰონორარების გადარიცხვის მიზნით.

ქვენაწილი 2

სასაქონლო ნიშნები

მუხლი 165

საერთაშორისო შეთანხმებები

მხარეები განამტკიცებენ მათ მიერ აღებულ ვალდებულებას:

- (a) ნიშნების საერთაშორისო რეგისტრაციის შესახებ მადრიდის შეთანხმების ოქმის მიმართ,
- (b) ნიშნების რეგისტრაციისათვის განკუთვნილი საქონლისა და მომსახურების საერთაშორისო კლასიფიკაციის შესახებ ნიცის შეთანხმების მიმართ.

მუხლი 166

რეგისტრაციის პროცედურა

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს სასაქონლო ნიშნების რეგისტრაციის სისტემას, რომლის ფარგლებშიც სასაქონლო ნიშნების შესაბამისი უწყების მიერ მიღებული ყოველი საბოლოო უარყოფითი გადაწყვეტილება უნდა იყოს სათანადოდ დასაბუთებული და წერილობით უნდა ეცნობოს განმცხადებელს.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს სასაქონლო ნიშნების განაცხადების გასაჩივრების შესაძლებლობას. ასეთი გასაჩივრების პროცედურები უნდა ეფუძნებოდეს შეკიბრებითობის პრინციპს.
3. მხარეები უზრუნველყოფენ სასაქონლო ნიშნებზე განაცხადებისა და რეგისტრირებული ნიშნების ელექტრონულ მონაცემთა ბაზის საჯარო ხელმისაწვდომობას.

მუხლი 167

საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნები

თითოეული მხარე აღასრულებს საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნების დაცვას პარიზის კონვენციის *niz* მუხლისა და TRIPS-ის შეთანხმების მე-16 მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად და ამასთან, მას შეუძლია გაითვალისწინოს სამრეწველო საკუთრების დაცვის პარიზის კავშირისა და ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის (ისმო) გენერალური ასამბლეის მიერ ისმოს წევრი ქვეყნების ოცდამეთოთხმეტე სხდომაზე (1999 წლის სექტემბერი) მიღებული ერთობლივი რეკომენდაცია საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნების დაცვის დებულებებთან დაკავშირებით.

მუხლი 168

სასაქონლო ნიშანზე მინიჭებული უფლებების გამონაკლისები

თითოეული მხარე უზრუნველყოფს შეზღუდული სახის ისეთ გამონაკლისებს სასაქონლო ნიშანზე მინიჭებულ უფლებებზე, როგორიცაა აღწერილობითი დასახელებების კეთილსინდისიერი გამოყენება, გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვა 176-ე მუხლის შესაბამისად, ან სხვა შეზღუდული გამონაკლისები იმ პირობით, თუ მხედველობაში იქნება მიღებული სასაქონლო ნიშნის მფლობელისა და მესამე პირთა კანონიერი ინტერესები.

ქვენანილი 3

გეოგრაფიული აღნიშვნები

მუხლი 169

მოქმედების სფერო

1. წინამდებარე ქვენანილი არეგულირებს იმ გეოგრაფიული აღნიშვნების აღიარებასა და დაცვას, რომლებიც წარმოშობილია მხარეთა ტერიტორიებიდან.
2. იმისათვის, რომ ერთი ხელშემკვრელი მხარის გეოგრაფიულ აღნიშვნას მიენიჭოს დაცვა მეორე ხელშემკვრელი მხარის მიერ, ის უნდა ფარავდეს ამ შეთანხმების 170-ე მუხლში მითითებული ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით განსაზღვრულ პროდუქციას.

მუხლი 170

დადგენილი გეოგრაფიული აღნიშვნები

1. ევროკავშირმა, შეისწავლა რა „საქართველოს კანონი საქონლის ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის შესახებ“ მიღებული 1999 წლის 22 აგვისტოს, ასკვნის, რომ ეს კანონი შეესაბამება ამ შეთანხმების XVII-A დანართში მითითებულ პირობებს.

2. საქართველომ, შეისწავლა რა ევროკავშირის საბჭოს 1991 წლის 10 ივნისის რეგულაცია (EEC) N1601/91, რომელიც ადგენს არომატიზებული ღვინოების, არომატიზებულ ღვინოებზე დაფუძნებული სასმელების და არომატიზებული ღვინოპროდუქტების კოქტეილების განსაზღვრის, აღწერის და წარმოდგენის ზოგად წესებს, 2006 წლის 20 მარტის სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების და ადგილწარმოშობის დაცვის შესახებ ევროკავშირის საბჭოს რეგულაციის (EC) N510/2006, იმპლემენტაციის წესებით, რომელიც შეეხება ევროკავშირში სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების რეგისტრაციას, კონტროლს და დაცვას, 2007 წლის 22 ოქტომბრის ევროკავშირის საბჭოს რეგულაციის (EC) N1234/2007 II ნაწილის II კარის I თავის I სექცია, რომელიც შეეხება სასოფლო სამეურნეო ბაზრების საერთო მოწყობას და სოფლის მეურნეობის ზოგიერთი პროდუქტის სპეციალურ დებულებებს (ერთიანი ბაზრის ორგანიზების რეგულაცია), ევროპის პარლამენტისა და ევროკავშირის საბჭოს 2008 წლის 15 იანვრის რეგულაცია (EC) N 110/2008, რომელიც შეეხება სპირტიანი სასმელების გეოგრაფიული აღნიშვნების განსაზღვრას, აღწერას, წარმოდგენას, ეტიკეტირებას და დაცვას, ასევე, რომ ეს კანონები, წესები და პროცედურები შეესაბამება ამ შეთანხმების XVII-A დანართში მითითებულ პირობებს.

3. საქართველო, დაასრულა რა გასაჩივრების პროცედურა ამ შეთანხმების დანართში XVII-BB მითითებული კრიტერიუმების შესაბამისად, შეისწავლა რა ამ შეთანხმების XVII-C დანართში მოცემული ევროკავშირის გეოგრაფიული აღნიშვნებით დაცული სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების მონაცემები და ღვინოების, სპირტიანი სასმელებისა და არომატიზებული ღვინოების გეოგრაფიული აღნიშვნები, რომლებიც მოცემულია ამ შეთანხმების XVII-D დანართში, რომლებიც რეგისტრირებულია ევროკავშირის მიერ ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული კანონმდებლობით, იღებს ვალდებულებას, დაიცვას ეს გეოგრაფიული აღნიშვნები წინამდებარე ქვენაწილით განსაზღვრულ დონეზე.
4. ევროკავშირი, დაასრულა რა გასაჩივრების პროცედურა ამ შეთანხმების XVII-B დანართში მითითებული კრიტერიუმების შესაბამისად, შეისწავლა რა საქართველოს გეოგრაფიული აღნიშვნებით დაცული სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების მონაცემები, რომლებიც მოცემულია ამ შეთანხმების XVII-C დანართში და ღვინოების, არომატიზებული ღვინოების და სპირტიანი სასმელების გეოგრაფიული აღნიშვნები, რომლებიც მოცემულია ამ შეთანხმების XVII-D დანართში, რომლებიც რეგისტრირებულია საქართველოს მიერ პირველი პუნქტით განსაზღვრული კანონმდებლობის შესაბამისად, იღებს ვალდებულებას, დაიცვას ეს გეოგრაფიული აღნიშვნები წინამდებარე ქვენაწილით განსაზღვრულ დონეზე.

5. ევროკავშირსა და საქართველოს შორის „სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვის შესახებ შეთანხმების“ მე-11 მუხლით შექმნილი ერთობლივი კომიტეტის გადანაცვეტილებები, რომლებიც ეხება ამავე შეთანხმების III და IV დანართების ცვლილებას, რომელიც მიღებულია წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლამდე, მიჩნეულ იქნება გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტის მიერ მიღებულ გადანაცვეტილებებად, იმავე III და IV დანართებში დამატებული გეოგრაფიული აღნიშვნები კი მიჩნეულ იქნება ამ შეთანხმების XVII-C და XVII-D დანართების ნაწილად. შესაბამისად, მხარეები იცავენ ზემოაღნიშნულ გეოგრაფიულ აღნიშვნებს, როგორც წინამდებარე შეთანხმებით დადგენილ გეოგრაფიულ აღნიშვნებს.

მუხლი 171

ახალი გეოგრაფიული აღნიშვნების დამატება

1. მხარეები თანხმდებიან ამ შეთანხმების XVII-C და XVII-D დანართებში ახალი გეოგრაფიული აღნიშვნების დამატების შესაძლებლობაზე შეთანხმების 179-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული პროცედურის მიხედვით მას შემდეგ, რაც დასრულდება ამ შეთანხმების 170-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტებით გათვალისწინებული გასაჩივრებისა და მონაცემების შესწავლის პროცედურები ორივე მხარისთვის მისაღები შედეგით.

2. მხარე არ არის ვალდებული დაიცვას როგორც გეოგრაფიული აღნიშვნა ის სახელი, რომელიც წინააღმდეგობაში მოდის მცენარის ან ცხოველის ჯიშის სახელთან, რის შედეგადაც, შესაძლოა მომხმარებელს მცდარი წარმოდგენა შეექმნას პროდუქტის ნამდვილი წარმოშობის შესახებ.

მუხლი 172

გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვის ფარგლები

1. ამ შეთანხმების XVII-C და XVII-D დანართებში მოცემული, ასევე, ამ შეთანხმების 171-ე მუხლის შესაბამისად დამატებული გეოგრაფიული აღნიშვნები დაცულია შემდეგი შემთხვევებისაგან:
 - (a) დაცული სახელის ნებისმიერი პირდაპირი ან არაპირდაპირი ფორმით კომერციული გამოყენება:
 - (i) ისეთ მსგავს პროდუქტებთან მიმართებაში, რომელიც არ შეესაბამება დაცული სახელის მქონე პროდუქტის მონაცემებს,
 - (ii) თუ ამგვარი გამოყენებით ხდება გეოგრაფიული აღნიშვნის რეპუტაციით სარგებლობა;

- (b) ნებისმიერი არასწორი გამოყენება, იმიტაცია ან მიბაძვა²⁸ იმ შემთხვევაშიც კი, თუ პროდუქტის ნამდვილი წარმოშობა მითითებულია, ან თუ დაცული სახელი ნათარგმნია ან მას თან ახლავს ისეთი სიტყვები, როგორიცაა “სტილი”, “ტიპი”, “მეთოდი”, “წარმოებული”, “იმიტაცია”, “არომატი”, “მსგავსი” ან მსგავსი სიტყვები;
- (c) ნებისმიერი სხვა ყალბი ან შეცდომაში შემყვანი აღნიშვნა პროდუქტის წარმომავლობის, წარმოშობის, სახეობის ან განსაკუთრებული ხარისხის შესახებ, განთავსებული შიდა ან გარე შეფუთვაზე, სარეკლამო მასალაზე ან პროდუქტთან დაკავშირებულ დოკუმენტაციაში და პროდუქტის მოთავსება ისეთ კონტეინერში, რომელმაც შესაძლოა არასწორი შთაბეჭდილება შექმნას მისი წარმოშობის შესახებ;
- (d) ნებისმიერი სხვა ქმედება, რამაც შესაძლოა მომხმარებელი შეცდომაში შეიყვანოს პროდუქტის ნამდვილ წარმოშობასთან დაკავშირებით.

2. თუ გეოგრაფიული აღნიშვნები მთლიანად ან ნაწილობრივ წარმოადგენს ომონიმებს, დაცვა გავრცელდება თითოეულ აღნიშვნაზე იმ პირობით, თუ იგი გამოიყენებოდა კეთილსინდისიერად, ადგილობრივი და ტრადიციული გამოყენების წესების და აღრევის რისკის გათვალისწინებით. TRIPS-ის შეთანხმების 23-ე მუხლის მოთხოვნებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე ხელშემკვრელი მხარეები ერთობლივად დაადგენენ გამოყენების პრაქტიკულ პირობებს, რომელთა თანახმადაც მოხდება ომონიმური გეოგრაფიული აღნიშვნების ერთმანეთისაგან გარჩევა იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა დაინტერესებული მწარმოებელი ჩაყენებული იქნება თანაბარ პირობებში და მომხმარებელი არ იქნება შეცდომაში შეყვანილი. ომონიმური დასახელება, რომელსაც შეცდომაში შეჰყავს მომხმარებელი იმასთან დაკავშირებით, რომ პროდუქტი სხვა ტერიტორიიდან არის წარმოშობილი, არ უნდა დარეგისტრირდეს, მაშინაც კი, თუ ეს დასახელება სწორია და წარმოადგენს პროდუქტის წარმოშობის კონკრეტულ ტერიტორიას, რეგიონს ან ადგილს.

²⁸ მიბაძვად ჩაითვლება კერძოდ იმ პროდუქტების რაიმე ფორმით გამოყენება, რომლებიც წარმოდგენილია HS-ის (ჰარმონიზებული სისტემა) 20.09 სათაურის ქვეშ თუმცა მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ პროდუქტი წარმოადგენს ამ სისტემის 22.04 სათაურით გათვალისწინებულ ღვინოებს, 22.05 სათაურით გათვალისწინებულ არომატიზებულ ღვინოებს და 22.08 სათაურით გათვალისწინებულ სპირტიან სასმელებს.

3. თუ მხარე მესამე ქვეყანასთან მოლაპარაკებათა კონტექსტში შესთავაზებს მესამე ქვეყნის გეოგრაფიული აღნიშვნის დაცვას და ეს დასახელება მეორე მხარის გეოგრაფიული აღნიშვნის ომონიმურია, ამ უკანასკნელ მხარეს ეცნობება აღნიშნულის შესახებ და მიეცემა თავისი აზრის გამოთქმის შესაძლებლობა მანამ, სანამ აღნიშნულ დასახელებაზე გავრცელდება დაცვა.

4. წინამდებარე ქვენაწილის არც ერთი პუნქტი არ ავალდებულებს მხარეს დაიცვას მეორე მხარის ის გეოგრაფიული აღნიშვნა, რომელიც არ ან აღარ არის დაცული წარმოშობის ქვეყანაში. მხარეები ერთმანეთს შეატყობინებენ, თუ გეოგრაფიულ აღნიშვნას შეუწყდება დაცვა წარმოშობის ქვეყანაში.

მუხლი 173

გეოგრაფიული აღნიშვნების ტრანსკრიპციის დაცვა

1. წინამდებარე ქვენაწილის შესაბამისად დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნები, რომლებიც შესრულებულია ქართული ან ისეთი არალათინური ანბანით, რომელიც გამოიყენება ოფიციალურად ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში, ექვემდებარება დაცვას მათ ლათინურ ტრანსკრიპციასთან ერთად. ეს ტრანსკრიპცია შეიძლება ასევე გამოყენებულ იქნას პროდუქტის ეტიკეტირებისთვის.
2. წინამდებარე ქვენაწილის შესაბამისად დაცული ლათინური ანბანით შესრულებული გეოგრაფიული აღნიშვნები იმავე წესით ექვემდებარება დაცვას ქართული და ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში ოფიციალურად მოქმედი სხვა არალათინური ანბანების ტრანსკრიპციებთან ერთად. ეს ტრანსკრიპცია შეიძლება ასევე გამოყენებულ იქნას პროდუქტის ეტიკეტირებისთვის.

მუხლი 174

გეოგრაფიული აღნიშვნების გამოყენების უფლება

1. წინამდებარე ქვენაწილით დაცული სახელის გამოყენება შესაძლებელია ნებისმიერი იმ მწარმოებლის მიერ, რომელსაც ბაზარზე გააქვს სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტები, ღვინო, არომატიზებული ღვინოები ან სპირტიანი სასმელები, რომლებიც შესაბამებიან შესაბამისი პროდუქტისათვის დადგენილ მოთხოვნებს.
2. მას შემდეგ, რაც გეოგრაფიულ აღნიშვნაზე გავრცელდება წინამდებარე ქვენაწილით გათვალისწინებული დაცვა, ასეთი დაცული სახელის გამოყენებისათვის საჭირო არ იქნება გამოყენების უფლების მქონე პირთა რეგისტრაცია ან მათ მიერ სხვა გადასახადის გადახდა.

მუხლი 175

დაცვის განხორციელება

მხარეები უზრუნველყოფენ ამ შეთანხმების 170-174 მუხლებით გათვალისწინებულ დაცვას საჯარო ორგანოების მიერ შესაბამისი ადმინისტრაციული მოქმედების განხორციელების გზით. ისინი ასევე განახორციელებენ ასეთ დაცვას დაინტერესებული მხარის მოთხოვნით.

მუხლი 176

ურთიერთობა სასაქონლო ნიშნებთან

1. მხარეები უარს იტყვიან სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციაზე, საკუთარი გადაწყვეტილების (*ex officio*) ან ნებისმიერი დაინტერესებული მხარის მოთხოვნის საფუძველზე თითოეული მხარის კანონმდებლობის შესაბამისად გააუქმებენ იმ სასაქონლო ნიშანს, რომელიც შეესაბამება ამ შეთანხმების 172-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ რომელიმე გარემოებას მსგავსი პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვასთან მიმართებაში იმ პირობით, თუ განაცხადი სასაქონლო ნიშნის რეგისტრაციის შესახებ წარდგენილ იქნა გეოგრაფიული აღნიშვნის რეგისტრაციასთან დაკავშირებით შესაბამის ტერიტორიაზე განაცხადის შეტანის შემდეგ.
2. ამ შეთანხმების 170-ე მუხლში მითითებული გეოგრაფიული აღნიშვნებისთვის დაცვის მინიჭების შესახებ განაცხადის წარდგენის თარიღად მიიჩნევა 2012 წლის 1 აპრილი.
3. ამ შეთანხმების 171-ე მუხლში მითითებული გეოგრაფიული აღნიშვნებისთვის რეგისტრაციის მოთხოვნის წარდგენის თარიღად მიიჩნევა მეორე მხარისთვის გეოგრაფიული აღნიშვნის დაცვასთან დაკავშირებით მოთხოვნის წარდგენის თარიღი.

4. მხარეებს არ ეკისრებათ ვალდებულება დაიცვან გეოგრაფიული აღნიშვნა, თუ კარგი რეპუტაციის მქონე ან საყოველთაოდ ცნობილი სასაქონლო ნიშნის შემთხვევაში ამგვარმა დაცვამ შესაძლოა შეცდომაში შეიყვანოს მომხმარებელი პროდუქტის ნამდვილ წარმოშობასთან დაკავშირებით.

5. მე-4 პუნქტისთვის ზიანის მიყენების გარეშე მხარეები დაიცავენ გეოგრაფიულ აღნიშვნებს იმ შემთხვევაშიც, თუ არსებობს უფრო ადრინდელი სასაქონლო ნიშანი. უფრო ადრინდელი სასაქონლო ნიშანი ნიშნავს ისეთ სასაქონლო ნიშანს, რომლის გამოყენებაც შეესაბამება ამ შეთანხმების 172-ე მუხლის პირველ პუნქტში მითითებულ რომელიმე გარემოებას და რომელზეც ერთ-ერთი მხარის ტერიტორიაზე შეტანილ იქნა განაცხადი, განხორციელდა რეგისტრაცია ან დამკვიდრებულ იქნა გამოყენების გზით, თუ ამის შესაძლებლობას იძლევა შესაბამისი ქვეყნის კანონმდებლობა, იმ თარიღამდე, ვიდრე მეორე მხარეს წარედგინა მოთხოვნა გეოგრაფიული აღნიშვნის დაცვასთან დაკავშირებით წინამდებარე ქვენაწილის შესაბამისად. ამგვარი სასაქონლო ნიშნის გამოყენება შეიძლება გაგრძელდეს ან განახლდეს გეოგრაფიული აღნიშვნისათვის დაცვის მინიჭების მიუხედავად იმ პირობით, თუ სასაქონლო ნიშნების შესახებ მხარის კანონმდებლობით არ არსებობს სასაქონლო ნიშნის გაუქმების ან ბათილად ცნობის საფუძველი.

მუხლი 177

ზოგადი წესები

1. წინამდებარე ქვენაწილი მოქმედებს მხარეთა მიერ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO) შეთანხმებით ნაკისრი უფლებებისა და ვალდებულებებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე.
2. ამ შეთანხმების 170-ე და 171-ე მუხლებში მითითებული პროდუქტის იმპორტი, ექსპორტი და ბაზარზე გატანა განხორციელდება იმპორტიორი მხარის ტერიტორიაზე მოქმედი კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების შესაბამისად.
3. ნებისმიერი საკითხი, რომელიც წარმოიშობა რეგისტრირებული პროდუქტის ტექნიკურ მონაცემებთან დაკავშირებით, გადაწყდება ამ შეთანხმების 179-ე მუხლის შესაბამისად შექმნილი ქვე-კომიტეტის მიერ.
4. წინამდებარე ქვენაწილის ფარგლებში დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნები შესაძლებელია გაუქმდეს მხოლოდ იმ მხარის მიერ, რომლის ტერიტორიაზეც წარმოიშვა ეს პროდუქტი.
5. წინამდებარე ქვენაწილში მითითებული პროდუქტის მონაცემები ისევე, როგორც მასში შეტანილი ნებისმიერი ცვლილება, დამტკიცდება იმ მხარის ორგანოთა მიერ, რომლის ტერიტორიაზეც წარმოიშვა ეს პროდუქტი.

მუხლი 178

თანამშრომლობა და გამჭვირვალობა

1. მხარეები უშუალოდ ან ამ შეთანხმების 179-ე მუხლის შესაბამისად შექმნილი ქვე-კომიტეტის მეშვეობით შეინარჩუნებენ კავშირს წინამდებარე ქვენაწილის იმპლემენტაციასთან და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საკითხზე. კერძოდ, მხარეს შეუძლია მეორე მხარისაგან მოითხოვოს ინფორმაცია პროდუქტის მონაცემებთან და მის მოდიფიკაციასთან დაკავშირებით და ასევე ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ კონტროლის მიზნებისათვის.
2. თითოეულ მხარეს შეუძლია საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახადოს მეორე მხარის წინამდებარე მუხლის შესაბამისად დაცული გეოგრაფიულ აღნიშვნები, მონაცემები ან მათი აღწერილობა და საკონტაქტო დეტალები კონტროლის მიზნებისთვის.

გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტი

1. მხარეები ქმნიან გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტს. მის შემადგენლობაში შედიან ევროკავშირის და საქართველოს წარმომადგენლები წინამდებარე ქვენაწილის განხორციელებაზე მონიტორინგისა და გეოგრაფიულ აღნიშვნებთან დაკავშირებით თანამშრომლობისა და დიალოგის გაძლიერების მიზნით. გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტი ანგარიშვალდებულია წინამდებარე შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის წინაშე.

2. გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტი გადანაცვეტილებებს იღებს კონსენსუსის წესით. ის თავად ადგენს საპროცედურო წესებს. ქვე-კომიტეტი შეიკრიბება ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნით, ევროკავშირში ან საქართველოში, მხარეთა შორის შეთანხმებით დადგენილ დროს, ადგილას და ფორმით (მათ შორის ვიდეოკონფერენციის ფორმით), მოთხოვნის წარდგენის დღიდან არაუგვიანეს 90 დღისა.

3. გეოგრაფიული აღნიშვნების ქვე-კომიტეტი ასევე უზრუნველყოფს წინამდებარე ქვენაწილის სათანადო ფუნქციონირებას და შესაძლოა განიხილოს მის განხორციელებასთან და მოქმედებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საკითხი. კერძოდ, ის პასუხისმგებელი იქნება შემდეგზე:

(a) ცვლილებების შეტანა ამ შეთანხმების 170-ე მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებში, რომლებიც ეხება მხარეთა ტერიტორიებზე მოქმედ კანონებს;

(b) ამ შეთანხმების XVII-C და XVII-D დანართების მოდიფიცირება, რომლებიც შეეხება გეოგრაფიულ აღნიშვნებს;

(c) ინფორმაციის გაცვლა გეოგრაფიულ აღნიშვნებთან დაკავშირებით მიღებული კანონებისა და შემუშავებული პოლიტიკის საკითხებზე და გეოგრაფიული აღნიშვნების სფეროში ნებისმიერ ისეთ საკითხზე, რომელიც საერთო ინტერესების საგანს წარმოადგენს;

(d) გეოგრაფიულ აღნიშვნებთან დაკავშირებით ინფორმაციის გაცვლა წინამდებარე ქვენაწილის შესაბამისად მათი დაცვის ღონისძიებების განხილვის მიზნით.

ქვენანილი 4

დიზაინი

მუხლი 180

საერთაშორისო შეთანხმებები

მხარეები ადასტურებენ 1999 წლის სამრეწველო დიზაინის საერთაშორისო რეგისტრაციის ჰააგის შეთანხმების ჟენევის აქტის მიმართ მათ მიერ ნაკისრ ვალდებულებებს.

მუხლი 181

რეგისტრირებული დიზაინის დაცვა

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს დამოუკიდებლად შექმნილი დიზაინის დაცვას, რომელსაც აქვს სიახლე და ორიგინალურია²⁹. ამგვარი დაცვა უზრუნველყოფილი უნდა იქნას რეგისტრაციის საშუალებით და წინამდებარე მუხლის დებულებების შესაბამისად განსაკუთრებულ უფლებას უნდა ანიჭებდეს რეგისტრირებული დიზაინის მფლობელს.

²⁹

წინამდებარე მუხლის მიზნებისთვის მხარემ შეიძლება გაითვალისწინოს, რომ ინდივიდუალური ხასიათის მქონე დიზაინი ორიგინალურია.

2. პროდუქტში ჩართული ან მისთვის გამოყენებული დიზაინი, რომელიც შედგენილი პროდუქტის ნაწილია, მიიჩნევა ახლად და ინდივიდუალურად მხოლოდ მაშინ:
 - (a) თუ იგი შედგენილ პროდუქტში ხილულია მისი ჩვეულებრივი გამოყენების დროს;
 - (b) ხილული ნიშნები თავისთავად აკმაყოფილებს სიახლისა და ინდივიდუალობის კრიტერიუმებს.
3. 2(a) პუნქტში გამოყენებული მნიშვნელობით „ჩვეულებრივი გამოყენება“ ნიშნავს საბოლოო მომხმარებლის მიერ გამოყენებას, გარდა ტექნიკური მომსახურებისა, მიმდინარე და აღდგენითი სარემონტო სამუშაოებისა.
4. რეგისტრირებული დიზაინის მფლობელს ენიჭება განსაკუთრებული უფლება, მესამე პირებს ნება დართოს ან აუკრძალოს სულ მცირე ასეთი პროდუქტის დამზადება, გასაყიდად შეთავაზება, გაყიდვა, იმპორტი, ექსპორტი, შენახვა ან ისეთი ნივთების გამოყენება, რომელიც გამოსახავს ან რომელშიც ჩართულია დაცული დიზაინი, როდესაც ასეთი ქმედებები ხორციელდება კომერციული მიზნებისთვის, ეწინააღმდეგება დიზაინის ჩვეულებრივ გამოყენებას ან არ შეესაბამება კეთილსინდისიერ სავაჭრო პრაქტიკას.

5. დაცვის ხანგრძლივობა უნდა იყოს 25 წელი, რომელიც აითვლება სარეგისტრაციო განაცხადის შემოტანის დღიდან ან ჰააგის სამრეწველო დიზაინების საერთაშორისო დეპონირების შესახებ შეთანხმების შესაბამისად დადგენილი თარიღიდან პარიზის კონვენციის დებულებათა შეუალაზხავად.

მუხლი 182

გამონაკლისები და შეზღუდვები

1. თითოეულ მხარეს შეუძლია დააწესოს შეზღუდული გამონაკლისები დიზაინის დაცვაზე იმ პირობით, თუ ეს გამონაკლისები დაუსაბუთებლად არ ეწინააღმდეგება დაცული დიზაინის ჩვეულებრივ გამოყენებას და უსაფუძვლოდ არ ლახავს დაცული დიზაინის მფლობელის კანონიერ ინტერესებს მესამე პირების კანონიერი ინტერესების გათვალისწინებით.
2. დიზაინის დაცვა არ უნდა გავრცელდეს ისეთ დიზაინზე, რომელიც არსებითად ტექნიკური ან ფუნქციონალური მოსაზრებებითაა განპირობებული. კონკრეტულად, დიზაინის უფლება არ უნდა მოიცავდეს პროდუქტის გამოსახულების ნიშნებს, რომლებიც აუცილებლად და ზუსტად უნდა მეორდებოდეს იმისათვის, რომ ამ დიზაინის მქონე პროდუქტის წარმოება იქნას ნებადართული ან რომლის მიმართაც ის გამოიყენება, როგორც მექანიკურად დაკავშირებული ან მასში, მის ირგვლივ ან საპირისპიროდ მოთავსებული, თან იმგვარად, რომ იგივე ფუნქციას ასრულებდეს.

მუხლი 183

კავშირი საავტორო უფლებებთან

მხარის საავტორო უფლებების შესახებ კანონით დიზაინი ასევე უნდა ექვემდებარებოდეს დაცვას მისი შექმნის ან ნებისმიერი ფორმით დაფიქსირების თარიღიდან. დაცვის მინიჭებისათვის ფარგლებსა და პირობებს, მათ შორის, ორიგინალურობის სათანადო ხარისხს, განსაზღვრავს თითოეული მხარე.

ქვენაწილი 5

პატენტები

მუხლი 184

საერთაშორისო შეთანხმებები

მხარეები ადასტურებენ მათ მიერ WIPO-ს საპატენტო კოოპერაციის შესახებ ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებს.

მუხლი 185

პატენტები და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა

1. მხარეები აღიარებენ ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის მინისტერიალის კონფერენციის მიერ 2001 წლის 14 ნოემბერს მიღებულ TRIPS-ის შეთანხმებასა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის თაობაზე დეკლარაციის მნიშვნელობას.
2. მხარეები პატივს სცემენ და ხელს შეუწყობენ 2003 წლის 30 აგვისტოს ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის გენერალური საბჭოს გადანყვეტილების განხორციელებას, რომელიც ეხება ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული დეკლარაციის მე-6 პუნქტს.

მუხლი 186

დამატებითი დაცვის მონმობა

1. მხარეები აღიარებენ, რომ მათ ტერიტორიებზე პატენტით დაცული სამედიცინო და მცენარეთა დაცვის პროდუქტები ბაზარზე მოხვედრამდე შეიძლება ექვემდებარებოდეს ადმინისტრაციული დაშვების პროცედურებს. ისინი აცნობიერებენ, რომ პერიოდი პატენტზე განაცხადის შეტანის მომენტიდან შესაბამის ბაზარზე პროდუქტის პირველად დაშვებამდე, როგორც ეს ამ მიზნებისთვის დადგენილია შესაბამისი კანონმდებლობით, შეიძლება ამცირებდეს პატენტით დაცვის ვადას.

2. თითოეული მხარე ანიჭებს დამატებითი ვადით დაცვას პატენტით დაცულ სამედიცინო ან მცენარეთა დაცვის იმ პროდუქტს, რომელიც ადმინისტრაციული დაშვების პროცედურას ექვემდებარება. ეს ვადა, შეესაბამება რა ამ მუხლის პირველი პუნქტის მეორე წინადადებაში მითითებულ ვადას, მცირდება ხუთი წლით.
3. მე-2 პუნქტში აღნიშნულის მიუხედავად, დაცვის დამატებითი ვადის ხანგრძლივობა არ შეიძლება აღემატებოდეს ხუთ წელს.
4. იმ სამედიცინო პროდუქტებისათვის, რომლებისთვისაც ჩატარდა პედიატრიული კვლევები, და სადაც ამ კვლევების შედეგები მითითებულია პროდუქტის შესახებ ინფორმაციაში, მხარეებმა უნდა დაადგინონ მე-2 პუნქტში მითითებული დაცვის ვადის დამატებით 6 თვით გაგრძელება.

მუხლი 187

სამედიცინო პროდუქტების ბაზარზე განთავსების ნებართვის მისაღებად წარდგენილი
მონაცემების დაცვა³⁰

1. მხარეები აცალიბებენ ყოვლისმომცველ სისტემას, რათა გარანტირებული იქნას იმ ინფორმაციის კონფიდენციალურობა, ფარულობა და არ გამოყენება, რომელიც წარდგენილია სამედიცინო პროდუქტის ბაზარზე განთავსების ნებართვის მიღების მიზნით.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს თავის შესაბამის კანონმდებლობაში, რომ ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც წარდგენილია სამედიცინო პროდუქტის ბაზარზე განთავსების ნებართვის მისაღებად, დარჩება კონფიდენციალური და დახურული მესამე პირებისათვის და ისარგებლებს არაკეთილსინდისიერი კომერციული გამოყენების წინააღმდეგ დაცვით.

³⁰ წინამდებარე მუხლი გამოიყენება საქართველოს მთავრობის 2009 წლის 22 ოქტომბრის N188 დადგენილების შეუღახავად, რომელიც ადგენს იმ ქვეყნებისა და შესაბამისი ორგანოების ნუსხას, რომლებზეც ვრცელდება საქართველოში ფარმაცევტული პროდუქტების გამარტივებული რეგისტრაციის რეჟიმი. ხსენებული დადგენილებით დამტკიცებული ნუსხა მოიცავს შემდეგ ქვეყნებს/ორგანიზაციებს: ევროპის წამლების სააგენტო, ავსტრალია, ავსტრია, ბელგია, ბულგარეთი, კანადა, კვიპროსი, ჩეხეთის რესპუბლიკა, გერმანია, დანია, ესტონეთი, ისლანდია, ირლანდია, იტალია, ფინეთი, საფრანგეთი, საბერძნეთი, უნგრეთი, იაპონია, კორეა, ლატვია, ლიტვა, ლუქსემბურგი, მალტა, ნიდერლანდები, ახალი ზელანდია, ნორვეგია, პოლონეთი, პორტუგალია, რუმინეთი, სლოვაკეთი, სლოვენია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია, გაერთიანებული სამეფო და ამერიკის შეერთებული შტატები.

3. ამ მიზნით არანაკლებ ექვსი წლის განმავლობაში, რომელიც აითვლება მოცემული სამედიცინო პროდუქტის რომელიმე ერთ-ერთ მხარეში ბაზარზე პირველად დაშვებიდან, თითოეული მხარე არ დაუშვებს, რომ სხვა განმცხადებლებმა ბაზარზე გაყიდონ იგივე ან მსგავსი პროდუქტი იმ განმცხადებლის ბაზარზე დაშვების ნებართვაზე დაყრდნობით, რომელმაც წარადგინა ცდებისა და კვლევების მონაცემები, თუ ამ განმცხადებელმა, რომელმაც წარმოადგინა ცდებისა და კვლევების მონაცემები, არ გასცა თანხმობა ამ მონაცემების გამოყენებაზე. წინამდებარე პერიოდის განმავლობაში ბაზარზე პირველად დაშვების უფლების მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ცდებისა და კვლევების მონაცემები ვერ იქნება გამოყენებული ნებისმიერი მომდევნო განმცხადებლის სასარგებლოდ, რომელიც მიზნად ისახავს ბაზარზე დაშვების უფლების მოპოვებას სამედიცინო პროდუქტზე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ პირველ განმცხადებელს გაცემული აქვს თანხმობა ამის თაობაზე.
4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით დადგენილი ექვსწლიანი ვადა გაგრძელდება მაქსიმუმ შვიდ წლამდე, თუ ნებართვის მიღებიდან პირველი ექვსი წლის განმავლობაში ძირითადი ნებართვის მფლობელი მიიღებს ნებართვას პრეპარატის ერთი ან მეტი ახალი სამკურნალო დანიშნულებით გამოყენებაზე, რომელიც ითვლება მნიშვნელოვანი კლინიკური უპირატესობის მქონედ მკურნალობის არსებულ მეთოდებთან შედარებით.
5. საქართველომ ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის მიერ დადგენილ ვადაში უნდა უზრუნველყოს საკუთარი კანონმდებლობის ევროკავშირის სამედიცინო პროდუქტების მონაცემების დაცვის მარეგულირებელ კანონმდებლობასთან შესაბამისობაში მოყვანა.

მუხლი 188

მონაცემთა დაცვა ბაზარზე განთავსების ნებართვის მისაღებად მცენარეთა დაცვის
საშუალებებისთვის

1. თითოეული მხარე ადგენს უსაფრთხოებისა და ეფექტიანობის მოთხოვნებს მცენარეთა დაცვის საშუალებების ბაზარზე განთავსების ნებართვის გაცემამდე.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მონაცემები, რომელებიც პირველად არის წარდგენილი განმცხადებლის მიერ მცენარეთა დაცვის საშუალებების ბაზარზე განთავსების ნებართვის მოსაპოვებლად, დაცული იქნება არაკეთილსინდისიერი კომერციული გამოყენებისაგან და არ იქნება გამოყენებული სხვა რომელიმე პირის სასარგებლოდ, რომელიც მიზნად ისახავს ბაზარზე განთავსების ნებართვის მიღებას, თუ არ არის წარმოდგენილი პირველი მფლობელის ცალსახა თანხმობა.
3. ბაზარზე დაშვების ნებართვის მოსაპოვებლად პირველად წარმოდგენილი ცდის ან კვლევის ანგარიში უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:
 - (a) აუცილებელი იყოს ნებართვის გასაცემად ან ნებართვაში შესწორების შესატანად იმისათვის, რომ დასაშვები იყოს მისი გამოყენება მცენარეთა სხვა კულტურების მიმართ, და
 - (b) სერტიფიცირებული იყოს ისე, რომ შეესაბამებოდეს კარგი ლაბორატორიული პრაქტიკის ან კარგი ექსპერიმენტული პრაქტიკის პრინციპებს.

4. მონაცემთა დაცვის პერიოდი უნდა განისაზღვროს სულ მცირე ათი წლის ვადით შესაბამის მხარეში პირველი ნებართვის გაცემიდან.

მუხლი 189

მცენარეთა ჯიშები

მხარეებმა უნდა დაიცვან უფლებები მცენარეთა ჯიშებზე მცენარეთა ახალი ჯიშების დაცვის საერთაშორისო კონვენციის შესაბამისად და ითანამშრომლონ ამ უფლებების წახალისებისა და აღსრულებისათვის.

ნაწილი 3

ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულება

მუხლი 190

ზოგადი ვალდებულებები

1. მხარეები ადასტურებენ TRIPS-ის ხელშეკრულების, კერძოდ მისი III ნაწილის მიმართ ნაკისრ ვალდებულებებს და უზრუნველყოფენ ამ ნაწილით განსაზღვრულ ხელშეწყობ ზომებს, პროცედურებსა და ქმედებებს, რომლებიც აუცილებელია ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულებისთვის³¹.
2. ხსენებული ხელშეწყობი ზომები, პროცედურები და ქმედებები სამართლიანი და თანასწორი უნდა იყოს და არ უნდა მოხდეს მათი უმიზეზოდ გართულება ან ხარჯებთან დაკავშირება, დროში შეზღუდვა ან უსაფუძვლოდ შეფერხება.

³¹ ? წინამდებარე ნაწილის მიზნებისთვის „ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების“ ცნება მოიცავს მინიმუმ შემდეგ უფლებებს: საავტორო უფლებას, საავტორო უფლებასთან დაკავშირებულ უფლებებს, მონაცემთა ბაზების შემქმნელის *sui generis* უფლებებს, ნახევრად გამტარი პროდუქტის ტოპოლოგიის შემქმნელის უფლებებს, სასაქონლო ნიშნებიდან გამომდინარე უფლებებს, დიზაინთან დაკავშირებულ უფლებებს, საპატენტო უფლებებს, დამატებითი დაცვის მონუმბიდან გამომდინარე უფლებების ჩათვლით, გეოგრაფიულ აღნიშვნებს, სასარგებლო მოდელთან დაკავშირებულ უფლებებს, მცენარეთა ჯიშებიდან გამომდინარე უფლებებს, საფირმო სახელწოდებებს იმ პირობით, თუ აღნიშნული განსაკუთრებული უფლებითაა დაცული ადგილობრივი კანონმდებლობით.

3. ხსენებული ხელშეწყობი ზომები და ქმედებები უნდა იყოს ეფექტიანი, თანაბომადი და მიმართული გადარწმუნებისკენ და მათი გამოყენება უნდა მოხდეს იმგვარად, რომ თავიდან იქნას აცილებული ლეგიტიმური ვაჭრობისათვის ბარიერების შექმნა და დადგენილი უსაფრთხოების ზომები არ უნდა უშვებდეს მათ ბოროტად გამოყენებას.

მუხლი 191

უფლებამოსილი განმცხადებლები

თითოეული მხარე აღიარებს შემდეგ პირებს, რომლებიც უფლებამოსილნი არიან მოითხოვონ წინამდებარე ნაწილში და TRIPS-ის ხელშეკრულების მე-3 ნაწილში მითითებული ზომების, პროცედურების და ქმედებების განხორციელება:

- (a) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მფლობელები შესაბამისი კანონმდებლობის შესაბამისად,
- (b) ყველა სხვა პირი, რომელიც უფლებამოსილია გამოიყენოს ხსენებული უფლებები, სახელდობრ ლიცენზიები, შესაბამისი კანონის მიხედვით და მისი დებულებებით ნებადართულის ფარგლებში;

(c) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების კოლექტიური მართვის ორგანიზაციები, რომლებიც მუდმივად არიან აღიარებულნი ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მფლობელთა წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილების მქონედ შესაბამისი კანონის მიხედვით და მისი დებულებებით ნებადართულის ფარგლებში,

(d) პროფესიული დაცვის ორგანიზაციები, რომლებიც მუდმივად არიან აღიარებულნი ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მფლობელთა წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილების მქონედ შესაბამისი კანონის მიხედვით და მისი დებულებებით ნებადართულ ფარგლებში.

ქვენაწილი 1

სამოქალაქო აღსრულება

მუხლი 192

მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის ღონისძიებები

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ თუნდაც საქმის წარმოებაში მიღებამდე კომპეტენტურ სასამართლოს შეეძლოს მხარის მიმართვის საფუძველზე, რომელმაც წარმოადგინა სათანადო მტკიცებულება, რომელიც ასაბუთებს, რომ მისი ინტელექტუალური საკუთრების უფლება დაირღვა ან შესაძლოა დაირღვეს, გამოიყენოს დაუყოვნებლივი და ეფექტური წინასწარი უზრუნველყოფის ღონისძიებები შესაბამისი მტკიცებულების შენარჩუნებისათვის, რომელიც დაკავშირებულია შესაძლო უფლების დარღვევასთან, ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დაცვის პრინციპით.
2. ასეთი ღონისძიებები შესაძლოა მოიცავდეს დეტალურ აღწერას ნიმუშის აღებით ან მის გარეშე, ან სავარაუდო კანონდარღვევით წარმოებული საქონლის და საჭიროების შემთხვევაში, ამ საქონლის წარმოებისა ან/და გასაღების პროცესში გამოყენებული ყველა მასალის, იარაღების/ხელსაწყოების და მათთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის ამოღებას. აღნიშნული ღონისძიებების გატარება შესაძლებელი უნდა იყოს მეორე მხარის მოსმენის გარეშეც, კერძოდ, თუ ნებისმიერი გაჭიანურება უფლებათა მფლობელს მიაყენებს აუნაზღაურებელ ზიანს ან თუ სახეზეა მტკიცებულების განადგურების აშკარა რისკი.

3. როდესაც მტკიცებულებების უზრუნველყოფის ღონისძიებები გამოყენებულია მეორე მხარის მოსმენის გარეშე, დაინტერესებულ მხარეებს დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოთ სულ მცირე აღნიშნული ღონისძიებების გამოყენების შემდგომ.

მუხლი 193

ინფორმაციის მიღების უფლება

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დარღვევასთან დაკავშირებული სამართალწარმოების დროს და მოსარჩელის სამართლიანი და დასაბუთებული მოთხოვნის შესაბამისად, სასამართლო უფლებამოსილი იყოს დაავალოს უფლებების დარღვევით წარმოებული საქონლის ან მომსახურების წარმოშობისა და გასაღების ქსელის თაობაზე ინფორმაციის წარმოდგენა დამრღვევს ან/და ნებისმიერ სხვა პირს, რომელიც:

- (a) დადგენილია, რომ ფლობს უკანონო საქონელს კომერციული მასშტაბით;
- (b) დადგენილია, რომ იყენებდა უკანონო მომსახურებებს კომერციული მასშტაბით;

(c) დადგენილია, რომ კომერციული მასშტაბით აწვდიდა უკანონო მომსახურებას, რომელიც გამოიყენებოდა მართლსაწინააღმდეგო ქმედებებში;

(d) „a“, „b“ და „c“ ქვეპუნქტებში განსაზღვრულ პირთა ინფორმაციაზე დაყრდნობით დადგენილია, რომ ის ჩაბმული იყო მოცემული საქონლის წარმოებაში, დამზადებასა და გასაღებაში ან მომსახურების განწევაში.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაცია საჭიროებისამებრ უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

(a) მწარმოებლების, დამამზადებლების, დისტრიბუტორების, მიმწოდებლების და საქონლის ან მომსახურების სხვა ადრინდელი მფლობელების, აგრეთვე საბითუმო და საცალო მოვაჭრეების (რომელთათვისაც განკუთვნილია მოცემული საქონელი/მომსახურება) სახელებსა და მისამართებს;

(b) ინფორმაციას წარმოებულ, დამზადებულ, მიწოდებულ, მიღებულ ან შეკვეთილ რაოდენობაზე, ასევე მოცემული საქონლის ან მომსახურების ფასებზე.

3. პირველი და მე-2 პუნქტები ვრცელდება იმ საკანონმდებლო ნორმების შეუღახავად, რომლებიც:

(a) უფლების მფლობელს ანიჭებს უფლებამოსილებას მიიღოს უფრო სრული ინფორმაცია;

- (b) არეგულირებს სამოქალაქო და სისხლის სამართლებრივ წარმოებაში გამოსაყენებელ ამ მუხლით გათვალისწინებულ ინფორმაციას;
- (c) არეგულირებს ინფორმაციაზე უფლების არასათანადო გამოყენებას;
- (d) იძლევა იმ ინფორმაციის მინოდებაზე უარის თქმის შესაძლებლობას, რომელმაც შესაძლოა აიძულოს პირველ პუნქტში მითითებული პირი, აღიაროს საკუთარი თავის ან ახლო ნათესავის მონაწილეობა ინტელექტუალური საკუთრების დარღვევაში; ან
- (e) არეგულირებს ინფორმაციის წყაროს კონფიდენციალურობის დაცვას ან პერსონალური მონაცემების დამუშავებას.

მუხლი 194

დროებითი ღონისძიებები

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ სასამართლოს შეეძლოს მოსარჩელის განცხადების საფუძველზე დაავალოს სავარაუდო დამრღვევ მხარეს ქმედების განხორციელება ან/და ქმედებისგან თავის შეკავება, რომელიც გამიზნულია ინტელექტუალური საკუთრების უფლების გარდაუვალი ხელყოფის შესაჩერებლად ან დროებით აუკრძალოს, სათანადო შემთხვევაში განმეორებადი ჯარიმის დაკისრების გამოყენებითაც კი, თუ ასეთი რამ კანონითაა გათვალისწინებული, ინტელექტუალური საკუთრების უფლების სავარაუდო დარღვევების გაგრძელება ან დაუქვემდებაროს ამგვარი ქმედების გაგრძელება გარკვეული გარანტიის წარმოდგენას, რომელიც უზრუნველყოფს უფლებათა მფლობელის კომპენსაციას. ამგვარი დროებითი უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება დაევალოს იგივე პირობებით შუამავალს, ვისი მომსახურებაც მესამე პირის მიერ გამოიყენება ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დარღვევისათვის.
2. დროებითი უზრუნველყოფის ღონისძიებით შეიძლება გაიცეს ბრძანება იმ საქონლის ამოღება/ჩამორთმევასა თუ მიწოდების შეჩერებაზე, რომელიც სავარაუდოდ არღვევს ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებს, რათა მოხდეს მათი სავაჭრო ბრუნვაში შეღწევის ან/და მათი სავაჭრო არხებში მოძრაობის აღკვეთა.

3. იმ შემთხვევაში, თუ სავარაუდო სამართალდარღვევა ჩადენილია მოგების მიღების მიზნით, მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ თუ მოსარჩელე დაადასტურებს გარემოებებს, რომ საფრთხე ექმნება ზიანის ანაზღაურებას, სასამართლოს შეეძლოს დროებითი უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით გამოსცეს დამრღვევი მხარის უძრავი ან მოძრავი ქონების დაყადაღების ბრძანება, მათ შორის, მისი ანგარიშებისა და სხვა აქტივების დაყადაღება. ამ მიზნით, საჭიროების შემთხვევაში, კომპეტენტურ ორგანოს უნდა შეეძლოს სავარაუდო დამრღვევის მფლობელობაში არსებული საბანკო, ფინანსური ან კომერციული დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

მუხლი 195

გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიებები

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ კომპეტენტურ სასამართლოს შეეძლოს, მოსარჩელის განცხადების საფუძველზე უფლების მფლობელისათვის სამართალდარღვევით მიყენებული ზიანის ანაზღაურების შეუღახავად და რაიმე კომპენსაციის გარეშე გასცეს ბრძანება იმ საქონლის, სულ მცირე, სავაჭრო ბრუნვიდან ცალსახად ამოღებაზე ან განადგურებაზე, რომელიც დადგენილია, რომ არღვევს ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებს. შესაბამის შემთხვევაში სასამართლო ორგანოს ასევე უნდა შეეძლოს გამოსცეს ბრძანება იმ მასალებისა და იარაღების განადგურების თაობაზე, რომელიც უპირატესად გამოიყენებოდა ამ საქონლის წარმოებაში.

2. მხარეების სასამართლო ორგანოებს უნდა ჰქონდეთ უფლებამოსილება, დაავალონ სამართალდამრღვევ პირს ამ ღონისძიებების საკუთარი ხარჯით განხორციელება, თუ ამგვარი დავალების საწინააღმდეგოდ არ არის წარმოდგენილი კონკრეტული მიზეზები.

3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ როდესაც სასამართლოს გადაწყვეტილება მიღებულია ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დარღვევასთან დაკავშირებით, სასამართლოს აგრეთვე უნდა შეეძლოს გამოიყენოს უზრუნველყოფის ღონისძიება, რომელიც ითვალისწინებს არამართლზომიერი ქმედების გაგრძელების შეჩერებას დამრღვევის და ასევე შუამავლის მიერ, ვისი მომსახურებაც მესამე პირის მიერ გამოყენებულია ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დარღვევისათვის.

4. მხარეები უზრუნველყოფენ, რომ სათანადო შემთხვევაში და იმ მხარის განცხადების საფუძველზე, რომელზეც მოქმედებს წინამდებარე მუხლი, სასამართლოს შეეძლოს ფულადი კომპენსაციის დაკისრება დაზარალებული მხარის სასარგებლოდ ამ მუხლით გათვალისწინებული ღონისძიებების გამოყენების ნაცვლად, თუ ეს პირი მოქმედებდა განზრახვისა და გაუფრთხილებლობის გარეშე, თუ მოცემული ღონისძიებების ამ პირის მიმართ გამოყენება მიაყენებს მას არათანაბომიერ ზიანს და თუ ამასთან, დაზარალებულ მხარეს ფულადი კომპენსაციის მიღება სათანადოდ აკმაყოფილებს.

ზიანი

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ სასამართლოს შეეძლოს, დაზარალებული პირის განცხადების საფუძველზე დააკისროს სამართალდამრღვევს, რომელიც ჩაება სამართალდარღვევაში წინასწარი შეცნობით ან ჰქონდა სათანადო საფუძველი რომ სცოდნოდა, ზიანის იმ ოდენობით ანაზღაურება უფლების მფლობელის სასარგებლოდ, რაც რეალურად მიაღწა მას ამ ქმედების შედეგად. სასამართლომ ზიანის განსაზღვრისას:

(a) მხედველობაში უნდა მიიღოს ყველა შესაბამისი გარემოება ისეთი, როგორიცაა უარყოფითი ეკონომიკური შედეგები, დაკარგული შემოსავლის ჩათვლით, რომელიც განიცადა დაზარალებულმა მხარემ, სამართალდამრღვევის მიერ მიღებული უსამართლო მოგება და გარკვეულ შემთხვევებში სხვა არაეკონომიკური ფაქტორები, როგორიცაა უფლების მფლობელის მორალური შეურაცხყოფა, რომელიც გამოიწვია სამართალდარღვევამ; ან

(b) “a” ქვეპუნქტის ალტერნატივად, სასამართლოს უნდა შეეძლოს ზიანის ანაზღაურების სახით ერთჯერადი თანხის დაკისრება იმ გარემოებების გათვალისწინებით, როგორიცაა, სულ მცირე, ჰონორარის ან საფასურის ოდენობა, რომელიც გადახდას დაექვემდებარებოდა, თუ დამრღვევი მოიპოვებდა მოცემული ინტელექტუალური საკუთრების უფლების გამოყენების ნებართვას.

2. როდესაც დამრღვევმა არ იცოდა ან არ შეიძლება სცოდნოდა, რომ ჩაბმული იყო სამართალდაღვევაში, მხარეებმა შეიძლება დაადგინონ, რომ სასამართლოს შეეძლოს დაზარალებული მხარის სასარგებლოდ შემოსავლის ან ზიანის ანაზღაურების დაკისრება, რომლის დადგენაც წინასწარ შესაძლებელია.

მუხლი 197

იურიდიული ხარჯები

თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ გონივრული და პროპორციული იურიდიული ხარჯები და სხვა ხარჯები, რომელიც გასწია მოგებულმა მხარემ ზოგადი წესის თანახმად, დაეკისროს წაგებულ მხარეს, თუკი თანასწორობის პრინციპი იძლევა ამის საშუალებას და თუ ეს ადგილობრივი საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილ გამონაკლისებს არ ეწინააღმდეგება.

მუხლი 198

სასამართლო გადაწყვეტილებების გამოქვეყნება

თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ სამრეწველო საკუთრების სამართალწარმოების ან საავტორო უფლებებთან დაკავშირებული სამართალწარმოების დროს ან ორივე შემთხვევაში სასამართლოს აქვს შესაძლებლობა დაავალოს მხარეს, მოსარჩელის შუამდგომლობით და დამრღვევის ხარჯით გადაწყვეტილების გავრცელებისათვის შესაბამისი ზომების გატარება, მათ შორის, გადაწყვეტილების მთლიანად ან ნაწილობრივ გამოქვეყნება.

მუხლი 199

ავტორობის ან მფლობელობის პრეზუმფცია

წინამდებარე ქვენაწილით გათვალისწინებული ღონისძიებების, პროცედურების და ზომების გამოყენების მიზნით:

(a) ლიტერატურული ან ხელოვნების ნაწარმოების ავტორი საწინააღმდეგოს დამტკიცებამდე ითვლება ასეთად და შესაბამისად არის უფლებამოსილი დაიწყოს დარღვევაზე სამართალწარმოება. საკმარისი უნდა იყოს მისი სახელის ნაწარმოებზე ჩვეულებრივ დატანა;

(b) სათანადო ცვლილებების გათვალისწინებით, "a" ქვეპუნქტის დებულებები ვრცელდება საავტორო უფლებების მფლობელ პირებზე, მათ დაცულ ობიექტებთან მიმართებაში.

ქვენაწილი 2

სხვა დებულებები

მუხლი 200

სასაზღვრო ღონისძიებები

1. წინამდებარე შეთანხმების 75-ე მუხლის და XIII დანართის შეუღახავად ეს მუხლი განსაზღვრავს შეთანხმების ზოგად პრინციპებს, რომელიც არეგულირებს საბაჟო ორგანოების მიერ ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულებას და მხარეთა საბაჟო ორგანოების ვალდებულებას ურთიერთთანამშრომლობაზე.
2. ინტელექტუალური საკუთრების უფლების აღსრულებასთან დაკავშირებული სასაზღვრო ღონისძიებების განხორციელებისას მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ მათ მიერ ნაკისრი ვალდებულებების განუხრელი შესრულება ტარიფებსა და ვაჭრობაზე გენერალური შეთანხმებისა GATT 1994 და TRIPS შეთანხმების ფარგლებში.

3. სასაზღვრო ღონისძიებებთან დაკავშირებული წინამდებარე მუხლის დებულებები პროცედურული ხასიათისაა. ისინი ადგენენ სასაზღვრო ორგანოების სამოქმედო პირობებსა და პროცედურებს იმ შემთხვევებისთვის, როდესაც ინტელექტუალური საკუთრების უფლების დარღვევით წარმოებული საქონელი პოტენციურად არის ან უნდა ყოფილიყო სასაზღვრო კონტროლს დაქვემდებარებული. ამ დებულებებმა რაიმე სახით არ უნდა იქონიონ გავლენა მხარეთა ინტელექტუალური საკუთრების შესახებ მატერიალურ კანონმდებლობაზე.
4. ინტელექტუალური საკუთრების უფლებათა ეფექტიანი აღსრულების ხელშეწყობისთვის სასაზღვრო ორგანოებმა უნდა გამოიყენონ სხვადასხვა მიდგომები, რათა გამოვლინდეს სამართალდარღვევით წარმოებული საქონლის შემცველი ტვირთი. ხსენებული მიდგომები მოიცავს რისკების ანალიზის ტექნიკას, რაც, მათ შორის, დაფუძნებული იქნება უფლების მფლობელის მიერ მონოდეზელ ინფორმაციაზე, დაზვერვით მოპოვებულ ინფორმაციაზე და ტვირთის შემოწმებაზე.
5. მხარეები თანხმდებიან TRIPS-ის შეთანხმების 69-ე მუხლის ეფექტიან განხორციელებაზე ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დარღვევით წარმოებული საქონლის საერთაშორისო ვაჭრობის კონტექსტში. ამ მიზნით, მხარეებმა უნდა დააფუძნონ და აცნობონ მათ ტეროტორიაზე მოქმედი საბაჟო ადმინისტრაციების საკონტაქტო პირების შესახებ და მზად უნდა იყვნენ მონაცემებისა და ინფორმაციის გაცვლისთვის, ორივე მხარეზე გავლენის მქონე ამგვარი საქონლით ვაჭრობის შესახებ. კერძოდ, მათ ხელი უნდა შეუწყონ მათი ქვეყნების საბაჟო ორგანოებს შორის ინფორმაციის გაცვლასა და თანამშრომლობას კონტრაფაქციული და საავტორო უფლების დარღვევით წარმოებული (მეკობრული) საქონლით ვაჭრობის დარგში. ამ შეთანხმების საბაჟო საკითხებში ორმხრივი ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარების შესახებ II ოქმის დებულებების შეუღალავად, საბაჟო ორგანოებმა, სადაც საჭიროება მოითხოვს, ოპერატიულად და მხარეთა მონაცემთა დაცვის შესახებ კანონმდებლობის სრული დაცვით უნდა გაცვალონ ამგვარი ინფორმაცია.

6. თითოეული მხარის საბაჟო ორგანომ უნდა ითანამშრომლოს მოთხოვნის საფუძველზე ან საკუთარი ინიციატივით, რათა მის ხელთ არსებული შესაბამისი ინფორმაცია მეორე მხარის საბაჟო ორგანოს მიაწოდოს; განსაკუთრებით ეს ეხება მხარის ტერიტორიაზე ტრანზიტით გამავალ საქონელს, რომელიც მეორე მხარის ტერიტორიისთვის არის გამიზნული (ან ამ ქვეყნიდანაა წარმოშობილი).
7. ამ შეთანხმების 74-ე მუხლში მითითებულმა ქვე-კომიტეტმა უნდა განსაზღვროს პრაქტიკული მექანიზმები, რომელიც აუცილებელია წინამდებარე მუხლში მითითებული მონაცემებისა და ინფორმაციის გაცვლისათვის.
8. ამ შეთანხმების საბაჟო საკითხებში ორმხრივი ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარების შესახებ II ოქმი ვრცელდება ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დარღვევისას, ამ მუხლის მე-5 და მე-7 პუნქტების გამოყენებიდან გამომდინარე თანამშრომლობის ფორმების შეუღახავად.
9. ამ შეთანხმების 74-ე მუხლში მითითებული ქვე-კომიტეტი უნდა მოქმედებდეს როგორც პასუხისმგებელი ქვე-კომიტეტი, რათა უზრუნველყოფილი იქნას წინამდებარე მუხლის გამართული მოქმედება და განხორციელება.

მუხლი 201

ქცევის ნორმები

მხარეებმა ხელი უნდა შეუწყონ:

- (a) ქცევის კოდექსების შემუშავებას სავაჭრო ან პროფესიული ასოციაციების ან ორგანიზაციების მიერ, რაც ხელს შეუწყობს ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულებას;
- (b) შემუშავებული ქცევის კოდექსებისა და მათი პრაქტიკაში გატარების თაობაზე შეფასებების წარდგენას შესაბამისი მხარეების კომპეტენტური ორგანოებისათვის.

მუხლი 202

თანამშრომლობა

1. მხარეები თანხმდებიან ითანამშრომლონ წინამდებარე თავის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებებისა და პირობების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით.

2. თანამშრომლობის სფერო მოიცავს, თუმცა არ შემოიფარგლება, შემდეგ ქმედებებს:

- (a) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მარეგულირებელი კანონმდებლობის, ასევე მათი დაცვისა და აღსრულების შესაბამისი წესების შესახებ ინფორმაციის გაცვლა; ამ სფეროებში საკანონმდებლო ცვლილებების მიმართულებით გამოცდილების გაზიარება;
- (b) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულების შესახებ გამოცდილებისა და ინფორმაციის გაზიარება;
- (c) გამოცდილების გაზიარება საბაჟოს, პოლიციის, ადმინისტრაციული და სასამართლო ორგანოების მიერ ცენტრალური და ადგილობრივი აღსრულების შესახებ; კოორდინაცია კონტრაფაქციული საქონლის ექსპორტის აღკვეთის მიზნით, სხვა ქვეყნებთან კოორდინაციის ჩათვლით;
- (d) ადამიანური რესურსების განვითარება,
- (e) კადრების გაცვლა და გადამზადება;
- (f) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებზე ინფორმაციის გავრცელება და მასთან დაკავშირებული ცოდნის ამაღლება, მათ შორის, ბიზნეს წრეებსა და სამოქალაქო საზოგადოებაში; მომხმარებლებისა და უფლებების მფლობელთა ცნობიერების გაზრდა;

- (g) ინსტიტუციონალური თანამშრომლობის გაძლიერება, მაგალითად, ინტელექტუალური საკუთრების უწყებებს შორის;
- (h) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებსა და პოლიტიკაზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისა და განათლების აქტიური ხელშეწყობა; ეფექტიანი სტრატეგიების შემუშავება ძირითადი სამიზნე აუდიტორიის გამოსავლენად და საკომუნიკაციო პროგრამების შესაძულებლად, რათა გაიზარდოს მომხმარებელთა და მედიის ცნობიერება ინტელექტუალური საკუთრების სამართლის დარღვევებზე, მათ შორის, ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების რისკებზე, და ორგანიზებულ დანაშაულთან კავშირზე.

თავი 10

კონკურენცია

მუხლი 203

პრინციპები

მხარეები აცნობიერებენ თავისუფალი და შეუზღუდავი კონკურენციის მნიშვნელობას თავიანთ სავაჭრო ურთიერთობებში. მხარეები აღიარებენ, რომ ანტიკონკურენციული ბიზნეს ქმედებები და სახელმწიფო ჩარევა (მათ შორის სუბსიდიების სახით) ქმნის ბაზრების ნორმალური ფუნქციონირების შეზღუდვის შესაძლებლობას და ამცირებს ვაჭრობის ლიბერალიზაციიდან გამომდინარე სარგებელს.

მუხლი 204

ანტიტრასტული და შერწყმების მარეგულირებელი კანონმდებლობა და მისი
განხორციელება

1. მხარეებს მათ შესაბამის ტერიტორიაზე უნდა გააჩნდეთ ყოვლისმომცველი კონკურენციის კანონები, რომლებიც ეფექტიანად იქნება მიმართული ანტიკონკურენციულ შეთანხმებებზე, შეთანხმებულ ქმედებებსა და დომინირებული საბაზრო ძალაუფლების მქონე კომპანიების ერთპიროვნულ ანტიკონკურენციულ ქმედებაზე და რომლებიც ითვალისწინებს შერწყმების ეფექტიან კონტროლს, თავისუფალი კონკურენციის მნიშვნელოვანი შეზღუდვისა და დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენების თავიდან აცილების მიზნით.
2. მხარეებს უნდა გააჩნდეთ ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული კონკურენციის კანონების ეფექტიან აღსრულებაზე პასუხისმგებელი და შესაბამისი უფლებამოსილებით აღჭურვილი ორგანო.
3. მხარეები აცნობიერებენ თავიანთი კონკურენციის კანონების გამოყენებისას საჯაროობისა და არადისკრიმინაციულობის დაცვის მნიშვნელობას პროცედურული სამართლიანობის პრინციპისა და მხარეთა დაცვის უფლების გათვალისწინებით.

მუხლი 205

სახელმწიფო მონოპოლიები, სახელმწიფო საწარმოები და საწარმოები სპეციალური ან ექსკლუზიური უფლებებით

1. ამ თავში მოცემული დებულებები არ ზღუდავს მხარეებს, რომ შექმნან ან შეინარჩუნონ სახელმწიფო მონოპოლიები, სახელმწიფო საწარმოები ან მიანიჭონ საწარმოს სპეციალური ან ექსკლუზიური უფლებები თავიანთი კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. კომერციულ სახელმწიფო მონოპოლიებთან, სახელმწიფო საწარმოებთან და სპეციალური ან ექსკლუზიური უფლებების მქონე საწარმოებთან მიმართებაში თითოეულმა მხარემ უნდა უზრუნველყოს ასეთ საწარმოებზე 204-ე მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული კონკურენციის კანონების გავრცელება ისე, რომ კანონების აღსრულებამ ხელი არ შეუშალოს, კანონით ან ფაქტობრივად, ამ საწარმოების მიერ მათთვის დაკისრებული ცალკეული საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ამოცანის შესრულებას.

მუხლი 206

სუბსიდიები

1. ამ მუხლის მიზნისთვის „სუბსიდია“ არის ღონისძიება, რომელიც აკმაყოფილებს სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შესახებ შეთანხმების პირველი მუხლით განსაზღვრულ პირობებს მიუხედავად იმისა, სუბსიდია გაცემულია საქონლის წარმოებისათვის თუ მომსახურების მიწოდებისათვის და რომელიც განსაზღვრულია აღნიშნული შეთანხმების მე-2 მუხლით.
2. თითოეულმა მხარემ უნდა უზრუნველყოს საჯაროობა სუბსიდიების სფეროში. ამ მიზნის მისაღწევად, თითოეულმა მხარემ მეორე მხარეს 2 წელიწადში ერთხელ უნდა მიაწოდოს ანგარიში იმ სუბსიდიის სამართლებრივი საფუძვლის, ფორმის, ოდენობის ან ბიუჯეტის და სადაც შესაძლებელია, სუბსიდიის მიმღების შესახებ, რომელიც გაცემულია მისი მთავრობის ან ნებისმიერი საჯარო დაწესებულების მიერ საქონლის წარმოებასთან მიმართებაში. ანგარიში წარდგენილად ითვლება, თუ შესაბამისი ინფორმაცია განთავსებულია თითოეული მხარის მიერ საჯაროდ ხელმისაწვდომ ვებ-გვერდზე.
3. მეორე მხარის მოთხოვნის საფუძველზე მხარემ დროულად უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია და გასცეს პასუხი ცალკეულ სუბსიდიასთან დაკავშირებულ კითხვებს, თუ სუბსიდია ეხება მომსახურების მიწოდებას.

მუხლი 207

დავების მოგვარება

დავების მოგვარების მექანიზმის ნორმები, რომლებიც მოცემულია ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავში (დავების მოგვარება) არ ვრცელდება ამ შეთანხმების 203-ე, 204-ე და 205-ე მუხლებზე.

მუხლი 208

ურთიერთმიმართება ვმო-სთან

ამ თავში მოცემული დებულებები ზიანს არ აყენებს მხარის უფლებებსა და მოვალეობებს, რომლებიც გამომდინარეობს ვმო-ს შეთანხმებიდან, კერძოდ, სუბსიდიებისა და საკომპენსაციო ზომების შესახებ შეთანხმებიდან და დავების მოგვარების პროცედურებიდან (DSU).

მუხლი 209

კონფიდენციალობა

ამ თავით გათვალისწინებული ინფორმაციის გაცვლისას, მხარეებმა უნდა გაითვალისწინონ მათ იურისდიქციაში მოქმედი შეზღუდვები, რომლებიც უკავშირდება პროფესიული და კომერციული საიდუმლოების მოთხოვნებს.

თავი 11

ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში

მუხლი 210

განმარტებები

წინამდებარე თავის მიზნებიდან გამომდინარე:

- a) „ენერგოპროდუქტი“ ნიშნავს ნედლეულ ნავთობს (HS კოდი 27.09), ბუნებრივ აირს (HS კოდი 27.11) და ელექტროენერგიას (HS კოდი 27.16);
- b) „ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებები“ ნიშნავს მაღალი წნევის ბუნებრივი აირის მილსადენებს, მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემ ქსელებსა და ხაზებს, მათ შორის, ურთიერთდამაკავშირებელ სისტემებს, რომლებიც გამოიყენება გაზისა თუ ელექტროენერგიის გადამცემი ქსელების დასაკავშირებლად, ნედლეულ ნავთობის ტრანსპორტირების მილსადენებს, რკინიგზასა და სხვა ფიქსირებული საშუალებებს, რომლებიც გამოიყენება ენერგოპროდუქტების ტრანზიტისათვის;
- c) „ტრანზიტი“ ნიშნავს ენერგოპროდუქტების გატარებას „მხარის“ ტერიტორიაზე სატრანზიტო გადაზიდვის ჩათვლით ან მის გარეშე, საწყობში მოთავსების, ტვირთის ცალკეულ ერთეულებად დანაწევრების ან ტრანსპორტირების ტიპის შეცვლით, როცა ასეთი სახის გატარება შეადგენს სრული მარშრუტის ნაწილს, რომელიც იწყება და სრულდება იმ მხარის ტერიტორიის საზღვრებს გარეთ, რომლის ტერიტორიასაც კვეთს მარშრუტი.

d) „უკანონო მითვისება“ ნიშნავს ნებისმიერ ქმედებას, რაც გულისხმობს ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებიდან ენერგოპროდუქტების უკანონო მითვისებას

მუხლი 211

ტრანზიტი

მხარეები ვალდებული არიან უზრუნველყონ ტრანზიტის განხორციელება მათ მიერ აღებული საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად, რომელსაც ითვალისწინებს 1994 წლის ვაჭრობისა და ტარიფების გენერალური შეთანხმებისა და ენერგეტიკული ქარტიის ხელშეკრულების დებულებები.

მუხლი 212

ენერგოპროდუქტების უკანონო მითვისება ტრანზიტის პროცესში

თითოეული მხარე ვალდებულია, მიიღოს ყველა შესაბამისი ზომა ტრანზიტის პროცესში ენერგოპროდუქტების ნებისმიერი სახით უკანონო მითვისების აკრძალვისა და ასეთ შემთხვევებზე რეაგირებისათვის, რომლებსაც შეიძლება ადგილი ჰქონდეს მოცემული მხარის ტერიტორიაზე მისი კონტროლისა თუ იურისდიქციის დაქვემდებარებაში მყოფი ნებისმიერი იურიდიული პირის მხრიდან.

მუხლი 213

შეუფერხებელი ტრანზიტი

1. მხარეს ეკრძალება მის ტერიტორიაზე ტრანზიტით გამავალი ენერგოპროდუქტების მითვისება ან სხვა რაიმე სახით ჩარევა, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როცა ამგვარი მითვისება ან ჩარევა განსაკუთრებულად არის გათვალისწინებული კონტრაქტით ან სხვა ხელშეკრულებით, რომელიც ეხება ტრანზიტს; ან, როცა ენერგიის ტრანსპორტიების საშუალებების უწყვეტი მუშაობა სათანადო ჩარევის გარეშე წარმოადგენს გაუმართლებელ საფრთხეს საზოგადოების უსაფრთხოების, კულტურული მემკვიდრეობის, ჯანმრთელობის ან გარემოსათვის; ასეთი ჩარევა მისაღებია, თუკი ის არ წარმოადგენს საერთაშორისო ვაჭრობისადმი თვითნებურ და გაუმართლებელ შერჩევით მიდგომას ან მის ფარულ შეზღუდვა-დაბრკოლებას.

2. მხარეების ან ერთ-ერთი მხარის კონტროლისა თუ იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ერთი ან მეტი იურიდიული პირის მონაწილეობით ნებისმიერი სახის დავის შემთხვევაში მხარეს, რომლის ტერიტორიაზეც ხორციელდება ენერგოპროდუქტების ტრანზიტი, შესაბამისი კონტრაქტის საფუძველზე დავების მოგვარების პროცედურის ან წინამდებარე შეთანხმების XVIII დანართით გათვალისწინებული საგანგებო სიტუაციის პროცედურის ან მეოთხე კარის მე-14 თავით გათვალისწინებული პროცედურის დასრულებამდე ეკრძალება ენერგოპროდუქტების ტრანზიტის პროცესის შეწყვეტა ან მისი მოცულობის შემცირება, ასევე, მისი კონტროლისა თუ იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ნებისმიერი იურიდიული პირის, მათ შორის სახელმწიფო საგაჭრო სანარმოსათვის, ამგვარი ტრანზიტის შეწყვეტის ან მისი მოცულობის შემცირების ნების დართვა, გარდა პირველი პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
3. მხარე არ არის პასუხისმგებელი წინამდებარე მუხლით გათვალისწინებული ტრანზიტის შეწყვეტასა თუ მოცულობის შემცირებაზე, თუ ამ მხარეს არ შეუძლია ენერგოპროდუქტების მიწოდება და მისი ტრანზიტის განხორციელება მესამე მხარის ან მესამე მხარის კონტროლისა თუ იურისდიქციის ქვეშ მყოფი იურიდიული პირის მოქმედებების შედეგად.

მუხლი 214

ოპერატორების ვალდებულებები ტრანზიტის პროცესში

თითოეული მხარე ვალდებულია, უზრუნველყოს ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებების ოპერატორების მხრიდან საჭირო ზომების მიღება, რათა მოხდეს:

- (a) ტრანზიტის ავარიული შეწყვეტის ან შემცირების რისკის მინიმიზაცია;
- (b) ტრანზიტის ავარიული შეწყვეტის ან შემცირების შემთხვევაში მისი ნორმალური განხორციელების დაჩქარებულ რეჟიმში აღდგენა.

მუხლი 215

მარეგულირებელი უწყებები

1. თითოეული მხარე პასუხისმგებელია შექმნას დამოუკიდებელი მარეგულირებელი უწყებები, რომელიც აღჭურვილი იქნება ბუნებრივი აირისა და ელექტროენერგიის ბაზრების რეგულირების უფლებით. ეს მარეგულირებელი უწყებები უნდა იყვნენ იურიდიულად განცალკევებული და ფუნქციონალურად დამოუკიდებელი ერთეულები სხვა ნებისმიერი საჯარო თუ კერძო საწარმოსაგან, ბაზარის მონაწილისა თუ ოპერატორისაგან.

2. მარეგულირებელი უწყების გადანაცვებები და მის მიერ გამოყენებული პროცედურები უნდა იყოს მიუკერძოებელი ბაზარის ყველა მონაწილესთან მიმართებაში.
3. ოპერატორს, რომელზეც მარეგულირებელი უწყების გადანაცვებები იქონიებს უარყოფით ზეგავლენას, უნდა ჰქონდეს ამ გადანაცვებების გასაჩივრების უფლება ჩართული მხარეებისაგან დამოუკიდებელ სააპელაციო უწყებაში. ყველა შემთხვევაში, როცა სააპელაციო უწყება არ არის თავისი არსით იურიდიული უწყება, აუცილებელია მისი გადანაცვებების წერილობითი ფორმით წარდგენა და ეს გადანაცვებები ასევე უნდა ექვემდებარებოდეს მიუკერძოებელი და დამოუკიდებელი სასამართლო უწყების მიერ განხილვას. სააპელაციო უწყების გადანაცვებები დაუყონებლივ უნდა შევიდეს ძალაში და ამოქმედდეს.

მუხლი 216

ბაზრების ორგანიზება

1. მხარეები ვალდებული არიან, უზუნველყონ ენერგეტიკული ბაზრების ოპერირება კონკურენტული, უსაფრთხო და ეკოლოგიურად მდგრადი პირობების მისაღწევად და ასევე არ განახორციელონ საწარმოთა დისკრიმინაცია მათ უფლებებსა თუ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

2. მიუხედავად პირველ პუნქტში დადგენილი პირობებისა, ზოგადი ეკონომიკური ინტერესებიდან გამომდინარე, მხარეს აქვს საწარმოებზე ვალდებულებების დაკისრების უფლება, რომლებიც შეიძლება დაკავშირებული იყოს უსაფრთხოებასთან, მათ შორის მიწოდების უსაფრთხოებასთან, რეგულარობასთან, ხარისხსა და მიწოდების ფასთან, გარემოს დაცვასთან, მათ შორის ენერგოეფექტურობასთან, განახლებადი წყაროებიდან ენერგიის მოპოვებასა და კლიმატის დაცვასთან. ასეთი ვალდებულებები უნდა იყოს მკაფიოდ ჩამოყალიბებული, გამჭვირვალე, პროპორციული და გადამოწმებადი.
3. იმ შემთხვევაში, თუ მხარე არეგულირებს ბუნებრივი აირისა და ელექტროენერგიის გაყიდვის ფასებს ადგილობრივ ბაზარზე, ის ვალდებულია უზრუნველყოს რეგულირებადი ფასების გამოსათვლელად გამოყენებული მეთოდოლოგიის გამოქვეყნება რეგულირებადი ფასების ძალაში შესვლამდე.

მუხლი 217

ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებზე დაშვება

1. თითოეული მხარე ვალდებულია საკუთარ ტერიტორიაზე უზრუნველყოს ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებზე, ასევე, თხევადი ბუნებრივი აირისა და სასაწყობე საშუალებებზე მესამე მხარის დაშვების სისტემის განხორციელება, რომელიც ვრცელდება ყველა მომხმარებელზე და არის გამჭვირვალე, ობიექტური და არადისკრიმინაციული.
2. თითოეული მხარე ვალდებულია, უზრუნველყოს ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებზე დაშვების ტარიფის და ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებზე დაშვებასთან დაკავშირებული სხვა პირობების ობიექტურობა, გონივრულობა და გამჭვირვალობა და ასევე არადისკრიმინაციული მიდგომა ენერგოპროდუქტის წარმომავლობის, მფლობელობისა თუ საბოლოო დანიშნულების ადგილის მიუხედავად.

3. მხარე ვალდებულია, უზრუნველყოს ყველა ტექნიკური და დაკონტრაქტებული სიმძლავრის, როგორც ფიზიკურის, ასევე, ვირტუალურის, განაწილება გამჭვირვალე და არადისკრიმინაციული კრიტერიუმებისა და პროცედურების მეშვეობით.
4. მესამე მხარის დაშვებაზე უარის შემთხვევაში, მხარეები ვალდებულნი არიან, მოთხოვნის შესაბამისად უზრუნველყონ ენერგოსატრანსპორტო საშუალებათა ოპერატორების მიერ დასაბუთებული ახსნა-განმარტების წარდგენა მომთხოვნი მხარისათვის, რაც სამართლებრივი კომპენსაციის საგანს წარმოადგენს.
5. გამონაკლისის სახით მხარემ შეიძლება თავი აარიდოს პირველიდან მე-4 პუნქტის ჩათვლით დებულებების შესრულებას, მის კანონმდებლობაში მოცემული ობიექტური კრიტერიუმის საფუძველზე. კერძოდ, მხარეს საკუთარ კანონმდებლობაში შეუძლია გაითვალისწინოს მესამე მხარის დაშვების წესებისგან გამონაკლისის დაშვება ცალკეულ შემთხვევაში შეზღუდული დროით ძირითადი ახალი ენერგიის ტრანსპორტირების საშუალებებისთვის.

ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულებასთან მიმართებაში

1. მოცემული თავის დებულებებსა და ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულების დებულებებს ან ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულების ძალით ევროკავშირის კანონმდებლობაში შესულ დებულებებს შორის კონფლიქტის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულების დებულებებსა ან ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულების ძალით ევროკავშირის კანონმდებლობაში შესულ დებულებებს.
2. მოცემული თავის განხორციელების პროცესში უპირატესობა ენიჭება კანონებისა და სხვა აქტების მიღებას, რომლებიც თანხვედრაშია ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულებასთან ან ეფუძნება ევროკავშირის კანონმდებლობას. წინამდებარე თავთან დაკავშირებული დავის შემთხვევაში კანონები ან სხვა აქტები, რომლებიც თანხვედრაშია ამ კრიტერიუმთან, ჩაითვლება კანონებად და აქტებად, რომლებიც თანხვედრაშია მოცემულ თავთან. ამ კრიტერიუმთან კანონებისა და სხვა აქტების თანხვედრის დასადგენად გათვალისწინებული უნდა იყოს ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულების 91-ე მუხლის ძალით მიღებული შესაბამისი გადაწყვეტილება.

თავი 12

გამჭვირვალობა

მუხლი 219

განმარტებები

ამ თავის მიზნებისთვის:

- a) „ზოგადი გამოყენების ზომა“ მოიცავს კანონებს, რეგულაციებს, სასამართლოს გადაწყვეტილებებს, პროცედურებს და ადმინისტრაციულ წესებს, რომლებსაც შეიძლება გავლენა ჰქონდეთ ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გათვალისწინებულ ნებისმიერ საკითხზე. ის არ მოიცავს ზომებს, რომლებიც ეხება კონკრეტულ პირს ან პირთა ჯგუფს.
- b) „დაინტერესებული პირი“ ნიშნავს მხარის ტერიტორიაზე დაფუძნებულ ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს, რომელზეც პირდაპირი ზეგავლენა შეიძლება ჰქონდეს ზოგადი გამოყენების ზომას.

მუხლი 220

მიზანი

აღიარებენ რა, რომ მარეგულირებელმა გარემომ შვიძლება გავლენა იქონიოს მხარეთა შორის ვაჭრობასა და ინვესტიციებზე, მხარეები უზრუნველყოფენ პროგნოზირებადი მარეგულირებელი გარემოს შექმნასა და ეფექტიან პროცედურებს ეკონომიკური ოპერატორებისთვის, მცირე და საშუალო საწარმოების ჩათვლით, სამართლებრივი სიცხადის და პროპორციულობის გათვალისწინებით.

მუხლი 221

გამოქვეყნება

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ზოგადი გამოყენების ზომები:

(a) იყოს სწრაფად და ადვილად ხელმისაწვდომი ოფიციალური არხის მეშვეობით და სადაც შესაძლებელია, ელექტრონული საშუალებებით, რათა ნებისმიერმა პირმა შეძლოს ამ ზომების გაცნობა;

- (b) იძლევიან მიზნის განმარტებას და ამ ზომების დასაბუთებას; და
- (c) უზრუნველყოფენ საკმარისი დროის შუალედს ამ ზომების გამოქვეყნებასა და ძალაში შესვლას შორის, გარდა სათანადოდ დასაბუთებული შემთხვევებისა, უსაფრთხოების ზომებისა ან საგანგებო სიტუაციების ჩათვლით.

2. თითოეული მხარე:

- (a) მიზნად ისახავს, ადრეულ საფეხურზე საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახადოს ზოგადი გამოყენების ზომის მიღებასა ან ცვლილებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი წინადადება ამ წინადადების მიზნისა და მისი დასაბუთების ჩათვლით.
- (b) უზრუნველყოფს დაინტერესებული პირებისთვის ამგვარ წინადადებაზე კომენტარის გაკეთების გონივრულ შესაძლებლობებს, კერძოდ, იძლევა საკმარის დროს ამგვარი შესაძლებლობებისათვის; და
- (c) მიზნად ისახავს მხედველობაში მიიღოს ამგვარ წინადადებასთან დაკავშირებით დაინტერესებული პირების კომენტარები.

მუხლი 222

შეკითხვები და საკონტაქტო პირები

1. ამ შეთანხმების IV კართან (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული ზომები) დაკავშირებით ნებისმიერ საკითხთან მიმართებაში მხარეებს შორის კომუნიკაციის გაადვილების მიზნით თითოეული მხარე განსაზღვრავს საკონტაქტო პირს, რომელიც იქნება კოორდინატორი.
2. თითოეული მხარე დააფუძნებს ან შეინარჩუნებს შესაბამის მექანიზმებს, რათა პასუხი გასცეს ნებისმიერი პირის შეკითხვებს შეთავაზებულ ან ძალაში მყოფ ზოგადი გამოყენების ზომებთან და მათ მოქმედებასთან დაკავშირებით. შეკითხვებზე რეაგირება შეიძლება განხორციელდეს პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საკონტაქტო პირის მეშვეობით ან სხვა მექანიზმის გამოყენებით, საჭიროებიდან გამომდინარე.
3. მხარეები აღიარებენ, რომ მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული ნებისმიერი პასუხი შეიძლება არ იყოს გადამწყვეტი ან იურიდიულად სავალდებულო, არამედ მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებისთვის გამოსაყენებელი, გარდა იმ შემთხვევებისა, თუ სხვაგვარად არის მოცემული მათ შესაბამის კანონებსა და რეგულაციებში.

4. მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში, მეორე მხარე დაუყოვნებლივ უზრუნველყოფს ინფორმაციის მიწოდებას და პასუხის გაცემას იმ კითხვებზე, რომლებიც ეხება ზოგადი გამოყენების ზომას, ან ნებისმიერ წინადადებას ზოგადი გამოყენების ზომის მიღებასა ან ცვლილებაზე, რომელსაც მომთხოვნი მხარის მოსაზრებით შეიძლება რაიმე გავლენა ჰქონდეს ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მოქმედებაზე მიუხედავად იმისა, მომთხოვნ მხარეს შეატყობინეს თუ არა მანამდე ამ ზომის შესახებ.

მუხლი 223

ზოგადი გამოყენების ზომების ადმინისტრირება

1. თითოეული მხარე ზოგადი გამოყენების ზომების ადმინისტრირებას ახორციელებს ობიექტურად, მიუკერძოებლად და გონივრულად.

2. ამ მიზნით, თითოეული მხარე, ამგვარი ზომების მეორე მხარის ცალკეული პირების, საქონლის ან მომსახურების მიმართ გამოყენებისას განსაკუთრებულ შემთხვევებში:

(a) მიზნად ისახავს უზრუნველყოს იმ დაინტერესებული პირების გონივრული გაფრთხილება, რომლებმაც პირდაპირი გავლენა აქვს ადმინისტრაციულ პროცედურებს, იმის თაობაზე, თუ როდის არის ეს პროცედურა ინიცირებული, ამ პროცედურის შინაარსის აღწერის, ინიცირებაზე უფლებამოსილი ორგანოს განაცხადის და ნებისმიერი საკამათო საკითხის ზოგადი აღწერილობის ჩათვლით;

(b) ამგვარ დაინტერესებულ პირებს აძლევს გონივრულ შესაძლებლობას, ნებისმიერ საბოლოო ადმინისტრაციულ ქმედებამდე თავიანთი პოზიციის მხარდასაჭერად წარმოადგინონ ფაქტები და არგუმენტები, რამდენადაც ამის საშუალებას იძლევა დრო, პროცედურის წარმოების ხასიათი და საზოგადოებრივი ინტერესი; და

(c) უზრუნველყოფს, რომ მისი პროცედურები ეფუძნება კანონს და ხორციელდება კანონის შესაბამისად.

გადახედვა და გასაჩივრება

1. თითოეული მხარე ჩამოაყალიბებს ან შეინარჩუნებს სასამართლო, საარბიტრაჟო ან ადმინისტრაციულ ტრიბუნალებს ან პროცედურებს ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გათვალისწინებული ადმინისტრაციული ქმედების საკითხებთან დაკავშირებით სწრაფი გადახედვისა და საჭიროების შემთხვევაში შესწორებების შეტანის მიზნით. ამგვარი ტრიბუნალები ან პროცედურები იქნება მიუკერძოებელი და დამოუკიდებელი იმ უწყებებისა და უფლებამოსილი ორგანოებისაგან, რომელთაც დაკისრებული აქვთ ადმინისტრაციული აღსრულება და მათ, ვინც პასუხისმგებელი არიან ამ საკითხზე არ უნდა ჰქონდეთ არსებითი ინტერესი მისაღებ შედეგთან დაკავშირებით.
2. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ამგვარი ტრიბუნალების და პროცედურების დროს სამართალწარმოების მხარეები აღჭურვილნი არიან შემდეგი უფლებით:
 - (a) გონივრული შესაძლებლობა მხარი დაუჭირონ და დაიცვან მათი შესაბამისი პოზიციები; და
 - (b) გადანაცვტილება, რომელიც ეფუძნება მტკიცებულებას და წარმოდგენილ მონაცემებს ან სადაც კანონი ითხოვს, მონაცემებს, რომელიც შედგენილია ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ.
3. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ ასეთი გადანაცვტილება, რომელიც ექვემდებარება კანონით გათვალისწინებულ გასაჩივრებას ან გადახედვას, უნდა განხორციელდეს და პრაქტიკაში დამკვიდრდეს იმ უწყების ან უფლებამოსილი ორგანოს მიერ, რომელიც პასუხისმგებელია ამ ადმინისტრაციულ ქმედებაზე.

რეგულირების ხარისხი, შესრულება და კარგი ადმინისტრაციული ქცევა

1. მხარეები თანხმდებიან ითანამშრომლონ რეგულირების ხარისხისა და შესრულების ხელშესაწყობად, მათ შორის, რეგულირების პოლიტიკასა და რეგულირების გავლენის შეფასებაზე ინფორმაციის გაცვლისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარების გზით.
2. მხარეები აღიარებენ კარგი ადმინისტრაციული ქცევის³³ პრინციპების მნიშვნელობას და თანხმდებიან ითანამშრომლონ ამგვარი პრინციპების ხელშესაწყობად, მათ შორის ინფორმაციის გაცვლის და საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით.

³³ როგორც ასახულია ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის 2007 წლის 20 ივნისის რეკომენდაციაში წევრი ქვეყნებისათვის კარგი ადმინისტრირების თაობაზე (CM/Rec(2007)7).

მუხლი 226

სპეციალური წესები

ამ თავის დებულებები მოქმედებს ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) სხვა თავებით განსაზღვრული გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული სპეციალური წესებისათვის ზიანის მიყენების გარეშე.

თავი 13

ვაჭრობა და მდგრადი განვითარება

მუხლი 227

კონტექსტი და ძირითადი მიზნები

1. მხარეები მხარს უჭერენ 1992 წლის „განანესს 21-ე საუკუნისათვის გარემოსა და განვითარება“-ზე შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) 1998 წლის დეკლარაციას შრომის ძირითადი პრინციპებისა და უფლებების შესახებ, 2002 წლის იოჰანესბურგის მდგრადი განვითარების გეგმას, 2006 წლის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეკონომიკური და სოციალური საბჭოს მინისტრიალის დეკლარაციას სრული და ნაყოფიერი დასაქმებისა და ღირსეული შრომის უზრუნველყოფად, შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის 2008 წლის დეკლარაციას სოციალური თანასწორობა სამართლიანი გლობალიზაციის შესახებ. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, ხელი შეუწყონ საერთაშორისო ვაჭრობის განვითარებას იმგვარად, რომ დაეხმარონ მდგრადი განვითარების ძირითადი ამოცანების განხორციელებას ახლანდელი და მომავალი თაობების კეთილდღეობისათვის და ამავე დროს უზრუნველყონ რომ, აღნიშნული ამოცანები გათვალისწინებული და ასახული იქნება მათი სავაჭრო ურთიერთობის თითოეულ საფეხურზე.

2. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, ხელი შეუწყონ მდგრად განვითარებას და აღიარებენ, რომ ეკონომიკური განვითარება, სოციალური განვითარება და გარემოს დაცვა მისი ურთიერთდამოკიდებული და ურთიერთგამაძლიერებელი საშუალებებია. ისინი ხაზს უსვამენ ვაჭრობასთან დაკავშირებულ შრომითი³⁴ და გარემოსდაცვითი საკითხების, როგორც ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების მიმართ გლობალური მიდგომის ნაწილის, მნიშვნელობას.

მუხლი 228

რეგულაციის უფლება და დაცვის დონე

1. მხარეები აღიარებენ თითოეული მხარის უფლებას, განსაზღვრონ ქვეყნის მდგრადი განვითარების პოლიტიკა და პრიორიტეტები, შექმნან ადგილობრივი გარემოსა და შრომითი ურთიერთობების დაცვის დონე და შესაბამისად მიიღონ ან შეცვალონ კანონები და პოლიტიკა, რათა მოხდეს მათი თანხვედრა ამ შეთანხმების 229-ე და 230-ე მუხლებში მოცემულ საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებსა და შეთანხმებებთან.
2. ამ კონტექსტში თითოეულმა მხარემ უნდა სცადოს იმის უზრუნველყოფა, რომ მისი კანონები და პოლიტიკა ითვალისწინებდეს და ხელს უწყობდეს გარემოსა და შრომითი ურთიერთობების დაცვის მაღალი დონის მიღწევას და შეეცადოს გააგრძელოს ამ კანონებისა და პოლიტიკის და მათი ძირითადი დაცვის დონის გაუმჯობესება.

³⁴ როცა შრომა არის მითითებული წინამდებარე თავში, ის მოიცავს შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის სტრატეგიულ მიზნებთან დაკავშირებულ საკითხებს, რომლის მეშვეობითაც ღირსეული შრომის დღის წესრიგია ჩამოყალიბებული, როგორც ეს შეთანხმებულია შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის სოციალური თანასწორობა სამართლიანი გლობალიზაციის შესახებ 2008 წლის დეკლარაციის შესაბამისად.

მრავალმხრივი შრომითი სტანდარტები და შეთანხმებები

1. მხარეები აღიარებენ სრული და ნაყოფიერი დასაქმებისა და ღირსეული შრომის არსებობას ყველასათვის, როგორც გლობალიზაციის მართვის ძირითად ელემენტებს და ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, ხელი შეუწყონ საერთაშორისო ვაჭრობის განვითარებას იმ ფორმით, რომელიც უზრუნველყოფს სრული და ნაყოფიერი დასაქმებისა და ღირსეული შრომის არსებობას ყველასათვის. ამ კონტექსტში მხარეები ვალდებულებას იღებენ კონსულტაცია გაუწიონ და ითანამშრომლონ სათანადოდ ორმხრივი ინტერესების მქონე ვაჭრობასთან დაკავშირებულ შრომის საკითხებზე.
2. შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) წევრობის შედეგად, ასევე შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) შრომის ძირითადი პრინციპებისა და უფლებების შესახებ დეკლარაციით აღებული ვალდებულებების შესაბამისად და მის განსახორციელებლად, რომელიც მიღებულ იქნა 1998 წლის შრომის საერთაშორისო კონფერენციის 86-ე სესიაზე, მხარეები ვალდებულებას იღებენ პატივი სცენ, ხელი შეუწყონ და ასახონ საკუთარ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში და მთელს ტერიტორიაზე საერთაშორისოდ აღიარებული შრომის ძირითადი სტანდარტები იმ ფორმით, როგორც ეს მოცემულია შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) კონვენციებში და განსაკუთრებით:
 - (a) გაერთიანების თავისუფლება და კოლექტიური მოლაპარაკებების უფლების რეალური აღიარება;
 - (b) იძულებითი ან ძალდატანებითი შრომის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრა;

(c) ბავშვთა შრომის რეალური გაუქმება;

(d) ყოველგვარი დისკრიმინაციის აღკვეთა დასაქმებასა და შრომასთან მიმართებაში.

3. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, რეალურად ასახონ მათ კანონებში და პრაქტიკაში განახორციელონ ფუნდამენტური, პრიორიტეტული და შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) სხვა კონვენციები, რომლებიც საქართველოსა და ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების მიერაა რატიფიცირებული.
4. მხარეები ასევე მხედველობაში მიიღებენ დარჩენილი პრიორიტეტული და სხვა კონვენციების რატიფიკაციის საკითხს, რომლებიც კლასიფიცირებულია, როგორც უახლესი კონვენციები შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) მიერ. მხარეები რეგულარულად გაცვლიან ინფორმაციას ამ მხრივ არსებული მდგომარეობისა და განვითარების შესახებ.
5. მხარეები აღიარებენ, რომ შრომის ფუნდამენტური პრინციპებისა და უფლებების დარღვევა სამუშაო ადგილზე არ შეიძლება მოწოდებულ იქნას ან სხვაგვარად გამოყენებულ იქნას, როგორც ლეგიტიმური შედარებითი უპირატესობა და ეს შრომითი სტანდარტები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას პროტექციონისტული სავაჭრო მიზნებისთვის.

მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი მმართველობა და შეთანხმებები

1. მხარეები აღიარებენ მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი მმართველობისა და შეთანხმებების მნიშვნელობას, როგორც საერთაშორისო საზოგადოების პასუხს გლობალურ ან რეგიონულ გარემოსდაცვით პრობლემებზე და ხაზგასმით აღნიშნავენ ერთობლივი მხარდაჭერის გაძლიერების საჭიროებას ვაჭრობისა და გარემოსდაცვით პოლიტიკას შორის. აღნიშნულ კონტექსტში, მხარეები თანხმდებიან კონსულტაცია გაუწიონ და სათანადოდ ითანამშრომლონ, რათა მოლაპარაკებები აწარმოონ ვაჭრობასთან დაკავშირებულ გარემოსდაცვით საკითხებსა და საერთო ინტერესების მქონე ვაჭრობასთან დაკავშირებულ სხვა გარემოსდაცვით საკითხებზე.
2. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, ეფექტიანად განახორციელონ თავიანთ კანონებსა და პრაქტიკაში ის მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებები (MEAs), რომელთა მხარესაც წარმოადგენენ.
3. მხარეები რეგულარულად გაცვლიან ინფორმაციას არსებულ მდგომარეობასა და მიღწევებზე, რასაც ითვალისწინებს მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების (MEAs) რატიფიკაცია ან ამგვარ შეთანხმებებში ცვლილებების შეტანა.

4. მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, მიაღწიონ გაეროს კლიმატის ცვლილების ხარჩო კონვენციისა (UNFCCC) და კიოტოს პროტოკოლის ძირითად მიზანს. ისინი ვალდებულებას იღებენ გაეროს კლიმატის ცვლილების ხარჩო კონვენციის (UNFCCC) ფარგლებში და მასთან დაკავშირებული შეთანხმებებისა და გადანყვეტილებების ფარგლებში ითანამშრომლონ კლიმატის ცვლილების საერთაშორისო ხარჩოს სამომავლო განვითარებაზე.
5. ეს შეთანხმება არ ზღუდავს მხარეებს, მიიღონ ან გაატარონ ზომები სხვა მრავალმხივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების (MEAs) განსახორცილებელად, რომელთა მხარეებიც ისინი არიან იმ პირობით, რომ არ მოხდება აღნიშნული ზომების გამოყენება ისეთი ფორმით, რომელიც იძლევა სადავო ან დაუსაბუთებელი დისკრიმინაციის საშუალებას მხარეებს შორის ან ფარული შემზღუდვების დაწესებას სავაჭრო ურთიერთობებზე.

მუხლი 231

ვაჭრობისა და ინვესტიციების ხელშეწყობი მდგრადი განვითარება

მხარეები ადასტურებენ თავიანთ ვალდებულებას, გააძლიერონ ვაჭრობის წვლილი მდგრადი განვითარების მიზნის მისაღწევად, მათ შორის მის ეკონომიკურ, სოციალურ და გარემოსდაცვით მიმართულებებში. შესაბამისად:

(a) მხარეები აღიარებენ ძირითადი შრომითი სტანდარტებისა და ღირსეული შრომის სასარგებლო როლს ეკონომიკურ ეფექტიანობაზე, ინოვაციებსა და პროდუქტიულობაზე, და მათ უნდა მიაღწიონ პოლიტიკის შეთანხმებულობას, რათა მოხდეს ერთი მხრივ, სავაჭრო პოლიტიკისა და მეორეს მხრივ, შრომითი პოლიტიკის თანხვედრა;

(b) მხარეები შეეცდებიან გააადვილონ და ხელი შეუწყონ ვაჭრობასა და ინვესტიციების განხორციელებას გარემოსთვის უსაფრთხო საქონლისა და მომსახურების სფეროში, მათ შორის შესაბამისი არასატარიფო ბარიერების გათვალისწინების ჩათვლით;

(c) მხარეები შეეცდებიან ხელი შეუწყონ დაბრკოლებების აღმოფხვრას ვაჭრობასა და ინვესტიციებში დაკავშირებულს იმ საქონელსა და მომსახურებასთან, რომელიც განსაკუთრებით უკავშირდება კლიმატის ცვლილების შერბილებას, როგორიც არის მდგრადი განახლებადი ენერგია და ენერგოეფექტური პროდუქტები და მომსახურება. ეს შეიძლება მოიცავდეს შესაბამისი ტექნოლოგიების დანერგვას და იმ სტანდარტების გავრცელებას, რომლებიც პასუხობენ გარემოსდაცვით და ეკონომიკურ საჭიროებებს და მინიმუმამდე ამცირებენ ვაჭრობაში ტექნიკურ ბარიერებს;

(d) მხარეები თანხმდებიან ხელი შეუწყონ საქონლით ვაჭრობას, რომელიც დაეხმარება სოციალური მდგომარეობისა და გარემოსდაცვითი კუთხით მიღებული გამოცდილების გაძლიერებას, მათ შორის იმ საქონლით, რომელიც

არის ნებაყოფლობითი მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფის გეგმის ნაწილი, როგორც არის სამართლიანი და ეთიკური სავაჭრო სქემები და ეკო-ეტიკეტები;

(e) მხარეები თანხმდებიან ხელი შეუწყონ კორპორატიულ სოციალურ პასუხისმგებლობას, ინფორმაციისა და საუკეთესო გამოცდილების გაზიარების ჩათვლით. ამ მიმართულებით მხარეები მიმართავენ შესაბამის საერთაშორისოდ აღიარებულ პრინციპებსა და სახელმძღვანელოებს, განსაკუთრებით ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) სახელმძღვანელოს საერთაშორისო სანარმოებისათვის.

მუხლი 232

ბიომრავალფეროვნება

1. მხარეები აღიარებენ ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მისი მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფის აუცილებლობას, როგორც ერთ-ერთ ძირითად ელემენტს მდგრადი განვითარების მისაღწევად და გამოთქვამენ მზადყოფნას, უზრუნველყონ ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია და ბიომრავალფეროვნების მდგრადი გამოყენება ბიომრავალფეროვნების კონვენციისა და სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტების შესაბამისად, რომელთა მხარესაც ქვეყნები წარმოადგენენ.

2. ამ მიზნით მხარეები თანხმდებიან:

- (a) ხელი შეუწყოთ ვაჭრობას ბუნებრივი რესურსიდან მიღებული იმ პროდუქტებით, რომელიც მიღებულია ბიოლოგიური რესურსების მდგრადი გამოყენებით და ამავე დროს წვლილი შეაქვს ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის პროცესში;
- (b) უზრუნველყონ ინფორმაციის გაცვლა ბუნებრივი რესურსებიდან მიღებული პროდუქტით ვაჭრობასთან დაკავშირებულ ქმედებებთან მიმართებაში ბიომრავალფეროვნების დანაკარგებისა და მასზე ზეწოლის შემცირების მიზნით, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, ითანამშრომლონ მათი შესაბამისი პოლიტიკის გავლენის მაქსიმიზაციისა და ურთიერთმხარდაჭერის მიზნით;
- (c) ხელი შეუწყოთ გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ კონვენციის (CITES) სიაში იმ სახეობების შეტანას, რომელთა კონსერვაციის სტატუსი სარისკოდ მიიჩნევა; და
- (d) ითანამშრომლონ რეგიონულ და საერთაშორისო დონეზე ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის ხელშეწყობისა და მისი მდგრადი გამოყენების მიზნით ბუნებრივ და აგროკულტურულ ეკოსისტემებში, რაც მოიცავს გადაშენების პირას მყოფ სახეობებს, მათ ჰაბიტატებს, განსაკუთრებული დაცვის ბუნებრივ ტერიტორიებს და გენეტიკურ მრავალფეროვნებას, ეკოსისტემების აღდგენას, ასევე გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების აღმოფხვრას ან შემცირებას, რაც გამონვეულია ეკოსისტემის ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნებრივი რესურსების გამოყენებით.

მუხლი 233

ტყის მდგრადი მართვა და ხე-ტყის ნაწარმით ვაჭრობა

1. მხარეები აღიარებენ ტყის კონსერვაციის უზრუნველყოფის, მისი მდგრადი მართვის მნიშვნელობას და ტყის წვლილს მხარეთა ეკონომიკური, გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების მიღწევაში.
2. ამ მიზნით მხარეები თანხმდებიან:
 - (a) ხელი შეუწყონ ტყის მდგრადი მართვის შედეგად წარმოებული ხე-ტყის ნაწარმით ვაჭრობას, რომელიც მიღებულია მწარმოებელი ქვეყნის ადგილობრივი კანონმდებლობისა და შესაბამისი ორმხრივი თუ რეგიონალური ხელშეკრულებების სრული დაცვით.
 - (b) ხელი შეუწყონ ტყის მდგრადი მართვის შედეგად მიღებული მერქნისა და სამერქნე მასალის მოხმარების ზომების შესახებ ინფორმაციის გაცვლას და საჭიროების შემთხვევაში ითანამშრომლონ აღნიშნული ზომების განვითარების მიზნით.

(c) მიიღონ სპეციალური ზომები, რათა ხელი შეუწყონ ტყის საფარის დაცვას; ებრძოლონ ტყის უკანონო ჭრასა და მასთან დაკავშირებულ ვაჭრობას, მათ შორის მესამე ქვეყნებთანაც.

(d) გაცვალონ ინფორმაცია ტყის მართვის გაუმჯობესების ღონისძიებებზე და საჭიროების შემთხვევაში მჭიდროდ ითანამშრომლონ, რათა მაქსიმალურად გაზარდონ გავლენა და უზრუნველყონ ტყის უკანონო ჭრის შედეგად მიღებული მერქნისა და სამერქნე მასალით ვაჭრობის აღმკვეთი ეფექტური პოლიტიკისა და სპეციალური ზომების გატარება.

(e) ხელი შეუწყონ საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ კონვენციის (CITES) სიაში ხე-ტყის იმ სახეობების შეტანას, რომელთა კონსერვაციის სტატუსი სარისკოდ მიიჩნევა.

(f) ითანამშრომლონ რეგიონულ და საერთაშორისო დონეზე ხე-ტყის საფარის დაცვისა და ყველანაირი ტყის ტიპის მდგრადი მართვის ხელშეწყობის მიზნით.

მუხლი 234

თევზის პროდუქტით ვაჭრობა

თევზის მარაგის მდგრადი და გონივრული მართვის მნიშვნელობის გათვალისწინებით და სავაჭრო ურთიერთობებში ეფექტური მმართველობის ხელშეწყობის მიზნით მხარეები იღებენ ვალდებულებას:

- (a) ხელი შეუწყონ თევზის მეურნეობის მართვის საუკეთესო გამოცდილების დანერგვას, რათა უზრუნველყონ თევზის მარაგის კონსერვაცია და მდგრადი მართვა ეკოსისტემების მიდგომის გათვალისწინებით;
- (b) გაატარონ ეფექტური ზომები თევზჭერის საქმიანობის მონიტორინგისა და კონტროლის მიზნით;
- (c) უზრუნველყონ ზღვის ცოცხალი რესურსების გრძელვადიანი კონსერვაცია და მდგრადი გამოყენება გაეროსა (UN) და სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ძირითადი ინსტრუმენტების შესაბამისად;
- (d) ხელი შეუწყონ მხარეებს შორის მონაცემების შეგროვების ურთიერთშეთანხმებული სქემის განვითარებასა და მეცნიერულ თანამშრომლობას თევზის მეურნეობის მართვასთან დაკავშირებული სამეცნიერო რჩევების გაუმჯობესების მიზნით;

(e) შეძლებისდაგვარად მჭიდროდ ითანამშრომლონ თევზჭერის მართვის შესაბამის რეგიონულ ორგანიზაციებთან; და
(f) უზრუნველყონ ურთიერთთანამშრომლობა არალეგალური, არადოკუმენტირებული და დაურეგულირებელი (IUU) თევზჭერისა და მასთან დაკავშირებული ქმედებების წინააღმდეგ ყოვლისმომცველი, ეფექტიანი და გამჭვირვალე ზომების გამოყენებით. მხარეები ასევე თანხმდებიან განახორციელონ პოლიტიკა და მიიღონ შესაბამისი ზომები, რათა არალეგალური, არადოკუმენტირებული და დაურეგულირებელი პროდუქცია არ მოხვდეს სავაჭრო მიმოქცევასა და შესაბამის ბაზრებზე.

მუხლი 235

დაცვის დონეების გაძლიერება

1. მხარეები აცნობიერებენ, რომ მიუღებელია ვაჭრობისა თუ ინვესტიციების წახალისება იმ დაცვის დონის შესუსტებით, რომელიც გათვალისწინებულია ადგილობრივი გარემოსდაცვითი თუ შრომითი კანონმდებლობით.
2. მხარემ არ უნდა მოახდინოს თავის არიდება და უგულვებელყოფა ან შესთავაზოს თავის არიდება და უგულვებელყოფა მისი გარემოსდაცვითი თუ შრომის კანონმდებლობიდან ვაჭრობის წახალისების ან მათ ტერიტორიაზე ინვესტორის ინვესტიციების შემოყვანის, მოძიების, გაძლიერების ან შენარჩუნების მიზნით.

3. მხარემ არ უნდა დაუშვას მუდმივი ან პერიოდული ქმედებების ან უმოქმედობის ერთობლიობით ჩაიშალოს გარემოსდაცვითი და შრომითი კანონმდებლობის ეფექტიანი განხორციელება, ინვესტიციებისა და ვაჭრობის წახალისებისთვის.

მუხლი 236

სამეცნიერო ინფორმაცია

როდესაც მზადდება და ხორციელდება ღონისძიებები, რომელთა მიზანია გარემოსა და შრომითი პირობების დაცვა, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინონ ვაჭრობასა ან ინვესტიციებზე, მხარეებმა მხედველობაში უნდა მიიღონ ხელმისაწვდომი სამეცნიერო და ტექნიკურ ინფორმაცია, შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტები, სახელმძღვანელოები ან რეკომენდაციები, მათი არსებობის შემთხვევაში. ამ მხრივ, მხრეებმა შეიძლება ასევე გამოიყენონ „გამაფრთხილებელი პრინციპი“.

მუხლი 237

გამჭვირვალობა

თითოეულმა მხარემ ადგილობრივი კანონმდებლობისა და ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-12 თავის (გამჭვირვალობა) შესაბამისად უნდა უზრუნველყოს, რომ ნებისმიერი ღონისძიება, რომლის მიზანია გარემოსა და/ან შრომითი პირობების დაცვა, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა მოახდინონ ვაჭრობასა და ინვესტიციებზე, იქნება მომზადებული, განხილული და განხორციელებული გამჭვირვალედ, წინასწარი დროული შეტყობინებითა და საჯარო განხილვებით, შესაბამისი და დროული კომუნიკაციითა და კონსულტაციებით არასამთავრობო სექტორთან.

მუხლი 238

მდგრადობის ზემოქმედების მიმოხილვა

მხარეები ვალდებულიებას იღებენ განიხილონ, განახორციელონ მონიტორინგი და შეაფასონ წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გავლენა მდგრად განვითარებაზე, მათი შესაბამისი მონაწილეობითი პროცესებითა და ინსტიტუტებით, აგრეთვე წინამდებარე შეთანხმების საფუძველზე შექმნილი ინსტიტუტების, მაგალითად ვაჭრობასთან დაკავშირებული მდგრადობის ზემოქმედების შეფასების მეშვეობით.

ვაჭრობასა და მდგრად განვითარებაზე ერთობლივი მუშაობა

მხარეები აცნობიერებენ ერთობლივი მუშაობის მნიშვნელობას ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე გარემოსდაცვით და შრომით პოლიტიკაში, რათა მიღწეულ იქნას აღნიშნული შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მიზნები. მათ შეიძლება ითანამშრომლონ, მათ შორის შემდეგ სფეროებში:

- (a) ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების შრომითი ან გარემოსდაცვითი საკითხების საერთაშორისო ფორუმები, მათ შორის განსაკუთრებით მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია (WTO), შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია (ILO), გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამა (UNEP) და მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებები (MEAs);
- (b) მეთოდოლოგია და ინდიკატორები ვაჭრობის მდგრადობის ზემოქმედების შესაფასებლად.
- (c) შრომითი და გარემოსდაცვითი რეგულაციების, წესების და სტანდარტების გავლენა ვაჭრობაზე; აგრეთვე ვაჭრობისა და საინვესტიციო წესების გავლენა შრომით და გარემოსდაცვით კანონმდებლობაზე, მათ შორის შრომითი და გარემოსდაცვითი რეგულაციების და პოლიტიკის განვითარებაზე;

(d) წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) დადებითი და უარყოფითი გავლენა მდგრად განვითარებაზე და მათი შესაბამისი გამაძლიერებელი, აღმკვეთი ან შემარბილებელი საშუალებები; აგრეთვე მხედველობაში იქნება მისაღები ერთი ან ორივე მხარის მიერ განხორციელებული მდგრადობაზე ზემოქმედების შეფასება;

(e) ფუნდამენტური, პრიორიტეტული და შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) სხვა უახლესი კონვენციებისა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების (MEAs) რატიფიცირების ხელშეწყობის თაობაზე თავიანთი შეხედულებებისა და საუკეთესო გამოცდილების გაზიარება;

(f) კერძო და/ან სახელმწიფო სერტიფიცირების, მიკვლევადობისა და მარკირების სქემების, მათ შორის ეკო-მარკირების ხელშეწყობა;

(g) კორპორატიული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობა, მაგალითად ცნობიერების ამაღლების, საერთაშორისოდ აღიარებული სახელმძღვანელოებისა და პრინციპების დანერგვისა და გავრცელების მეშვეობით;

(h) შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) ღირსეული შრომის დღის წესრიგით გათვალისწინებულ ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები, რაც მათ შორის გულისხმობს ურთიერთკავშირს ვაჭრობასა და სრულ და პროდუქტიულ დასაქმებას, შრომითი ბაზრის რეგულირებას, ძირითად შრომით სტანდარტებს, შრომით სტატისტიკას, ადამიანური რესურსების განვითარებასა და კვალიფიკაციის უწყვეტ ამაღლებას, სოციალურ დაცვასა და სოციალურ ჩართულობას, სოციალურ დიალოგსა და გენდერულ თანასწორობას შორის.

(i) მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების (MEAs) ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, მათ შორის საბაჟოსთან თანამშრომლობა.

(j) კლიმატის ცვლილების მიმდინარე და სამომავლო საერთაშორისო რეჟიმის ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები, დაბალემისიანი ტექნოლოგიებისა და ენერგო ეფექტურობის საშუალებების ხელშეწყობის ჩათვლით.

(k) ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობი ვაჭრობასთან დაკავშირებული ზომები.

(l) ტყის კონსერვაციისა და მდგრადი მართვის ხელშეწყობი ვაჭრობასთან დაკავშირებული ზომები, ამასთანავე ბრძოლა გაუდაბნოებისა და ტყის უკანონო ჭრის წინააღმდეგ.

(m) ვაჭრობასთან დაკავშირებული ზომები, რომლებიც მიმართულია მდგრადი თევზჭერის გამოცდილებისა და მდგრადად მართული თევზის პროდუქტებით ვაჭრობის ხელშეწყობისაკენ.

ინსტიტუციონალური მონაცემები და ზედამხედველობის მექანიზმი

1. თითოეული მხარე ამ თავის განხორციელების მიზნებისათვის ასახელებს მის ადმინისტრაციაში შემავალ საკონტაქტო პირს მეორე მხარესთან ურთიერთობისთვის.
2. შესაბამისად შეიქმნა ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტი. ის თავისი საქმიანობის შესახებ ანგარიშს ჩააბარებს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით.
3. ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტი შეკრებას გამართავს აღნიშნული შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ერთი წლის განმავლობაში, ხოლო შემდგომ საჭიროებისამებრ, რათა ზედამხედველობა გაუწიოს აღნიშნული თავის, მათ შორის ამ შეთანხმების 239-ე მუხლით გათვალისწინებული ურთიერთთანამშრომლობის საკითხების განხორციელებას. აღნიშნული ქვეკომიტეტი შეიმუშავებს საკუთარ რეგლამენტს.
4. თითოეულ მხარემ უნდა მოიწვიოს ახალი ან უკვე არსებული ადგილობრივი საკონსულტაციო ჯგუფი (ჯგუფები), რათა განიხილოს აღნიშნული თავის მიხედვით გათვალისწინებული მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული საკითხები. ამგვარ ჯგუფს (ჯგუფებს) საშუალება ექნება მხარეებს წარუდგინონ შეხედულებები ან რეკომენდაციები ამ თავის განხორციელების შესახებ, მათ შორის მისი (მათი) საკუთარი ინიციატივით.

5. ადგილობრივი საკონსულტაციო ჯგუფი (ჯგუფები) უნდა შედგებოდეს სამოქალაქო საზოგადოების დამოუკიდებელი წარმომადგენლობითი ორგანიზაციებისაგან, რომელშიც დაბალანსებული იქნება ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მხარეების მონაწილეობა, დამსაქმებელთა და დასაქმებულთა ორგანიზაციების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, ბიზნეს ჯგუფების, აგრეთვე სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების ჩათვლით.

მუხლი 241

ერთობლივი სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმი

1. მხარეებმა ხელი უნდა შეუწყონ ერთობლივ ფორუმს მათი ტერიტორიების ფარგლებში არსებულ სამოქალაქო საზოგადოებასთან, მათ შორის ადგილობრივი საკონსულტაციო ჯგუფის (ჯგუფების) წევრებისა და ფართო საზოგადოების მონაწილეობით, რათა შედგეს დიალოგი წინამდებარე შეთანხმების მდგრადი განვითარების საკითხებზე. მხარეებმა ხელი უნდა შეუწყონ შესაბამისი ინტერესების დაბალანსებულ წარმომადგენლობას, მათ შორის დამსაქმებელთა დამოუკიდებელი წარმომადგენლობითი ორგანიზაციების, დასაქმებულთა, გარემოსდაცვითი ინტერესებისა და ბიზნეს ჯგუფების, აგრეთვე საჭიროებისამებრ სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით.

2. ერთობლივი სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმი მოწვეულ იქნება წელიწადში ერთხელ, თუ მხარეების მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი. მხარეები შეთანხმდებიან ერთობლივი სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმის მუშაობაზე არაუგვიანეს აღნიშნული შეთანხმების ძალაში შესვლიდან ერთი წლისა.
3. მხარეებმა უნდა წარადგინონ განახლებული ინფორმაცია წინამდებარე თავის განხორციელებასთან დაკავშირებით ერთობლივი სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმის წინაშე. ერთობლივი სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმის შეხვედრეები და მოსაზრებები უნდა წარედგინოს მხარეებს და გასაჯაროვდეს.

მუხლი 242

სამთავრობო კონსულტაციები

1. აღნიშნულ თავთან მიმართებაში წამოჭრილ ნებისმიერი საკითხზე მხარეებმა უნდა მიმართონ შეთანხმების ამ და 243-ე მუხლებით დადგენილ პროცედურებს.

2. მხარემ შესაძლოა მოითხოვოს კონსულტაციები მეორე მხარესთან აღნიშნულ თავთან მიმართებაში წარმოჭრილ ნებისმიერ საკითხზე მეორე მხარის საკონტაქტო პირთან წერილობითი მოთხოვნის გაგზავნით. მოთხოვნაში ნათლად უნდა იყოს ჩამოყალიბებული საკითხი, იდენტიფიცირებული უნდა იყოს პრობლემის არსი და უნდა ერთვოდეს აღნიშნულ თავთან მიმართებაში წამოყენებული პრეტენზიის მოკლე აღწერა. კონსულტაციები უნდა დაიწყოს მყისიერად მხარის მიერ კონსულტაციების მოთხოვნის დაფიქსირების შემდეგ.
3. მხარეები ყველანაირი საშუალებით უნდა ეცადონ მიაღწიონ ორივე მხარისათვის მისაღებ გადაწყვეტილებას. მხარეებმა მხედველობაში უნდა მიიღონ შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) ან შესაბამისი მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი ორგანიზაციებისა თუ უწყებების საქმიანობა, რათა ხელი შეუწყონ ურთიერთთანამშრომლობასა და საქმიანობის თანხვედრას მხარეებსა და აღნიშნულ ორგანიზაციებს შორის. საჭიროების შემთხვევაში მხარეებმა შესაძლებელია მოიძიონ რჩევები აღნიშნული ორგანიზაციებიდან ან უწყებებიდან, ან ფიზიკური პირებიდან ან ორგანოებიდან, რომლებსაც ისინი მიიჩნევენ შესაფერისად, რათა ბოლომდე შესწავლილ იქნას საკითხი.
4. თუ მხარე მიიჩნევს, რომ საკითხი საჭიროებს შემდგომ განხილვას, ამ მხარეს შეუძლია მოითხოვოს ვაჭრობისა და მდგრად განვითარების ქვეკომიტეტის მოწვევა მეორე მხარის საკონტაქტო პირთან წერილობითი მოთხოვნის გაგზავნით. ქვეკომიტეტი უნდა შეიკრიბოს მყისიერად და შეეცადოს საკითხის გადაწყვეტაზე შეთანხმების მიღწევას.

5. საჭიროების შემთხვევაში ვაჭრობისა და მდგრად განვითარების ქვეკომიტეტს შეუძლია რჩევა მოიძიოს ერთ-ერთი ან ორივე მხარის ადგილობრივ მრჩეველთა ჯგუფიდან (ჯგუფებიდან) ან მოითხოვოს სხვა ექსპერტული დახმარება.
6. კონსულტაციაში მონაწილე მხარეების მიერ საკითხთან დაკავშირებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება უნდა გასაჯაროვდეს.

მუხლი 243

ექსპერტთა პანელი

1. მხარემ ამ შეთანხმების 242-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად კონსულტაციის საჭიროების შესახებ მოთხოვნის გაგზავნიდან 90 დღის შემდეგ შესაძლებელია მოითხოვოს ექსპერტთა პანელის მონაწილე საკითხის შესასწავლად, რომელიც სამთავრობო კონსულტაციების შედეგად არადაამაკმაყოფილებელად იქნა გადაწყვეტილი.
2. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავის (დავების მოგვარება) მე-3 ნაწილის (დავების მოგვარების პროცედურები) ქვე-ნაწილი 1 (საარბიტრაჟო პროცესი), ქვე-ნაწილი 3 (საერთო დებულებები) და 270-ე მუხლის დებულებები ისევე, როგორც პროცედურული წესები წინამდებარე შეთანხმების დანართ XX-ში და ამ შეთანხმების დანართ XXI - ში მოცემული არბიტრებისა და მედიატორების ქცევის კოდექსი (ქცევის კოდექსი) გამოიყენება, თუ ამ მუხლში სხვაგვარად არ არის მითითებული.

3. ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტმა აღნიშნული შეთანხმების ძალაში შესვლიდან პირველ შეკრებაზე უნდა შეადგინოს სულ მცირე 15 პირისგან შემდგარი სია, რომლებსაც ექნებათ სურვილი და შესაძლებლობა მონაწილეობა მიიღონ როგორც ექსპერტებმა პანელის საქმიანობაში. თითოეულმა მხარემ ექსპერტებად უნდა წარმოადგინოს სულ მცირე 5 პიროვნება. მხარეებმა ასევე უნდა შეარჩიონ სულ მცირე 5 პიროვნება, რომლებიც არ არიან მხარეების მოქალაქეები და რომლებსაც შეუძლიათ დაიკავონ ექსპერტთა პანელის თავჯდომარის პოზიცია. ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტი უზრუნველყოფს აღნიშნული სიის ამ დონეზე შენარჩუნებას.
4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული სია უნდა შედგებოდეს პირებისაგან, რომლებსაც ექნებათ შესაბამისი ცოდნა და გამოცდილება აღნიშნულ თავთან დაკავშირებულ იურიდიულ, შრომით ან გარემოსდაცვით საკითხებზე ან საერთაშორისო ხელშეკრულებების ფარგლებში წარმოჭრილი დავების გადაწყვეტასთან მიმართებაში. ისინი უნდა იყვნენ დამოუკიდებელნი, უნდა იმოქმედონ პირადი კომპეტენციის ფარგლებში და სადავო საკითხებთან დაკავშირებით არ უნდა იღებდნენ რომელიმე ორგანიზაციიდან ან მთავრობიდან მოქმედების ინსტრუქციებს, არ უნდა იყვნენ დაკავშირებული რომელიმე მხარის მთავრობასთან და შეესაბამებოდნენ წინამდებარე შეთანხმების XXI დანართს.
5. წინამდებარე თავის ფარგლებში წამოჭრილ საკითხებთან მიმართებაში ექსპერტთა პანელი უნდა იყოს დაკომპლექტებული ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული სიის მიხედვით წინამდებარე შეთანხმების 249-ე მუხლისა და XX დანართში მოცემული წესებისა და პროცედურების ნაწილის მე-8 წესის შესაბამისად.

6. ექსპერტთა პანელმა შესაძლოა მოიძიოს ინფორმაცია და რჩევა რომელიმე მხარის, ადგილობრივი მრჩეველთა ჯგუფის (ჯგუფების) ან ნებისმიერი სხვა წყაროს მეშვეობით, რომელსაც მიიჩნევს სათანადოდ. წინამდებარე შეთანხმების 229-ე და 230-ე მუხლებთან დაკავშირებულ მრავალმხრივი შეთანხმებებით გათვალისწინებულ საკითხებთან მიმართებაში პანელმა შესაძლოა მოიძიოს ინფორმაცია და რჩევა შრომის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ILO) ან მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების (MEAs) ორგანოებიდან.
7. ექსპერტთა პანელმა ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავის (დავების მოგვარება) შესაბამისი პროცედურების გათვალისწინებით უნდა მოამზადოს ანგარიში, რომელშიც მოცემული იქნება კვლევა ფაქტებზე დაყრდნობით, შესაბამისი დებულებების გამოყენების შესაძლებლობები და დასაბუთებული ახსნა-განმარტება მის მიერ გაკეთებული ნებისმიერი დასკვნისა და რეკომენდაციებისა. მხარეებმა ანგარიში უნდა გაასაჯაროონ მომზადებიდან 15 დღის განმავლობაში.
8. მხარეებმა უნდა განიხილონ ექსპერტთა პანელის ანგარიშისა და რეკომენდაციების გათვალისწინებით განსახორციელებელი ღონისძიებები. დაინტერესებულმა მხარემ უნდა აცნობოს თავის მრჩეველთა ჯგუფებს და მეორე მხარეს განსახორციელებელ ნებისმიერ ქმედებებთან ან ზომებთან დაკავშირებული გადანაცვებების შესახებ ანგარიშის გასაჯაროებიდან არაუგვიანეს 3 თვისა. ექსპერტთა პანელის ანგარიშისა და რეკომენდაციების განხორციელებას ზედამხედველობას გაუწევს ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტი. მრჩეველთა ორგანოებსა და ერთობლივ სამოქალაქო საზოგადოების დიალოგის ფორუმს ამასთან დაკავშირებით შეუძლიათ წარუდგინონ დაკვირვების შედეგები ვაჭრობისა და მდგრადი განვითარების ქვეკომიტეტს.

თავი 14

დავების მოგვარება

ნაწილი 1

მიზანი და მოქმედების სფერო

მუხლი 244

მიზანი

ამ თავის მიზანია, შექმნას ეფექტიანი და ქმედითი მექანიზმი მხარეთა შორის ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ინტერპრეტაციასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული დავების თავიდან აცილებისა და მოგვარებისათვის, რაც შესაძლებლობის შემთხვევაში მიმართული იქნება ორივე მხარისთვის მისაღები შეთანხმების მიღწევისკენ.

მუხლი 245

მოქმედების სფერო

ეს თავი მოქმედებს ნებისმიერი იმ დავის მიმართ, რომელიც ეხება ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ინტერპრეტაციასა და გამოყენებას, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა.

ნაწილი 2

კონსულტაციები და მედიაცია

მუხლი 246

კონსულტაციები

1. მხარეები უნდა ეცადონ, ამ შეთანხმების 245-ე მუხლში აღნიშნული ნებისმიერი დავა გადაწყვიტონ კეთილსინდისიერი კონსულტაციების მეშვეობით, რაც მიმართული იქნება ორივე მხარისთვის მისაღები შეთანხმების მიღწევისკენ.

2. კონსულტაციების წამოწყება ხდება ერთი მხარის მიერ მეორე მხარისთვის გაგზავნილი წერილობითი მოთხოვნით, რომელშიც მითითებულია მოთხოვნის მიზეზი განსახილველი საკითხის ჩათვლით და ამ შეთანხმების 245-ე მუხლის ის დებულება, რომელიც მხარის აზრით არის გამოსაყენებელი. მოთხოვნის ასლი ეგზავნება ასოცირების კომიტეტს ვაჭრობის საკითხებზე, როგორც დადგენილია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით.
3. კონსულტაციები უნდა ჩატარდეს მოთხოვნის მიღებიდან 30 დღის ვადაში და, თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმებულან, მოთხოვნის ადრესატი მხარის ტერიტორიაზე. კონსულტაციები დასრულებულად ითვლება მოთხოვნის მიღებიდან 30 დღის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეები კონსულტაციების გაგრძელებაზე შეთანხმდებიან. კონსულტაციები, კონკრეტულად კი კონსულტაციის მიმდინარეობისას გამჟღავნებული ყველა სახის ინფორმაცია და მხარეთა პოზიციები, კონფიდენციალურია და არ შეიძლება მეორე მხარის სანაღმდეგოდ იქნას გამოყენებული ნებისმიერ შემდგომ პროცესში.
4. კონსულტაციები გადაუდებელ საკითხებზე, მათ შორის მალფუნქციად საქონელთან ან სემონურ საქონელთან ან მომსახურებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, უნდა გაიმართოს მოთხოვნის ადრესატის მიერ მოთხოვნის მიღებიდან 15 დღის ვადაში და უნდა დასრულდეს იმავე 15 დღეში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეები კონსულტაციების გაგრძელებაზე შეთანხმდებიან.

5. თუ მხარე, რომლის მიმართაც არის წაყენებული მოთხოვნა, კონსულტაციების დაწყების მოთხოვნას ამ უკანასკნელის მიღებიდან 10 დღის განმავლობაში არ უპასუხებს, თუ კონსულტაციები არ გაიმართება ამ მუხლის მე-3 ან მე-4 პუნქტით დადგენილ ვადებში, თუ მხარეები შეთანხმდებიან, რომ კონსულტაციები არ გაიმართოს ან თუ კონსულტაციები დასრულდა და მხარეებს შორის მისაღები შეთანხმება ვერ იქნა მიღწეული, მხარეს, რომელმაც წამოიწყო კონსულტაციების პროცედურა, შეუძლია მიმართოს ამ შეთანხმების 248-ე მუხლით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.
6. კონსულტაციების მიმდინარეობისას თითოეულმა მხარემ უნდა წარმოადგინოს საკმარისი ფაქტობრივი ინფორმაცია, რათა მოხდეს სრულყოფილი განხილვა იმისა, თუ რა ფორმით შეეძლო განსახილველ ღონისძიებას გავლენა მოეხდინა ამ შეთანხმების მოქმედებასა და გამოყენებაზე.
7. როდესაც კონსულტაციები ეხება ენერგოპროდუქტების გადაზიდვას ქსელების მეშვეობით და ერთი მხარე დავის გადანაცვლას გადაუდებლად მიიჩნევს მხარეთა შორის ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების გამო, კონსულტაციები მხარეებს შორის უნდა გაიმართოს მოთხოვნის წარდგენიდან 3 დღის ვადაში და დასრულებულად უნდა ჩაითვალოს იმავე 3 დღეში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეები კონსულტაციების გაგრძელებაზე შეთანხმდებიან.

მუხლი 247

მედიაცია

ნებისმიერ ისეთ ღონისძიებასთან დაკავშირებით, რომელიც რომელიმე მხარის სავაჭრო ინტერესებზე უარყოფით გავლენას ახდენს, მხარეს შეუძლია მეორე მხარეს მოსთხოვოს მედიაციის პროცესში ჩართვა ამ შეთანხმების დანართ XIX-ის შესაბამისად.

ნაწილი 3

დავების მოგვარების პროცედურები

ქვენაწილი 1

საარბიტრაჟო პროცესი

მუხლი 248

საარბიტრაჟო პროცესის ინიცირება

1. თუ მხარეთა შორის დავა ამ შეთანხმების 246-ე მუხლში მოცემული კონსულტაციებით ვერ გადაწყდება, კონსულტაციების ინიციატორ მხარეს შეუძლია ამ მუხლის შესაბამისად მოითხოვოს საარბიტრაჟო პანელის შექმნა.

2. საარბიტრაჟო პანელის შექმნის წერილობითი მოთხოვნა უნდა გაეგზავნოს მეორე მხარესა და ასოცირების კომიტეტს ვაჭრობის საკითხებზე, რომელიც შექმნილია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით. განმცხადებელმა მხარემ მოთხოვნაში უნდა მიუთითოს განსახილველი ღონისძიება და ის, თუ როგორ არის ეს ღონისძიება ამ შეთანხმების 245-ე მუხლში მითითებულ დებულებებთან შეუსაბამო ისე, რომ ეს საკმარისი იყოს საჩივრის სამართლებრივი საფუძვლის ნათლად წარმოჩენისთვის.

მუხლი 249

საარბიტრაჟო პანელის შექმნა

1. საარბიტრაჟო პანელი შედგება 3 არბიტრისგან.
2. საარბიტრაჟო პანელის შექმნის მოთხოვნის მიღებისთანავე მხარეებმა უნდა გაიარონ კონსულტაციები ერთმანეთთან და ეცადონ, შეთანხმდნენ პანელის შემადგენლობაზე. ამ მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტების მიუხედავად საარბიტრაჟო პანელის შექმნამდე ნებისმიერ დროს მხარეებს შეუძლიათ ურთიერთშეთანხმებით შეადგინონ საარბიტრაჟო პანელი.

3. თუ პანელის შექმნის მოთხოვნიდან 5 დღის შემდეგ პანელის შექმნის შესახებ შეთანხმება არ იქნება მიღწეული, თითოეულ მხარეს შეუძლია პანელის შესადგენად ამ მუხლით გათვალისწინებული პროცედურის გამოყენება მოითხოვოს. ამ მუხლით გათვალისწინებული პროცედურის დაწყების მოთხოვნიდან 10 დღის განმავლობაში, თითოეულ მხარეს შეუძლია დანიშნოს არბიტრი ამ შეთანხმების 268-ე მუხლით გათვალისწინებული სიიდან. თუ რომელიმე მხარე არ დანიშნავს არბიტრს, მაშინ მეორე მხარის მოთხოვნით, არბიტრს წილისყრით აირჩევს ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის თავმჯდომარე, თანათავმჯდომარეები, ან მათი დელეგატები ამ შეთანხმების 268-ე მუხლის მიხედვით შედგენილი სიის შესაბამისი მხარის ქვე-სიიდან. თუ მხარეები ვერ შეთანხმდებიან საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარის კანდიდატურაზე, პანელის თავმჯდომარეს, ნებისმიერი მხარის მოთხოვნით, წილისყრით აირჩევს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის თავმჯდომარე, თანათავმჯდომარეები, ან მათი დელეგატები ამ შეთანხმების 268-ე მუხლის მიხედვით შედგენილი საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარეების ქვე-სიიდან.
4. ერთი ან რამდენიმე არბიტრის წილისყრით არჩევის შემთხვევაში, წილისყრა ტარდება ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული წილისყრის მოთხოვნიდან 5 დღის ვადაში.
5. საარბიტრაჟო პანელის შექმნის თარიღად ითვლება ის დღე, როდესაც სამივე შერჩეული არბიტრი XX დანართში მოცემული პროცედურული წესების მიხედვით, დაეთანხმება დანიშვნას.

6. თუ 268-ე მუხლით გათვალისწინებული რომელიმე სია არ არის შედგენილი ან არ შეიცავს საკმარის სახელებს იმ დროისთვის, როდესაც ამ მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით წარდგენილი იქნება მოთხოვნა, არბიტრები შეირჩევა წილისყრით. წილისყრა მოხდება იმ პირებს შორის, რომლებიც ოფიციალურად არიან წარდგენილნი თითოეული მხარის მიერ. თუ რომელიმე მხარე არ წარადგენს კანდიდატურებს, წილისყრა მოხდება მეორე მხარის მიერ წარდგენილ პირებს შორის.
7. თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმდებიან, IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-11 თავთან (ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში) დაკავშირებული დავის არსებობისას, რომელსაც ერთი მხარე გადაუდებლად მიიჩნევს ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების ან შეფერხების საფრთხის გამო, გამოიყენება ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული შერჩევის პროცედურა ამ მუხლის მე-2 პუნქტის პირველი წინადადებისთვის მიმართვის გარეშე და ამ მუხლის მე-4 პუნქტში აღნიშნული ვადა არის 2 დღე.

მუხლი 250

წინასწარი გადაწყვეტილება საქმის გადაუდებლობის თაობაზე

მხარის მოთხოვნის საფუძველზე საარბიტრაჟო პანელმა შექმნიდან 10 დღის განმავლობაში უნდა მიიღოს წინასწარი გადაწყვეტილება საქმის გადაუდებლობის საკითხზე.

მუხლი 251

საარბიტრაჟო პანელის ანგარიში

1. შექმნიდან არა უგვიანეს 90 დღისა საარბიტრაჟო პანელი მხარეებს წარუდგენს შუალედურ ანგარიშს, რომელიც უნდა შეიცავდეს დადგენილ ფაქტებს, დასკვნებს შესაბამისი დებულებების გამოყენებაზე და დადგენილებებისა და რეკომენდაციების მიღების ძირითად მიზეზებს. როდესაც საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარე ამ ვადას არასაკმარისად მიიჩნევს, ის წერილობით აცნობებს მხარეებს და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს დაგვიანების მიზეზებს და თარიღს, როდესაც პანელი შუალედური ანგარიშის წარდგენას გეგმავს. შუალედური ანგარიშის წარდგენა არცერთ შემთხვევაში არ უნდა გადასცილდეს საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 120 დღეს. შუალედური ანგარიში არ განსაჯაროვდება.

2. შეტყობინების მიღებიდან 14 დღის განმავლობაში მხარეს შეუძლია საარბიტრაჟო პანელს წარუდგინოს წერილობითი მოთხოვნა შუალედური ანგარიშის კონკრეტული ასპექტების გადახედვის თაობაზე.
3. გადაუდებელი შემთხვევებისას, მათ შორის მალფუნქციონირებად საქონელთან ან სეზონურ საქონელთან ან მომსახურებასთან დაკავშირებული შემთხვევებისას, საარბიტრაჟო პანელმა ყველა ღონე უნდა იხმაროს, რათა შუალედური ანგარიში წარმოადგინოს საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 45 დღეში ან ნებისმიერ შემთხვევაში არა უგვიანეს 60 დღისა. მხარეს შეუძლიათ პანელს წარუდგინოს წერილობითი მოთხოვნა შუალედური ანგარიშის კონკრეტული ასპექტების გადახედვის თაობაზე შეტყობინების მიღებიდან 7 დღის განმავლობაში.
4. მას შემდეგ, რაც საარბიტრაჟო პანელი მხარეების წარდგენილ წერილობით კომენტარებს განიხილავს, მას შეუძლია ცვლილებები შეიტანოს საკუთარ ანგარიშში და განახორციელოს იმგვარი შემდგომი მოკვლევა, რასაც საჭიროდ მიიჩნევს. პანელის საბოლოო გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს იმ არგუმენტების საკმარის განხილვას, რაც შუალედური ანგარიშის ეტაპზე იქნა წამოყენებული და ნათლად უნდა პასუხობდეს მხარეთა შეკითხვებსა და არგუმენტებს.

5. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-11 თავთან (ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში) დაკავშირებული დავის არსებობისას, რომელსაც ერთი მხარე გადაუდებლად მიიჩნევს ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების ან შეფერხების საფრთხის გამო, შუალედური ანგარიშის წარდგენა უნდა მოხდეს საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 20 დღეში და ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით წარდგენილი ნებისმიერი მოთხოვნა უნდა გაკეთდეს წერილობითი ანგარიშის წარდგენიდან 5 დღის ვადაში. საარბიტრაჟო პანელს ასევე შეუძლია გადაწყვიტოს, რომ არ გამოსცეს შუალედური ანგარიში.

მუხლი 252

ენერგეტიკის სფეროში არსებული გადაუდებელი დავების კონსილიაცია

1. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-11 თავთან (ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში) დაკავშირებული დავის არსებობისას, რომელსაც ერთი მხარე გადაუდებლად მიიჩნევს ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების ან შეფერხების საფრთხის გამო, ნებისმიერ მხარეს უფლება აქვს, საარბიტრაჟო პანელისთვის მიმართვის გზით მოითხოვოს, რომ საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარემ შეასრულოს მომრიგებელი შუამავლის ფუნქცია.

2. მომრიგებელი შუამავალი უნდა ეცადოს, რომ დავა მხარეთა შეთანხმების საფუძველზე გადაწყდეს ან მოხდეს ასეთი შეთანხმების მიღწევის პროცედურაზე შეთანხმება. თუ ასეთი შეთანხმება ვერ მიიღწევა მომრიგებელი შუამავლის დანიშნიდან 15 დღის განმავლობაში, ამ უკანასკნელმა მხარეებს უნდა შესთავაზოს დავის კონკრეტული გადაწყვეტა ან რეკომენდაცია მისცეს დავის გადაწყვეტის პროცედურასთან დაკავშირებით. კონსილიატორი ასევე იღებს გადაწყვეტილებას იმ წესების და პირობების შესახებ, რომელიც დაცული უნდა იყოს მის მიერ მითითებული თარიღიდან დავის გადაწყვეტამდე.
3. კონსილიატორის მიერ გადაწყვეტილების მიღებიდან სამი თვის განმავლობაში ან დავის გადაწყვეტამდე, რომელი შემთხვევაც უფრო ადრე დადგება, მხარეებმა და მათ დაქვემდებარებაში ან იურისდიქციაში მყოფმა დაწესებულებებმა უნდა დაიცვან მე-2 პუნქტის მიხედვით გაცემული რეკომენდაციები მოქმედების წესებსა და პირობებთან დაკავშირებით.
4. მომრიგებელმა შუამავალმა უნდა დაიცვას ქცევის კოდექსი, რომელიც მოცემულია ამ შეთანხმების XXI დანართში.

შეტყობინება საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილების თაობაზე

1. საარბიტრაჟო პანელმა მხარეებსა და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს თავისი საბოლოო გადაწყვეტილების შესახებ უნდა შეატყობინოს პანელის შექმნიდან 120 დღის განმავლობაში. როდესაც გადაწყვეტილების მიღება არ ესწრება აღნიშნულ ვადაში, პანელის თავმჯდომარე ამის შესახებ წერილობით აცნობებს მხარეებს და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს შეატყობინებს დაგვიანების მიზეზებს და თარიღს, როდესაც პანელი გადაწყვეტილების წარდგენას გეგმავს. გადაწყვეტილების მიღება არცერთ შემთხვევაში არ უნდა გადასცილდეს საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 150 დღეს.
2. გადაუდებელი შემთხვევებისას, მათ შორის მალფუნქციად საქონელთან ან სემონურ საქონელთან ან მომსახურებასთან დაკავშირებული შემთხვევებისას, საარბიტრაჟო პანელმა ყველა ღონე უნდა იხმაროს, რათა მხარეებს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 60 დღეში მიანოდოს. ეს არცერთ შემთხვევაში არ უნდა გადასცილდეს საარბიტრაჟო პანელის შექმნიდან 75 დღეს.

3. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-11 თავთან (ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში) დაკავშირებული დავის არსებობისას, რომელსაც ერთი მხარე გადაუდებლად მიიჩნევს ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების ან შეფერხების საფრთხის გამო, პანელმა მხარეებს თავისი გადაწყვეტილების შესახებ უნდა აცნობოს შექმნიდან 40 დღეში.

ქვენანილი 2

გადაწყვეტილების შესრულება

მუხლი 254

საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილების შესრულება

მოპასუხე მხარემ სწრაფად და კეთილსინდისიერად უნდა მიიღოს საჭირო ზომები საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილების შესასრულებლად.

შესრულების გონივრული ვადა

1. თუ გადანყვეტილების დაუყოვნებლივ შესრულება შეუძლებელია, მხარეები უნდა ეცადონ შეთანხმდნენ ვადაზე, რომლის განმავლობაშიც გადანყვეტილება შესრულდება. ამ შემთხვევაში მოპასუხე მხარემ მხარეებისთვის გაგზავნილი გადანყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს 30 დღისა, მეორე მხარესა და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა აცნობოს იმ დროის შესახებ, რაც მას გადანყვეტილების შესასრულებლად დასჭირდება („გონივრული ვადა“).
2. თუ მხარეები ვერ თანხმდებიან გონივრულ ვადაზე, განმცხადებელმა მხარემ, მოპასუხე მხარის მიერ ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით გაგზავნილი შეტყობინების მიღებიდან 20 დღის განმავლობაში, წერილობით უნდა სთხოვოს საარბიტრაჟო პანელს განსაზღვროს გონივრული ვადის ხანგრძლივობა. ასეთი მოთხოვნის შესახებ შეტყობინება უნდა გაეგზავნოს მეორე მხარეს და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტსაც. თავდაპირველმა საარბიტრაჟო პანელმა თავისი გადანყვეტილება მხარეებს და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა აცნობოს მოთხოვნის გაგზავნიდან 20 დღის განმავლობაში.

3. გონივრული ვადის გასვლამდე სულ ცოტა ერთი თვით ადრე, მოპასუხე მხარემ განმცხადებელ მხარეს წერილობით უნდა აცნობოს პანელის გადაწყვეტილების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ.
4. მხარეთა ურთიერთშეთანხმებით შესაძლებელია გონივრული ვადის გაგრძელება.

მუხლი 256

პანელის გადაწყვეტილების შესრულების მიზნით მიღებული ზომების გადახედვა

1. მოპასუხე მხარემ განმცხადებელ მხარეს და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა აცნობოს გონივრული ვადის დასრულებამდე მიღებული ნებისმიერი იმ ზომის შესახებ, რომელიც მიღებული იყო პანელის გადაწყვეტილების შესრულების მიზნით.

2. თუ მხარეებს შორის არსებობს დავა ამ მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნის შესასრულებლად მიღებული რომელიმე ზომის არსებობასა ან ამ შეთანხმების 245-ე მუხლთან შესაბამისობასთან დაკავშირებით, განმცხადებელმა მხარემ წერილობით უნდა მოსთხოვოს საარბიტრაჟო პანელს, რათა ამ უკანასკნელმა მიიღოს გადაწყვეტილება აღნიშნულ საკითხზე. ასეთ მოთხოვნაში უნდა იყოს აღნიშნული განსახილველი ზომა და ისე უნდა იყოს ახსნილი ამ ზომის წინამდებარე შეთანხმების 245-ე მუხლის დებულებებთან შეუსაბამობა, რომ ეს საკმარისი იყოს საჩივრის

სამართლებრივი საფუძვლის ნათლად წარმოჩენისთვის. თავდაპირველმა საარბიტრაჟო პანელმა თავისი გადაწყვეტილება მხარეებს და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა აცნობოს მოთხოვნის გაგზავნიდან 45 დღის განმავლობაში.

მუხლი 257

გადაწყვეტილების შესრულებლობის შემთხვევაში დავის მოგვარებისთვის მიღებული დროებითი საშუალებები

1. თუ მოპასუხე მხარე გონივრული ვადის გასვლამდე საარბიტრაჟო პანელს არ შეატყობინებს პანელის გადაწყვეტილების შესრულების მიზნით მიღებული რაიმე ზომის შესახებ, თუ საარბიტრაჟო პანელი დაადგენს, რომ მიღებული არაა რაიმე ზომა, ან რომ ამ შეთანხმების 256-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით მიღებული ზომა მხარის ამ შეთანხმების 245-ე მუხლით დადგენილ ვალდებულებებთან შეუსაბამოა, მოპასუხე მხარემ, განმცხადებელი მხარის მოთხოვნით და მასთან კონსულტაციების შემდეგ, უნდა შეთავაზოს დროებითი კომპენსაცია.

2. თუ განმცხადებელი მხარე გადაწყვეტს, არ მოითხოვოს დროებითი კომპენსაცია ამ მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით, თუ მოთხოვნა წაყენებული იყო, მაგრამ გონივრული ვადის დასრულებიდან ან პანელის მიერ ამ შეთანხმების 256-ე მუხლის მიხედვით ზომების არარსებობის ან ზომების 245-ე მუხლთან შეუსაბამობის შესახებ გადაწყვეტილების წარდგენიდან 30 დღის განმავლობაში შეთანხმება კომპენსაციაზე ვერ იქნა მიღწეული, განმცხადებელ მხარეს უფლება აქვს, მეორე მხარისა და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტისთვის შეტყობინების გაგზავნით შეაჩეროს ამ შეთანხმების 245-ე მუხლში მითითებული ნებისმიერი დებულებიდან გამომდინარე ვალდებულებები შესაბამისი ოდენობით, რაც უთანაბრდება დარღვევით გამოწვეულ გაუქმებას ან შეზღუდვას. შეტყობინება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას შეჩერებული ვალდებულებების ოდენობის შესახებ. განმცხადებელ მხარეს შეუძლია ვალდებულებების შეჩერება განახორციელოს მოპასუხე მხარის მიერ შეტყობინების მიღებიდან 10 დღის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მოპასუხე მხარემ ამ მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით არბიტრაჟი მოითხოვა.
3. ვალდებულებების შეჩერებისას, განმცხადებელ მხარეს შეუძლია გაზარდოს თავისი სატარიფო განაკვეთები ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის სხვა წევრ სახელმწიფოთა მიმართ დადგენილ დონემდე ვაჭრობის იმ მოცულობაზე, რაც განისაზღვრება იმგვარად, რომ ვაჭრობის მოცულობა გამრავლებული ტარიფის გაზრდის ოდენობაზე უთანაბრდება დარღვევით გამოწვეულ გაუქმებას ან შეზღუდვას.

4. თუ მოპასუხე მხარე მიიჩნევს, რომ ვალდებულებების შეჩერების დონე არ არის შეზღუდვით გამოწვეული დარღვევის ეკვივალენტური, მას შეუძლია თავდაპირველ საარბიტრაჟო პანელს წერილობით მოსთხოვოს ამ საკითხზე გადაწყვეტილების მიღება. ამგვარი მოთხოვნა განმცხადებელ მხარეს და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა ეცნობოს ამ მუხლის მე-2 პუნქტში აღნიშნული 10-დღიანი პერიოდის გასვლამდე. თავდაპირველმა პანელმა ვალდებულებების შეჩერების დონეზე თავისი გადაწყვეტილების შესახებ მხარეებსა და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა შეატყობინოს მოთხოვნის წარდგენიდან 30 დღის განმავლობაში. პანელის მიერ გადაწყვეტილების გამოტანამდე მხარის ვალდებულებები არ უნდა შეიზღუდოს და ნებისმიერი შეზღუდვა შესაბამისობაში უნდა იყოს პანელის გადაწყვეტილებასთან.
5. ამ მუხლით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეჩერება და კომპენსაცია დროებითია და არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს მას შემდეგ, რაც:
- a) მხარეები მიაღწევენ შეთანხმებას ამ შეთანხმების 262-ე მუხლის მიხედვით; ან
 - b) მხარეები შეთანხმდებიან, რომ ამ შეთანხმების 256-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით შეტყობინებული ზომით მოპასუხე მხარის ქმედება მოყვანილ იქნა შესაბამისობაში 245-ე მუხლის დებულებებთან; ან

ც) ყველა ის ზომა, რომელიც შეუთავსებელი იყო 245-ე მუხლის დებულებებთან, გაუქმებულია ან შესწორებულია ისე, რომ ამ დებულებებთან შესაბამისობაში მოდის, როგორც ეს ამ შეთანხმების 256-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით არის დადგენილი.

მუხლი 258

ენერგეტიკის სფეროში არსებული გადაუდებელი დავების მოგვარების საშუალებები

1. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-11 თავთან (ვაჭრობასთან დაკავშირებული დებულებები ენერგეტიკის სფეროში) დაკავშირებული დავის არსებობისას, რომელსაც ერთი მხარე გადაუდებლად მიიჩნევს ბუნებრივი აირის, ნავთობის ან ელექტროენერგიის გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი შეფერხების ან შეფერხების საფრთხის გამო, დავის მოგვარების საშუალებებთან დაკავშირებით მხარეებს შორის მოქმედებს ამ მუხლის დებულებები.

2. ამ შეთანხმების 255-ე, 256-ე და 257-ე მუხლებიდან გადახვევის გზით განმცხადებელს შეუძლია ამ შეთანხმების IV კარიდან (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გამომდინარე ვალდებულებების შეჩერება იმ ოდენობით, რაც უთანაბრდება იმ მხარის ქმედებით გამოწვეულ შეზღუდვას ან გაუქმებას, რომელმაც არ შეასრულა საარბიტრაჟო პანელის გადანყვეტილება, ამ გადანყვეტილების მიღებიდან 15 დღის განმავლობაში. ამ შეჩერების ძალაში შესვლა შესაძლებელია დაუყოვნებლივ. ვალდებულებების ამგვარი შეჩერება შესაძლებელია გაგრძელდეს იმ დროით, რა დროის განმავლობაშიც მოპასუხე მხარე არ ასრულებს პანელის გადანყვეტილებას.
3. თუ მოპასუხე მხარე სადავოდ ხდის შესრულების არარსებობას ან შესრულების არარსებობის გამო ვალდებულებების შეჩერების დონეს, მას შეუძლია ამ შეთანხმების 257-ე მუხლის მე-4 პუნქტის და 259-ე მუხლის მიხედვით წამოიწყოს პროცესი, რომელიც დაიქარებული წესით განიხილება. განმცხადებელ მხარეს შეზღუდვის მოხსნის ან მისი შეცვლის ვალდებულება წარმოეშობა მხოლოდ პანელის მიერ გადანყვეტილების მიღების შემდეგ. პროცესის მიმდინარეობისას მას შეუძლია ვალდებულების შეჩერება ძალაში დატოვოს.

*გადაწყვეტილების შესრულებლობის გამო დავის მოგვარების დროებითი საშუალებების
გამოყენების შემდეგ გადაწყვეტილების შესრულების მიზნით მიღებული ზომების
გადახედვა*

1. ვალდებულებების შეჩერების ან დროებითი კომპენსაციის განხორციელების შემდეგ, მოპასუხე მხარემ განმცხადებელ მხარეს და ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა შეატყობინოს იმ ზომების შესახებ, რომელიც მან საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილების შესრულების მიზნით მიიღო. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი გამონაკლისების გარდა, განმცხადებელმა მხარემ ვალდებულებების შეჩერება შეტყობინების მიღებიდან 30 დღეში უნდა გააუქმოს. იმ შემთხვევებში, როდესაც კომპენსაცია იქნა გამოყენებული, ამ მუხლის მე-2 პუნქტით დადგენილი გამონაკლისების გარდა, მოპასუხე მხარეს შეუძლია ასეთი კომპენსაციის განხორციელება შეწყვიტოს საკითხის პანელის გადაწყვეტილებასთან შესაბამისობის მოყვანის თაობაზე შეტყობინების გაგზავნიდან 30 დღეში.

2. თუ მხარეები შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში ვერ შეთანხმდებიან იმის თაობაზე, მოჰყავს თუ არა მოპასუხე მხარის მიერ მიღებულ ზომას საკითხი ამ შეთანხმების 245-ე მუხლის დებულებებთან შესაბამისობაში, განმცხადებელმა ამ საკითხზე გადანყვეტილების მიღება წერილობით უნდა მოსთხოვოს თავდაპირველ საარბიტრაჟო პანელს. ეს მოთხოვნა ერთდროულად უნდა გადაეგზავნოს მეორე მხარესა და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს. პანელმა თავისი გადანყვეტილების შესახებ მხარეებსა და ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს უნდა აცნობოს მოთხოვნის წარდგენიდან 45 დღის განმავლობაში. თუ პანელი გადანყვეტს, რომ მიღებულ ზომას საკითხი 245-ე მუხლის დებულებებთან შესაბამისობაში მოჰყავს, ვალდებულებების შეჩერება ან კომპენსაცია უნდა შეწყდეს. შესაბამის შემთხვევებში, განმცხადებელი მხარე ვალდებულია ვალდებულებების შეჩერების ოდენობა შეუთავსოს საარბიტრაჟო პანელის მიერ დადგენილ ოდენობას.

მუხლი 260

არბიტრების ცვლილება

თუ ამ თავის მიხედვით მიმდინარე საარბიტრაჟო პროცესში თავდაპირველი პანელი ან მისი წევრები ვეღარ მონაწილეობენ, უარს ამბობენ მონაწილეობაზე, ან საჭიროა მათი შეცვლა იმის გამო, რომ ისინი არ აკმაყოფილებენ ამ შეთანხმების XXI დანართში მოცემულ ქცევის კოდექსის მოთხოვნებს, ამოქმედდება ამ შეთანხმების 249-ე მუხლით გაწერილი პროცედურა. ასეთ შემთხვევაში, გადანაცვეტილების შეტყობინებისათვის დადგენილი ვადა გაგრძელდება 20 დღით, გარდა 249-ე მუხლის მე-7 პუნქტით გათვალისწინებული გადაუდებელი დავებისა, რა შემთხვევაშიც ვადა 5 დღით გაგრძელდება.

ქვენანილი 3

საერთო დებულებები

მუხლი 261

არბიტრაჟისა და გადაწყვეტილების შესრულების პროცედურების შეჩერება და შეწყვეტა

საარბიტრაჟო პანელი ორივე მხარის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე ვალდებულია, ნებისმიერ დროს შეაჩეროს მუშაობა მხარეთა მიერ შეთანხმებული ვადით, რომელიც არ უნდა აღარბებდეს ზედიზედ 12 თვეს. საარბიტრაჟო პანელი ვალდებულია განაგრძოს მუშაობა ამ პერიოდის დასრულებამდე ორივე მხარის წერილობითი მოთხოვნის ან ამ პერიოდის დასრულების მომენტისათვის ნებისმიერი მხარის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე. განმცხადებელმა მხარემ აღნიშნულის შესახებ შეტყობინება უნდა გაუგზავნოს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტის თავმჯდომარეს ან თანათავმჯდომარეებს და მეორე მხარეს. თუ პროცესის შეჩერების შეთანხმებული ვადის გასვლის დროისათვის მხარე არ მოითხოვს საარბიტრაჟო პანელის მუშაობის გაგრძელებას, პროცესი შეწყდება. საარბიტრაჟო პანელის მუშაობის შეჩერება და შეწყვეტა გავლენას არ ახდენს არცერთი მხარის უფლებებზე სხვა პროცესებში, ამ შეთანხმების 269-ე მუხლის შესაბამისად.

მორიგება

მხარეებს შეუძლიათ ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გათვალისწინებული დავა ნებისმიერ დროს დაასრულონ მორიგებით. მათ ასეთი გადაწყვეტილების შესახებ ერთობლივად უნდა აცნობონ ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტში განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს და, შესაბამის შემთხვევაში, საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარეს. თუ მორიგება რომელიმე მხარის შიდა პროცედურების მიხედვით საჭიროებს დამტკიცებას, შეტყობინება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას ასეთი მოთხოვნის შესახებ და ასეთ შემთხვევაში დავის მოგვარების პროცესი შეჩერდება. თუ ამგვარი დამტკიცება საჭირო არ არის, ან თუ გაიგზავნება შეტყობინება ასეთი სახის შიდა პროცედურების დასრულების შესახებ, დავის მოგვარების პროცესი შეწყდება.

მუხლი 263

პროცედურული წესები

1. ამ თავის მიხედვით დავის მოგვარების პროცედურებზე ვრცელდება ამ შეთანხმების XX დანართად მოცემული პროცედურული წესები და ამ შეთანხმების XXI დანართად მოცემული ქცევის კოდექსი.
2. საარბიტრაჟო პანელის წევრების მიერ სხდომა საჯაროა, თუ პროცედურული წესებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

ინფორმაცია და ტექნიკური რჩევები

მხარის მოთხოვნით ან საკუთარი ინიციატივით, საარბიტრაჟო პანელს შეუძლია ნებისმიერი წყაროსგან, მათ შორის დავის მონაწილე მხარეებისგან, მოიპოვოს ნებისმიერი სახის ინფორმაცია, რასაც საჭიროდ თვლის საარბიტრაჟო პროცესისთვის. საარბიტრაჟო პანელს, თუ ის საჭიროდ თვლის, ასევე აქვს უფლება მიიღოს ექსპერტთა შეფასებები. ექსპერტთა შერჩევამდე, პანელმა კონსულტაციები უნდა გაიაროს მხარეებთან. მხარის ტერიტორიაზე დაფუძნებულ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირებს აქვთ უფლება პროცედურული წესების შესაბამისად პანელს წარუდგინონ „სასამართლოს მეგობრის“ - (amicus curiae) დასკვნები. ამ მუხლის მეშვეობით მოპოვებული ნებისმიერი ინფორმაცია უნდა ეცნობოს თითოეულ მხარეს და წარედგინოს კომენტარების გასაკეთებლად.

მუხლი 265

განმარტების წესები

ნებისმიერმა საარბიტრაჟო ტრიბუნალმა ამ შეთანხმების 245-ე მუხლში მოცემული დებულებები უნდა განმარტოს საერთაშორისო საჯარო სამართლის ჩვეულებითი ნორმების, მათ შორის საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ 1969 წლის ვენის კონვენციით კოდიფიცირებული ნორმების, შესაბამისად. პანელმა ასევე მხედველობაში უნდა მიიღოს ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის დავების მოგვარების ორგანოს მიერ დამტკიცებული პანელისა და სააპელაციო პალატის გადაწყვეტილებებში მოცემული შესაბამისი განმარტებები. საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილებებმა არ უნდა განავრცოს ან შეამციროს ამ შეთანხმებით მხარეთათვის მინიჭებული უფლებები და მოვალეობები.

საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილებები და განჩინებები

1. საარბიტრაჟო პანელმა ყველა ღონე უნდა იხმაროს გადაწყვეტილების კონსენსუსით მისაღებად. თუმცა, თუ გადაწყვეტილების კონსენსუსით მიღება არ ხერხდება, განსახილველი საკითხი ხმათა უმრავლესობით გადაწყდება. პანელის თათბირები კონფიდენციალურია და განსხვავებული აზრები არ გამოიყენება.
2. მხარეები საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილებებს უპირობოდ უნდა დაეთანხმონ. გადაწყვეტილებები ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს არ უნდა აკისრებდეს რაიმე უფლებას ან ვალდებულებას. გადაწყვეტილებები უნდა შეიცავდეს დადგენილ ფაქტებს, დასკვნებს ამ შეთანხმების 245-ე მუხლში მითითებული შესაბამისი დებულებების გამოყენებადობის თაობაზე და მის მიერ მიღებული ნებისმიერი გადაწყვეტილებისა და დასკვნის მიღების ძირითად მიზეზებს. ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა საარბიტრაჟო პანელის სრული გადაწყვეტილებები მისი წარდგინებიდან 10 დღის ვადაში უნდა გახადოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ის სხვაგვარად გადაწყვეტს იმ მიზნით, რომ დაიცვას მხარის მიერ მოწოდებული კონფიდენციალური ინფორმაცია, რომელიც კონფიდენციალურად განისაზღვრა ამ მხარის მიერ თავისი კანონმდებლობის საფუძველზე.

მიმართვები ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოსადმი

1. ამ მუხლში განსაზღვრული პროცედურები მოქმედებს დავებზე, რომლებიც უკავშირდება ამ შეთანხმების იმ დებულებების ინტერპრეტაციასა და გამოყენებას, რომლებიც მხარეს აკისრებს იმგვარ ვალდებულებას, რაც ევროკავშირის სამართლის დებულებაზე მითითებით დგინდება.
2. როდესაც წარმოიშობა დავა ამ მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნული ევროკავშირის სამართლის დებულების ინტერპრეტაციის საკითხზე, საარბიტრაჟო პანელმა საკითხის გადაწყვეტის მაგივრად უნდა მიმართოს ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს აღნიშნულ საკითხზე გადაწყვეტილების მისაღებად. ასეთ შემთხვევაში, საარბიტრაჟო პანელის გადაწყვეტილების მიღებისთვის დადგენილი ვადების მოქმედება ჩერდება ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო პანელისთვის სავალდებულო ხასიათს ატარებს.

ნაწილი 4

ზოგადი დებულებები

მუხლი 268

არბიტრების სია

1. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლიდან არა უგვიანეს 6 თვისა, ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა უნდა შეადგინოს სულ მცირე 15 პირისგან შემდგარი სია, რომლებსაც სურთ და შეუძლიათ არბიტრობა. სია უნდა შედგებოდეს სამი ქვე-სიისგან: თითო ქვე-სია თითო მხარისთვის და ერთი ქვე-სია, რომელშიც შევლენ ის პირები, რომლებიც არ არიან არცერთი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეები და რომლებიც საარბიტრაჟო პანელის თავმჯდომარეობას გასწევენ. თითოეული ქვე-სია უნდა შეიცავდეს სულ მცირე 5 პირს. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა უნდა უზრუნველყოს, რომ სია ყოველთვის ასეთ მდგომარეობაში შენარჩუნდეს.
2. არბიტრებს უნდა გააჩნდეთ სამართლისა და საერთაშორისო ვაჭრობის სპეციალიზებული ცოდნა და გამოცდილება. ისინი უნდა იყვნენ დამოუკიდებლები, იმოქმედონ პირადი კომპეტენციის ფარგლებში, არ უნდა მიიღონ ინსტრუქციები არცერთი ორგანიზაციის ან მთავრობისგან, არ უნდა იყვნენ რომელიმე მხარის მთავრობასთან დაკავშირებული და უნდა შეესაბამებოდნენ ამ შეთანხმების XXI დანართში მოცემულ ქცევის კოდექსის მოთხოვნებს.

3. ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს შეუძლია შეადგინოს იმ პირთა 12 კაციანი დამატებითი სია, რომლებსაც გააჩნიათ განათლება და გამოცდილება იმ სექტორებში, რომელსაც ეს შეთანხმება ფარავს. მხარეთა შეთანხმების საფუძველზე ასეთი დამატებითი სიები გამოყენებულ უნდა იქნას ამ შეთანხმების 249-ე მუხლში განწერილი პროცედურის მიხედვით საარბიტრაჟო პანელის შესაქმნელად.

მუხლი 269

ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ფარგლებში აღებულ ვალდებულებებთან ურთიერთმიმართება

1. ამ თავში მოცემული დავის მოგვარების მექანიზმისთვის მიმართვამ არ უნდა იქონიოს გავლენა ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ფარგლებში განხორციელებულ ნებისმიერ ქმედებაზე, მათ შორის დავის მოგვარების პროცედურაზე.

2. თუმცა, თუ მხარეს რომელიმე კონკრეტულ ღონისძიებასთან დაკავშირებით ინიცირებული აქვს დავის მოგვარების პროცესი ამ თავის ან ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულების ფაგლებში, მას არ აქვს უფლება წამოიწყოს მეორე პროცესი იმავე ღონისძიებასთან დაკავშირებით, სანამ პირველი პროცესი არ დასრულდება. ამასთანავე, მხარეს არ აქვს უფლება დავების მოგვარების ორივე ორგანოში მოითხოვოს იმ ვალდებულების შესრულება, რომელიც ამ თავისა და ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულების მიხედვით იდენტურია. იმ შემთხვევაში, როდესაც დავის მოგვარების პროცესი დაწყებულია, მხარეების მიერ ერთი ფორუმის არჩევა გამორიცხავს მეორეს გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც არჩეული ფორუმი ვერ მიიღებს გადაწყვეტილებას საჩივარზე აღნიშნულ ვალდებულებასთან დაკავშირებით, იურისდიქციის ან პროცედურული მიზეზების გამო.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიზნებისთვის:

(a) ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული დავის მოგვარების პროცესი ინიცირებულად ითვლება ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულების მე-2 დანართში მოცემული დავების მოგვარების წესებისა და პროცედურის შესახებ შეთანხმების („დავების მოგვარების პროცედურა“) მე-6 მუხლით გათვალისწინებული პროცედურის მიხედვით მხარის მიერ პანელის შექმნის მოთხოვნით, და დასრულებულად ითვლება, როდესაც ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის დავების მოგვარების ორგანო დაამტკიცებს პანელის და სააპელაციო ორგანოს გადაწყვეტილებას დავების მოგვარების პროცედურის მე-16 მუხლისა და მე-17 მუხლის მე-14 პუნქტის შესაბამისად; და

(b) ამ შეთანხმებით გათვალისწინებული დავის მოგვარების პროცესი ინიცირებულად ითვლება ამ შეთანხმების 248-ე მუხლის მიხედვით მხარის მიერ საარბიტრაჟო პანელის შექმნის მოთხოვნით და დასრულებულად ითვლება, როდესაც საარბიტრაჟო პანელი ამ შეთანხმების 253-ე მუხლის შესაბამისად მხარეებს და 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს გადაუგზავნის თავის გადანწყვეტილებას.

4. მხარეს ამ შეთანხმების არცერთმა დებულებამ არ უნდა შეუშალოს ხელი ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის დავების მოგვარების ორგანოს გადანწყვეტილების შესაბამისად ვალდებულებების შეჩერების იმპლემენტაციაში. ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის ხელშეკრულება არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხარისთვის ამ თავით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეჩერებისთვის ხელის შეშლის მიზნით.

მუხლი 270

ვადები

1. ამ თავში დადგენილი ყველა ვადა, საარბიტრაჟო პანელისთვის გადანწყვეტილებების მიღების ვადების ჩათვლით, გამოითვლება კალენდარული დღეებით და აითვლება შესაბამისი ქმედების განხორციელების ან ფაქტის დადგომის მომდევნო დღიდან, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

2. დავის მონაწილე მხარეთა შეთანხმებით შესაძლებელია ამ თავში დადგენილი ნებისმიერი ვადის შეცვლა. საარბიტრაჟო პანელს შეუძლია მხარეებს ნებისმიერ დროს შესთავაზოს ამ თავში გათვალისწინებული ნებისმიერი ვადის შეცვლა, რაც ამ შეთავაზების მიზნებსაც უნდა შეიცავდეს.

თავი 15

დაახლოების ზოგადი დებულებები IV კარის შესაბამისად

მუხლი 271

პროგრესი დაახლოებაში ვაჭრობასთან დაკავშირებულ სფეროებში

1. ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განსაზღვრულ ვაჭრობასთან დაკავშირებულ სფეროებში საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების შეფასების ხელშეწყობის მიზნით, ამ შეთანხმების 419-ე მუხლის შესაბამისად, მხარეებმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტში, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით ან მის ერთ-ერთ ქვეკომიტეტში, რომელიც შექმნილია ამ შეთანხმების შესაბამისად, რეგულარულად და არანაკლებ წელიწადში ერთხელ უნდა განიხილონ დაახლოებაში მიღწეული პროგრესი წინასწარ განსაზღვრული ვადების მიხედვით, რომელიც მითითებულია ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-8 თავებში.

2. ევროკავშირის მოთხოვნის საფუძველზე და ამ განხილვის მიზნებისთვის, საქართველომ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს ან მის ერთ-ერთ ქვეკომიტეტს უნდა მიაწოდოს წერილობითი ინფორმაცია დაახლოებაში მიღწეულ პროგრესზე და დაახლოებული ეროვნული კანონმდებლობის ეფექტიან განხორციელებასა და აღსრულებაზე, ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამის თავებთან მიმართებით.
3. საქართველომ უნდა აცნობოს ევროკავშირს, როცა ის მიიჩნევს, რომ დაასრულა დაახლოება პირველ პუნქტში დასახელებული ერთ-ერთი თავის შესაბამისად.

მუხლი 272

შეუსაბამო ეროვნული კანონმდებლობის გაუქმება

დაახლოების პროცესის შემადგენელი ნაწილის სახით, საქართველომ უნდა გააუქმოს ეროვნული კანონმდებლობის დებულებები ან ადმინისტრაციული პრაქტიკა, რომელიც არ შეესაბამება ევროკავშირის იმ კანონმდებლობას, რომელთანაც ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად განსაზღვრულია დაახლოება ან საქართველოს ადგილობრივ კანონმდებლობას, რომელიც შესაბამისად დაახლოებულია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან.

ვაჭრობასთან დაკავშირებულ სფეროებში დაახლოების შეფასება

1. ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განსაზღვრული დაახლოების შეფასება ევროკავშირის მიერ უნდა დაინყოს მას შემდეგ, რაც საქართველო აცნობებს ევროკავშირს ამ შეთანხმების 271-ე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად, თუ სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-4 და მე-8 თავებით.
2. ევროკავშირმა უნდა შეაფასოს, რამდენად მოხდა საქართველოს კანონმდებლობის დაახლოება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან და რამდენად ეფექტიანად ხდება ეროვნული კანონმდებლობის განხორციელება და აღსრულება. საქართველომ ევროკავშირს უნდა მიაწოდოს ყველა საჭირო ინფორმაცია ამ შეფასების განხორციელებისთვის, ორმხრივად შეთანხმებულ სამუშაო ენაზე.
3. შეფასების პროცესში, ევროკავშირმა მხედველობაში უნდა მიიღოს საქართველოში შესაბამისი ინფრასტრუქტურის, უწყებების და პროცედურების არსებობა და ფუნქციონირება, რომელიც აუცილებელია საქართველოს კანონმდებლობის ეფექტიანი განხორციელებისა და აღსრულებისთვის.

4. ევროკავშირის მიერ მე-2 პუნქტის შესაბამისად განხორციელებულმა შეფასებამ მხედველობაში უნდა მიიღოს ეროვნული კანონმდებლობის ყველა ის დებულება ან ადმინისტრაციული პრაქტიკა, რომელიც არ შეესაბამება ევროკავშირის იმ კანონმდებლობას, რომელთანაც ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად განსაზღვრულია დაახლოება ან საქართველოს ადგილობრივ კანონმდებლობას, რომელიც შესაბამისად დაახლოებულია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან.
5. ამ შეთანხმების 276-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ვადებში, ევროკავშირმა უნდა აცნობოს საქართველოს მის მიერ განხორციელებული შეფასების შედეგები, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ სხვაგვარად არის განსაზღვრული. მხარეებმა შეიძლება განიხილონ განხორციელებული შეფასება ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტში, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტში ან მის შესაბამის ქვეკომიტეტებში, ამ შეთანხმების 419-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, თუ სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული.

მუხლი 274

დაახლოებასთან დაკავშირებული პროცესები

1. საქართველომ უნდა უზრუნველყოს ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად დაახლოებული ეროვნული კანონმდებლობის ეფექტიანი განხორციელება და მიიღოს ნებისმიერი ზომა, რომელიც საჭიროა ევროკავშირის კანონმდებლობაში მომხდარი ცვლილების ეროვნული კანონმდებლობაში ასახვისთვის, ამ შეთანხმების 418-ე მუხლის შესაბამისად.

2. ევროკავშირმა უნდა აცნობოს საქართველოს კომისიის ყველა იმ საბოლოო საკანონმდებლო ინიციატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს ევროკავშირის იმ კანონმდებლობის მიღებას ან არსებული ცვლილებას, რომელიც უკავშირდება ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად საქართველოზე დაკისრებულ დაახლოების ვალდებულებებს.
3. საქართველომ ევროკავშირს უნდა აცნობოს ყველა იმ ქმედების, მათ შორის საკანონმდებლო ინიციატივის და ადმინისტრაციული პრაქტიკის შესახებ, რომელმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად განსაზღვრულ საქართველოს დაახლოების ვალდებულებების შესრულებაზე.
4. მოთხოვნის შემთხვევაში მხარეებმა უნდა განიხილონ მე-2 და მე-3 პუნქტებით განსაზღვრული ნებისმიერი ინიციატივის ან ქმედების ზეგავლენა ქართულ კანონმდებლობაზე ან ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) შესაბამისად განსაზღვრულ ვალდებულებებთან შესაბამისობაზე.
5. თუ ამ შეთანხმების 273-ე მუხლის შესაბამისად განხორციელებული შეფასების შემდეგ საქართველო შეცვლის საკუთარ კანონმდებლობას ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-8 თავებით განსაზღვრული დაახლოების შესაბამისად მომხდარი ცვლილებების ასახვის მიზნით, ევროკავშირის მხარემ უნდა განახორციელოს ახალი შეფასება, ამ შეთანხმების 273-ე მუხლის შესაბამისად. თუ საქართველო განახორციელებს ნებისმიერ სხვა ქმედებას, რომელმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს დაახლოებული ქართული კანონმდებლობის განხორციელებასა და აღსრულებაზე, ევროკავშირს შეუძლია ახალი შეფასების განხორციელება ამ შეთანხმების 273-ე მუხლის შესაბამისად.

6. აუცილებლობის შემთხვევაში, ევროკავშირის მიერ განხორციელებული შეფასების საფუძველზე, რომლის თანახმად საქართველოს კანონმდებლობა დაახლოებულია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან და ხდება მისი ეფექტიანად განხორციელება და აღსრულება, ევროკავშირის მიერ საქართველოსთვის მინიჭებული შეღავათები შეიძლება დროებით შეჩერდეს, თუ საქართველო არ მოახდენს მისი კანონმდებლობის დაახლოებას, ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განსაზღვრული დაახლოების ცვლილების ასახვისთვის, იმის გათვალისწინებით, რომ ამ მუხლის მე-5 პუნქტში მითითებული შეფასება აჩვენებს, რომ საქართველოს კანონმდებლობა აღარ არის დაახლოებული ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ან ასოცირების საბჭო ვერ მიიღებს გადაწყვეტილებას ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განახლებაზე ევროკავშირის კანონმდებლობაში მომხდარი ცვლილებების შესაბამისად.
7. თუ ევროკავშირი აპირებს შეღავათების შეჩერებას, მან ამის შესახებ დროულად უნდა აცნობოს საქართველოს. საქართველომ შეტყობინების მიღებიდან 3 თვის ვადაში შესაბამისი წერილობითი მიზეზების განმარტებით ამ საკითხით შეიძლება მიმართოს ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტს, რომელიც განსაზღვრულია ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით. მიმართვიდან 3 თვის ვადაში, ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა უნდა განიხილოს საკითხი. თუ საკითხი არ არის გადაცემული ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტისთვის ან თუ მისი გადაწყვეტა ვერ ხდება კომიტეტის მიერ მიმართვიდან 3 თვის ვადაში, ევროკავშირს შეუძლია განახორციელოს შეღავათების შეჩერება. შეჩერება დროულად უნდა გაუქმდეს, თუ ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტი გადაწყვეტს საკითხს.

მუხლი 275

ინფორმაციის გაცვლა

ამ შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გათვალისწინებულ დაახლოებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გაცვლა უნდა მოხდეს ამ შეთანხმების 222-ე მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული საკონტაქტო პირების მეშვეობით.

მუხლი 276

ზოგადი დებულება

1. ამ შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტით განსაზღვრულმა ვაჭრობის საკითხებზე ასოცირების კომიტეტმა უნდა დაამტკიცოს შესაბამისი პროცედურები დაახლოების შეფასების ხელშეწყობისთვის და დაახლოებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის ეფექტური გაცვლის უზრუნველყოფისთვის, მათ შორის შეფასების ვადები და ფორმა, შინაარსი და გასაცვლელი ინფორმაციის სამუშაო ენა.

2. ნებისმიერი მითითება ევროკავშირის სამართლებრივ აქტზე ამ შეთანხმების IV კარში (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მოიცავს ცვლილებების, დამატებების და ჩანაცვლებების ღონისძიებებს, რომლებიც გამოქვეყნებულია ევროკავშირის ოფიციალურ გაზეთში 2013 წლის 29 ნოემბრამდე.
3. ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-8 თავების დებულებებს კონფლიქტის შემთხვევაში ამ თავის დებულებებთან შედარებით უპირატესი ძალა აქვს.
4. ამ თავის დებულებების დარღვევასთან დაკავშირებული პრეტენზიები არ განიხილება ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავის (დავების მოგვარება) შესაბამისად.

კარი V

ეკონომიკური თანამშრომლობა

თავი 1

ეკონომიკური დიალოგი

მუხლი 277

1. ევროკავშირი და საქართველო ხელს შეუწყობენ ეკონომიკური რეფორმის პროცესს თავიანთი შესაბამისი ეკონომიკების ძირეული პრინციპების უკეთ გაცნობიერების, ეკონომიკური პოლიტიკის ფორმულირებისა და იმპლემენტაციის გზით.
2. საქართველო უნდა მიისწრაფოდეს, რომ დააფუძნოს ქმედითი საბაზრო ეკონომიკა და ეტაპობრივად დაუახლოვოს საკუთარი ეკონომიკური და ფინანსური რეგულაციები ევროკავშირის რეგულაციებს და იმავდროულად უზრუნველყოს სწორი მაკროეკონომიკური პოლიტიკის გატარება.

მუხლი 278

ამ მიზნით, მხარეები თანხმდებიან, წარმართონ რეგულარული ეკონომიკური დიალოგი, რომელიც მიზნად ისახავს:

- (A) მაკროეკონომიკურ ტენდენციებსა და პოლიტიკაზე, ისევე, როგორც სტრუქტურულ რეფორმებზე, მათ შორის ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიებზე, ინფორმაციის გაცვლას;
- (B) პროფესიული გამოცდილების და მონინავე პრაქტიკის გაცვლას ისეთ სფეროებში, როგორებიცაა საჯარო ფინანსები, მონეტარული და გაცვლითი კურსის შესახებ პოლიტიკის ჩარჩოები, ფინანსური სექტორის პოლიტიკა და ეკონომიკური სტატისტიკა;
- (C) ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლას რეგიონული ეკონომიკური ინტეგრაციის, მათ შორის, ევროპის ეკონომიკური და სავალუტო კავშირის ფუნქციონირების შესახებ;
- (D) ეკონომიკის, საფინანსო და სტატისტიკის სფეროებში ორმხრივი თანამშრომლობის სტატუსის განხილვას.

თავი 2
საჯარო ფინანსების მართვა და ფინანსური კონტროლი

მუხლი 279

მხარეები ითანამშრომლებენ სახელმწიფო სექტორის შიდა ფინანსური კონტროლისა (PIFC) და გარე აუდიტის სფეროში შემდეგი ამოცანების მისაღწევად:

- (a) სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის შემდგომი განვითარება და იმპლემენტაცია, რომელიც ეფუძნება მენეჯერული ანგარიშვალდებულების პრინციპს და მოიცავს ფუნქციონალურად დამოუკიდებელ შიდა აუდიტის სუბიექტებს მთელს საჯარო სექტორში, რაც განხორციელდება საყოველთაოდ აღიარებული საერთაშორისო სტანდარტებისა და მეთოდოლოგიების, ასევე ევროკავშირის კარგი პრაქტიკის მეშვეობით, და საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სტრატეგიული ხედვის დოკუმენტის საფუძველზე;
- (b) სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სტრატეგიული ხედვის დოკუმენტში შეიძლება აისახოს მითითება იმის თაობაზე, განხორციელდება თუ არა ფინანსური ინსპექტირების სისტემა და რა პირობების გათვალისწინებით, სადაც ამგვარი ფუნქცია საჩივრის არსებობით იქნება განპირობებული, შეავსებს და არ მოახდენს შიდა აუდიტის საქმიანობის დუბლირებას;

- (c) სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სტრატეგიული ხედვის დოკუმენტით გათვალისწინებულ მონაწილეებს შორის ეფექტიანი თანამშრომლობა მმართველობის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით;
- (d) სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის ჰარმონიზაციის ცენტრის მხარდაჭერა და მისი კომპეტენციების გაძლიერება;
- (e) საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, როგორც საქართველოში ნამყვანი აუდიტორული ინსტიტუტის, შემდგომი გაძლიერება დამოუკიდებლობის, ორგანიზაციული და აუდიტორული შესაძლებლობების, ფინანსური და ადამიანური რესურსების, ასევე, უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტის მიერ უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო ორგანიზაციის (INTOSAI) გარე აუდიტის საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების იმპლემენტაციის თვალსაზრისით; და
- (f) ინფორმაციის, გამოცდილებისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლა, *inter alia*, ამ სფეროებში პერსონალის გაცვლისა და ერთობლივი ტრენინგის გზით.

თავი 3

დაბეგვრა

მუხლი 280

მხარეები ითანამშრომლებენ საგადასახადო სფეროში კარგი მმართველობის გაძლიერების კუთხით, ეკონომიკური ურთიერთობების, ვაჭრობის, ინვესტიციებისა და სამართლიანი კონკურენციის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

მუხლი 281

280-ე მუხლის გათვალისწინებით, მხარეები აღიარებენ და ვალდებულიყენიან იღებენ, რომ შეასრულებენ საგადასახადო სფეროს კარგი მმართველობის პრინციპებს, როგორებიცაა მაგალითად, გამჭვირვალობის, ინფორმაციის გაცვლისა და სამართლიანი საგადასახადო კონკურენციის პრინციპებს, როგორც ეს განსაზღვრულია ნევრი სახელმწიფოების მიერ ევროკავშირის დონეზე. ამ მიზნით, ევროკავშირისა და ნევრი სახელმწიფოებისთვის ზიანის მიუყენებლად, მხარეები გააუმჯობესებენ საერთაშორისო თანამშრომლობას საგადასახადო სფეროში, ხელს შეუწყობენ კანონიერი საგადასახადო შემოსავლების ადმინისტრირებას, და მიიღებენ ზომებს ზემოხსენებული პრინციპების ეფექტიანი შესრულებისათვის.

მუხლი 282

მხარეები ასევე გააძლიერებენ და გააღრმავებენ თავიანთ თანამშრომლობას, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოს საგადასახადო სისტემისა და ადმინისტრირების განვითარებას, მათ შორის, გადასახადების შეგროვებისა და კონტროლის შესაძლებლობის გაძლიერებას, უზრუნველყოფენ გადასახადების ეფექტიან შეგროვებას და გაააქტიურებენ ბრძოლას საგადასახადო თაღლითობისა და გადასახადებისგან თავის არიდების წინააღმდეგ. მხარეები მიზნად ისახავენ, გააძლიერონ თანამშრომლობა და გამოცდილების გაზიარება საგადასახადო თაღლითობის წინააღმდეგ საბრძოლველად, კერძოდ კი დამატებითი ღირებულების გადასახადის (დღგ) სისტემის ბოროტად გამოყენების კუთხით (კარუსელური თაღლითობა).

მუხლი 283

მხარეები გააძლიერებენ თავიანთ თანამშრომლობას და განახორციელებენ პოლიტიკის ჰარმონიზაციას აქციზურ საქონელთან დაკავშირებული თაღლითობისა და კონტრაბანდის წინააღმდეგ საპასუხო ქმედებების განსახორციელებლად და მის წინააღმდეგ საბრძოლველად. ეს თანამშრომლობა მოიცავს, მათ შორის, თამბაქოს პროდუქციაზე აქციზის ტარიფების, შეძლებისდაგვარად, ეტაპობრივ დაახლოებას, რეგიონულ კონტექსტში შესაძლებლობების გათვალისწინებით და “თამბაქოს კონტროლის შესახებ” ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის ჩარჩო კონვენციის შესაბამისად. ამ მიზნით, მხარეები შეეცდებიან გააძლიერონ თავიანთი თანამშრომლობა რეგიონული კონტექსტის ფარგლებში.

მუხლი 284

რეგულარული დიალოგი გაიმართება ამ თავით გათვალისწინებულ საკითხებთან დაკავშირებით.

მუხლი 285

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXII დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 4

სტატისტიკა

მუხლი 286

მხარეები განავითარებენ და განამტკიცებენ თანამშრომლობას სტატისტიკის საკითხებზე, რაც ხელს შეუწყობს დროული, საერთაშორისო დონეზე შედარებადი და საიმედო სტატისტიკური მონაცემების უზრუნველყოფის გრძელვადიანი მიზნის შესრულებას. მოსალოდნელია, რომ მდგრადი, ეფექტიანი და პროფესიონალურად დამოუკიდებელი ეროვნული სტატისტიკის სისტემა საქართველოსა და ევროკავშირის მოქალაქეებს, ბიზნესებსა და გადანაცველების მიმღებთ მიაწვდის რელევანტურ ინფორმაციას, რაც საშუალებას მისცემთ, მის საფუძველზე მიიღონ ინფორმირებული გადაწყვეტილებები. ეროვნული სტატისტიკის სისტემა დაიცავს გაეროს „ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტურ პრინციპებს“, სტატისტიკის სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობის, მათ შორის, „ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსის“ გათვალისწინებით, ეროვნული სტატისტიკის სისტემის ევროპის სტატისტიკის ნორმებსა და სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით.

მუხლი 287

თანამშრომლობა მიზნად ისახავს:

- (a) ეროვნული სტატისტიკის სისტემის შესაძლებლობების შემდგომ გაძლიერებას, რომლის ფარგლებშიც აქცენტი გაკეთდება საფუძვლიანი საკანონმდებლო

ბაზის განვითარებაზე, ადექვატური მონაცემებისა და მეტამონაცემების წარმოებაზე, გავრცელების პოლიტიკასა და მომხმარებლებზე ორიენტირებულობაზე, მომხმარებელთა სხვადასხვა ჯგუფების გათვალისწინებით, კერძოდ, საჯარო და კერძო სექტორი, აკადემიური წრეები და სხვა მომხმარებლები;

- (b) საქართველოს სტატისტიკის სისტემის ევროპის სტატისტიკის სისტემასთან პროგრესული შესაბამისობის მიღწევას;
- (c) ევროკავშირისათვის მაქსიმალურად დაბუსტებული მონაცემების მიწოდება სათანადო საერთაშორისო და ევროპული მეთოდოლოგიების, მათ შორის, კლასიფიცირების მეთოდოლოგიის გამოყენების მეშვეობით;
- (d) სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის თანამშრომლების პროფესიული და მართვის შესაძლებლობების ამაღლებას, რაც ხელს შეუწყობს ევროკავშირის სტატისტიკის სტანდარტების გამოყენებას და წვლილს შეიტანს საქართველოს სტატისტიკის სისტემის განვითარებაში;

- (e) მხარეებს შორის გამოცდილების გაზიარებას სტატისტიკური „know-how“-ს განვითარების მიმართულებით; და
- (f) სტატისტიკური მონაცემების წარმოებისა და გავრცელების ყველა პროცესის ხარისხის სრული მართვის ხელშეწყობას.

მუხლი 288

მხარეები ითანამშრომლებენ ევროპის სტატისტიკის სისტემის ფარგლებში, რომელშიც „ევროსტატი“ წარმოადგენს ევროპის სტატისტიკის ხელმძღვანელ ორგანოს. თანამშრომლობა მოიცავს შემდეგ სფეროებს:

- (a) მაკროეკონომიკური სტატისტიკა, მათ შორის ეროვნული ანგარიშები, საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკა, საგადასახდელო ბალანსის სტატისტიკა, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების სტატისტიკა;
- (b) დემოგრაფიული სტატისტიკა, მათ შორის აღწერა და სოციალური სტატისტიკა;
- (c) სოფლის მეურნეობის სტატისტიკა, მათ შორის სოფლის მეურნეობის აღწერა და გარემოს დაცვის სტატისტიკა;
- (d) ბიზნეს სტატისტიკა, რომელიც მოიცავს ბიზნესის რეესტრს და ადმინისტრაციული წყაროების სტატისტიკური მიზნებისთვის გამოყენებას;

- (e) ენერგეტიკის სტატისტიკა, მათ შორის ბალანსები;
- (f) რეგიონული სტატისტიკა;
- (g) ჰორიზონტალური საქმიანობა, მათ შორის სტატისტიკური კლასიფიკაციები, ხარისხის მართვა, მომზადება, გავრცელება, თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენება;
- (h) სხვა შესაბამისი სფეროები.

მხარეები, *inter alia*, გაცვლიან ინფორმაციასა და პროფესიულ გამოცდილებას და განავითარებენ თანამშრომლობას, იმავდროულად მხედველობაში მიიღებენ სტატისტიკის სისტემის რეფორმის დროს უკვე დაგროვილ გამოცდილებას, რომელიც დაინყო სხვადასხვა დახმარების პროგრამების ფარგლებში. ძალისხმევა მიმართული იქნება საქართველოს სტატისტიკის კანონმდებლობის ევროკავშირის სტატისტიკის კანონდებლობასთან შესაბამისობაში მოყვანაზე, საქართველოს სტატისტიკის სისტემის განვითარების ეროვნულ სტრატეგიაზე დაყრდნობით, ევროპის სტატისტიკის სისტემის განვითარების გათვალისწინებით. სტატისტიკური მონაცემების წარმოების პროცესში აქცენტი გაკეთდება შერჩევითი გამოკვლევების შემდგომ დახვეწასა და ადმინისტრაციული ჩანაწერების გამოყენებაზე, იმავდროულად, მხედველობაში მიიღება საპასუხო რეაგირების ტვირთის შემსუბუქების საჭიროება. მონაცემები იქნება გამოსადეგი სოციალური და ეკონომიკური ცხოვრების უმთავრეს სფეროებში პოლიტიკის შემუშავებისა და მონიტორინგისათვის.

მუხლი 290

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში გათვალისწინებულ საკითხებთან დაკავშირებით. ევროპის სტატისტიკის სისტემის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებები, მათ შორის ტრეინინგები, შეძლებისდაგვარად, ღია იქნება საქართველოს მონაწილეობისთვის.

მუხლი 291

შესაძლებლობისა და საჭიროების შესაბამისად, საქართველოს კანონმდებლობის სტატისტიკის სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ეტაპობრივი დაახლოება განხორციელდება ყოველწლიურად განახლებადი „სტატისტიკური მოთხოვნების შესახებ მოკლე მიმოხილვის“ მიხედვით, რომელსაც მხარეები მიიჩნევენ წინამდებარე შეთანხმების დანართად (დანართი XXIII).

კარი VI

თანამშრომლობის სხვა სფეროები

თავი 1

ტრანსპორტი

მუხლი 292

მხარეები:

- (a) გააფართოებენ და გააძლიერებენ თანამშრომლობას ტრანსპორტის სფეროში, რათა ხელი შეუწყონ მდგრადი სატრანსპორტო სისტემების განვითარებას;
- (b) წაახალისებენ ტრანსპორტის ეფექტიან და უსაფრთხო მუშაობას, ასევე სატრანსპორტო სისტემების ინტერმოდალურობასა და ურთიერთთავსებადობას; და
- (c) გამოიჩენენ ძალისხმევას, რომ გააძლიერონ თავიანთ ტერიტორიებს შორის ძირითადი სატრანსპორტო კავშირები.

მუხლი 293

აღნიშნული თანამშრომლობა, სხვა სფეროებს შორის, მოიცავს შემდეგ სფეროებს:

- (a) მდგრადი ეროვნული სატრანსპორტო პოლიტიკის განვითარება, რომელიც მოიცავს ტრანსპორტის ყველა ტიპს, განსაკუთრებით, ეკოლოგიურად სუფთა, ეფექტიანი და უსაფრთხო სატრანსპორტო სისტემების უზრუნველყოფისა და ტრანსპორტის სფეროში აღნიშნული საკითხების პოლიტიკის სხვა სფეროებში ინტეგრაციის ხელშეწყობის მიზნით;
- (b) დარგობრივი სტრატეგიების განვითარება საგზაო, სარკინიგზო, საავიაციო, საზღვაო ტრანსპორტსა და ინტერმოდალურობასთან დაკავშირებული ეროვნული სატრანსპორტო პოლიტიკის ჩრდილში, ტექნიკურ აღჭურვილობასა და სატრანსპორტო პარკების განახლებასთან დაკავშირებული სამართლებრივი მოთხოვნების ჩათვლით, წინამდებარე შეთანხმების XXIV და XV-D დანართებში განსაზღვრული საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, რაც ასევე მოიცავს განრიგებს, იმპლემენტაციის ეტაპებს, ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას და ფინანსურ გეგმებს;
- (c) ინფრასტრუქტურული პოლიტიკის გაძლიერება ტრანსპორტის სხვადასხვა ტიპებთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურული პროექტების უკეთ იდენტიფიცირებისა და შეფასებისთვის.
- (d) დაფინანსების პოლიტიკის განვითარება, რომელიც ორიენტირებულია მოვლა-პატრონობაზე, შესაძლებლობის შემზღუდველ ფაქტორებზე და სატრანსპორტო ქსელების დამაკავშირებელი ინფრასტრუქტურის დანაკლისზე, ასევე სატრანსპორტო პროექტებში კერძო სექტორის ჩართულობის გააქტიურებასა და ხელშეწყობაზე;

- (e) შესაბამის საერთაშორისო სატრანსპორტო ორგანიზაციებში განწევრიანება და შეთანხმებებთან მიერთება, საერთაშორისო სატრანსპორტო შეთანხმებებისა და კონვენციების მკაცრი შესრულებისა და ეფექტური აღსრულების უზრუნველყოფის პროცედურების ჩათვლით;
- (f) სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობა და ინფორმაციის გაცვლა ტრანსპორტის ტექნოლოგიების განვითარებისა და გაუმჯობესების მიზნით, როგორცაა გონივრული სატრანსპორტო სისტემები; და
- (g) გონივრული სატრანსპორტო სისტემებისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების ხელშეწყობა ტრანსპორტის ყველა შესაბამისი საშუალების მართვისა და ოპერირებისთვის, ასევე კოსმოსური სისტემებისა და ტრანსპორტის ხელშეწყობი კომერციული კომპიუტერული პროგრამების ინტერმოდალურობისა და თანამშრომლობის სფეროში დახმარება.

მუხლი 294

1. თანამშრომლობა ასევე მიზნად ისახავს მგზავრთა და საქონლის გადაადგილების გაუმჯობესებას, საქართველოს, ევროკავშირისა და რეგიონის მესამე ქვეყნებს შორის სატრანსპორტო ნაკადების ზრდას, ადმინისტრაციული, ტექნიკური და სხვა ბარიერების მოხსნის გზით, სატრანსპორტო ქსელის დახვეწისა და ინფრასტრუქტურის განახლების მეშვეობით, კერძოდ, მხარეთა დამაკავშირებელ მთავარ სატრანსპორტო ქსელებში. ეს თანამშრომლობა მოიცავს საზღვრის გადაკვეთის ხელშეწყობ ქმედებებს.

2. თანამშრომლობა მოიცავს ინფორმაციის გაცვლასა და ერთობლივ ქმედებებს:

- (a) რეგიონულ დონეზე, კერძოდ, ყურადღება გამახვილდება და ინტეგრირებული პროგრესი იქნება მიღწეული სხვადასხვა რეგიონული სატრანსპორტო თანამშრომლობის სქემის ფარგლებში, როგორიცაა აღმოსავლეთ პარტნიორობის სატრანსპორტო პანელი, ევროპა-კავკასია-აზიის სატრანსპორტო დერეფანი (TRACECA), ბაჟოს პროცესი და სხვა სატრანსპორტო ინიციატივები;
- (b) საერთაშორისო დონეზე თანამშრომლობა ეხება საერთაშორისო სატრანსპორტო ორგანიზაციებს და მხარეთა მიერ რატიფიცირებულ საერთაშორისო შეთანხმებებსა და კონვენციებს; და
- (c) ევროკავშირის სხვადასხვა სატრანსპორტო სააგენტოების ფარგლებში.

მუხლი 295

რეგულარული დიალოგი გაიმართება ამ თავში განხილულ საკითხებზე.

მუხლი 296

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXIV და XV-D დანართებში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართების დებულებების შესაბამისად.

თავი 2

თანამშრომლობა ენერგეტიკის სფეროში

მუხლი 297

თანამშრომლობა ემყარება პარტნიორობის, საერთო ინტერესების, გამჭვირვალობისა და პროგნოზირებადობის პრინციპებს და მიზნად ისახავს ბაზრის ინტეგრაციასა და რეგულაციურ დაახლოებას ენერგეტიკის დარგში, უსაფრთხო, ეკოლოგიურად სუფთა და ხელმისაწვდომი ენერგიის უზრუნველყოფის საჭიროების გათვალისწინებით.

მუხლი 298

სხვა სფეროებთან ერთად თანამშრომლობა მოიცავს შემდეგ სფეროებს:

- (a) ენერგეტიკული სტრატეგიები და პოლიტიკა;
- (b) კონკურენტული, გამჭვირვალე და ეფექტიანი ენერგეტიკული ბაზრის ჩამოყალიბება, სადაც მესამე მხარეს ექნება ქსელებსა და მომხმარებლებზე არადისკრიმინაციული წვდომა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად, საჭიროებისამებრ, შესაბამისი მარეგულირებელი ჩარჩოს შემუშავების ჩათვლით;
- (c) თანამშრომლობა რეგიონულ ენერგეტიკულ საკითხებზე და საქართველოს შესაძლო მიერთება ენერგეტიკული გაერთიანების ხელშეკრულებასთან, სადაც ამჟამად, საქართველოს დამკვირვებლის სტატუსი აქვს;
- (d) მიმზიდველი და სტაბილური საინვესტიციო გარემოს შექმნა ინსტიტუციური, სამართლებრივი, ფისკალური და სხვა პირობების გათვალისწინებით;
- (e) საერთო ინტერესებზე დაფუძნებული ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის განვითარება, ენერგორესურსების, მიმწოდებლების და ტრანსპორტირების მარშრუტების დივერსიფიცირებისათვის ეკონომიკურად და ეკოლოგიურად მისაღები ფორმით;

- (f) ენერგორესურსების მიწოდების უსაფრთხოების განმტკიცება, ბაზრის ინტეგრაციის გაზრდა და ეტაპობრივი რეგულაციური დაახლოება ევროკავშირის კანონმდებლობის უმთავრეს ელემენტებთან;
- (g) ენერგორესურსებით ვაჭრობის, ტრანზიტისა და ტრანსპორტირების, და ფასების პოლიტიკის, მათ შორის, ენერგორესურსების გადაცემის ხარჯზე დაფუძნებული აღრიცხვის ზოგადი სისტემის გრძელვადიანი სტაბილურობისა და უსაფრთხოების გაღრმავება და განმტკიცება, ურთიერთსასარგებლო და არადისკრიმინაციულ საფუძველზე, საერთაშორისო წესების, მათ შორის ენერგოქართიის ხელშეკრულების მიხედვით;
- (h) ენერგოეფექტურობისა და ენერგიის დაზოგვის ხელშეწყობა ეკონომიკურად და ეკოლოგიურად გამართლებული გზით;
- (i) განახლებადი ენერგიის წყაროების განვითარება და ხელშეწყობა, სადაც მთავარი აქცენტი გაკეთდება ჰიდრო რესურსებზე, და ამ სფეროში ორმხრივი და რეგიონული ინტეგრაციის ხელშეწყობა;
- (j) სამეცნიერო და ტექნიკური თანამშრომლობა და ინფორმაციის გაცვლა ენერგიის წარმოებაში, ტრანსპორტირებაში, მიწოდებასა და საბოლოო მოხმარების პროცესში ტექნოლოგიების განვითარებისა და დახვეწის მიზნით, სადაც განსაკუთრებული ყურადღება მიექცევა ენერგოეფექტურობას და ეკოლოგიურად სუფთა ტექნოლოგიებს; და

- (k) ბირთვული უსაფრთხოებისა და რადიაციული დაცვის სფეროში თანამშრომლობა: ატომური ენერგიის საერთაშორისო სააგენტოს (აესს)-ის და სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და კონვენციების პრინციპებისა და სტანდარტების გათვალისწინებით, რომლებიც დაიდო ატომური ენერგიის საერთაშორისო სააგენტოს ფარგლებში, და შეძლებისდაგვარად შესაბამისობაშია ევროპის ატომური ენერგიის თანამეგობრობის დამფუძნებელ ხელშეკრულებასთან.

მუხლი 299

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე .

მუხლი 300

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXV დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 3

გარემოს დაცვა

მუხლი 301

მხარეები განავითარებენ და განამტკიცებენ თანამშრომლობას გარემოს დაცვის საკითხებზე, რითიც წვლილს შეიტანენ მდგრადი განვითარებისა და მწვანე ეკონომიკის გრძელვადიანი მიზნების განხორციელებაში. გარემოს გაძლიერებული დაცვა სარგებელს მოუტანს საქართველოსა და ევროკავშირის მოქალაქეებსა და ბიზნეს სექტორს, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის გაუმჯობესების, ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნების, ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი ეფექტიანობის გაზრდის გზით, ასევე, თანამედროვე, სუფთა ტექნოლოგიების გამოყენების მეშვეობით, რაც ხელს შეუწყობს წარმოების ეკოლოგიურად მდგრადი მოდელების ჩამოყალიბებას. თანამშრომლობა წარიმართება მხარეთა ინტერესების გათვალისწინებით, თანასწორობისა და ორმხრივი სარგებლიანობის ისევე, როგორც გარემოს დაცვის სფეროში მხარეებს შორის არსებული ურთიერთდამოკიდებულებისა და მრავალმხრივი შეთანხმებების გათვალისწინებით.

მუხლი 302

1. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს გარემოს ხარისხის შენარჩუნებას, დაცვას, გაუმჯობესებასა და რეაბილიტაციას, ადამიანების ჯანმრთელობის დაცვას, ბუნებრივი რესურსების მდგრად გამოყენებასა და საერთაშორისო დონეზე ძალისხმევის ხელშეწყობას, გარემოს დაცვის რეგიონულ ან გლობალურ პრობლემებთან გასამკლავებლად, მათ შორის ისეთ სფეროებში, როგორებიცაა:

- (a) გარემოსდაცვითი მმართველობა და პორიზონტალური საკითხები, მათ შორის სტრატეგიული დაგეგმვა, გარემოზე ზემოქმედების შეფასება და გარემოს სტრატეგიული შეფასება, განათლება და ტრეინინგი, მონიტორინგი და გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემები, ზედამხედველობა და აღსრულება, გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობა, გარემოსთან დაკავშირებულ დანაშაულთან ბრძოლა, ტრანს-სასაზღვრო თანამშრომლობა, გარემოს შესახებ ინფორმაციის საჯაროობა, გადაწყვეტილების მიღების პროცესები და ადმინისტრაციული და სამართლებრივი განხილვის ეფექტიანი პროცედურები;
- (b) ჰაერის ხარისხი;
- (c) წყლის ხარისხი და წყლის რესურსების მართვა, მათ შორის წყალდიდობის რისკის მართვა, წყლის რესურსების სიმწირე და გვალვები, ასევე საზღვაო გარემო;

- (d) ნარჩენების მართვა;
- (e) ბუნების დაცვა, მათ შორის, სატყეო მეურნეობა და ბიოლოგიური მრავალფეროვნების კონსერვაცია;
- (f) ინდუსტრიული დაბინძურება და ინდუსტრიული საფრთხეები; და
- (g) ქიმიური ნივთიერებების მართვა;

2. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს გარემოს დაცვის საკითხების ინტეგრირებას არა მხოლოდ გარემოსდაცვით პოლიტიკაში, არამედ პოლიტიკის სხვა სფეროებშიც.

მუხლი 303

თანამშრომლობა, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს ინფორმაციისა და ექსპერტიზის გაცვლას; ორმხრივ და რეგიონულ დონეზე თანამშრომლობას, მათ შორის სამხრეთ კავკასიაში თანამშრომლობის არსებული სტრუქტურების ფორმატში და საერთაშორისო დონეზე თანამშრომლობის გზით, განსაკუთრებით, მხარეების მიერ რატიფიცირებული მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი შეთანხმებების გათვალისწინებით, ასევე თანამშრომლობას შესაბამისი უწყებების ფარგლებში.

მუხლი 304

1. თანამშრომლობა, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს შემდეგ მიზანს:
 - (a) „გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული გეგმის“ (NEAP) შემუშავებას, რომელიც მოიცავს ყველა ეროვნულ და სექტორულ გარემოსდაცვით სტრატეგიულ მიმართულებებს საქართველოში, ასევე ინსტიტუციურ და ადმინისტრაციულ საკითხებს;
 - (b) გარემოს დაცვის საკითხების პოლიტიკის სხვა სფეროებში ასახვის ხელშეწყობას; და
 - (c) აუცილებელი ადამიანური და ფინანსური რესურსების განსაზღვრას.
2. NEAP პერიოდულად განახლდება და დამტკიცდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 305

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

მუხლი 306

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXVI დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 4

კლიმატთან დაკავშირებული ქმედებები

მუხლი 307

მხარეები განავითარებენ და გააძლიერებენ თანამშრომლობას კლიმატის ცვლილების დასაძლევად. თანამშრომლობა წარიმართება მხარეთა ინტერესებიდან გამომდინარე, თანასწორობისა და ორმხრივი სარგებლიანობის საფუძველზე ამ სფეროში ორმხრივ და მრავალმხრივ ვალდებულებებს შორის არსებული ურთიერთდამოკიდებულების გათვალისწინებით.

თანამშრომლობა მიზნად ისახავს კლიმატის ცვლილების შერბილებას და კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციას, ასევე საერთაშორისო დონეზე ღონისძიებების გატარების ხელშეწყობას, მათ შორის შემდეგ სფეროებში:

- (a) კლიმატის ცვლილების შერბილება;
- (b) კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაცია;
- (c) ნახშირბადით ვაჭრობა;
- (d) უსაფრთხო და მდგრადი დაბალნახშირბადიანი შემცველობისა და საადაპტაციო ტექნოლოგიების კვლევა, განვითარება, დემონსტრირება, დანერგვა და გავრცელება; და
- (e) კლიმატთან დაკავშირებული საკითხების დარგობრივ პოლიტიკაში ინტეგრაცია.

მუხლი 309

მხარეები, *სხვა საკითხთა შორის*, აგრეთვე გაცვლიან ინფორმაციას და პროფესიულ გამოცდილებას; წარმართავენ ერთობლივ კვლევით საქმიანობას და ერთმანეთს გაუზიარებენ ინფორმაციას სუფთა ტექნოლოგიების შესახებ; განახორციელებენ ერთობლივ ქმედებებს რეგიონულ და საერთაშორისო დონეზე, რომლის დროსაც გაითვალისწინებენ მხარეების მიერ რატიფიცირებულ მრავალმხრივ გარემოსდაცვით შეთანხმებებს, გარდა ამისა, საჭიროებისამებრ, განახორციელებენ ერთობლივ საქმიანობას შესაბამისი უწყებების ფარგლებში. მხარეები განსაკუთრებულ ყურადღებას მიაქცევენ ტრანს-სასაზღვრო საკითხებსა და რეგიონულ თანამშრომლობას.

მუხლი 310

საერთო ინტერესების გათვალისწინებით, თანამშრომლობის ფარგლებში სხვა საკითხებთან ერთად, მომზადდება და განხორციელდება:

- (a) „ადაპტაციის ეროვნული სამოქმედო გეგმა“ (NAPA);
- (b) „დაბალი ემისიების განვითარების სტრატეგია“ (LEDS), „ეროვნულ დონეზე მისაღები შემარბილებელი ზომების“ ჩათვლით;

- (c) ტექნოლოგიების საჭიროების შეფასების საფუძველზე, ტექნოლოგიების გადაცემის ხელშემწყობი ღონისძიებები;
- (d) ოზონის შრის დამშლელი ნივთიერებებისა და ფტორშემცველ სათბურის გაზებთან დაკავშირებული ღონისძიებები.

მუხლი 311

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

მუხლი 312

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXVII დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 5

სამრეწველო და სანარმოების პოლიტიკა და სამთო-მოპოვებითი საქმიანობა

მუხლი 313

მხარეები განავითარებენ და განამტკიცებენ თანამშრომლობას სამრეწველო და სანარმოების პოლიტიკის სფეროში, რაც ხელს შეუწყობს ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებას ყველა ეკონომიკური ოპერატორისთვის, განსაკუთრებული აქცენტით მცირე და საშუალო სანარმოებზე, როგორც ეს შესაბამისადაა განსაზღვრული ევროკავშირისა და საქართველოს კანონმდებლობებში. გაძლიერებული თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს ევროკავშირის და საქართველოს იმ ბიზნესების ადმინისტრაციული და მარეგულირებელი ჩარჩოების დახვეწას, რომლებიც ევროკავშირისა და საქართველოს ფარგლებში ფუნქციონირებენ, და დაეყრდნობა ევროკავშირის სამრეწველო და მცირე და საშუალო სანარმოების პოლიტიკას, ამ სფეროში საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებისა და პრაქტიკის გათვალისწინებით.

მუხლი 314

ამ მიზნით, მხარეები ითანამშრომლებენ შემდეგი მიმართულებით:

- (a) მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარების პოლიტიკის განხორციელება „მცირე ბიზნესის აქტით“ გათვალისწინებულ პრინციპებზე დაყრდნობით და იმპლემენტაციის პროცესის მონიტორინგი რეგულარული დიალოგის საშუალებით. ეს თანამშრომლობა ასევე ითვალისწინებს მიკრო და ხელნაკეთობათა საწარმოებზე ფოკუსირებას, რომლებიც ძალზე მნიშვნელოვანია როგორც ევროკავშირის, ისე საქართველოს ეკონომიკებისთვის;
- (b) უკეთესი ჩარჩო პირობების შექმნა ინფორმაციის და კარგი პრაქტიკის გაცვლის გზით, რაც ხელს შეუწყობს კონკურენტუნარიანობის გაუმჯობესებას. აღნიშნული თანამშრომლობა მოიცავს ისეთი სტრუქტურული საკითხების (რესტრუქტურიზაცია) მართვას, როგორებიცაა გარემოს დაცვა და ენერგეტიკა;
- (c) რეგულაციებისა და მარეგულირებელი პრაქტიკის გამარტივება და რაციონალიზაცია, სადაც განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება მარეგულირებელი მექანიზმების შესახებ კარგი პრაქტიკის გაცვლის საკითხებზე, ევროკავშირის პრინციპების ჩათვლით;

- (d) ინოვაციური პოლიტიკის განვითარების წახალისება კვლევებისა და განვითარების კომერციალიზაციის შესახებ (მათ შორის, ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული დამწყები ბიზნესების, კლასტერების განვითარებისა და ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის დამხმარე მექანიზმები) ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლის გზით;
- (e) ევროკავშირისა და საქართველოს ბიზნესებს შორის, ასევე ამ ბიზნესებსა და ევროკავშირისა და საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლებს შორის კონტაქტების გაზრდის ხელშეწყობა;
- (f) ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ექსპორტის ხელშეწყობი საქმიანობის წახალისება;
- (g) ევროკავშირისა და საქართველოს შესაბამის სამრეწველო სექტორებში მოდერნიზაციისა და რესტრუქტურისაციის ხელშეწყობა;
- (h) თანამშრომლობის განვითარება და განმტკიცება სამთომოპოვებით მრეწველობებში, რომელიც მიზნად ისახავს ურთიერთგაგების მიღწევას, ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებას და არა-ენერგეტიკულ სამთომოპოვებით დარგში, განსაკუთრებით კი ლითონის მადნეულისა და სამრეწველო წიაღისეულის საკითხებზე ინფორმაციის გაცვლასა და თანამშრომლობის ხელშეწყობას. ინფორმაციის გაცვლა ითვალისწინებს სამთომოპოვებითი და ნედლეულის დარგის განვითარებას, ნედლეულით ვაჭრობას, საუკეთესო პრაქტიკას სამთომოპოვებითი მრეწველობის მდგრადი განვითარების მიმართულებით, ასევე მომზადებას, უნარებს, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებას.

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე. აღნიშნულ პროცესში ჩართულები იქნებიან ბიზნესის წარმომადგენლები ევროკავშირიდან და საქართველოდან.

თავი 6

კორპორაციული სამართალი,
ბუღალტრული აღრიცხვა და აუდიტი და კორპორაციული მმართველობა

მუხლი 316

აღიარებენ რა, სრულყოფილად ფუნქციონირებადი საბაზრო ეკონომიკის შექმნისა და ვაჭრობის წახალისებისთვის, ეფექტური წესებისა და პრაქტიკის მნიშვნელობას კორპორაციული სამართლისა და კორპორაციული მმართველობის, ასევე ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის სფეროებში, მხარეები თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ შემდეგ სფეროებში:

- (a) აქციონერთა, კრედიტორთა და სხვა ბიზნეს პარტნიორთა დაცვა აღნიშნულ სფეროში ევროკავშირის წესების შესაბამისად;

- (b) ეროვნულ დონეზე შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტების იმპლემენტაცია და ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის სფეროში ევროკავშირის წესებთან ეტაპობრივი დაახლოება; და
- (c) კორპორაციული მმართველობის პოლიტიკის შემდგომი განვითარება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, ასევე ამ სფეროში ევროკავშირის წესებთან და რეკომენდაციებთან ეტაპობრივი დაახლოება.

მუხლი 317

მხარეები მიზნად ისახავენ, აღნიშნულ სფეროებში ერთმანეთს გაუზიარონ ინფორმაცია და პროფესიული გამოცდილება, როგორც არსებულ სისტემებთან მიმართებით, ასევე შესაბამისი სიახლეების თაობაზე. გარდა ამისა, მხარეები ეცდებიან, რომ უზრუნველყონ ინფორმაციის ეფექტიანი გაცვლა ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების ბიზნეს კომპანიების რეესტრსა და საქართველოს კომპანიების ეროვნულ რეესტრს შორის.

მუხლი 318

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

მუხლი 319

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXVIII დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 7

ფინანსური მომსახურება

მუხლი 320

აღიარებენ რა ფინანსური მომსახურების სფეროში წესებისა და პრაქტიკის ეფექტური ნაკრების არსებობის რელევანტურობას სრულყოფილად ფუნქციონირებადი საბაზრო ეკონომიკის ჩამოყალიბებისა და ორივე მხარეს შორის სავაჭრო კავშირების ხელშეწყობისათვის, მხარეები თანხმდებიან, რომ ითანამშრომლებენ ფინანსური მომსახურების სფეროში შემდეგი ამოცანების შესრულების მიზნით:

- (a) ღია საბაზრო ეკონომიკის საჭიროებებთან ფინანსური მომსახურების რეგულაციის ადაპტაციის პროცესის ხელშეწყობა;

- (b) ინვესტორებისა და ფინანსური მომსახურების სხვა მომხმარებლების ეფექტური და ადეკვატური დაცვის უზრუნველყოფა;
- (c) საქართველოს საფინანსო სისტემის, მისი სრული შემადგენლობით, სტაბილურობისა და სიძლიერის უზრუნველყოფა;
- (d) ფინანსური სისტემის სხვადასხვა მონაწილეებს შორის თანამშრომლობის ხელშეწყობა, მარეგულირებლებისა და ზედამხედველების ჩათვლით; და
- (e) დამოუკიდებელი და ეფექტიანი ზედამხედველობის უზრუნველყოფა.

მუხლი 321

1. მხარეები წაახალისებენ თანამშრომლობას შესაბამის მარეგულირებელ და საზედამხედველო ორგანოებს შორის, ინფორმაციის გაცვლის, ფინანსურ ბაზრებთან დაკავშირებით პროფესიული გამოცდილების გაზიარებისა და სხვა ამგვარი ღონისძიებების ჩათვლით.
2. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ამგვარი ორგანოების ადმინისტრაციული შესაძლებლობების განვითარებას, პერსონალის გაცვლისა და ერთობლივი ტრენინგების ჩათვლით.

მუხლი 322

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

მუხლი 323

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XV-A დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 8

თანამშრომლობა საინფორმაციო საზოგადოების სფეროში

მუხლი 324

მხარეებმა ხელი უნდა შეუწყონ თანამშრომლობას საინფორმაციო საზოგადოების განვითარების კუთხით, რათა ინფორმაციისა და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ფართოდ გავრცელებისა და ხელმისაწვდომ ფასად უკეთესი ხარისხის მომსახურების მიწოდების გზით სარგებლობა მოუტანონ მოქალაქეებსა და ბიზნეს სექტორს. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს ელექტრონული საკომუნიკაციო ბაზრების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობას, და ამ სფეროში კონკურენციისა და ინვესტიციების წახალისებას.

მუხლი 325

თანამშრომლობა მოიცავს, *inter alia*, შემდეგ საკითხებს:

- (a) ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარება ეროვნული საინფორმაციო საზოგადოების ინიციატივების განხორციელების კუთხით, რაც მოიცავს, *Inter alia*, მიმართულებებს, რომლებიც გამიზნულია, ხელი შეუწყოს ფართოზოლოვანი მომსახურების ხელმისაწვდომობას, ქსელის უსაფრთხოების გაუმჯობესებას და საჯარო სექტორში ელექტრონული მომსახურების განვითარებას; და
- (b) ინფორმაციის, საუკეთესო პრაქტიკისა და გამოცდილების გაზიარება ელექტრონული კომუნიკაციების სფეროში სრულყოფილი მარეგულირებელი ჩარჩოს შემუშავების ხელშეწყობის მიზნით, კერძოდ, დამოუკიდებელი ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოს ადმინისტრაციული შესაძლებლობების გაძლიერება, რადიოსიხშირული რესურსების უკეთესად გამოყენების ხელშეწყობა და საქართველოში და ასევე საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ქსელების ურთიერთთავსებადობის ხელშეწყობა.

მუხლი 326

მხარეები ხელს შეუწყობენ ელექტრონული კომუნიკაციების სფეროში ევროკავშირის მარეგულირებლებსა და საქართველოში არსებული მარეგულირებელი ორგანოების თანამშრომლობას.

მუხლი 327

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XV-B დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 9

ტურიზმი

მუხლი 328

მხარეები ითანამშრომლებენ ტურიზმის სფეროში კონკურენტული და მდგრადი ტურიზმის, როგორც ეკონომიკური ზრდისა და გაძლიერების, დასაქმებისა და საერთაშორისო გაცვლების ხელშეწყობი ინდუსტრიის განვითარების მიზნით.

მუხლი 329

ორმხრივი და ევროპის დონეზე თანამშრომლობა დაეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:

- (a) ადგილობრივი თემების, განსაკუთრებით სოფლად, თვითმყოფადობისა და ინტერესების პატივისცემას, ადგილობრივი განვითარების საჭიროებებისა და პრიორიტეტების გათვალისწინებით;
- (b) კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელობას; და
- (c) ტურიზმსა და გარემოს დაცვას შორის პოზიტიურ ურთიერთქმედებას.

მუხლი 330

თანამშრომლობისას ყურადღება გამახვილდება შემდეგ საკითხებზე:

- (a) ინფორმაციის, საუკეთესო პრაქტიკის, გამოცდილებისა და “*know-how*”-ს გაცვლა;
- (b) საჯარო, კერძო და ადგილობრივი თემების ინტერესებს შორის პარტნიორობის შენარჩუნება, ტურიზმის მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფის მიზნით;

- (c) ტურისტული ნაკადების, პროდუქტების და ბაზრების, ინფრასტრუქტურის, ადამიანური რესურსების და ინსტიტუციური სტრუქტურების ხელშეწყობა და განვითარება.
- (d) ეფექტიანი პოლიტიკის შემუშავება და იმპლემენტაცია;
- (e) ტურიზმის სფეროში მომზადება და შესაძლებლობების განვითარება, რაც მომსახურების სტანდარტების გაუმჯობესებისკენაა მიმართული; და
- (f) ტურიზმის განვითარება და ხელშეწყობა, მათ შორის, ადგილობრივ თემებში;

მუხლი 331

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

თავი 10

სოფლის მეურნეობა და სასოფლო განვითარება

მუხლი 332

მხარეები ითანამშრომლებენ სოფლის მეურნეობისა და სასოფლო განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, კერძოდ, პოლიტიკისა და კანონმდებლობის პროგრესული თავსებადობის მიღწევის მეშვეობით.

მუხლი 333

მხარეებს შორის თანამშრომლობა სოფლის მეურნეობისა და სასოფლო განვითარების კუთხით მოიცავს, *inter alia*, შემდეგ სფეროებს:

- (a) სოფლის მეურნეობისა და სასოფლო განვითარების პოლიტიკის საკითხზე ურთიერთგაგების ხელშეწყობა;
- (b) ცენტრალურ და ადგილობრივ დონეზე ადმინისტრაციული შესაძლებლობების განვითარება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას პოლიტიკის დაგეგმვა, შეფასება, განხორციელება და ცხოვრებაში გატარება აღსრულება ევროკავშირის რეგულაციებისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად;

- (c) სოფლის მეურნეობის წარმოების მოდერნიზაციისა და მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა;
- (d) სოფლის განვითარების პოლიტიკის შესახებ ცოდნისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარება სოფლის თემებში ეკონომიკური კეთილდღეობის უზრუნველყოფის მიზნით;
- (e) სოფლის მეურნეობის სექტორის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება და ბაზრებზე ყველა დაინტერესებული მხარისათვის ეფექტიანობისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა;
- (f) ხარისხიანი პოლიტიკისა და მისი კონტროლის მექანიზმების ხელშეწყობა, გეოგრაფიული აღნიშვნებისა და ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების ჩათვლით;
- (g) ღვინის წარმოებადა აგრო ტურიზმი
- (h) სასოფლო-სამეურნეო მწარმოებელთა შორის ინფორმაციის გავრცელება და ფერმერთა მომსახურების ცენტრების განვითარების ხელშეწყობა; და
- (i) საკითხების ჰარმონიზაციისაკენ სწრაფვა საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში, რომლის წევრსაც წარმოადგენს ორივე მხარე.

მუხლი 334

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე .

თავი 11

მეთევზეობა და საზღვაო მმართველობა

ნაწილი 1

მეთევზეობის პოლიტიკა

მუხლი 335

1. მხარეები ითანამშრომლებენ მეთევზეობის დარგის ურთიერთსასარგებლო, საერთო ინტერესების სფეროებში, მათ შორის, წყლის ცოცხალი რესურსების კონსერვაციისა და მართვის, შემონახვისა და კონტროლის, მონაცემთა შეგროვების და უკანონო, შეუთანხმებელი და დაურეგულირებელი თევზჭერის წინააღმდეგ ბრძოლის საკითხებზე, როგორც ეს განსაზღვრულია სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) 2001 წლის საერთაშორისო სამოქმედო გეგმით „უკანონო, შეუთანხმებელი და დაურეგულირებელი თევზჭერის პრევენციის, შეკავებისა და აღმოფხვრის შესახებ“ (IPOA).
2. ეს თანამშრომლობა პატივს სცემს მხარეების მიერ ნაკისრ საერთაშორისო ვალდებულებებს წყლის ცოცხალი რესურსების კონსერვაციისა და მართვის საკითხებთან მიმართებაში.

მუხლი 336

მხარეები განახორციელებენ ერთობლივ ქმედებებს, გაცვლიან ინფორმაციას და დაეხმარებიან ერთმანეთს, რათა ხელი შეუწყონ:

- (a) მეთევზეობის მენეჯმენტის კარგ მმართველობასა და საუკეთესო პრაქტიკას, რომელიც ითვალისწინებს თევზის მარაგების მდგრად კონსერვაციასა და მართვის უზრუნველყოფას და ეფუძნება ეკოსისტემის მიდგომის პრინციპებს;
- (b) რაციონალურ თევზჭერასა და მეთევზეობის მართვას მდგრადი განვითარების პრინციპების შესაბამისად, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ჯანსაღ პირობებში თევზის მარაგისა და ეკოსისტემების შენარჩუნება; და
- (c) რეგიონული თანამშრომლობის განვითარებას, მათ შორის, მეთევზეობის მართვის რეგიონული ორგანიზაციების ფარგლებში, მიზანშეწონილობის მიხედვით.

მუხლი 337

336-ე მუხლზე დაყრდნობით და საუკეთესო მეცნიერული რჩევების გათვალისწინებით, მხარეები გააძლიერებენ თანამშრომლობასა და საკუთარი საქმიანობის კოორდინაციას შავ ზღვაში წყლის ცოცხალი რესურსების მართვისა და კონსერვაციის სფეროში. ორივე მხარე ხელს შეუწყობს შავი ზღვის რეგიონულ თანამშრომლობას და მეთევზეობის მართვის შესაბამის რეგიონულ ორგანიზაციებთან ურთიერთობებს, მიზანშეწონილობისამებრ.

მუხლი 338

მხარეები მხარს დაუჭერენ ისეთ ინიციატივებს, როგორიცაა გამოცდილების გაცვლა და დახმარების გაწევა მდგრადი თევზჭერის უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი პოლიტიკის გატარების მიზნით, რომელიც ეყრდნობა ევროკავშირის კანონმდებლობასა და მხარეთა ინტერესების პრიორიტეტულ სფეროებს, მათ შორის:

- (a) წყლის ცოცხალი რესურსების, თევზჭერის მოცულობისა და ტექნიკური ზომების მართვა;

- (b) თევზჭერის პროცესის შემოწმება და კონტროლი, საჭირო სათვალთვალო ტექნიკის, მათ შორის, ელექტრონული მონიტორინგის მოწყობილობებისა და მიკვლევადობის საშუალებების გამოყენებით, ასევე აღსრულებადი კანონმდებლობისა და კონტროლის მექანიზმების უზრუნველყოფა;
- (c) თავსებადი თევზჭერის, ხმელეთზე გადმოტვირთვის, ფლოტის, ბიოლოგიური და ეკონომიკური მონაცემების ჰარმონიზებული შეგროვება;
- (d) თევზჭერის შესაძლებლობების ფარგლების მართვა, რომელიც ასევე მოიცავს მოქმედი თევზის სარეწი ფლოტის რეგისტრაციას;
- (e) ბაზრების ეფექტიანობა, განსაკუთრებით კი, მწარმოებელი ორგანიზაციების ხელშეწყობის, მომხმარებლებისათვის ინფორმაციის მინოდებისა და მარკეტინგის სტანდარტებისა და მიკვლევადობის უზრუნველყოფის გზით; და
- (f) მეთევზეობის დარგისთვის სტრუქტურული პოლიტიკის შემუშავება, რომელიც უზრუნველყოფს ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და სოციალურ მდგრადობას.

ნაწილი 2

საზღვაო პოლიტიკა

მუხლი 339

მეთევზეობის, საზღვაო ტრანსპორტის, გარემოს დაცვისა და სხვა სფეროების ფარგლებში თანამშრომლობის გათვალისწინებით და „საზღვაო სამართლის შესახებ“ გაეროს კონვენციის (UNCLOS) საფუძველზე მოქმედი საზღვაო სამართლის შესახებ შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებების თანახმად, მხარეები განამტკიცებენ თანამშრომლობას ინტეგრირებული საზღვაო პოლიტიკის ფარგლებში, კერძოდ ხელს შეუწყობენ:

- (a) საზღვაო საკითხებთან მიმართებით ინტეგრირებული მიდგომის, კარგი მმართველობის შემუშავებასა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლას საზღვაო სივრცის გამოყენების პროცესში;
- (b) ზღვის რესურსების მდგრადი გამოყენების დაგეგმვას, როგორც საშუალებას, რომელიც უზრუნველყოფს გაუმჯობესებული გადანაცვების მიღებას ადამიანური საქმიანობის კონკურენტულ პროცესში მედიაციის განვითარების მიზნით, ეკოლოგიური სისტემის მიდგომის შესაბამისად;
- (c) სანაპირო ზონის ინტეგრირებულ მართვას ეკოსისტემის მიდგომის შესაბამისად, მდგრადი სანაპირო განვითარების უზრუნველსაყოფად და სანაპირო რისკებთან მიმართებაში, მათ შორის, კლიმატის ცვლილების ზემოქმედებასთან გასამკლავებლად, სანაპირო რეგიონების მდგრადობის ხელშეწყობის მიზნით;

- (d) საზღვაო მრეწველობაში ინოვაციებს და რესურსების ეფექტიანობას, როგორც ეკონომიკური ზრდისა და დასაქმების ხელშემწყობ ფაქტორს, მათ შორის, საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლის გზით;
- (e) საზღვაო ინდუსტრიებს, მომსახურებებსა და სამეცნიერო ინსტიტუტებს შორის სტრატეგიული ალიანსების ჩამოყალიბებას, რომლებიც სპეციალიზდებიან საზღვაო კვლევებზე;
- (f) ტრანსსასაზღვრო და სხვადასხვა დარგებს შორის საზღვაო თვალთვალის ძალისხმევის გაღრმავებას, რათა გაუმკლავდნენ მზარდ რისკებს, რომლებიც დაკავშირებულია ინტენსიურ საზღვაო სატრანსპორტო მოძრაობასთან, გემების ოპერატიულ გადმოტვირთვასთან, საზღვაო შემთხვევებსა და ზღვაზე უკანონო საქმიანობებთან; და
- (g) გამართავენ რეგულარულ დიალოგს და ხელს შეუწყობენ საზღვაო საქმიანობის საკითხებში ჩართულ დაინტერესებულ მხარეებს შორის სხვადასხვა ქსელების ჩამოყალიბებას.

მუხლი 340

აღნიშნული თანამშრომლობა მოიცავს შემდეგს:

- (a) ინფორმაციის, საუკეთესო პრაქტიკის, გამოცდილების გაცვლას და საზღვაო *“know-how”*-ს გაზიარებას, მათ შორის საზღვაო სექტორში ინოვაციური ტექნოლოგიებისა და საზღვაო გარემოს დაცვის საკითხებზე;
- (b) ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლას პროექტების დაფინანსების შესაძლებლობების თაობაზე, მათ შორის, საჯარო-კერძო პარტნიორობის სფეროში; და
- (c) მხარეებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერებას შესაბამისი საერთაშორისო საზღვაო ფორუმების ფორმატებში.

მუხლი 341

მხარეებს შორის რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

თავი 12

თანამშრომლობა კვლევის, ტექნოლოგიების
განვითარებისა და დემონსტრირების სფეროში

მუხლი 342

მხარეები ხელს შეუწყობენ თანამშრომლობას სამოქალაქო სამეცნიერო კვლევების, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების (RTD) ყველა სფეროში ორმხრივ სარგებელზე დაყრდნობით და ინტელექტუალური საკუთრების უფლების სათანადო და ეფექტიანი დაცვის დონეების უზრუნველყოფის შესაბამისად.

მუხლი 343

კვლევების, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების (RTD) კუთხით თანამშრომლობა მოიცავს:

- (a) დარგობრივ დიალოგს და სამეცნიერო და ტექნოლოგიური ინფორმაციის გაცვლას;
- (b) თითოეული მხარის შესაბამის პროგრამაზე დაშვების სათანადო ხელშეწყობას;

- (c) კვლევითი შესაძლებლობებისა და ქართული კვლევითი დაწესებულებების მონაწილეობის გაზრდას ევროკავშირის კვლევით ჩარჩო პროგრამებში;
- (d) ერთობლივი კვლევითი პროექტების ხელშეწყობას კვლევების, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების (RTD) ყველა სფეროში;
- (e) ტრენინგებისა და მობილობის პროგრამების უზრუნველყოფას მეცნიერების, მკვლევარებისა და სხვა კვლევითი პერსონალისათვის, რომლებიც ჩართულნი არიან მხარეთა კვლევების, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების (RTD) საქმიანობებში;
- (f) შესაბამისი კანონმდებლობის ფარგლებში, წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ საქმიანობაში მონაწილე კვლევითი მუშაკების თავისუფალი გადაადგილებისა და საქონლის ტრანსსასაზღვრო გადაადგილების ხელშეწყობას, რომლებიც მსგავსი საქმიანობისათვის გამოიყენება;
- (g) თანამშრომლობის სხვა ფორმებს კვლევების, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების (RTD) სფეროებში, ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე.

მუხლი 344

მსგავსი თანამშრომლობის საქმიანობების განხორციელებისას, უნდა მოხდეს ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ფინანსური თანამშრომლობის ფარგლებში გადადგმული სხვა ნაბიჯების თანხვედრა, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების VII კარში (ფინანსური დახმარება, და თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და კონტროლის შესახებ დებულებები).

თავი 13

მომხმარებელთა პოლიტიკა

მუხლი 345

მხარეები ითანამშრომლებენ, რათა უზრუნველყონ მომხმარებელთა დაცვის მაღალი დონე და მიაღწიონ თავსებადობას მომხმარებელთა დაცვის თავიანთ სისტემებს შორის.

მუხლი 346

ამ მიზნების მისაღწევად, თანამშრომლობა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლოა, მოიცავდეს:

- (a) მომხმარებელთა შესახებ კანონმდებლობის დაახლოებას სავაჭრო ბარიერების თავიდან აცილების პარალელურად;
- (b) მომხმარებელთა დაცვის სისტემების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის ხელშეწყობას, რომელიც მოიცავს მომხმარებელთა შესახებ კანონმდებლობასა და მის აღსრულებას, მომხმარებელთა პროდუქტების უვნებლობას, ინფორმაციის გაცვლის სიტემებს, მომხმარებელთა განათლებას/ინფორმირებულობასა და მათი შესაძლობების გაძლიერებას, ასევე მომხმარებელთათვის კომპენსაციის უზრუნველყოფას;

- (c) ადმინისტრაციის თანამდებობის პირებისა და მომხმარებელთა ინტერესების დამცველთა სხვა წარმომადგენლების მომზადებას; და
- (d) მომხმარებელთა დამოუკიდებელი ასოციაციების საქმიანობისა და მომხმარებელთა წარმომადგენლებს შორის კონტაქტების ხელშეწყობას.

მუხლი 347

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXIX დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 14

დასაქმება, სოციალური პოლიტიკა და თანაბარი შესაძლებლობები

მუხლი 348

მხარეები გააძლიერებენ დიალოგსა და თანამშრომლობას ღირსეული შრომის პირობების (Decent Work Agenda), დასაქმების პოლიტიკის, სამუშაოზე ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების, სოციალური დიალოგის, სოციალური დაცვის, სოციალური ჩართულობის, გენდერული თანასწორობისა და დისკრიმინაციის აკრძალვის, ასევე კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშესაწყობად, და ამგვარად წვლილს შეიტანენ მეტი და უკეთესი სამუშაო ადგილის, სიღარიბის შემცირების, გაძლიერებული სოციალური ინტეგრაციის, მდგრადი განვითარებისა და გაუმჯობესებული ცხოვრების დონის უზრუნველყოფაში.

მუხლი 349

თანამშრომლობა, რომელიც დაფუძნებულია ინფორმაციის გაცვლასა და საუკეთესო გამოცდილებაზე, შესაძლოა, მოიცავდეს გარკვეულ საკითხებს შემდეგი სფეროებიდან:

(a) სიღარიბის შემცირება და სოციალური ინტეგრაციის გაძლიერება;

- (b) დასაქმების პოლიტიკა, რომელიც მიმართულია მეტი და უკეთესი სამუშაო ადგილისა და სათანადო სამუშაო პირობების შექმნისკენ, ჩრდილოვანი ეკონომიკისა და არაფორმალური დასაქმების შემცირების ჩათვლით;
- (c) შრომის ბაზართან დაკავშირებით აქტიური ზომებისა და ეფექტიანი დასაქმების სერვისების ხელშეწყობა, მხარეთა შრომის ბაზრების მოდერნიზაციისა და შრომის ბაზრების საჭიროებების ადაპტაციის მიზნით;
- (d) მეტად ინკლუზიური შრომის ბაზრებისა და სოციალური უსაფრთხოების სისტემების გაუმჯობესება, რაც აერთიანებს სოციალურად დაუცველ ადამიანებს, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე და უმცირესობათა ჯგუფებს მიკუთვნებული ადამიანების ჩათვლით;
- (e) თანაბარი შესაძლებლობები და ანტიდისკრიმინაცია, რომელიც მიზნად ისახავს გენდერული თანასწორობის გაძლიერებას და მამაკაცსა და ქალს შორის თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფას, ასევე, სქესის, რასობრივი ან ეთნიკური წარმომავლობის, რელიგიის ან მრწამსის, შეზღუდული შესაძლებლობის, ასაკის ან სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზე დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლას;
- (f) სოციალური პოლიტიკა, რომელიც მიზნად ისახავს სოციალური უსაფრთხოებისა და სოციალური დაცვის სისტემების გაძლიერებას, თანასწორობის, ხელმისაწვდომობისა და ფინანსური მდგრადობის კუთხით;
- (g) სოციალური პარტნიორების მონაწილეობის გაძლიერება და სოციალური დიალოგის ხელშეწყობა, მათ შორის, ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის შესაძლებლობების გაძლიერების გზით;

- (h) სამუშაო ადგილზე ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების ხელშეწყობა; და
- (i) კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სფეროში ცნობიერების ამაღლება და დიალოგის ხელშეწყობა.

მუხლი 350

მხარეები წაახალისებენ ყველა დაინტერესებული მხარის, მათ შორის სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისა და განსაკუთრებით, სოციალური პარტნიორების ჩართულობას პოლიტიკის განვითარებისა და რეფორმირების პროცესში და მხარეებს შორის არსებული თანამშრომლობის პროცესში, რომელიც გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების VIII კარში (ინსტიტუციური, ზოგადი და დასკვნითი დებულებები).

მუხლი 351

მხარეები მიზნად ისახავენ გააძლიერონ თანამშრომლობა დასაქმებისა და სოციალური პოლიტიკის საკითხებზე ყველა შესაბამის რეგიონულ, მრავალმხრივ და საერთაშორისო ფორმატში და ორგანიზაციების ფარგლებში.

მუხლი 352

მხარეები ხელს შეუწყობენ კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობასა და ანგარიშვალდებულებას და წაახალისებენ ბიზნეს პასუხისმგებლობის პრაქტიკას, როგორცაა მთელი რიგი საერთაშორისო კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სახელმძღვანელო რეკომენდაციების შედეგად დამკვიდრებული პრაქტიკა და განსაკუთრებით, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) სახელმძღვანელო რეკომენდაციები მრავალეროვანი კომპანიებისთვის.

მუხლი 353

რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე .

მუხლი 354

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXX დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 15

საზოგადოებრივი ჯანდაცვა

მუხლი 355

მხარეები თანხმდებიან, რომ განავითარებენ თანამშრომლობას საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სფეროში, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის უსაფრთხოების დონის ამაღლებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით, რაც წარმოადგენს მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური ზრდის უმთავრეს კომპონენტს.

მუხლი 356

თანამშრომლობა მოიცავს შემდეგ კონკრეტულ სფეროებს:

- (a) საქართველოს საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სისტემის გაძლიერება, კერძოდ, ჯანმრთელობის სექტორის რეფორმის გაგრძელების, მაღალი ხარისხის ჯანდაცვის უზრუნველყოფის, ჯანმრთელობის სფეროში ადამიანური რესურსების განვითარების, ჯანმრთელობის სფეროში მმართველობისა და ჯანდაცვის დაფინანსების სრულყოფის გზით;

- (b) ეპიდემიოლოგიური ზედამხედველობა და გადამდებ დაავადებათა კონტროლი, როგორებიცაა, მაგალითად, აივ ინფექცია/შიდსი, ვირუსული ჰეპატიტი, ტუბერკულოზი და ანტიმიკრობული რეზისტენტობა, ასევე - საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის წინაშე არსებული საფრთხეებისა და საგანგებო სიტუაციების მიმართ გაზრდილი მზაობა;
- (c) არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია და კონტროლი, ძირითადად ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლის, ჯანსაღი ცხოვრების წესისა და ფიზიკური აქტივობის ხელშეწყობისა და ჯანმრთელობის იმ მთავარი განმსაზღვრელი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორიცაა კვება, ალკოჰოლის, ნარკოტიკებისა და თამბაქოს მიმართ დამოკიდებულება;
- (d) ადამიანის ბიოლოგიური მასალის ხარისხი და უსაფრთხოება;
- (e) ჯანმრთელობის შესახებ ინფორმაცია და ცოდნა; და
- (f) ჯანმრთელობის სფეროში იმ საერთაშორისო შეთანხმებების ეფექტური იმპლემენტაცია, რომლებიც აღიარებულია მხარეებს შორის, კერძოდ, ჯანმრთელობის შესახებ საერთაშორისო რეგულაციები და „თამბაქოს კონტროლის შესახებ“ ჩარჩო კონვენცია.

მუხლი 357

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXXI დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 16

განათლება, ტრეინინგი და ახალგაზრდობა

მუხლი 358

მხარეები ითანამშრომლებენ განათლებისა და ტრეინინგის სფეროში, რათა გაააქტიურონ თანამშრომლობა და დიალოგი, მათ შორის, დიალოგი პოლიტიკის საკითხებზე, რომელიც მიზნად ისახავს ევროკავშირის შესაბამის პოლიტიკასა და პრაქტიკასთან მიახლოებას. მხარეები ითანამშრომლებენ, რათა ხელი შეუწყონ მთელი ცხოვრების მანძილზე სწავლას, წაახალისონ განათლებისა და ტრეინინგის სფეროში თანამშრომლობა და გამჭვირვალობა ყველა დონეზე, უმაღლეს განათლებაზე განსაკუთრებული აქცენტით.

განათლებისა და ტრეინინგების სფეროში თანამშრომლობა, *inter alia*, მიმართული იქნება შემდეგი სფეროების განვითარებისაკენ:

- (a) მთელი ცხოვრების მანძილზე სწავლის ხელშეწყობა, რომელიც წარმოადგენს ზრდისა და საშუალო ადგილების უზრუნველყოფის უმთავრეს ასპექტს და რაც საშუალებას მისცემს მოქალაქეებს, სრულყოფილი მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში;
- (b) განათლებისა და ტრეინინგის სისტემების მოდერნიზება, ხარისხის გაუმჯობესება, განათლების ყველა საფეხურის რელევანტურობისა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა - ადრეულ ასაკში განათლებისა და მზრუნველობიდან დაწყებული, უმაღლესი განათლების ჩათვლით;
- (c) უმაღლესი განათლების ხარისხის ამაღლება იმ საშუალებით, რომელიც თანხვედრაშია ევროკავშირის „უმაღლესი განათლების მოდერნიზაციის დღის წესრიგსა“ (Modernisation Agenda for Higher Education) და „ბოლონიის პროცესთან“;
- (d) აკადემიურ სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება, ევროკავშირის თანამშრომლობის პროგრამებში მონაწილეობა, სტუდენტებისა და მასწავლებლების მობილურობის გაზრდა;
- (e) უცხო ენების სწავლების ხელშეწყობა;

- (f) კვალიფიკაციისა და კომპეტენციის აღიარების მიმართულებით პროგრესის ხელშეწყობა და ამ მხრივ ტრანსპარენტულობის უზრუნველყოფა;
- (g) პროფესიული განათლებისა და ტრეინინგის სფეროში თანამშრომლობის ხელშეწყობა ევროკავშირის შესაბამისი საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით; და
- (h) ევროპასთან ინტეგრაციის პროცესის, აგრეთვე, ევროკავშირი-აღმოსავლეთის პარტნიორობის ურთიერთობებზე აკადემიური დიალოგის შესახებ ცოდნისა და განათლების ამაღლება, და ევროკავშირის შესაბამის პროგრამებში მონაწილეობა.

მუხლი 360

მხარეები თანხმდებიან ახალგაზრდობის სფეროში თანამშრომლობაზე, რათა:

- (a) ხელი შეუწყონ თანამშრომლობასა და გაცვლებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის, ასევე ახალგაზრდებისა და ახალგაზრდა დასაქმებულთა არაფორმალური განათლების სფეროში;

- (b) ხელი შეუწეონ ახალგაზრდებისა და ახალგაზრდა დასაქმებულების მობილურობის გაზრდას, რაც წარმოადგენს კულტურათაშორისი დიალოგის, ფორმალური საგანმანათლებლო სისტემის გარეთ ცოდნის, გამოცდილებისა და კომპეტენციის მიღების ხელშეწყობის მექანიზმს, მათ შორის მოხალისეობის გზით;
- (c) ხელი შეუწეონ ახალგაზრდულ ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობას.

მუხლი 361

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXXII დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 17

კულტურის სფეროში თანამშრომლობა

მუხლი 362

მხარეები განავითარებენ თანამშრომლობას გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციის (იუნესკო) 2005 წლის „კულტურული თვითგამოხატვის მრავალფეროვნების დაცვისა და ხელშეწყობის შესახებ“ კონვენციით განმტკიცებული პრინციპების სათანადოდ გათვალისწინების გზით. საერთო ინტერესების სფეროებში, მხარეები წარმართავენ მუდმივ დიალოგს დარგობრივ პოლიტიკაში, მათ შორის, ევროკავშირისა და საქართველოში შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარების კუთხით. მხარეთა შორის თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს კულტურათაშორის დიალოგს, ევროკავშირისა და საქართველოს კულტურის სფეროსა და სამოქალაქო საზოგადოების მონაწილეობის გზით.

მუხლი 363

მხარეები ითანამშრომლებენ შემდეგ ძირითად სფეროებში:

(a) კულტურის სფეროში თანამშრომლობა და კულტურული გაცვლები;

(b) ხელოვნებისა და ხელოვანთა მობილურობა, და კულტურის სფეროს ინსტიტუციური გაძლიერება;

(c) კულტურათაშორისი დიალოგი;

(d) კულტურის პოლიტიკის შესახებ დიალოგი; და

(e) თანამშრომლობა საერთაშორისო ფორუმების ფარგლებში, როგორებიცაა იუნესკო და ევროპის საბჭო, რათა, *inter alia*, ხელი შეეწყოს კულტურულ მრავალფეროვნებას, შენარჩუნდეს და სათანადოდ განვითარდეს კულტურული და ისტორიული მემკვიდრეობის ღირებულებანი.

თავი 18

თანამშრომლობა აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში

მუხლი 364

მხარეები ხელს შეუწყობენ თანამშრომლობას აუდიოვიზუალურ სფეროში. თანამშრომლობა გააძლიერებს აუდიოვიზუალურ ინდუსტრიას ევროკავშირსა და საქართველოში, კერძოდ, პროფესიონალთა ტრეინინგის, ინფორმაციის გაზიარების და კინოსა და ტელევიზიის სფეროებში თანანაწილობითი წახალისების გზით.

მუხლი 365

1. მხარეები აწარმოებენ რეგულარულ დიალოგს აუდიოვიზუალურ და მედიის პოლიტიკის სფეროში და ითანამშრომლებენ, რათა გააძლიერონ მედიის დამოუკიდებლობა და პროფესიონალიზმი, ასევე, ურთიერთობები ევროკავშირის მედიასთან, ევროპული სტანდარტების შესაბამისად, რომელიც ასევე მოიცავს ევროპის საბჭოს სტანდარტებსა და 2005 წლის გაეროს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციის (იუნესკო) „კულტურული თვითგამოხატვის მრავალფეროვნების დაცვისა და ხელშეწყობის შესახებ“ კონვენციას.

2. თანამშრომლობა შეიძლება მოიცავდეს, *inter alia*, ჟურნალისტთა და მედიის სხვა პროფესიონალთა ტრენინგის საკითხს.

მუხლი 366

მხარეები ითანამშრომლებენ მთელ რიგ სფეროებში, როგორებიცაა:

- (a) დიალოგი აუდიოვიზუალურ და მედიის პოლიტიკაზე;
- (b) დიალოგი საერთაშორისო დონეზე (როგორიცაა, იუნესკო და მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია (WTO)); და
- (c) თანამშრომლობა აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროში, კინოს სფეროში თანამშრომლობის ჩათვლით.

მუხლი 367

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოვებას წინამდებარე შეთანხმების XXXIII დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

თავი 19

თანამშრომლობა სპორტისა და ფიზიკური აქტივობის სფეროში

მუხლი 368

მხარეები ითანამშრომლებენ სპორტისა და ფიზიკური აქტივობის სფეროში ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის გაცვლის გზით, რათა ხელი შეუწყონ ჯანსაღი ცხოვრების წესს და სპორტის სოციალური და საგანმანათლებლო ფასეულობების განვითარებას, სპორტის მობილურობას, სპორტის წინაშე მდგარი ისეთი გლობალური საფრთხეების წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით, როგორებიცაა დოპინგის გამოყენება, რასიზმი და ძალადობა.

მხარეები განამტკიცებენ დიალოგს სამოქალაქო საზოგადოებასთან თანამშრომლობის შესახებ შემდეგი მიზნებისთვის:

- (a) ევროკავშირსა და საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოების ყველა სექტორს შორის კონტაქტების გაფართოება და ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლა;
- (b) საქართველოს შესახებ, მათ შორის მისი ისტორიისა და კულტურის შესახებ, ევროკავშირის და, განსაკუთრებით, წევრ სახელმწიფოებში მოქმედი სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების მეტად ინფორმირება და გაცნობიერება, რაც შესაძლებელს გახდის, ამაღლდეს ცოდნა სამომავლო ურთიერთობებისათვის არსებული შესაძლებლობებისა და გამოწვევების შესახებ ;
- (c) შესაბამისად, საქართველოში და განსაკუთრებით საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებში ევროკავშირის შესახებ ცნობიერებისა და ინფორმირებულობის ამაღლების უზრუნველყოფა, სადაც გამოწვევების გარეშე ყურადღება გამახვილდება იმ ფასეულობებზე, რომლებზეც ევროკავშირია დაფუძნებული, მის პოლიტიკასა და ფუნქციონირებაზე.

მუხლი 370

მხარეები ხელს შეუწყობენ დიალოგისა და თანამშრომლობის განვითარებას ორივე მხარის სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებს შორის, როგორც ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ურთიერთობების განუყოფელ ნაწილს. აღნიშნული დიალოგის მიზნებს წარმოადგენს:

- (a) ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ურთიერთობებში, განსაკუთრებით კი, წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებული დებულებების იმპლემენტაციის პროცესში, სამოქალაქო საზოგადოების ჩართვა;
- (b) საჯარო გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში სამოქალაქო საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფა, განსაკუთრებით, საჯარო ინსტიტუტებს, წარმომადგენლობით ასოციაციებსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის ღია, გამჭვირვალე და რეგულარული დიალოგის შენარჩუნების გზით;
- (c) ინსტიტუტების მშენებლობისა და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების განვითარების მიზნით, სხვადასხვა მიმართულებით ხელშეწყობი გარემოს შექმნის უზრუნველყოფა რაც, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს ადვოკატირების მხარდაჭერას, არაფორმალურ და ფორმალურ კავშირებს, ერთობლივ ვიზიტებსა და სამუშაო სემინარებს, რაც უზრუნველყოფს სამოქალაქო საზოგადოებისათვის სამართლებრივი ჩარჩოს შექმნას; და

(d) თითოეული მხარის მიერ სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენელთათვის შესაძლებლობების შექმნა, რათა ისინი გაეცნონ სამოქალაქო საზოგადოებასა, მათ შორის, სოციალურ პარტნიორებსა და საჯარო სამსახურებს შორის კონსულტაციებისა და დიალოგის პროცესს, განსაკუთრებით საჯარო პოლიტიკის შემუშავების პროცესში სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის გაძლიერების მნიშვნელობის გათვალისწინებით.

მუხლი 371

მხარეებს შორის რეგულარული დიალოგი გაიმართება წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

თავი 21

რეგიონული განვითარება,
თანამშრომლობა საზღვრისპირა და რეგიონულ დონეზე

მუხლი 372

1. მხარეები ხელს შეუწყობენ ურთიერთგაგებისა და ორმხრივი თანამშრომლობის ჩამოყალიბებას რეგიონული განვითარების პოლიტიკის სფეროში, რეგიონული პოლიტიკის მეთოდების ფორმულირებისა და იმპლემენტაციის, მრავალდონიანი მმართველობისა და პარტნიორობის ჩათვლით, სადაც განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება ღარიბი რაიონების განვითარებასა და ტერიტორიულ თანამშრომლობაზე, რაც მიზნად ისახავს კომუნიკაციის არხების ჩამოყალიბებასა და ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლის სისტემის განმტკიცებას ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას, სოციალურ და ეკონომიკურ აქტორებსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის.

2. მხარეები განსაკუთრებით ითანამშრომლებენ, რათა საქართველოს პრაქტიკა თავსებადობაში მოიყვანონ შემდეგ პრინციპებთან:

- (a) მრავალდონიანი მმართველობის გაძლიერება, იმდენად რამდენადაც იგი გავლენას ახდენს როგორც ცენტრალურ, ასევე მუნიციპალური დონის მმართველობაზე, განსაკუთრებული აქცენტით ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის ინტენსიფიკაციის გზებზე;
- (b) რეგიონული განვითარების პროცესში ჩართულ ყველა მხარეს შორის პარტნიორობის კონსოლიდაცია; და
- (c) თანადაფინანსება, რეგიონული განვითარების პროგრამებისა და პროექტების განხორციელების პროცესში ჩართული სუბიექტების მიერ ფინანსური წვლილის შეტანის გზით.

მუხლი 373

1. მხარეები დაეხმარებიან და განამტკიცებენ ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობას რეგიონული პოლიტიკის თანამშრომლობაში, რაც მოიცავს საზღვრისპირა თანამშრომლობას და შესაბამის მართვის სტრუქტურებს, გააღრმავებენ თანამშრომლობას ურთიერთხელსაყრელი საკანონმდებლო ჩარჩოს ჩამოყალიბების გზით, განამტკიცებენ და განავითარებენ ინსტიტუციური შესაძლებლობების ამაღლების საშუალებებს და ხელს შეუწყობენ საზღვრისპირა და რეგიონული ეკონომიკური და ბიზნეს კავშირების გაძლიერებას.

2. მხარეები ითანამშრომლებენ რეგიონული განვითარებისა და მიწის გამოყენების დაგეგმარების სფეროებში საქართველოს ინსტიტუტების ინსტიტუციური და საოპერაციო შესაძლებლობების კონსოლიდაციის მიმართულებით, მათ შორის:

- (A) რეგიონული პოლიტიკის შემუშავებისა და განხორციელების პროცესში, ინსტიტუტებს შორის კოორდინაციის, კერძოდ კი ცენტრალურ და ადგილობრივ საჯარო სამსახურებს შორის ვერტიკალურ და ჰორიზონტალურ ურთიერთქმედებათა მექანიზმების გაუმჯობესება;
- (B) სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების შესაძლებლობების განვითარება, რათა ხელი შეუწყოს ორმხრივად მომგებიან საზღვრისპირა თანამშრომლობას ევროკავშირის პრინციპებისა და პრაქტიკის შესაბამისად;
- (C) რეგიონული განვითარების პოლიტიკის შესახებ ცოდნის, ინფორმაციისა და საუკეთესო პრაქტიკის ურთიერთგაზიარება, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი თემების ეკონომიკურ კეთილდღეობასა და რეგიონების თანაბარზომიერ განვითარებას.

1. მხარეები გააძლიერებენ და ხელს შეუწყობენ საზღვრისპირა თანამშრომლობის განვითარებას წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ სხვა სფეროებშიც, როგორებიცაა, *inter alia*, ტრანსპორტი, ენერგეტიკა, საკომუნიკაციო ქსელები, კულტურა, განათლება, ტურიზმი და ჯანდაცვა.
2. მხარეები უფრო ინტენსიურს გახდიან თავიანთ რეგიონებს შორის თანამშრომლობას ტრანსნაციონალური და რეგიონებს შორის არსებული პროგრამების საშუალებით, რითაც ხელს შეუწყობენ საქართველოს რეგიონების ჩართულობას ევროპის რეგიონულ სტრუქტურებსა და ორგანიზაციებში და საერთო ინტერესების საფუძველზე შემუშავებული პროექტების განხორციელების გზით, განამტკიცებენ მათ ეკონომიკურ და ინსტიტუციურ განვითარებას.
3. აღნიშნული ნაბიჯების გადადგმა მოხდება შემდეგ კონტექსტში:
 - (a) ტერიტორიული თანამშრომლობის გაგრძელება ევროპის რეგიონებთან (მათ შორის, ტრანსნაციონალური და საზღვრისპირა თანამშრომლობის პროგრამების გზით);
 - (b) აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფარგლებში თანამშრომლობა ევროკავშირის ორგანოებთან, მათ შორის, რეგიონების კომიტეტთან და ევროპის სხვადასხვა რეგიონულ პროექტებსა და ინიციატივებში მონაწილეობა;

(c) თანამშრომლობა, *inter alia*, ევროპის ეკონომიკურ და სოციალურ კომიტეტთან და ევროპის სივრცითი დაგეგმვის დამკვირვებელთა ქსელთან.

მუხლი 375

გაიმართება რეგულარული დიალოგი წინამდებარე თავში განხილულ საკითხებზე.

თავი 22

სამოქალაქო დაცვა

მუხლი 376

მხარეები განავითარებენ და გააღრმავებენ თანამშრომლობას ბუნებრივი და ხელოვნური კატასტროფების მართვის სფეროში. თანამშრომლობა წარიმართება მხარეთა ინტერესების გათვალისწინებით თანასწორობასა და ურთიერთსარგებლოებაზე დაყრდნობით, ასევე, მხედველობაში მიიღება მხარეებს შორის ურთიერთდამოკიდებულება და ამ სფეროში მრავალმხრივი საქმიანობა.

მუხლი 377

თანამშრომლობა მიზნად ისახავს ბუნებრივი და ხელოვნური კატასტროფების პრევენციას, მათთვის მზადებას და მათზე რეაგირებას.

მუხლი 378

მხარეები, *inter alia*, გაცვლიან ინფორმაციასა და ექსპერტულ მოსაზრებებს და განახორციელებენ ერთობლივ ღონისძიებებს ორმხრივ საფუძველზე ან/და მრავალმხრივი პროგრამების ფარგლებში. თანამშრომლობა განხორციელდება, *inter alia*, მხარეებს შორის ამ სფეროში არსებული კონკრეტული შეთანხმებების ან/და ადმინისტრაციული შეთანხმებების იმპლემენტაციის გზით.

მუხლი 379

თანამშრომლობამ შესაძლოა მოიცვას შემდეგი მიზნები:

- (a) საკონტაქტო დეტალების გაცვლა და რეგულარული განახლება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას დიალოგის განგრძობადობა და შესაძლებელი იყოს 24-საათიან რეჟიმში ერთმანეთთან დაკავშირება;
- (b) ურთიერთდახმარების ხელშეწყობა გადაუდებელი აუცილებლობის დროს, მიზანშეწონილობის მიხედვით და საკმარისი რესურსების არსებობის გათვალისწინებით;
- (c) წინასწარი გაფრთხილებებისა და განახლებული ინფორმაციის 24-საათიან რეჟიმში გაცვლა ფართომასშტაბიანი საგანგებო სიტუაციების დროს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ევროკავშირისა და საქართველოზე; აღნიშნული ასევე ითვალისწინებს დახმარების თხოვნასა და შეთავაზებას;
- (d) ინფორმაციის გაცვლა მხარეების მიერ საგანგებო სიტუაციების დროს მესამე ქვეყნისათვის განეული დახმარებების შესახებ, რომლებშიც მოქმედებს ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმები;
- (e) დახმარების მოთხოვნის/განცხადების პროცესში მასპინძელი ქვეყნის დახმარების ფარგლებში თანამშრომლობა;

- (f) კატასტროფების პრევენციის, ტრენინგისა და მათზე რეაგირების სფეროში საუკეთესო პრაქტიკისა და სახელმძღვანელო დოკუმენტების გაცვლა;
- (g) კატასტროფების რისკების შემცირების ფორმატში თანამშრომლობა ისეთი საშუალებების მიმართვით, როგორებიცაა, *inter alia*, ინსტიტუციური კავშირები და ადვოკატირება; ინფორმაცია, განათლება და კომუნიკაციები; საუკეთესო პრაქტიკა, რომელიც მიმართულია ბუნებრივი კატასტროფების პრევენციის ან მათი ზემოქმედების შემცირებისაკენ;
- (h) თანამშრომლობა კატასტროფების მართვის მიზნით კატასტროფების, საფრთხეებისა და რისკების შეფასების შესახებ საინფორმაციო ბაზის დასახვენად;
- (i) თანამშრომლობა გარემოსა და საზოგადოებრივ ჯანდაცვაზე კატასტროფების ზემოქმედების შეფასების მიმართულებით;
- (j) ექსპერტების მიწვევა სამოქალაქო დაცვის საკითხებზე გამართულ კონკრეტულ ტექნიკურ სემინარებსა და სიმპოზიუმებზე;
- (k) დამკვირვებლების ინდივიდუალური მიწვევა ევროკავშირისა და/ან საქართველოს მიერ ორგანიზებულ კონკრეტულ წვრთნებსა და ტრენინგებზე; და
- (l) თანამშრომლობის გაღრმავება სამოქალაქო დაცვის არსებული შესაძლებლობების ყველაზე ეფექტიანად გამოყენების მიზნით.

თავი 23

მონაწილეობა ევროკავშირის სააგენტოებსა და პროგრამებში

მუხლი 380

საქართველოს უნდა მიეცეს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს ევროკავშირის ყველა სააგენტოში, რომლებიც ღიაა საქართველოს მონაწილეობისთვის იმ დებულებათა შესაბამისად, რომლითაც ეს სააგენტოები იქნა დაარსებული. საქართველო ევროკავშირთან გააფორმებს ცალკე შეთანხმებებს, რომლებიც მას საშუალებას მისცემს მონაწილეობა მიიღოს ცალკეული სააგენტოს მუშაობაში, ფინანსური კონტრიბუციის ოდენობის მითითებით.

მუხლი 381

საქართველოს უნდა მიეცეს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს ევროკავშირის ყველა მიმდინარე და სამომავლო პროგრამაში, რომლებიც ღიაა საქართველოს მონაწილეობისთვის იმ დებულებათა შესაბამისად, რომლითაც ეს პროგრამები იქნება მიღებული. საქართველოს მონაწილეობა ევროკავშირის პროგრამებში განხორციელდება წინამდებარე შეთანხმების III ოქმის (ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ჩარჩო ხელშეკრულების თაობაზე ევროკავშირის პროგრამებში საქართველოს მონაწილეობის ძირითადი პრინციპების შესახებ) დებულებების შესაბამისად.

მუხლი 382

მხარეთა შორის გაიმართება რეგულარული დიალოგი ევროკავშირის პროგრამებსა და სააგენტოებში საქართველოს მონაწილეობის თაობაზე. კერძოდ, ევროკავშირი შეატყობინებს საქართველოს ევროკავშირის ახალი სააგენტოებისა და პროგრამების თაობაზე, ასევე, ევროკავშირის პროგრამებსა და სააგენტოებში მონაწილეობის პირობების ცვლილების თაობაზე, რომლებიც ნახსენებია წინამდებარე შეთანხმების 380-ე და 381-ე მუხლებში.

კარი VII

ფინანსური დახმარება, და თაღლითობის წინააღმდეგ
ბრძოლისა და კონტროლის შესახებ დებულებები

თავი 1

ფინანსური დახმარება

მუხლი 383

საქართველო ისარგებლებს ფინანსური დახმარებით, რომელიც განხორციელდება ევროკავშირის დაფინანსების შესაბამისი მექანიზმებისა და ფინანსური ინსტრუმენტების მეშვეობით. საქართველო ასევე ისარგებლებს თანამშრომლობით ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB), ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკთან (EBRD) და სხვა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან. ფინანსური დახმარება წვლილს შეიტანს წინამდებარე შეთანხმების მიზნების მიღწევაში და უზრუნველყოფილი იქნება ამ თავის შესაბამისად.

მუხლი 384

ფინანსური დახმარების ძირითადი პრინციპები ჩამოყალიბებული იქნება ევროკავშირის ფინანსური ინსტრუმენტების შესაბამის რეგულაციებში.

მუხლი 385

მხარეებს შორის შეთანხმებული ევროკავშირის ფინანსური დახმარების პრიორიტეტული სფეროები გაიწერება ყოველწლიურ სამოქმედო პროგრამებში, რომლებიც, საჭიროების შემთხვევაში, დაფუძნებული იქნება მრავალწლიან ფორმატზე, რაც ეხმიანება შეთანხმებული პოლიტიკის პრიორიტეტებს. აღნიშნული პროგრამებით დადგენილი დახმარების თანხის ოდენობა განისაზღვრება საქართველოს საჭიროებების, დარგის შესაძლებლობებისა და რეფორმების პროგრესის შესაბამისად, კერძოდ კი, წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ სფეროებში.

მუხლი 386

იმისათვის, რათა უზრუნველყოფილ იქნას არსებული რესურსების ოპტიმალური გამოყენება, მხარეები შეეცდებიან უზრუნველყონ, რომ ევროკავშირის დახმარება განხორციელდეს სხვა დონორ ქვეყნებთან, დონორ ორგანიზაციებთან და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან მჭიდრო თანამშრომლობითა და კოორდინაციით, დახმარების ეფექტიანობის შესახებ საერთაშორისო პრინციპების შესაბამისად.

მუხლი 387

ფინანსური დახმარების ძირითადი სამართლებრივი, ადმინისტრაციული და ტექნიკური საფუძვლები ყალიბდება მხარეებს შორის გაფორმებული შესაბამისი შეთანხმებების ფარგლებში.

მუხლი 388

ასოცირების საბჭო ინფორმირებული იქნება ფინანსური დახმარების პროგრესისა და იმპლემენტაციის თაობაზე, და ასევე, ამ დახმარების როლზე წინამდებარე შეთანხმების მიზნების მიღწევაში. ამ მიზნით, მხარეთა შესაბამისი ორგანოები უზრუნველყოფენ სათანადო მონიტორინგისა და შეფასების განხორციელებას ორმხრივ და უწყვეტ საფუძველზე.

მუხლი 389

მხარეები განახორციელებენ დახმარების იმპლემენტაციას სანდო ფინანსური მართვის პრინციპების შესაბამისად და ითანამშრომლებენ, რათა დაცული იქნეს ევროკავშირისა და საქართველოს ფინანსური ინტერესები ამ კარის მე-2 თავის (თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და კონტროლის შესახებ დებულებები) შესაბამისად.

თავი 2

თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და
კონტროლის შესახებ დებულებები

მუხლი 390 *განმარტებები*

წინამდებარე თავის მიზნებისათვის გამოიყენება წინამდებარე შეთანხმების IV ოქმით გათვალისწინებული განმარტებები.

მუხლი 391

მოქმედების სფერო

ეს თავი გავრცელდება მხარეებს შორის გაფორმებულ ნებისმიერ სხვა შემდგომ შეთანხმებასა თუ ფინანსურ დოკუმენტზე და ევროკავშირის ნებისმიერ სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტზე, რომელთანაც საქართველო შესაძლოა იყოს დაკავშირებული, რაც ზიანს არ მიაყენებს ნებისმიერ სხვა დამატებით მუხლს, რომელიც მოიცავს აუდიტს, ადგილზე შემოწმებას, ინსპექციას, კონტროლსა და თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ზომებს, ევროპის აუდიტორთა სასამართლოსა და ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისის (OLAF) მიერ ჩატარებული ქმედებების ჩათვლით.

მუხლი 392

ზომები თაღლითობის, კორუფციისა და ნებისმიერი სხვა უკანონო ქმედებების პრევენციისა და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის მიმართულებით

მხარეები მიიღებენ ეფექტურ ზომებს თაღლითობის, კორუფციისა და ნებისმიერი სხვა უკანონო ქმედების პრევენციისა და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით, რაც დაკავშირებულია ევროკავშირის დაფინანსებების გამოყენებასთან, *inter alia*, ადმინისტრაციული ურთიერთდახმარებისა და სამართლებრივი ურთიერთდახმარების მეშვეობით, წინამდებარე ასოცირების შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებულ სფეროებში.

მუხლი 393

ინფორმაციის გაცვლა და შემდგომი თანამშრომლობა ოპერატიულ დონეზე

1. წინამდებარე თავის სათანადოდ განხორციელებისათვის, საქართველოსა და ევროკავშირის კომპეტენტური უწყებები რეგულარულად გაცვლიან ინფორმაციას და, ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, გამართავენ კონსულტაციებს.
2. თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ევროპის ოფისს (OLAF) შეუძლია, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, შეთანხმდეს საქართველოს შესაბამის ორგანოებთან შემდგომი თანამშრომლობის გზებზე თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში, საქართველოს ხელისუფლების ორგანოებთან ოპერატიული მექანიზმების ჩათვლით.
3. პერსონალური მონაცემების გადაცემისა და დამუშავების მიზნით, გამოიყენება ამ შეთანხმების III კარის (თავისუფლება, უსაფრთხოება და მართლმსაჯულება)“ მე-14 მუხლი.

თაღლითობის, კორუფციისა და დარღვევების პრევენცია

1. ევროკავშირისა და საქართველოს ორგანოები რეგულარულად შეამოწმებენ, თუ რამდენად სათანადოდ განხორციელდა ევროკავშირის სახსრებით დაფინანსებული ოპერაციები. ისინი მიიღებენ ნებისმიერ შესაბამის ზომას დარღვევებისა და თაღლითობის პრევენციისა და გამოსწორების მიზნით.
2. ევროკავშირისა და საქართველოს ორგანოები მიიღებენ ნებისმიერ სათანადო ზომას ნებისმიერი აქტიური თუ პასიური კორუფციის პრაქტიკის აღმოფხვრისა და ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვის მიზნით ევროკავშირის დაფინანსების გამოყენებასთან დაკავშირებული პროცედურების ნებისმიერ ეტაპზე.
3. საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები ევროკომისიას შეატყობინებენ ნებისმიერი პრევენციული ზომების შესახებ.
4. ევროკომისიას უფლება აქვს მიიღოს მტკიცებულება 2002 წლის 25 ივნისის საბჭოს No1605/2002 რეგულაციის 56-ე მუხლის შესაბამისად (EC, Euratom) ევროგაერთიანების საერთო ბიუჯეტის მიმართ გამოყენებული ფინანსური რეგულაციის შესახებ.

5. კერძოდ, ევროკომისია ასევე უფლებამოსილია მიიღოს მტკიცებულება იმის თაობაზე, რომ შესყიდვებისა და გრანტების შესახებ პროცედურები აკმაყოფილებს გამჭვირვალობის, თანაბარი მოპყრობისა და დისკრიმინაციის აკრძალვის პრინციპებს, ხელს უშლის ნებისმიერი სახის ინტერესთა კონფლიქტს, სთავაზობს საერთაშორისოდ მიღებული სტანდარტების ექვივალენტურ გარანტიებს, და უზრუნველყოფს სანდო ფინანსური მართვის დებულებებთან შესაბამისობას.
6. თავიანთი საკუთარი პროცედურების შესაბამისად, მხარეები უზრუნველყოფენ ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციასთან დაკავშირებული ინფორმაციის ერთმანეთისთვის მიწოდებას და ერთმანეთს დაუყოვნებლივ ატყობინებენ თავიანთ პროცედურებში ან სისტემებში განხორციელებული ნებისმიერი ძირეული ცვლილებების შესახებ.

მუხლი 395

სამართალწარმოება, გამოძიება და სასამართლო დევნა

საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები, ეროვნული ან ევროკავშირის მიერ განხორციელებული კონტროლის შემდგომ, წამოიწყებენ სამართალწარმოებას, საჭიროების შემთხვევაში, გამოძიებისა და სასამართლო დევნის ჩათვლით, თაღლითობის, კორუფციის ან ნებისმიერი სხვა დარღვევის, მათ შორის, ინტერესთა კონფლიქტის, საეჭვო და რეალური შემთხვევების მიმართ. საჭიროების შემთხვევაში, ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისს შეუძლია, საქართველოს კომპეტენტურ უწყებას გაუწიოს დახმარება ამ საქმიანობის განხორციელებისას.

მუხლი 396

თაღლითობის, კორუფციისა და დარღვევების შესახებ შეტყობინება

1. საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები ევროკომისიას დაუყოვნებლივ გადასცემენ ნებისმიერ ინფორმაციას, რომელიც მათ შეიტყვეს თაღლითობის ან კორუფციის რეალურ საქმეებთან დაკავშირებით, ასევე, საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები ევროკომისიას, დაუყოვნებლივ შეატყობინებენ ნებისმიერი დარღვევის შესახებ, რაც მოიცავს ინტერესთა კონფლიქტს ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციასთან დაკავშირებით. თაღლითობისა და კორუფციის საეჭვო საქმეებთან დაკავშირებით, ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისი და ევროკომისია ასევე იქნებიან ინფორმირებულნი.
2. საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები ასევე წარადგენენ ანგარიშს ყველა იმ ზომასთან დაკავშირებით, რომლებიც გატარებულია წინამდებარე მუხლის შესაბამისად შეტყობინებულ ფაქტებთან მიმართებით. თაღლითობის, კორუფციის ან ნებისმიერი სხვა დარღვევის არარსებობის შემთხვევაში, საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები ევროკომისიას შეატყობინებენ ყოველი კალენდარული წლის ბოლოს.

აუდიტი

1. ევროკომისია და ევროპის აუდიტორთა სასამართლო უფლებამოსილი არიან განიხილონ არის თუ არა ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი განეული კანონიერი და ჩვეული ფორმით და რამდენად სანდო იყო ფინანსური მართვა.
2. აუდიტი განხორციელდება აღებული ვალდებულებებისა და გადახდის საფუძველზე. აუდიტი, შეიძლება, ჩატარდეს ჩანაწერებზე დაყრდნობით და, აუცილებლობის შემთხვევაში, განხორციელდეს ადგილზე ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციის პროცესის მართვის განმახორციელებელი ან ამ პროცესში მონაწილე რომელიმე დაწესებულების შენობაში. აუდიტი, შესაძლოა, განხორციელდეს ხსენებული ფინანსური წლის ანგარიშების დახურვამდე და ბალანსის გადახდის თარიღიდან ხუთი წლის განმავლობაში.
3. ევროკომისიის ინსპექტორებს ან სხვა პირებს, რომლებსაც მინიჭებული აქვთ მანდატი ევროკომისიის ან ევროპის აუდიტორთა სასამართლოს მიერ, შეუძლიათ ჩაატარონ დოკუმენტური ან ადგილზე შემოწმებები და აუდიტი ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციის პროცესის მართვის განმახორციელებელი ან ამ პროცესში მონაწილე რომელიმე დაწესებულების ან საქართველოში მათი ქვე-კონტრაქტორების შენობაში.

4. ევროკომისიის ინსპექტორებისა ან სხვა პირებისთვის, რომლებსაც მინიჭებული აქვთ მანდატი ევროკომისიის ან ევროპის აუდიტორთა სასამართლოს მიერ, სათანადო დონეზე ხელმისაწვდომი იქნება შემონმების ადგილები, სამუშაოები და დოკუმენტები და აუდიტის ჩასატარებლად, მათი ელექტრონული ვერსიები. დაშვების ამ უფლების თაობაზე ინფორმირებული იქნება საქართველოს ყველა საჯარო ინსტიტუტი, რაც ნათლად უნდა გაიწეროს წინამდებარე ასოცირების შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებული მექანიზმების შესრულების მიზნით გაფორმებულ კონტრაქტებში.
5. გემოსხენებული შემონმება და აუდიტი გავრცელდება ევროკავშირის დაფინანსების მიმღებ ყველა კონტრაქტორსა და ქვე-კონტრაქტორზე. მათი დავალებების შესრულების პროცესში, ევროპის აუდიტორთა სასამართლო და საქართველოს აუდიტორული ორგანოები ითანამშრომლებენ ნდობის სულისკვეთებით, დამოუკიდებლობის შენარჩუნების ფონზე.

მუხლი 398

ადგილზე შემოწმებები

1. ასოცირების შესახებ შეთანხმების ფარგლებში, ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისი უფლებამოსილია ჩაატაროს ადგილზე შემოწმებები და ინსპექციები ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების დაცვის მიზნით, საბჭოს (EC, Euratom) 1996 წლის 11 ნოემბრის ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების თაღლითობისა და სხვა დარღვევებისგან დაცვის მიზნით, ევროკომისიის მიერ ადგილზე შემოწმებებისა და ინსპექციების ჩატარების შესახებ N 2185/96 რეგულაციის დებულებების შესაბამისად.
2. ადგილზე შემოწმებები და ინსპექციები მომზადდება და ჩატარდება ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისის მიერ საქართველოს კომპეტენტურ ორგანოებთან მჭიდრო თანამშრომლობის გზით, საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობის გათვალისწინებით.
3. საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები, დროულად იქნებიან ინფორმირებულნი შემოწმებებისა და ინსპექციების ამოცანის, მიზნისა და სამართლებრივი საფუძვლის თაობაზე, რათა მათ შეძლონ ყველა საჭირო დახმარების აღმოჩენა. ამ მიზნით, საქართველოს კომპეტენტური ორგანოების თანამდებობის პირებს შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ ადგილზე შემოწმებებსა და ინსპექციებში.

4. თუ საქართველოს ხელისუფლების ხსენებული ორგანოები გამოხატავენ ინტერესს, ადგილზე შემოწმებები და ინსპექციები ჩატარდება ერთობლივად ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისისა და მათ მიერ.
5. ეკონომიკური ოპერატორის მიერ ადგილზე შემოწმებებისა ან ინსპექციების მიმართ წინააღმდეგობის გაწევის შემთხვევაში, საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები, იმოქმედებენ რა ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, ევროპის თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლის ოფისს აღმოუჩენენ იმგვარ დახმარებას, რაც საჭიროა მის მიერ ადგილზე შემოწმებებისა და ინსპექციების ჩასატარებლად.

მუხლი 399

ადმინისტრაციული ზომები და ჯარიმები

საქართველოს კანონმდებლობისთვის ზიანის მიყენების გარეშე, ადმინისტრაციული ზომები და ჯარიმები შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს ევროკომისიის მიერ, (EC, Euratom) N 1605/2002 რეგულაციის და ევროპის თანამეგობრობების ერთიანი ბიუჯეტის მიმართ გამოყენებული ფინანსური რეგულაციების თაობაზე საბჭოს (EC, Euratom) No 1605/2002 რეგულაციის იმპლემენტაციის შესახებ დეტალური წესების განმსაზღვრელი 2002 წლის 23 დეკემბრის (EC, Euratom) N 2342/2002 რეგულაციის ასევე, 1995 წლის 18 დეკემბრის (EC, Euratom) N 2988/95 საბჭოს რეგულაციის შესაბამისად, რომელიც ეხება ევროპის გაერთიანების ფინანსური ინტერესების დაცვას.

ანაზღაურება

1. საქართველოს ხელისუფლების ორგანოები მიიღებენ ყველა სათანადო ზომას, რათა შეასრულონ ქვემოთ მოცემული დებულებები, რომლებიც ეხება სამთავრობო ფინანსური უწყებისათვის უკანონოდ გადახდილი ევროკავშირის ფულადი სახსრების ანაზღაურებას.
2. იმ შემთხვევაში, როდესაც საქართველოს ხელისუფლების ორგანოებს ევალებათ ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაცია, ევროკომისია უფლებამოსილია დაიბრუნოს უკანონოდ გადახდილი ევროკავშირის ფულადი სახსრები, კერძოდ, ფინანსური შესწორებების გზით. ევროკომისია მხედველობაში მიიღებს საქართველოს ხელისუფლების ორგანოების მიერ ევროკავშირის სახსრების დაკარგვის პრევენციის მიზნით მიღებულ ზომებს.
3. თანხის დაბრუნების შესახებ ნებისმიერი გადანაცვტილების მიღებამდე, ევროკომისია კონსულტაციებს გამართავს საქართველოსთან აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით. თანხის დაბრუნებასთან დაკავშირებული დავები წარიმართება ასოცირების საბჭოს ფარგლებში.

4. იმ შემთხვევაში, როდესაც ევროკომისია განახორციელებს ევროკავშირის დაფინანსების იმპლემენტაციას პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მესამე მხარისათვის ბიუჯეტის შესრულების ვალდებულების გადაცემის მეშვეობით, ევროკომისიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები, ფინანსური დახმარებისა და თაღლითობის წინააღმდეგ ბრძოლსა და კონტროლის შესახებ დებულებების თაობაზე წინამდებარე შეთანხმების VII კარის ფარგლებში, რომლითაც ფულადი ვალდებულებები ეკისრება პირებს და არა სახელმწიფოებს, საქართველოში აღსრულდება შემდეგი პრინციპების შესაბამისად:
- (a) აღსრულების პროცესი დარეგულირდება საქართველოში მოქმედი სამოქალაქო პროცედურის თანახმად. მისი აღსრულების წესი თან დაერთვება გადაწყვეტილებას, ყველანაირი ფორმალობის გარეშე, გარდა გადაწყვეტილების აუთენტურობის დამოწმებისა იმ ეროვნული ორგანოს მიერ, რომელიც საქართველოს მთავრობის მიერ დაინიშნება აღნიშნული მიზნისთვის და ამის თაობაზე შეტყობინება გაეგზავნება ევროკომისიასა და ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს.
 - (b) შესაბამისი მხარის მიერ განცხადებასთან დაკავშირებული ფორმალობების დასრულების შემდგომ, მხარეს შეუძლია აღსრულების პროცესი გააგრძელოს საქართველოს სამართლის შესაბამისად, საკითხის პირდაპირ კომპეტენტური ორგანოსათვის გადაცემის გზით.
 - (c) აღსრულება შეიძლება შეჩერდეს ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილებით. თუმცა, საქართველოს შესაბამის სასამართლოებს უნდა გააჩნდეთ იურისდიქცია იმ სარჩელებთან დაკავშირებით, რომლის თანახმად აღსრულება მიმდინარეობდა არარეგულარული წესით.

5. აღსრულების ორდერი გაიცემა საქართველოს მთავრობის დანიშნული ორგანოს მიერ, მხოლოდ აქტის აუთენტურობის დადგენით, სხვა ყოველგვარი კონტროლის გარეშე, აღსრულება განხორციელდება საქართველოს წესებისა და პროცედურების შესაბამისად. აღსრულების შესახებ ევროკავშირის შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილების კანონიერება დაექვემდებარება ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს კონტროლს.
6. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილებები აღსრულდება ანალოგიური პირობებით, წინამდებარე თავით გათვალისწინებული კონტრაქტის არბიტრაჟის შესახებ მუხლის თანახმად.

მუხლი 401

კონფიდენციალურობა

წინამდებარე თავის შესაბამისად შეტყობინებული თუ მიღებული ინფორმაცია მოექცევა პროფესიული საიდუმლოების ფარგლებში და დაცული იქნება იგივე გზით, როგორც ანალოგიური ინფორმაცია დაცულია საქართველოს სამართლის მიხედვით და ევროკავშირის ინსტიტუტებისთვის მოქმედი შესაბამისი დებულებებით. ამგვარი ინფორმაცია, შესაძლოა, გადაეცეს მხოლოდ ევროკავშირის ინსტიტუტებში, წევრ სახელმწიფოებსა თუ საქართველოში არსებულ იმ პირებს, რომელთა ფუნქციები ითვალისწინებს მათ მიერ ამ ინფორმაციის ცოდნას. ასევე, აღნიშნული ინფორმაციის გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ მხარეთა ფინანსური ინტერესების დაცვის ეფექტიანი უზრუნველყოფის მიზნით.

მუხლი 402

კანონმდებლობის დაახლოება

საქართველო მოახდენს ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოებას წინამდებარე შეთანხმების XXXIV დანართში მითითებულ ევროკავშირის საკანონმდებლო აქტებთან და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებთან, ამავე დანართის დებულებების შესაბამისად.

კარი VIII

ინსტიტუციური, ზოგადი და დასკვნითი დებულებები

თავი 1

ინსტიტუციური ჩარჩო

მუხლი 403

მხარეებს შორის პოლიტიკური დიალოგი, დარგობრივ თანამშრომლობასთან დაკავშირებული საკითხების ჩათვლით, შესაძლოა, გაიმართოს ნებისმიერ დონეზე. მაღალი დონის პერიოდული პოლიტიკური დიალოგი გაიმართება ასოცირების საბჭოს ფარგლებში, 404-ე მუხლის შესაბამისად, ასევე, ორივე მხარის წარმომადგენლებს შორის რეგულარული შეხვედრების ფარგლებში მინისტრების დონეზე, ორმხრივი შეთანხმების საფუძველზე.

ასოცირების საბჭო

მუხლი 404

1. ამრიგად, იქმნება ასოცირების საბჭო. იგი ზედამხედველობასა და მონიტორინგს გაუწევს წინამდებარე შეთანხმების გამოყენებასა და შესრულებას და პერიოდულად გადახედავს ამ შეთანხმების ფუნქციონირების საკითხს მისი მიზნებიდან გამომდინარე.
2. ასოცირების საბჭო შეიკრიბება მინისტრების დონეზე რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და როდესაც ამას საჭიროება მოითხოვს. ასოცირების საბჭო, შესაძლებელია, შეიკრიბოს ნებისმიერი კონფიგურაციით, ორმხრივი შეთანხმების საფუძველზე.
3. წინამდებარე შეთანხმების გამოყენებისა და შესრულების ზედამხედველობისა და მონიტორინგის გარდა, ასოცირების საბჭო განიხილავს შეთანხმების ფარგლებში წარმოშობილ ნებისმიერ მნიშვნელოვან საკითხს და საერთო ინტერესთა სფეროში შემავალ ნებისმიერ სხვა ორმხრივ თუ მრავალმხრივ საკითხს.

მუხლი 405

1. ასოცირების საბჭო შედგება, ერთი მხრივ, ევროკავშირის საბჭოს წევრებისა და ევროკომისიის წევრების და, მეორეს მხრივ, საქართველოს მთავრობის წევრებისგან.
2. ასოცირების საბჭო შეიმუშავებს საკუთარ საპროცედურო წესებს.
3. ასოცირების საბჭოს მონაცვლეობით უხელმძღვანელებს ევროკავშირის წარმომადგენელი და საქართველოს წარმომადგენელი.
4. საჭიროებისამებრ, და ორმხრივი შეთანხმების საფუძველზე, მხარეთა სხვა ორგანოების წარმომადგენლები ასოცირების საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობას მიიღებენ დამკვირვებლის სტატუსით.

მუხლი 406

1. წინამდებარე შეთანხმების მიზნების მისაღწევად, ასოცირების საბჭო უფლებამოსილია ამ შეთანხმების ფარგლებში მიიღოს გადაწყვეტილებები. გადაწყვეტილებები სავალდებულოა მხარეებისთვის, რომლებიც, გადაწყვეტილებების იმპლემენტაციის მიზნით, მიიღებენ შესაბამის ზომებს, რაც, საჭიროების შემთხვევაში, ასევე მოიცავს წინამდებარე შეთანხმების დებულებების თანახმად, ამ შეთანხმების საფუძველზე შექმნილი კონკრეტული ორგანოების მიერ განხორციელებულ ქმედებას. ასოცირების საბჭოს, ასევე, შეუძლია შეიმუშაოს რეკომენდაციები. იგი თავის გადაწყვეტილებებსა და რეკომენდაციებს მიიღებს მხარეთა შორის შეთანხმების საფუძველზე, თითოეული მხარის მიერ შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების დასრულების შემდგომ, საჭიროებისამებრ.
2. წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებული, საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ეტაპობრივი დაახლოების მიზნის შესაბამისად, ასოცირების საბჭო წარმოადგენს ფორუმს ინფორმაციის გაცვლისთვის ევროკავშირისა და საქართველოს, როგორც მომზადების პროცესში მყოფ, ასევე ძალაში შესული შესაბამისი საკანონმდებლო აქტებისა და იმპლემენტაციის, აღსრულებისა და შესაბამისობის ზომების თაობაზე.
3. წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ასოცირების საბჭო უფლებამოსილია განაახლოს ან შეასწოროს ამ შეთანხმების დანართები, წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ნებისმიერი კონკრეტული დებულებისათვის ზიანის მიუყენებლად.

ასოცირების კომიტეტი

მუხლი 407

1. ამრიგად, იქმნება ასოცირების კომიტეტი. იგი ასოცირების საბჭოს დაეხმარება მისი მოვალეობებისა და ფუნქციების შესრულებაში.
2. ასოცირების კომიტეტი შედგება მხარეთა წარმომადგენლებისგან, ძირითადად, მაღალი თანამდებობის საჯარო მოხელეების დონეზე.
3. ასოცირების კომიტეტს მონაცვლეობით უხელმძღვანელებს ევროკავშირისა და საქართველოს წარმომადგენელი.

მუხლი 408

1. ასოცირების საბჭო თავის საპროცედურო წესებში განსაზღვრავს ასოცირების კომიტეტის მოვალეობებსა და ფუნქციებს. ასოცირების კომიტეტის მოვალეობები მოიცავს ასოცირების საბჭოს შეხვედრების მომზადებას. ასოცირების კომიტეტი შეიკრიბება მინიმუმ, წელიწადში ერთხელ და ასევე, როდესაც მხარეები შეთანხმდებიან, რომ სიტუაცია ამას მოითხოვს.
2. ასოცირების საბჭოს შეუძლია ასოცირების კომიტეტს გადასცეს ნებისმიერი მისი უფლებამოსილება, მათ შორის, უფლებამოსილება, მიიღოს სავალდებულო გადაწყვეტილებები.
3. ასოცირების კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილებები წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და ასოცირების საბჭოს მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების სფეროებში, როგორც ეს მითითებულია ასოცირების საბჭოს შესახებ 406-ე მუხლის პირველ პუნქტში. ეს გადაწყვეტილებები სავალდებულოა მხარეთათვის, რომლებიც მიიღებენ შესაბამის ზომებს მათი იმპლემენტაციის მიზნით. ასოცირების კომიტეტი მიიღებს გადაწყვეტილებებს მხარეთა შორის შეთანხმების საფუძველზე, შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების გათვალისწინებით.

4. ასოცირების კომიტეტი შეიკრიბება სპეციალური კონფიგურაციით რათა განიხილოს ყველა საკითხი, რაც უკავშირდება წინამდებარე შეთანხმების IV კარს (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხები). ასოცირების კომიტეტი აღნიშნული კონფიგურაციით შეიკრიბება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ.

მუხლი 409

სპეციალური კომიტეტები, ქვე-კომიტეტები და ორგანოები

1. ასოცირების კომიტეტს დაეხმარება წინამდებარე შეთანხმების საფუძველზე შექმნილი ქვე-კომიტეტები.
2. ასოცირების საბჭოს კონკრეტულ სფეროებთან მიმართებით შეუძლია შექმნას სპეციალური კომიტეტი ან ორგანო, რომელიც აუცილებელია წინამდებარე შეთანხმების იმპლემენტაციისათვის და განსაზღვროს ხსენებული სპეციალური კომიტეტების ან ორგანოების შემადგენლობა, მათი მოვალეობები და ფუნქციები. ამას გარდა, ამგვარ სპეციალურ კომიტეტებს ან ორგანოებს შეუძლიათ გამართონ განხილვები ნებისმიერ საკითხთან დაკავშირებით, რომელსაც ისინი ჩათვლიან რელევანტურად შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ნებისმიერი კონკრეტული დებულებისათვის ზიანის მიუყენებლად.

3. ასოცირების კომიტეტს ასევე შეუძლია ჩამოაყალიბოს ქვე-კომიტეტები წინამდებარე შეთანხმების V კარსა (ეკონომიკური თანამშრომლობა) და VI კარში (თანამშრომლობის სხვა სფეროები) გათვალისწინებულ რეგულარულ დიალოგებში მიღწეული პროგრესის შეჯამების მიზნით;
4. ქვე-კომიტეტები უფლებამოსილნი არიან მიიღონ გადაწყვეტილებები წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. ისინი, მოთხოვნის შესაბამისად, თავიანთი საქმიანობის შესახებ რეგულარულ ანგარიშს წარუდგენენ ასოცირების კომიტეტს.
5. წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) საფუძველზე შექმნილი ქვე-კომიტეტები სავაჭრო კონფიგურაციით ასოცირების კომიტეტს, წინამდებარე შეთანხმების 408-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, შეატყობინებენ თავიანთი შეხვედრების თარიღისა და დღის წესრიგის შესახებ შეხვედრებამდე საკმარისი პერიოდით ადრე. ქვე-კომიტეტები თავიანთი საქმიანობის შესახებ ანგარიშს წარადგენენ სავაჭრო კონფიგურაციით ასოცირების კომიტეტის ყოველი რეგულარული შეხვედრის დროს.
6. ნებისმიერი ქვე-კომიტეტის არსებობა ხელს არ შეუშლის რომელიმე მხარეს, რომ საკითხი პირდაპირ დასვას ასოცირების კომიტეტის წინაშე, სავაჭრო კონფიგურაციის ჩათვლით.

საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი

მუხლი 410

1. ამრიგად, იქმნება საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი. კომიტეტი წარმოადგენს ფორუმს ევროპარლამენტისა და საქართველოს პარლამენტის წევრთა შეხვედრისა და აზრთა გაცვლისთვის. კომიტეტი შეიკრიბება მის მიერ განსაზღვრული ინტერვალების შესაბამისად.
2. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი შედგება, ერთის მხრივ, ევროპარლამენტის წევრებისა და, მეორეს მხრივ, საქართველოს პარლამენტის წევრებისგან.
3. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი შეიმუშავებს საკუთარ საპროცედურო წესებს.
4. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს, საპროცედურო წესებით დადგენილი დებულებების შესაბამისად, მონაცვლეობით უხელმძღვანელებენ ევროპარლამენტის წარმომადგენელი და საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენელი.

მუხლი 411

1. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს ასოცირების საბჭოსგან შეუძლია მოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია წინამდებარე შეთანხმების იმპლემენტაციასთან დაკავშირებით. ასოცირების საბჭო საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს მიაწვდის მოთხოვნილ ინფორმაციას.
2. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი ინფორმირებული იქნება ასოცირების საბჭოს გადანყვეტილებებისა და რეკომენდაციების შესახებ.

3. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს შეუძლია ასოცირების საბჭოსთვის რეკომენდაციების მიცემა.
4. საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტს შეუძლია შექმნას საპარლამენტო ასოცირების ქვე-კომიტეტები.

სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა

მუხლი 412

1. მხარეები ასევე ხელს შეუწყობენ თავიანთი სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენელთა რეგულარულ შეხვედრებს, წინამდებარე შეთანხმების იმპლემენტაციის თაობაზე მათი ინფორმირებისა და მათი ჩართულობის უზრუნველყოფის მიზნით.
2. შესაბამისად, იქმნება ევროკავშირი-საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა. ეს უკანასკნელი წარმოადგენს ფორუმს შეხვედრისა და აზრთა გაცვლა-გამოცვლისთვის და შედგება ევროკავშირის მხრიდან სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებისგან, ევროპის ეკონომიკური და სოციალური კომიტეტის წევრების ჩათვლით, და საქართველოს მხრიდან სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებისგან, „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის ეროვნული პლატფორმის წარმომადგენელთა ჩათვლით. კომიტეტი შეიკრიბება მის მიერ განსაზღვრული ინტერვალების შესაბამისად.

3. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა შეიმუშავებს საკუთარ საპროცედურო წესებს.
4. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმას მონაცვლეობით უხელმძღვანელებენ ევროპის ეკონომიკური და სოციალური კომიტეტის წარმომადგენელი და საქართველოს მხრიდან - სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები, საპროცედურო წესებით დადგენილი დებულებების შესაბამისად.

მუხლი 413

1. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა ინფორმირებული იქნება ასოცირების საბჭოს გადაწყვეტილებებისა და რეკომენდაციების შესახებ.
2. სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმას შეუძლია ასოცირების საბჭოსათვის რეკომენდაციების მიცემა.
3. ასოცირების კომიტეტი და საპარლამენტო ასოცირების კომიტეტი უზრუნველყოფენ სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან რეგულარული კონტაქტების დამყარებას, რათა შეიტყონ მათი მოსაზრებები წინამდებარე შეთანხმების მიზნების მიღწევასთან დაკავშირებით.

თავი 2

ზოგადი და დასკვნითი დებულებები

მუხლი 414

სასამართლოებისა და ადმინისტრაციული ორგანოების ხელმისაწვდომობა

წინამდებარე შეთანხმების ფარგლებში, თითოეული მხარე ვალდებულია იღებს, უზრუნველყოს, რომ მეორე მხარის ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის, თავიანთ საკუთარ მოქალაქეებთან მიმართებით დისკრიმინაციის გარეშე, ხელმისაწვდომი იქნება მხარეთა კომპეტენტური სასამართლოები და ადმინისტრაციული ორგანოები პირადი უფლებების დასაცავად, საკუთრების უფლების ჩათვლით.

მუხლი 415

გამონაკლისები უსაფრთხოების თვალსაზრისით

წინამდებარე შეთანხმებაში არაფერი შეუშლის ხელს მხარეს მიიღოს ნებისმიერი ზომა:

- (a) რომელსაც იგი საჭიროდ მიიჩნევს, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ინფორმაციის გამჟღავნება მხარის ძირითადი უსაფრთხოების ინტერესების საწინააღმდეგოდ;
- (b) რომელიც დაკავშირებულია იარაღის, სამხედრო აღჭურვილობის ან საბრძოლო მასალების წარმოებასთან ან ვაჭრობასთან, ან თავდაცვის მიზნებისათვის აუცილებელ კვლევასთან, განვითარებასა თუ წარმოებასთან, იმ პირობით, რომ ასეთი ზომები ზიანს არ მიაყენებს კონკურენციის პირობებს იმ პროდუქტებთან მიმართებით, რომლებიც არ არის გამიზნული კონკრეტულად სამხედრო დანიშნულებისთვის;
- (c) რომელსაც იგი მნიშვნელოვნად მიიჩნევს საკუთარი უსაფრთხოებისათვის, იმ შემთხვევაში, თუ სერიოზული შიდა არეულობები გავლენას ახდენს კანონისა და წესრიგის შენარჩუნებაზე, ომის ან სერიოზული საერთაშორისო დაძაბულობის დროს, რომელიც შეიცავს ომის საფრთხეს, ან მშვიდობისა და საერთაშორისო უსაფრთხოების შენარჩუნების მიზნით მის მიერ აღებული ვალდებულებების შესასრულებლად.

დისკრიმინაციის აკრძალვა

1. წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებულ სფეროებში და მასში მოცემული კონკრეტული დებულებებისათვის ზიანის მიუყენებლად:
 - (a) საქართველოს მიერ ევროკავშირისა და მისი წევრი სახელმწიფოების მიმართ გამოყენებულმა ღონისძიებებმა არ უნდა წარმოშვას რაიმე სახის დისკრიმინაცია წევრ სახელმწიფოებს, მათ მოქალაქეებს, კომპანიებსა თუ ფირმებს შორის;
 - (b) ევროკავშირისა და მისი წევრი სახელმწიფოების მიერ საქართველოს მიმართ გამოყენებულმა ღონისძიებებმა არ უნდა წარმოშვას რაიმე სახის დისკრიმინაცია საქართველოს მოქალაქეებს, კომპანიებსა თუ ფირმებს შორის.
2. პირველი პუნქტის დებულებები ზიანს არ მიაყენებს მხარეთა უფლებებს, გამოიყენონ თავიანთი ფისკალური კანონმდებლობის შესაბამისი დებულებები გადასახადების იმ გადამხდელთა მიმართ, რომლებიც არ არიან იდენტურ სიტუაციაში თავიანთი საცხოვრებელი ადგილის თვალსაზრისით.

მუხლი 417

ეტაპობრივი დაახლოება

საქართველო განახორციელებს თავისი კანონმდებლობის ეტაპობრივ დაახლოებას ევროკავშირის სამართალთან, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების დანართებში წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრული ვალდებულებების საფუძველზე და ამ დანართების დებულებათა შესაბამისად. ეს დებულება ზიანს არ მიაყენებს ამ შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) დაახლოებასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ კონკრეტულ პრინციპსა და ვალდებულებას.

მუხლი 418

დინამიური დაახლოება

საქართველოს მიერ ევროკავშირის სამართალთან ეტაპობრივი დაახლოების მიზნების შესაბამისად, ასოცირების საბჭო პერიოდულად გადახედავს და განახლებს წინამდებარე შეთანხმების დანართებს, მათ შორის ევროკავშირის სამართლისა და მხარეთა მიერ მართებულად მიჩნეულ საერთაშორისო დოკუმენტებში განმტკიცებული შესაბამისი სტანდარტების განვითარების ასახვის მიზნით, თითოეული მხარის მიერ შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურების დასრულების შემდგომ, საჭიროების შემთხვევაში. ეს დებულება ზიანს არ მიაყენებს წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ნებისმიერ კონკრეტულ დებულებას.

მუხლი 419

დაახლოების მონიტორინგი

1. მონიტორინგი ნიშნავს წინამდებარე შეთანხმებით გათვალისწინებული იმპლემენტაციისა და აღსრულების ზომების პროგრესის მუდმივ შეფასებას.

2. მონიტორინგი მოიცავს ევროკავშირის მიერ საქართველოს სამართლის ევროკავშირის სამართალთან წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრული დაახლოების, იმპლემენტაციისა და აღსრულების ასპექტების ჩათვლით, შეფასებებს. ეს შეფასებები შესაძლოა, ჩატარდეს ევროკავშირის მიერ ინდივიდუალურად, საკუთარი ინიციატივის საფუძველზე, როგორც ეს განსაზღვრულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარში (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები), ევროკავშირის მიერ საქართველოსთან შეთანხმებით, ან ერთობლივად მხარეების მიერ. შეფასების პროცესის ხელშეწყობის მიზნით, საქართველო ევროკავშირს წარუდგენს ანგარიშს დაახლოების პროგრესის შესახებ, შესაძლებლობისამებრ, შეთანხმებით გათვალისწინებული გარდამავალი პერიოდების დასრულებამდე, ევროკავშირის სამართლებრივ აქტებთან მიმართებით. ანგარიშებისა და შეფასების სისტემა, შეფასებების მოდალობებისა და სიხშირის ჩათვლით, გაითვალისწინებს წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრულ მოდალობებს ან ამ შეთანხმებით ჩამოყალიბებული ინსტიტუციური ორგანოების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს.
3. მონიტორინგი შესაძლოა მოიცავდეს ადგილზე მონიტორინგის მისიებს, ევროკავშირის ინსტიტუტების, ორგანოებისა და სააგენტოების, არასამთავრობო ორგანოების, ზედამხედველობის ორგანოების, დამოუკიდებელი ექსპერტებისა და, საჭიროებისამებრ, სხვების მონაწილეობით.
4. მონიტორინგის საქმიანობის შედეგები, ამ მუხლის მეორე პუნქტით გათვალისწინებული დაახლოების შეფასებების ჩათვლით, განიხილება წინამდებარე შეთანხმებით შექმნილ ყველა შესაბამის ორგანოში. ამგვარ ორგანოებს შეუძლიათ შეიმუშაონ ერთობლივი რეკომენდაციები, რომლებიც გადაეცემა ასოცირების საბჭოს.

5. თუ მხარეები თანხმდებიან, რომ წინამდებარე შეთანხმების IV კარში (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) ჩამოთვლილი აუცილებელი ზომები შესრულდა და მიმდინარეობს მათი აღსრულება, ასოცირების საბჭო, წინამდებარე შეთანხმების 406-ე და 408-ე მუხლებში განმტკიცებული უფლებამოსილების საფუძველზე, მიიღებს გადაწყვეტილებას ბაზრის შემდგომ გახსნასთან დაკავშირებით, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარში (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები).
6. ასოცირების საბჭოსათვის ერთობლივი რეკომენდაციის წარდგენა, როგორც ეს გათვალისწინებულია ამ მუხლის მე-4 პუნქტით, ან თუ ამგვარი რეკომენდაცია ვერ იქნა მიღებული, არ გახდება დავების მოგვარების საგანი, როგორც ეს განსაზღვრულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები). შესაბამისი ინსტიტუციური ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება, ან თუ ამგვარი გადაწყვეტილება ვერ იქნა მიღებული, არ გახდება დავების მოგვარების საგანი, როგორც ეს განსაზღვრულია წინამდებარე შეთანხმების IV კარით (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები).

მუხლი 420

ვალდებულებების შესრულება

1. მხარეები მიიღებენ ნებისმიერ ზოგად ან კონკრეტულ ზომას, რაც აუცილებელია წინამდებარე შეთანხმებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესასრულებლად. ისინი უზრუნველყოფენ ამ შეთანხმებით გათვალისწინებული მიზნების მიღწევას.

2. მხარეები თანხმდებიან, რომ, რომელიმე მხარის მოთხოვნის საფუძველზე, შესაბამისი არხების მეშვეობით, დაუყოვნებლივ გამართავენ კონსულტაციებს წინამდებარე შეთანხმების განმარტებასთან, შესრულებასთან, ან კეთილსინდისიერად გამოყენებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საკითხისა და მხარეებს შორის ურთიერთობების შესაბამისი ასპექტების განხილვის მიზნით.
3. თითოეული მხარე ასოცირების საბჭოს განსახილველად წარუდგენს ნებისმიერ დავას, რომელიც დაკავშირებულია წინამდებარე შეთანხმების განმარტებასთან, შესრულებასთან, ან მის კეთილსინდისიერად გამოყენებასთან, დავების მოგვარების შესახებ 421-ე მუხლის შესაბამისად. ასოცირების საბჭოს შეუძლია დავების მოგვარება სავალდებულო გადაწყვეტილების მიღების გზით.

მუხლი 421

დავების მოგვარება

1. მხარეებს შორის წინამდებარე შეთანხმების განმარტების, შესრულების, ან კეთილსინდისიერად გამოყენების თაობაზე დავის წარმოშობის შემთხვევაში, ნებისმიერი მხარე მეორე მხარესა და ასოცირების საბჭოს წარუდგენს ოფიციალურ მოთხოვნას საკითხის მოგვარების თაობაზე. გამონაკლისის სახით, წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განმარტებასთან, შესრულებასთან, ან კეთილსინდისიერად გამოყენებასთან დაკავშირებული დავები ცალკე დარეგულირდება წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) მე-14 თავის (დავების მოგვარება) მეშვეობით.

2. მხარეები ეცდებიან დავა მოგვარონ ასოცირების საბჭოსა და წინამდებარე შეთანხმების 407-ე და 409-ე მუხლების საფუძველზე შექმნილი სხვა შესაბამისი ორგანოების ფარგლებში კეთილსინდისიერი კონსულტაციების წარმართვის მეშვეობით, შეძლებისდაგვარად მოკლე დროში ორმხრივად მისაღები გადანაცვტილების მიღების მიზნით.
3. მხარეები ასოცირების საბჭოსა და სხვა შესაბამის ორგანოებს მიაწვდიან ყველანაირ ინფორმაციას, რომელიც საჭიროა სიტუაციის სრულად შესწავლისთვის.
4. მანამ, სანამ დავა არ არის მოგვარებული, იგი განიხილება ასოცირების საბჭოს ყოველ შეხვედრაზე. დავა მოგვარებულად ჩაითვლება, თუ ასოცირების საბჭო მიიღებს საკითხის მოგვარების თაობაზე სავალდებულო გადანაცვტილებას, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების 420-ე მუხლის მე-3 პუნქტით ან როდესაც საბჭო დაადგენს, რომ დავის პროცესი დასრულებულია. დავასთან დაკავშირებული კონსულტაციები შესაძლოა, აგრეთვე გაიმართოს ასოცირების კომიტეტის ან წინამდებარე შეთანხმების 407-ე და 409-ე მუხლების საფუძველზე შექმნილი ნებისმიერი სხვა შესაბამისი ორგანოს რომელიმე შეხვედრაზე, როგორც ეს შეთანხმებული იქნება მხარეებს შორის ან რომელიმე მხარის მოთხოვნის საფუძველზე. კონსულტაციები, შესაძლოა, ასევე წარიმართოს წერილობითი ფორმით.
5. კონსულტაციების განმავლობაში გამჟღავნებული ყველა ინფორმაცია კონფიდენციალურია.

მუხლი 422

შესაბამისი ზომები ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში

1. მხარე მიიღებს შესაბამის ზომებს, თუ დავა არ მოგვარდა დავის მოგვარების შესახებ ოფიციალური მოთხოვნის შესახებ შეტყობინების თარიღიდან სამი თვის განმავლობაში წინამდებარე შეთანხმების 421-ე მუხლის შესაბამისად და თუ მომჩივანი მხარე კვლავ მიიჩნევს, რომ მეორე მხარემ ვერ შეასრულა წინამდებარე შეთანხმებით დაკისრებული ვალდებულება. სამთვლიანი კონსულტაციების პერიოდის მოთხოვნა მოიხსნება მხარეთა შორის ორმხრივი შეთანხმების საფუძველზე და არ გამოიყენება გამონაკლისი შემთხვევების დროს, როგორც ეს გათვალისწინებულია ამ მუხლის მე-3 პუნქტით.
2. შესაბამისი ზომების შერჩევისას, პრიორიტეტი მიენიჭება იმ ზომებს, რომლებიც ყველაზე ნაკლებად აბრკოლებს წინამდებარე შეთანხმების ფუნქციონირებას. ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევების გარდა, ამგვარი ზომები არ შეიძლება მოიცავდეს წინამდებარე შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) დებულებებით გათვალისწინებული უფლებების ან ვალდებულებების შეჩერებას. ასოცირების საბჭოს დაუყოვნებლივ ეცნობება ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად მიღებული ზომების შესახებ და ეს ზომები გახდება კონსულტაციების საგანი წინამდებარე შეთანხმების 420-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად და დავების მოგვარების საგანი წინამდებარე შეთანხმების 420-ე მუხლის მე-3 პუნქტისა და 421-ე მუხლის შესაბამისად.

3. ამ მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებში წარმოდგენილი გამოჩვენებები ეხება:

- (a) წინამდებარე შეთანხმების დენონსაციას, რასაც არ ითვალისწინებს საერთაშორისო სამართლის ზოგადი წესები, ან
- (b) მეორე მხარის მიერ წინამდებარე შეთანხმების ნებისმიერი არსებითი ელემენტის დარღვევას, რაც გათვალისწინებულია წინამდებარე შეთანხმების I კარის (ზოგადი პრინციპები) მე-2 მუხლით.

მუხლი 423

სხვა შეთანხმებებთან ურთიერთქმედება

1. შესაბამისად, გაუქმებულია 1996 წლის 22 აპრილს, ქ. ლუქსემბურში ხელმოწერილი ერთი მხრივ, ევროპულ თანამეგობრობასა და მის წევრ სახელმწიფოებს და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის „პატრიოტობისა და თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმება, რომელიც ძალაში შევიდა 1999 წლის 1 ივლისს.
2. წინამდებარე შეთანხმება ცვლის პირველ პუნქტში მოხსენიებულ შეთანხმებას. მხარეებს შორის გაფორმებულ ყველა სხვა შეთანხმებაში ზემოაღნიშნულ შეთანხმებაზე მითითება აღიქმება წინამდებარე შეთანხმებაზე მითითებად.

3. წინამდებარე შეთანხმება ასევე, ჩაანაცვლებს შეთანხმებას „ევროკავშირსა და საქართველოს შორის სოფლის მეურნეობისა და სხვა საკვები პროდუქტების გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვის შესახებ“, რომელსაც ხელი მოეწერა 2011 წლის 14 ივლისს ბრიუსელში და ძალაში შევიდა 2012 წლის 1 აპრილს.

მუხლი 424

1. სანამ, წინამდებარე შეთანხმების საფუძველზე, ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის არ იქნება მიღწეული ექვივალენტური უფლებები, ეს შეთანხმება გავლენას არ მოახდენს, ერთის მხრივ, ერთ ან რამდენიმე წევრ სახელმწიფოსა და, მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის არსებული სამართლებრივად სავალდებულო შეთანხმებებით მათთვის მინიჭებულ უფლებებზე.
2. არსებული შეთანხმებები, რომლებიც დაკავშირებულია წინამდებარე შეთანხმების ფარგლებში თანამშრომლობის კონკრეტულ სფეროებთან, განიხილება ამ შეთანხმებით დარეგულირებული საერთო ორმხრივი ურთიერთობების ნაწილად და წარმოადგენს საერთო ინსტიტუციური ჩარჩოს ნაწილს.

მუხლი 425

1. მხარეებს შეუძლიათ შეავსონ ეს შეთანხმება მის ფარგლებში მოქცეულ ნებისმიერ სფეროში კონკრეტული შეთანხმებების დადების გზით. მსგავსი კონკრეტული შეთანხმებები განიხილება წინამდებარე შეთანხმებით დარეგულირებული საერთო ორმხრივი ურთიერთობების ნაწილად და წარმოადგენს საერთო ინსტიტუციური ჩარჩოს ნაწილს.
2. „ევროკავშირის შესახებ“ ხელშეკრულებისა და „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ“ ხელშეკრულების შესაბამისი დებულებებისათვის ზიანის მიუყენებლად, არც წინამდებარე შეთანხმება და არც მის საფუძველზე განხორციელებული ქმედება გავლენას არ მოახდენს წევრი სახელმწიფოების უფლებამოსილებაზე, აწარმოონ ორმხრივი თანამშრომლობა საქართველოსთან ან, საჭიროების შემთხვევაში, საქართველოსთან გააფორმონ თანამშრომლობის შესახებ ახალი შეთანხმებები.

მუხლი 426

დანართები და ოქმები

წინამდებარე შეთანხმების დანართები და ოქმები წარმოადგენს მის განუყოფელ ნაწილს.

მუხლი 427

მოქმედების ვადა

1. წინამდებარე შეთანხმება იდება განუსაზღვრელი ვადით.
2. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია ამ შეთანხმების დენონსაცია მეორე მხარისათვის შეტყობინების გაგზავნის გზით. წინამდებარე შეთანხმება მოქმედებას წყვეტს ამგვარი შეტყობინების მიღების თარიღიდან ექვსი თვის შემდეგ.

მუხლი 428

მხარეების განსაზღვრება

წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისთვის, ტერმინი „მხარეები“ ნიშნავს ერთი მხრივ, ევროკავშირს, ან მის წევრ სახელმწიფოებს, ან ევროკავშირსა და მის წევრ სახელმწიფოებს, თავიანთი შესაბამისი უფლებამოსილების თანახმად, რომელიც გამომდინარეობს „ევროკავშირის შესახებ“ ხელშეკრულებიდან და „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ“ ხელშეკრულებიდან, და შესაბამის შემთხვევებში, ევრატომს, „ევროპული ატომური ენერგიის გაერთიანების“ დამფუძნებელი ხელშეკრულებით მინიჭებული უფლებამოსილების თანახმად, და, მეორეს მხრივ, ნიშნავს საქართველოს.

ტერიტორიული გამოყენება

1. წინამდებარე შეთანხმება გამოიყენება, ერთის მხრივ, იმ ტერიტორიებზე, რომლებზეც ვრცელდება „ევროკავშირის შესახებ“ ხელშეკრულება, „ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ“ ხელშეკრულება და „ევროპის ატომური ენერგიის გაერთიანების“ დამფუძნებელი ხელშეკრულება, ამ ხელშეკრულებებით დადგენილი პირობების შესაბამისად, და მეორეს მხრივ, საქართველოს ტერიტორიაზე.
2. წინამდებარე შეთანხმების, ან მისი IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გამოყენება საქართველოს აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთი რეგიონებთან მიმართებით, რომლებზეც საქართველოს მთავრობა ვერ ახორციელებს ეფექტურ კონტროლს, დაიწყება, როდესაც საქართველოს მიერ, მის მთელ ტერიტორიაზე, უზრუნველყოფილ იქნება წინამდებარე შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) სრული იმპლემენტაცია და შესრულება.
3. ასოცირების საბჭო მიიღებს გადაწყვეტილებას იმასთან დაკავშირებით, თუ როდის იქნება უზრუნველყოფილი საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე წინამდებარე შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) სრული იმპლემენტაცია და შესრულება.

4. თუ მხარე ჩათვლის, რომ წინამდებარე შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) სრული იმპლემენტაცია და შესრულება, აღარ არის უზრუნველყოფილი ამ მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებულ საქართველოს რეგიონებში, ამ მხარეს შეუძლია, ასოცირების საბჭოს მოსთხოვოს ხსენებულ რეგიონებთან მიმართებით შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განგრძობადი გამოყენების გადახედვა. ასოცირების საბჭო განიხილავს სიტუაციას და მიიღებს გადაწყვეტილებას შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) განგრძობადი გამოყენების თაობაზე, მოთხოვნიდან სამი თვის განმავლობაში. თუ ასოცირების საბჭო გადაწყვეტილებას არ მიიღებს მოთხოვნიდან სამი თვის განმავლობაში, შეთანხმების ან IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გამოყენება შეჩერდება ხსენებული რეგიონების მიმართ ასოცირების საბჭოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე.
5. შეთანხმების IV კარის (ვაჭრობა და ვაჭრობასთან დაკავშირებული საკითხები) გამოყენების შესახებ წინამდებარე მუხლის საფუძველზე ასოცირების საბჭოს გადაწყვეტილებები მოიცავს ამ კარს მთლიანად და არ შეიძლება ვრცელდებოდეს ამ კარის ცალკეულ ნაწილებზე.

მუხლი 430

წინამდებარე შეთანხმების დეპოზიტარი

ევროკავშირის საბჭოს გენერალური სამდივნო წარმოადგენს წინამდებარე შეთანხმების დეპოზიტარს.

მუხლი 431

ძალაში შესვლა და დროებით გამოყენება

1. მხარეები განახორციელებენ წინამდებარე შეთანხმების რატიფიკაციას ან დამტკიცებას თავიანთი პროცედურების შესაბამისად. რატიფიკაციის ან დამტკიცების სიგელების დეპონირება მოხდება ევროკავშირის საბჭოს გენერალურ სამდივნოში.
2. ეს შეთანხმება ძალაში შევა ბოლო რატიფიკაციის ან დამტკიცების სიგელის დეპონირების თარიღიდან მეორე თვის პირველ დღეს.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მიუხედავად, ევროკავშირი და საქართველო თანხმდებიან, რომ დროებით გამოიყენებენ წინამდებარე შეთანხმებას ნაწილობრივ, როგორც ეს ამ მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით განსაზღვრულია ევროკავშირის მიერ, და თავიანთი შესაბამისი შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურებისა და კანონმდებლობის თანახმად, საჭიროების შესაბამისად.
4. დროებით გამოიყენება ძალაში შედის წინამდებარე შეთანხმების დეპონიტარის მიერ ქვემოთ დასახელებული დოკუმენტების მიღების თარიღიდან მეორე თვის პირველ დღეს:
 - (a) ევროკავშირის შეტყობინება აღნიშნული მიზნისთვის აუცილებელი პროცედურების დასრულების შესახებ, სადაც მითითებული იქნება შეთანხმების ის ნაწილები, რომლებიც გამოიყენება დროებით; და
 - (b) საქართველოს მიერ რატიფიკაციის სიგელის დეპონირება მისი პროცედურებისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.
5. წინამდებარე შეთანხმების შესაბამისი დებულებების მიზნებისთვის, შესაბამისი დანართებისა და ოქმების ჩათვლით, „წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღზე“ ნებისმიერი მითითება გაგებულ უნდა იქნეს, როგორც „თარიღი, რა დროიდანაც ეს შეთანხმება გამოიყენება დროებით“, წინამდებარე მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად.

6. დროებით გამოყენების პერიოდის განმავლობაში, მოქმედებას განაგრძობს 1996 წლის 22 აპრილს, ქ. ლუქსემბურგში ხელმოწერილი ერთის მხრივ, ევროპულ თანამეგობრობასა და მის წევრ სახელმწიფოებს და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის „პატრიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმების, რომელიც ძალაში შევიდა 1999 წლის 1 ივლისს, ის დებულებები, რომლებიც არ ექცევა ამ შეთანხმების დროებით გამოყენების ფარგლებში.
7. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია, წინამდებარე შეთანხმების დეპოზიტარს გაუგზავნოს წერილობითი შეტყობინება მისი განზრახვის შესახებ შეწყვიტოს წინამდებარე შეთანხმების დროებით გამოყენება. დროებით გამოყენების შეწყვეტა ძალაში შედის წინამდებარე შეთანხმების დეპოზიტარის მიერ შეტყობინების მიღებიდან 6 თვის შემდეგ.

მუხლი 432

აუთენტური ტექსტები

წინამდებარე შეთანხმება შესრულდება ბულგარულ, ხორვატიულ, ჩეხურ, დანიურ, ჰოლანდიურ, ინგლისურ, ესტონურ, ფინურ, ფრანგულ, გერმანულ, ბერძნულ, უნგრულ, იტალიურ, ლატვიურ, ლიტვურ, მალტურ, პოლონურ, პორტუგალიურ, რუმინულ, სლოვაკურ, სლოვენიურ, ესპანურ, შვედურ და ქართულ ენებზე. ყველა ტექსტი თანაბრად აუთენტურია.

რის დასტურადაც, შესაბამისად უფლებამოსილი, ქვემოთ ხელისმომწერნი, ხელს აწერენ ამ შეთანხმებას.